

ΔΕΚ. ΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

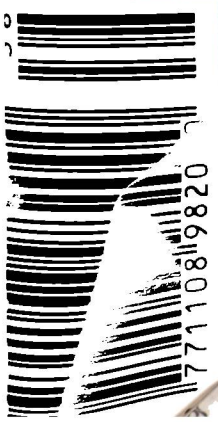
ΑΝΤΙ

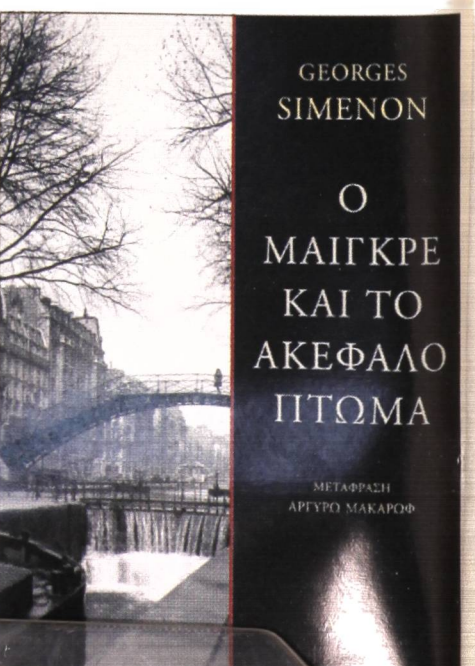
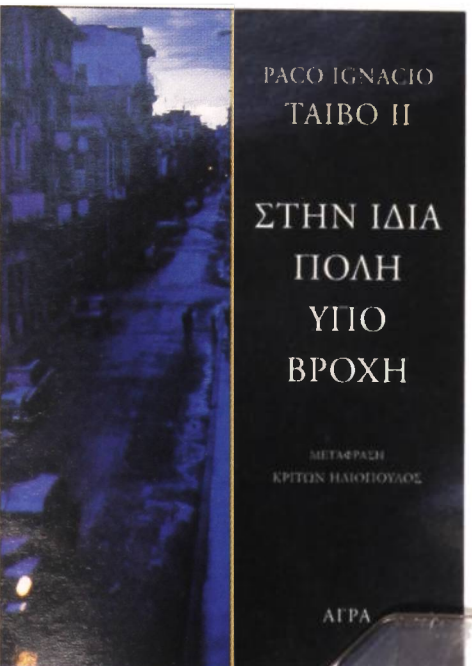
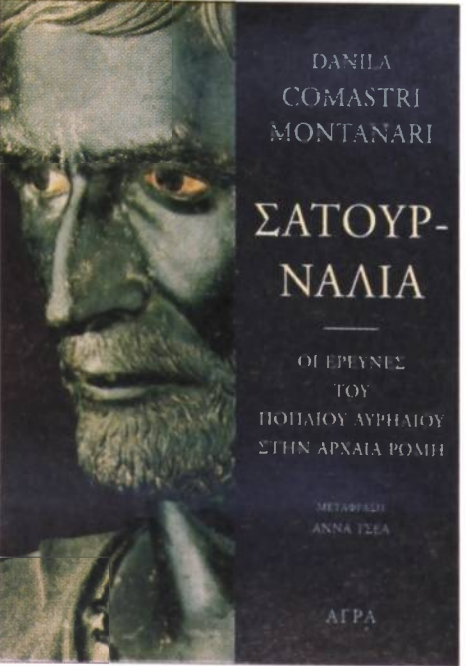
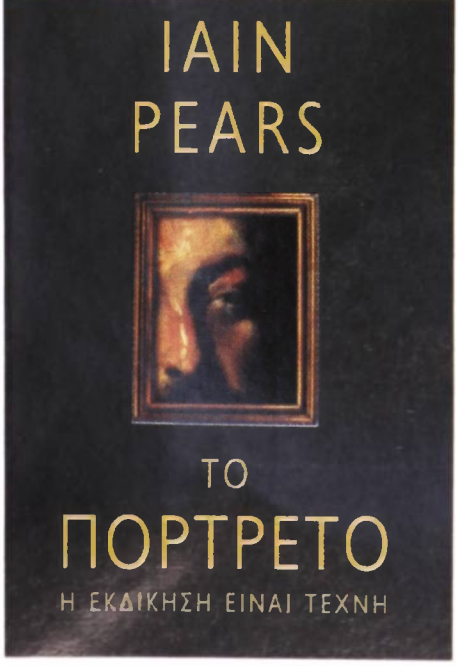
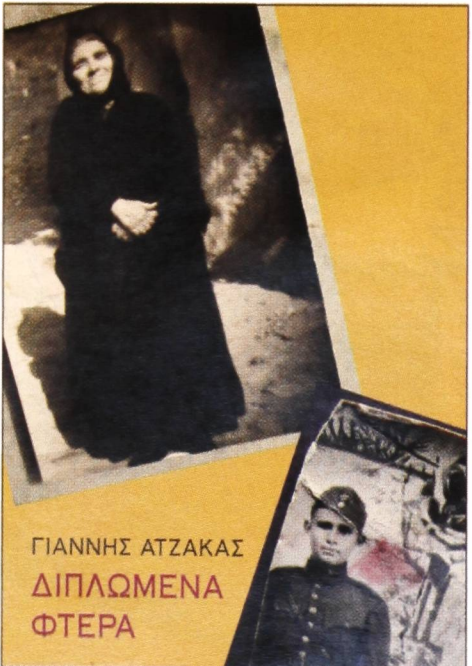
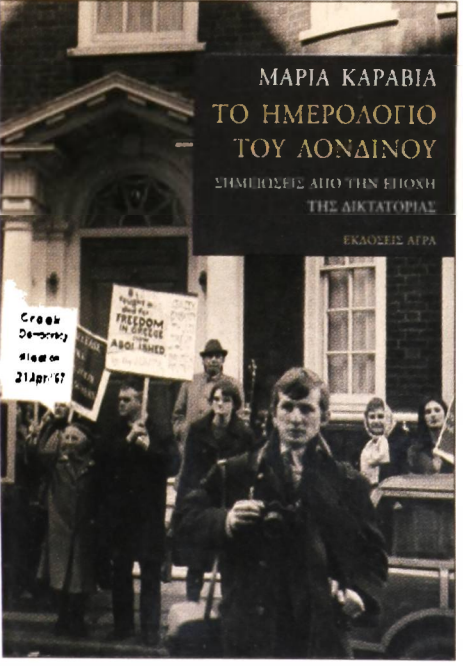
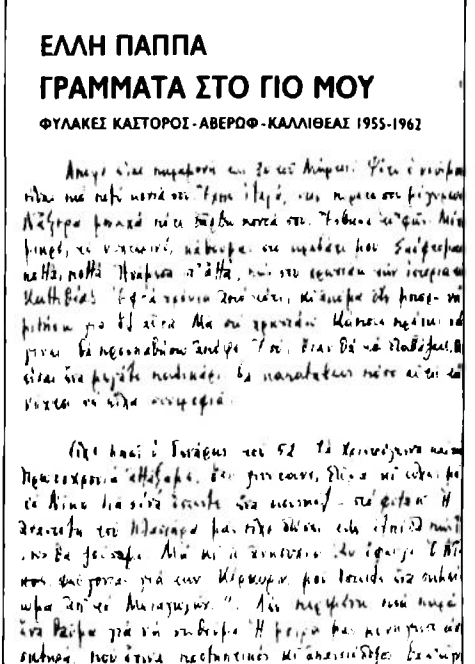
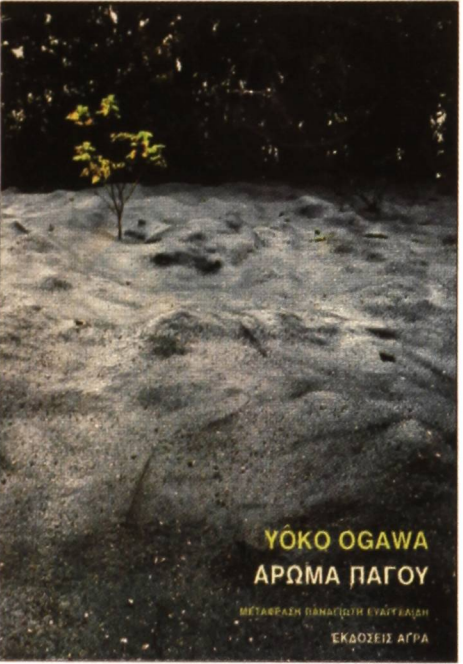
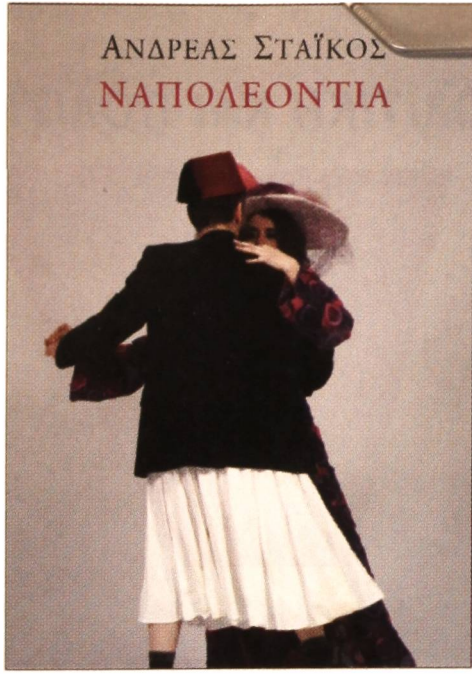
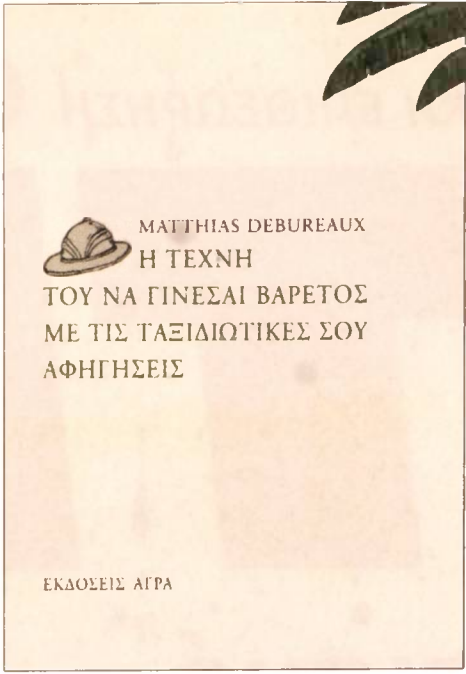
Περίοδος Β'
Τεύχος 903
Παρασκευή
14 Σεπτεμβρίου 2007
Τιμή: 4 ευρώ

Όχι στο δικομματισμό

17A

Ψηφίζουμε Αριστερά

Περίοδος Β' • Έτος 34ο • Τεύχος 903

Παρασκευή 14 Σεπτεμβρίου 2007

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

ΑΝΤΙ - ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Κωδικός εντύπου για τα ΕΛΤΑ: 1045

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210-7232713 - 210-7232819

Fax: 210-7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrprou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Ελευθερία Παπουτσάκη

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Άννα Χριστάκη

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, **Εξάμηνη:** 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 100 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 200 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ΑΝΤΙ,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: «Γι' αυτό, εμπρός μαρς, αριστερά»...	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Η Αριστερά μπορεί να αλλάξει το πολιτικό σκηνικό	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	14
• Τ.Μ.: Το μετεκλογικό στοίχημα της ανανεωτικής αριστεράς	15
• ΕΚΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ	16
• E-mail	17
• Ρεπόρτερ: Οι ευθύνες για το σκάνδαλο των ομολόγων	18
• Αλέξανδρος Καζαμιάς: Ο δικομματισμός σε κατάσταση πολιορκίας	20
• Βασίλης Ζήσης: Αξίζει και δεύτερη ευκαιρία ο Καραμανλής;	22
• Γιάννης Ανδρουλιδάκης: Η παράνοια του εκλογικού νόμου	24
• Γιάννης Ανδρουλιδάκης: Η εξωκοινοβουλευτική Αριστερά στις εκλογές	27
• Απόστολος Διαμαντής: Το πρόβλημα ΠΑΣΟΚ	28
• Παντελής Κυπριανός: Οι παράξενες αυτές εκλογές	29
• Νάντια Βαλαβάνη: Να ενισχύσουμε την κουλτούρα της συνεργασίας	31
• Ρούντι Ρινάλντι: «Φαντάζουν μεγάλοι γιατί είμαστε γονατιστοί. Σηκωθείτε!»	32
• Τζίνα Πολίτου: Γιατί με το ΣΥΡΙΖΑ	34
• Νίκος Βούτσης: Ένα έγκλημα χωρίς τιμωρία	36
• Ρεπόρτερ: 5 δις ευρώ οι ζημιές από τις πυρκαγιές	37
• Ρεπόρτερ: «Καμένα Real Estate Α.Ε.»	40
• Ρεπόρτερ: Οι δραστηριότητες της κ. Ζήκας Αγαπητίδου και η συγκυβέρνηση	42
• Δημήτρης Καργιώτης: Θλίψη, όχι οργή	43
• Λουτσιάνα Καστελίνα: «Η Αριστερά πρέπει να ανασυσταθεί σε νέες βάσεις»	44
• ΚΟΣΜΟΔΡΟΜΙΟ	46
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	49
• Δημήτρης Χαρίτος: Νίκος Νικολαΐδης (1939 - 2007)	50
• Ειρήνη Μουντράκη: Πειραιώς 260	52
• Λίνα Κεχαγιά: Το έντεχνο ελληνικό τραγούδι τη δεκαετία του '60	54
• Δημήτρης Φιλιππίδης: Σύμη blues	56
• Δον Βουλτσίδης: Ταξίδια και ξύδια!...	58
• Δον Βουλτσίδης: Ο Καραγκιόζης και το παλικάρι	61
• Γιώργος Αρκουλής: Για την αντίσταση στον Ψηλορείτη	62
• Β.Π. Καραγιάννης: Οι στιγμές του Λεωνίδα Κύρκου	63
• ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ	66

«ΓΙ' ΑΥΤΟ ΕΜΠΡΟΣ ΜΑΡΣ, ΑΡΙΣΤΕΡΑ»

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ κατευθυνόμαστε προς τις κάλπες, για να εκλέξουμε το Κοινοβούλιο που θα μας αντιπροσωπεύει τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Παρά την αίσθηση που υπήρξε ότι οι εκλογές θα διεξαχθούν στο πιο βαρύ κλίμα που υπήρξε ποτέ από την εποχή της Μεταπολίτευσης, η προεκλογική ρουτίνα αποκαταστάθηκε σχεδόν σε απόλυτο βαθμό και οι επικεφαλής των δύο μεγάλων κομμάτων διαγωνίζονται ο ένας τον άλλον σε ταξίματα και υποσχέσεις του «κοινού προεκλογικού δικαίου».

ΟΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ συντείνουν στο γεγονός ότι το απερχόμενο κυβερνητικό κόμμα θα έρθει πρώτο και σε αυτές τις εκλογές. Εντούτοις, η αίσθηση αυτή δεν απαντά στα πραγματικά ερωτήματα που ανοίγονται μπροστά στην κάλπη. Αφενός γιατί δεν είναι ακόμα σίγουρο ότι θα καταφέρει να σχηματίσει αυτοδύναμη πλειοψηφία στη Βουλή, παρά το ότι και αυτός ο εκλογικός νόμος προσφέρει άφθονες ευκολίες για κάτι τέτοιο, θέτοντας το όριο χαμηλά, στο 41%–42%. Αφετέρου, γιατί για πρώτη φορά με τόσο καθαρό τρόπο στη μεταπολιτευτική ιστορία, αυτό που κρίνεται δεν είναι τόσο το ποιος θα κυβερνήσει και θα διαχειριστεί το πολιτικό σύστημα, αλλά το ποιος και το πώς θα το αντιπολιτευθεί.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ όλα αυτά τα χρόνια και σε όλες τις εκδοχές της έθεσε ζητήματα, αντιστάθηκε σε καταστρεπτικές επιλογές της εξουσίας, συμμετείχε σε αγώνες και διεκδικήσεις. Ο τρόπος που το έκανε και τα επιχειρήματα που έθετε υπέστησαν την κριτική τους και ακόμα και τώρα πολλά ερωτήματα παραμένουν ανοιχτά. Ωστόσο, η σημερινή εικόνα της Ελλάδας δικαιώνει σε συντριπτικό βαθμό την κριτική της.

ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ της τεράστιας οικολογικής καταστροφής και της μηδενικής κρατικής αντίδρασης. Είναι η Ελλάδα της υψηλότερης κερδοφορίας για το κεφάλαιο και των χαμηλότερων μισθών για την εργασία μέσα στην ΟΝΕ. Είναι η Ελλάδα των χρεωμένων νοικοκυριών και των ανθρών τραπεζών. Η Ελλάδα των ανασφάλιστων υποαπασχολούμενων εργαζόμενων και των διαλυμένων ασφαλιστικών ταμείων από τις εργοδοτικές εισφοροδιαφυγές και τις γαλάζιες και πράσινες κρατικές ληστείες. Είναι ταυτόχρονα η Ελλάδα της διαλυμένης κοινωνικής συνοχής, της έλλειψης αλληλεγγύης, του ρατσισμού και του εθνικισμού.

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ της Μεταπολίτευσης δημιούργησαν τα δύο μεγάλα κόμματα με τις διαδοχικές κυβερνήσεις τους (14 χρόνια η ΝΔ, 19 χρόνια το ΠΑΣΟΚ) και την Κυριακή ζητούν ισχυρή εντολή για να συνεχίσουν να τη δημιουργούν. Είναι αδήριτη ανάγκη να εξέλθουν από τις εκλογές όσο πιο ανίσχυροι γίνεται, τόσο στην κάλπη όσο και στο Κοινοβούλιο. Αν το ένα από τα δύο κόμματα έχει πλειοψηφία μίας ή δύο εδρών στο Κοινοβούλιο, έχει καλώς. Εάν δεν έχει πλειοψηφία κανένα από τα δύο, ακόμα καλύτερα. Οτιδήποτε άλλο θα αποτελεί επιβράβευση της παρούσας κατάστασης και επικύρωση της εντολής να επεκταθεί.

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ προβάλλει διαρκώς σαν σκιάχτρο την απειλή της ακυβερνησίας. Όμως η ακυβερνησία διόλου τρομακτικότερη είναι για τους εργαζόμενους σε όλη την Ελλάδα από το ενδεχόμενο να κυβερνηθούν ξανά από την ίδια παρέα που κυβέρνησε τα τελευταία 3,5 χρόνια. Η αξιωματική αντιπολίτευση προβάλλει το επιχείρημα ότι επί των ημερών της η πολιτεία λειτουργούσε καλύτερα. Αλλά, ήταν στο μακρύ διάστημα των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ που μπήκαν τα ισχυρά θεμέλια για τη σημερινή κατάσταση. Χώρος για εκβιασμούς και διλήμματα αυτού του τύπου επομένως δεν υπάρχει.

ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ της Κυριακής δεν ψηφίζουμε γι' αυτούς που θα διαχειριστούν αυτό το παρακμιακό πολιτικό σύστημα. Ψηφίζουμε για αυτούς που θα συνεισφέρουν στην ανατροπή του. Ψηφίζουμε Αριστερά σε όλες τις εκδοχές της...

αντί

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΦΟΡΑ
ΛΕΟ ΝΑ ΨΗΦΙΣΩ
ΣΑΝ ΤΑΡΑΞΙΑΣ...

46/Κοδάκης/25029

Σ ΠΟΛΙΤΙΚΟ
Ο ΕΚΑ
ΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

Ραντεβού την Κυριακή στις κάλπες Η Αριστερά μπορεί ν αλλάξει το πολιτικό τοπίο

ΚΑΙ ΕΝΩ μας χωρίζουν μόλις 48 ώρες από τις μεθαυριανές εκλογές, ο πόλεμος των μυστικών δημοσκοπήσεων συνεχίζεται... Τόσο η Νέα Δημοκρατία, όσο και το ΠΑΣΟΚ, τα δύο κόμματα εξουσίας, εκφράζουν βεβαιότητα για τη νίκη, επικαλούμενα τα «ευρήματα» σειράς δημοσκοπήσεων, τα οποία, όμως, (λόγω της ισχύουσας νομοθεσίας) αδυνατούν να δημοσιεύσουν. Από την πλευρά τους, ΚΚΕ και Συνασπισμός πιστεύουν ότι, στις εκλογές αυτές, ο δικομματισμός θα κοντύνει και ότι το πολιτικό τοπίο θα αλλάξει. Όσο για τον κ. Γ. Καρατζαφέρη, ευελπιστεί ότι η νέα Βουλή θα είναι πεντακομματική και ότι –παρά τις πρόσφατες κακοτυχίες του... Λεπέν– ο δικός του συναγερμός (ο Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός) θα έχει καλύτερη τύχη.

ΤΗΝ ΩΡΑ που σύρονται οι γραμμές αυτές, λογής στελέχη της ΝΔ αφήνουν να διαρρεύσει ότι «όλα βαίνουν καλώς», ότι το κυβερνών κόμμα έχει εξασφαλίσει το 42% (ποσοστό που

θεωρείται καθοριστικό για την εξασφάλιση αυτοδυναμίας, ακόμα και αν η νέα Βουλή είναι πεντακομματική) και ότι, παρά τους υψηλούς δοξαστικούς τόνους του Γ.Α. Παπανδρέου, το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης θα κινηθεί σε ποσοστά της τάξεως του 38 έως 39%. Σε αντίθεση με τις εκτιμήσεις αυτές, υψηλόβαθμα στελέχη του ΠΑΣΟΚ επιμένουν ότι, παρά τις «φήμες» που διαδίδει η ΝΔ για να προκαταλάβει την κρίση του ελληνικού λαού, το ΠΑΣΟΚ θα είναι ο νικητής των μεθαυριανών εκλογών. Όσο για τον πρόεδρο του κινήματος Γ.Α. Παπανδρέου «προετοιμάζεται να προτείνει κυβέρνηση-έκπληξη στον ελληνικό λαό, ικανή –κατά την διατύπωση του Βήματος– να ξεπαράσει τις συνθήκες κρίσης και να ανατάξει τον καταρρέοντα κρατικό μηχανισμό». Σε αυτή την κυβέρνηση, μάλιστα, ξεχωριστή θέση, κατά την ίδια εφημερίδα, μπορεί να έχει ο πρώην πρωθυπουργός Κ. Σημίτης.

ΠΕΡΙ ΠΟΙΑΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΑΣΟΚ – ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΣΥΖΗΤΑΜΕ ΤΩΡΑ;

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ωστόσο, φαίνεται ν' αντιμετωπίζει το ΠΑΣΟΚ και σε ό,τι αφορά τις σχέσεις του με την Αριστερά, η οποία –σύμφωνα με τα ίδια «ευρήματα»– συγκεντρώνει ποσοστά 7,5%– 8% για το ΚΚΕ και 4,5%–5% για το Συνασπισμό της Ριζοσπαστικής Αριστεράς. Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, μιλώντας στην Κοζάνη, υπέμνησε στους πολίτες της Αριστεράς ότι διλήμματα τύπου «τι Παπάγος, τι Πλαστήρας» ή «τι Ανδρέας, τι Μητσοτάκης» είχαν τεράστιο κόστος για τη χώρα και, φυσικά, δεν πρέπει ν' αναβιώσουν. Κατ' ακολουθία: Διλήμματα τύπου «τι Καραμανλής, τι Παπανδρέου» δεν έχουν θέση στη σημερινή εκλογική μάχη. Και επειδή οι αριστεροί πολίτες «έχουν κρίση, μνήμη, ευαισθησία, θα πρέπει ν' απορρίψουν το δίλημμα που επανέφεραν οι ηγεσίες τους».

ΣΤΕΛΕΧΗ του ΠΑΣΟΚ διευκρίνιζαν ότι, πίσω από επιτυχίες ή ολιγότερο

ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΑΝ ΑΚΟΜΗ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙ (2005 ΚΑΙ 2006)

Είναι έτοιμοι και διατίθενται από τα γραφεία του περιοδικού
(Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21)

τέσσερις ακόμα τόμοι του ΑΝΤΙ που συμπεριλαμβάνουν τα τεύχη

(2005) 834 έως 845 (ΞΒ) και 846 έως και 859 (ΞΓ)

(2006) 860 έως 872 (ΞΔ) και 873 έως και 885 (ΞΕ)

Θα βρείτε επίσης τους τόμους των προηγούμενων ετών

επιτυχείς διατυπώσεις του «Γιώργου», αυτό που πρέπει να συγκρατήσουν οι αριστεροί πολίτες είναι η ετοιμότητα του προέδρου του κινήματος «για συνεργασία ΠΑΣΟΚ και Αριστεράς». Στην «επισήμανση» αυτή απάντησαν ο ίδιος ο Αλέκος Αλαβάνος (στη μεγάλη συγκέντρωση του ΣΥΡΙΖΑ, στην πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως), αλλά και άλλα κεντρικά στελέχη του ΣΥΝ. Ενδεικτική η δήλωση του Μιχ. Παπαγιαννάκη: «Προγραμματικό πλαίσιο και όροι οποιασδήποτε συνεργασίας με το ΠΑΣΟΚ δεν προτάθηκαν και, επιπλέον, δεν τέθηκαν ενώπιον των ψηφοφόρων προεκλογικά, όπως απαιτεί η λογική της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Επομένως περί τίνος συζητάμε τώρα;»

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, εντύπωση προκαλεί η θέση που υιοθετούν συγγραφείς, κριτικοί λογοτεχνίας, αρθρογράφοι, πνευματικοί άνθρωποι, σε σχέση με τους λόγους που υπαγόρευσαν τη στήριξή τους προς τον ΣΥΡΙΖΑ. Στηρίζουμε τον Συνασπισμό της Ριζοσπαστικής Αριστεράς –δηλώνουν– επειδή, παρά τις εσωτερικές αντιφάσεις του, «διαφέρει από τα δεινοσαυρικά κόμματα εξουσίας»· στηρίζουμε τον ΣΥΝ, επειδή «ενίσταται στον εκχυδαϊσμό, που προτείνεται και υιοθετείται ως νέο μοντέλο ζωής».

Η «ΑΣΥΜΜΕΤΡΗ ΑΠΕΙΛΗ» ΚΑΙ Η 11Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2001

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ της 16ης Σεπτεμβρίου έδωσαν λαβή στον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ για να επανέλθει στο «Η κυβέρνηση Καραμανλή αποτελεί ασύμμετρη απειλή για τον πολίτη», ενώ άλλες στήλες, με αφορμή την «11η Σεπτεμβρίου 2001», τόνιζαν ότι «το φάντασμα της Αλ Κάιντα πλανάται πάνω από την Ευρώ-

πη». Πού αρχίζει και πού τελειώνει «ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας»; Οι φετινές εκδηλώσεις για τα 2.750 θύματα των τρομοκρατικών επιθέσεων στους Δίδυμους Πύργους και το Πεντάγωνο –μετέδωσαν τα διεθνή πρακτορεία ειδήσεων– κινήθηκαν σε χαμηλότερους τόνους από τις προηγούμενες χρονιές, καθώς ο «πόλεμος κατά της τρομοκρατίας» έχει κουράσει την αμερικανική κοινή γνώμη, κυρίως λόγω των αδιεξόδων στο Ιράκ. Ήδη προβεβλημένοι γερουσιαστές των Δημοκρατικών δηλώνουν ότι η στρατηγική της κλιμάκωσης απέτυχε και ότι η απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων είναι επιβεβλημένη. Από την πλευρά του, ο γερουσιαστής Τζόζεφ Μπάιντεν, υποψήφιος για

το χρίσμα των Δημοκρατικών, εν όψει των εκλογών του 2008, αισθάνθηκε την ανάγκη να δηλώσει: «Είναι ώρα ν' αλλάξουμε κατεύθυνση, να σταματήσουμε την κλιμάκωση, ν' αρχίσουμε να φέρνουμε τους στρατιώτες μας στην πατρίδα». Κατά τα άλλα, οι δημοσκοπήσεις είναι απλώς ενδεικτικές... Το 61% των Ιρακινών πιστεύει ότι η κατάσταση ασφαλείας, στη χώρα τους, τους τελευταίους έξι μήνες, απλώς χειροτέρευσε, ενώ το 11% θεωρεί ότι βελτιώθηκε... Αλλά το Ιράκ, μεθαύριο Κυριακή, μάλλον δεν θα επηρεάσει (ή, μήπως, θα επηρεάσει;) την ετυμηγορία μας. Πάντως οι κάλπες μάς περιμένουν. Άντε και καλό βόλι, καλή ψήφο!

ANTHΝΩΡ

Επικοινωνήστε με το Αντί: www.anti.gr

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Ένας συλλογικός τόμος που αναδεικνύει τη μοναδική προσωπικότητα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου. Ο πολιτικός που σφράγισε με την προοδευτική παρουσία και δράση του την εποχή της διαμόρφωσης του νέου ελληνικού κράτους.

Εκδόσεις Πολύτυπο Κεντρική διάθεση: τηλ.: 210-72.32.819

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Σε δύο μέρες θα έχουμε το αποτέλεσμα των εκλογών.
- Ως Αριστερά και αριστεροί το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι να παραγγείλουμε πίτσες ή σουβλάκια να στηθούμε στις τηλεοράσεις και να απολαύσουμε την αγωνία των δυο εταίρων του δικομματισμού.
- Φωτιά στα μπατζάκια τους.
- Αν χάσει ο Κώστας, θα ηττηθεί από την πιο ανίκανη αντιπολίτευση που υπήρξε μεταπολιτευτικά στην χώρα.
- Αν χάσει ο Georgos, θα ηττηθεί από την πιο ανίκανη κυβέρνηση που είδαμε ποτέ.
- Χάος, το μετά, για τον όποιον ηττημένο.
- Θα τρέχουν και δεν θα φτάνουν.
- Αυτά, όμως, έχουν αυτές οι δουλειές.
- Μεγάλα καράβια, μεγάλες φουρτούνες που έλεγε και η γιαγιά μου.
- Από την άλλη, εμείς θα αθροίζουμε ή θα συγκρίνουμε τα ποσοστά μας, ανάλογα με το τι στηρίξαμε.
- Αλέκα ή Αλέκο.
- Πάντως διαισθάνομαι ότι τόσο συνολικά όσο και ιδεολογικά ευχαριστημένοι θα 'μαστε.
- Δύο απουσίες μου έκαναν εντύπωση.
- Ο Τσοβόλας που έπαιζε στο επικρατείας του ΠΑΣΟΚ μέχρι την τελευταία στιγμή και ο Πέτρος.
- Τι κάνει αλήθεια αυτό το παιδί;
- Πώς και δε στρατεύτηκε στον αγώνα τον καλό;

ΠΕΡΙ ΦΡΟΝΙΜΩΝ

Ο εναγκαλισμός της Αριστεράς ήταν πάντα ζητούμενο για το ΠΑΣΟΚ, από την εποχή ακόμα του Ανδρέα Παπανδρέου, κάθε φορά που το κόμμα αντιμετώπιζε τα δύσκολα και ιδιαίτερα ενόψει εκλογικών αναμετρήσεων. Από τον πειρασμό δεν είχε ξεφύγει ούτε ο Σημίτης, ο οποίος στις παραμονές κάθε εκλογικής αναμέτρησης θυμόταν την περίφημη «κεντροαριστερά».

Έτσι και τώρα, λοιπόν, ο Γιωργάκης ανακαλύπτει προγραμματικές συγκλίσεις με τον ΣΥΡΙΖΑ. Και δεν φτάνει μόνο αυτό. Άνθρωποι της Τρικούπη, ακολουθώντας τη ρήση περί «των παιδιών των φρονίμων», τηλεφωνούν σε φίλους, για να προωθήσουν συγκεκριμένους υποψηφίους του ΣΥΡΙΖΑ. Αμ, οι συναινέσεις δεν χτίζονται έτσι...

Τ.Κ.Δ.

ΦΑΚΕΛΩΜΑ

Εκεί στην αστυνομία φαίνεται ότι είναι λάτρεις του κινηματογράφου και μάλιστα της σχολής της πιστής και ρεαλιστικής καταγραφής προσώπων και πραγμάτων. Για αυτό στη Θεσσαλονίκη με αφορμή τις πορείες στην ΔΕΘ σκέφθηκαν να βιντεοσκοπήσουν τους διαδηλωτές για λόγους ασφαλείας. Ευφυής σκέψη! Αφού βρισκόμαστε συχνά αντιμέτωποι με τους ανθρώπους στους δρόμους, να μην γνωρίσουμε καλύτερα και να μάθουμε τις ταυτότητες τους; Με ορισμένους μπορεί να είμαστε και γείτονες ή ίσως και να ανακαλύψουμε χαμένους γνωστούς. Παλαιότερα στα φωτογραφεία απλώνανε εικόνες από εθνικές παρελάσεις και εκεί βρίσκαμε φωτογραφίες που μας ενδιέφεραν. Εφεξής τέτοιο υλικό αποκλειστικά στα περίπτερα της ασφάλειας.

ΣΩ.ΛΕ

ΠΑΙΔΕΙΑ

■ εκίνησε η νέα σχολική χρονιά εν χορδαίς
■ και οργάνοις. Μέσα στην ενθουσιαστική
■ πλημμυρίδα, απότοκο της προεκλογικής περιόδου, οι πολιτικοί εξέλαβαν τον προαύλιο χώρο σαν παρθένα πίστα για να επιδοθούν σε προεκλογικές κορόνες. Η πλύση εγκεφάλου αποδεικνύεται ότι πιάνει τόπο όταν ξεκινά από τις τρυφερές ηλικίες. Όσο για τις ελλείψεις σε

διδασκτικό προσωπικό που φθάνουν τις 4.000 -χώρια οι ωρομίσθιοι- για τα άθλια σχολικά κτίρια, τις ελλείψεις σε κτίρια και άλλα πολλά, ας μην δείχνουμε μεμψοιρία και χαλάμε τις καρδιές μας. Το είπε και η κ. Γιαννάκου. Να μην δείχνουμε κακομοίρηδες με την κριτική μας από την πρώτη ημέρα της χρονιάς!

ΣΩ.ΛΕ

ΟΜΙΛΙΕΣ

Το μάτι κουράζεται να παρακολουθεί την τηλεοπτική λήψη που μετακινείται προς όλες τις πλευρές της πλατείας. Μαζί με τις πράσινες και μπλε σημαίες κυματίζουν οι γαλανόλευκες, ένα απέραντο σεντόνι που δίνει ένα εορταστικό τόνο στις εκδηλώσεις. Μήπως είναι οπαδοί της εθνικής Ελλάδας ποδοσφαίρου, εάν κρίνουμε από τις κόρνες και την πνιγηρή συνθηματολογία; Η ανύψωση της γαλανόλευκης καθιστά τους συμμετέχοντες περισσότερο πατριώτες από εκείνους που δεν την κρατάνε, εξισώνει τους κάθε οπαδούς με την αξία των συμβόλων; Είναι άραγε οι εκλογές μιας κρίσιμης εθνικής σημασίας αναμέτρηση, όπου η ύψωση της σημαίας γίνεται το διεγερτικό «πυροτέχνημα» για την αποσιώπηση των ευθυνών του δικομματισμού και την έλλειψη προγραμμάτων; (Εάν είναι να κερδίσει και η ομάδα μπάσκετ το πανευρωπαϊκό, να ρίξουμε στην αγορά και άλλες σημαίες).

ΣΩ.ΛΕ

του Χρ. Παπανίκου

ΣΤΗΝ ΟΥΡΑ ΚΥΡ-ΓΙΩΡΓΗ

Το μνημείο του «Άγνωστου αστυνομικού» πρότεινε να στηθεί κάπου στην Αθήνα ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ κυρ-Γιώργης Καρατζαφέρης. Φυσικά ο καθένας έχει την κοινωνική βάση που του αξίζει. Μόνο που αν κάποιο μνημείο έχει προτεραιότητα στην Ελλάδα, αυτό είναι το μνημείο του «Άγνωστου θύματος αστυνομικής εκpurσοκρότησης». Ο κυρ-Γιώργης και οι χωροφύλακές του να περιμένουν τη σειρά τους.

Γιαν. Ανδρ.

ΕΡΓΑ, ΕΡΓΑ, ΕΡΓΑ

Επρεπε να πλησιάζουν οι εκλογές για να βγει περιοδεία ο πρωθυπουργός με τον κ. Σουφλιά, ώστε ο δεύτερος να ενημερώσει τον πρώτο για την πορεία των έργων της Εγνατίας Οδού. Έτσι είπαν τα δελτία ειδήσεων. Και δώστου πόζες σε γέφυρες. Και δώστου παχιά λόγια για έργα.

Δηλαδή τόσα χρόνια ΔΕΝ τον ενημέρωνε; Τώρα, προεκλογικά, περίμενε να το κάνει; Τι ηλίθια προπαγάνδα, λαέ μου.

Στα Γιάννενα πάντως που πέρασα λίγες μέρες, ο «γαλάζιος» Δήμαρχος είχε παντού συνεργεία να γεμίζουν με ασφαλτό τις λακκούβες των δρόμων. Τώρα, προεκλογικά.

Και άνοιξαν και την «Βλαχόστρατα», την πε-

ριφερειακή της πόλης για τα διερχόμενα φορτηγά. Τώρα, προεκλογικά. Είχε τελειώσει 3(τρία) χρόνια πριν και την είχαν κλειστή γιατί δεν είχαν μπει φανάρια. Τα έβαλαν και την άνοιξαν. Τώρα, προεκλογικά.

Κι ένας άλλος «γαλάζιος» Δήμαρχος πιο κάτω έβαλε συνεργείο να τραβάει την άσπρη μεσαία γραμμή σε κοινοτικούς δρόμους, πλάτους 4-5 μέτρων, με κυκλοφορία, πες, 10 αυτοκινήτων τη μέρα. Μόνο η άσπρη γραμμή τους έλειπε! Τώρα, προεκλογικά.

Τι ηλίθια προπαγάνδα, λαέ μου...

Ο φουκαράς ο Μαυρογιαλούρος, αγγελούδι μπροστά τους.

Ναπολέων

ΛΑΟΣ: ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ

Δεκάδες τα προεκλογικά φυλλάδια υποψηφίων του ΛΑΟΣ που κυκλοφορούν στην Αθήνα. Ξεκινάνε με τη βασική διαπίστωση του διαφημιζόμενου πολιτευτή ότι «τα τελευταία 30 χρόνια η χώρα μας έχει μπει σε μια φάση ασταμάτητης παρακμής». Μερικοί από αυτούς, ανεβάζουν τα χρόνια σε 35 και κάποιοι, πιο μερακλήδες, γίνονται συγκεκριμένοι και τα μετράνε 33.

Για να μην κοροϊδευόμαστε, οι υποψήφιοι του ΛΑΟΣ (που όποιος το χαρακτηρίζει ακροδεξιό

απειλείται με μήνυση από τον Πρόεδρό του) υπονοούν ότι η περίοδος της παρακμής ξεκινά από την επιστροφή της Δημοκρατίας και μετά, ενώ προφανώς η περίοδος της ακμής ταυτίζεται με την επταετία 1967-1974, κατά την οποία βασίλευαν οι αξίες της πατρίδας, της θρησκείας και της οικογένειας. Άλλωστε στις αξίες αυτές αναφέρονται κατά κόρον και οι εν λόγω υποψήφιοι. Χαλάλι η αυτοδυναμία της ΝΔ αν είναι να γλιτώσουμε από αυτούς.

Γιαν. Ανδρ.

ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ

Ακατάβλητος προχωρεί ο Καρατζαφέρης και χωρίς κανένα δισταγμό επισκέπτεται όλους τους χώρους, υπόσχεται με περισσή γενναιοδωρία κλείνοντας ελαφρά και το μάτι προς τις κάμερες. Υπερθεματίζει σε ό,τι κάποιες ομάδες ή κοινωνικοί φορείς διστακτικά μπορεί να διατυπώνουν ως αίτημα. Με αφορμή επίσκε-

ψή του στις εγκαταστάσεις της αστυνομίας τάχθηκε υπέρ της ανέγερσης μνημείου για τον «άγνωστο αστυνομικό»! Δεν απομένουν πολλές ημέρες ακόμη, διαφορετικά θα μας είχε τάξει «λαγούς με πετραχήλια». Ήτοι, η πολιτική στη χώρα των μόνιμων θαυμάτων το κόστος των οποίων δεν επιβαρύνει κάποιους πολιτικούς..

ΣΩ.ΛΕ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Είναι δυνατόν να θέλει ο Georges να την βγάλει με την κυρία Θάλεια και τα κιτσάτα σποτάκια του Λαλιώτη;
- Θα μου πείτε ότι έφερε τον Ραγκούση.
- Σωστά.
- Αλλά ο άνθρωπος χάμπουργκερ έφτιαχνε, ούτε καν σουβλάκια
- Τι να κάνει;
- Καλά που μπήκε στον πολιτικό στίβο ο Βούρος και η Φόνσου και κάπως κινείται η κατάσταση.
- Αλλά αυτοί δεν πάνε στις λαϊκές, όπως ο Κίμωνας που βρέθηκε εκτός, παρά τους τεμενάδες επί μήνες στο Κίνημα.
- Και στο χρηματιστήριο ποιος θα μοιράσει προεκλογικό υλικό, αφού έκοψαν τον Νεονάκη που ήταν και ειδικός;
- Τον Αθανασάκη;
- Αυτόν τον βλέπεις στην τηλεόραση κι αλλάζεις αμέσως κανάλι.
- Πιο αντιπαθητικός κι από τον Πρωτόπαπα.
- Όχι να τον δεις μπροστά σου μέρα μεσημέρι.
- Λες και βγήκε από θρόνερ του Στήβεν Κινγκ.
- «Μαζί με τη Μαρία» (Δαμανάκη) έγραφε η αφίσα την προηγούμενη βδομάδα στην Καλλιθέα.
- Από περιέργεια πέρασα να δω το πλήθος.
- Δεν ξεπερνούσαν τους είκοσι οι συγκεντρωμένοι.
- Ευτυχώς (γι' αυτήν) που υπήρχε άλλη μια συγκέντρωση του κόμματός της παραδίπλα κι όταν τέλειωσε πήγαν για ενίσχυση.
- Διαφορετικά ήταν για κλάματα το σκηνικό.
- Αφήστε που έκλεισαν τη Θησέως για είκοσι νοματέους!

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Τι περίμεναν «συνωσισμό» από πασόκους.
- Εδώ ο Κακλαμάνης και δεν μάζεψε πάνω από εκατό νοματέους.
- Στη Μαρία θα πήγαιναν;
- Πάντα θαύμαζα του Κρητικούς πασόκους για το χιούμορ τους.
- Άκου «Φώφη γερά, να φύγει η δεξιά»
- Τη Φώφη δούλευαν ή τον Georges;
- Μπορεί και τους δυο.
- Και τον οικονομολόγο Πολεμαρχάκι γιατί τον κατάπιε η αρχηγάρα;
- Άγνωστοι αι βουλαί του παιδιού!
- Αμ την Βούλα (την Πατουλίδου), αφού την έβαλε και παραιτήθηκε από το στρατό που έπαιρνε κι ένα μεροκάματο, με την υπόσχεση να την βάλει στο επικρατείας, την ξέχασε, όπως και τον Λαλιώτη που από πρώτος βρέθηκε τελευταίος.
- Η πρώτη τον στόλισε δεόντως.
- Ο δεύτερος, ως κομματικός, εποίησε την ανάγκη φιλοτιμία και το έριξε στα πιο άθλια μεταπολιτευτικά σποτάκια.
- Μυρίζομαι προβοκάτσια
- Και μέσα στο γενικό χαμό, το Πάντειο δεν δέχτηκε να του φορτώσουν τη «συνωσισμένη» κυρία Ρεπούση από το Αριστοτέλειο, παρά τις πιέσεις της Σημιτοπαρέας της σχολής.
- ΜΜΕ και ΠΑΣΟΚ επέβαλαν τον Καρατζαφέρη.
- Άντε να δούμε ποιος θα τον (τους) μαζεύει τώρα.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Τι αξία έχει μια δέσμευση αν δεν την στολίζεις με το ανάλογο περιτύλιγμα; Οι πιθανότητες για την επιτυχία ενός βουλευτή αυξάνονται όταν αξιοποιείς τις προσκλήσεις της μόδας. Τι πουλάει σήμερα; Μα φυσικά το περιβάλλον. Στο άκουσμα αυτής της λέξης ο καθένας οσμίζεται την ευκαιρία να αυτοπροσδιορισθεί. Πεδίον δόξης λαμπρόν να αναφέρουν ορισμένοι στο βιογραφικό τους σημείωμα ότι είναι «εθελοντές φύλακες δασών»(sic). Πότε πρόλαβαν να πιάσουν το «σφυγμό» των γεγονότων; Τι σου κάνει η τέχνη του marketing!

ΣΩ.ΛΕ

του Δημήτρη Πετσέτιδη

ΑΜΑ ΔΙΑΒΑΖΕΙΣ ΜΑΡΞ

Καθόλου τυχαία δεν είναι η κατάργηση του φόρου κληρονομιάς που εξήγγειλε από το βήμα της ΔΕΘ ο Κώστας Καραμανλής. Το θέμα αυτό είχε γίνει αντικείμενο οξύτατης αντιπαράθεσης ανάμεσα στον Μαρξ και το Μπακούνιν στο πλαίσιο των συνεδριών της Α' Διεθνούς. Ο μεν γερμανός εισηγητής του σοσιαλισμού υπεστήριζε ότι αποτελεί ήσσονος σημασίας μεταρρύθμιση, ο δε ρώσος θεωρητικός του αναρχισμού αντέτεινε ότι η διεύρυνσή του θα εμπόδιζε την αναπαραγωγή του καπιταλιστικού συστήματος μέσα σε διάστημα 2-3 γενεών.

Είναι προφανές ότι ο Κώστας Καραμανλής, ως εμβριθής μελετητής του Μαρξ και του Κεφαλαίου (του οποίου τη μελέτη υποστήριξε

ΑΝΤΙ ΑΥΤΗΣ «ΤΑΡΑΞΙΑΣ»;

Πρώτη επιλαχούσα της Νέας Δημοκρατίας θέλουν οι δημοσκοπήσεις στην Α' Αθηνών τη Μαριέττα Γιαννάκου. Αν επιβεβαιωθούν, κάτι μου λέει ότι ο Αλέκος Αλαβάνος θα πανηγυρίζει ότι το κίνημα για τη διατήρηση του άρθρου 16 αφού έδωσε το Γιώργο Παπανδρέου από τη Συνταγματική Αναθεώρηση θα έχει διώξει και την Υπουργό Παιδείας από τη Βουλή. Αν μάλιστα στην ίδια περιφέρεια εκλεγεί με τον ΣΥΡΙΖΑ ο Γραμματέας της Νεολαίας του Δημ. Τζανακόπουλος, η υπόθεση θα έχει κάμποση πλάκα.

«Ανθ' ημών ταραξίες», τη βλέπω κιόλας να μονολογεί τη Μαριέττα.

Γιαν. Ανδρ.

ΠΑΡ' ΤΗ ΜΙΑ...

Πολλή προσπάθεια έκανε ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ, στη συνέντευξη τύπου την περασμένη Κυριακή στη Θεσσαλονίκη, να μας πείσει για τις αγαθές προθέσεις του, επαναλαμβάνοντας εκείνο το «η άλλη Αριστερά», με την οποία υποτίθεται ότι έχει πολλά κοινά σημεία σε προγραμματικό επίπεδο.

Βέβαια, η «άλλη» προϋποθέτει την ύπαρξη και της «μίας». Που σημαίνει, κατά τον Γιωργάκη, ότι, όπου «μία», εμείς, οι αφελείς, θα βάλουμε... ΠΑΣΟΚ. Όπως, ας πούμε, εκείνο το «καλούδαιο» εφεύρημα «ΠΑΣΟΚ και άλλες δημοκρατικές δυνάμεις» του 1984.

Τ.Κ.Δ.

πρόσφατα ότι ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια του ελεύθερου χρόνου του και τον πιστεύουμε γιατί είχε άφθονο χρόνο), με τη μεταρρύθμιση αυτή τάσσεται στο πλευρό του γερμανού φιλοσόφου και αποδοκιμάζει τις θέσεις του Μπακούνιν, του οποίου άλλωστε οι οπαδοί είναι γνωστοί «ταραξίες».

Τώρα για τους άλλους, αυτούς που λένε ότι με αυτή την εξαγγελία ο απερχόμενος πρωθυπουργός επιχειρεί για ακόμη μία φορά να παρουσιάσει ως «παροχές» την απαλλαγή του κεφαλαίου από τους αναδιανεμητικούς άμεσους φόρους, την ίδια ώρα που ταραίζει τα λαϊκά στρώματα στους έμμεσους (ΦΠΑ, αυξήσεις ΔΕΗ κ.ο.κ.), ε, όχι, αυτούς δεν τους πιστεύουμε. Είναι κακόπιστοι.

Γιαν. Ανδρ.

ΠΑΣΟΚ ΧΩΡΙΣ «ΔΟΛΟ»

Επειδή πολιτική θα υπάρχει και μετά τις 16, κάποιοι παίρνουν ήδη τα μέτρα τους. Μαθαίνουμε λοιπόν ότι ανάμεσα σε στελέχη του ΠΑΣΟΚ που πρωταγωνίστησαν στο κρίσιμο συνέδριο του 1996 (και δεν υποστήριξαν αναγκαστικά το Σημίτη τότε) υπάρχει μια αμοιβαία προεκλογική συνεννόηση, προκειμένου να αποτρέψουν τη «δυναμική» είσοδο στο προσκήνιο διάφορων μιντιακών (μεταφορικά και κυριολεκτικά) «προσωπικότητων».

Αν είναι να επανεξετάσουμε το ΠΑΣΟΚ μετά τις εκλογές –σου λένε και όχι άδικα– δεν είναι ανάγκη η μισή κοινοβουλευτική ομάδα να ανήκει στο ένα συγκρότημα και η άλλη μισή στο άλλο.

Και για πρώην δημοσιογράφους χτυπά η καμπάνα

Γ. Κουρ.

ΜΑΖΙ

Μας έχουν αλλάξει τα φώτα με τα πανομοιότυπα συνθήματά τους οι δυο «μεγάλοι», ή αλλιώς τα κόμματα «εξουσίας». Παρένθεση: Τα υπόλοιπα κόμματα δηλαδή είναι αντιεξουσιαστές; Χαρά τα Εξάρχεια!

Μαζί, λέει ο ένας, θα κάνουμε τούτο, ΜΑΖΙ λέει κι ο άλλος θα κάνουμε το άλλο.

Πράγμα που σημαίνει ότι μαζί θέλουν να κυβερνήσουν, αφού άλλωστε σχεδόν το ίδιο πρόγραμμα παρουσιάζουν, χρόνια τώρα!

Ας μη τους χαλάσουμε λοιπόν το χατήρι:

Ας τους ΚΑΤΑΨΗΦΙΣΟΥΜΕ, για να μην πάρει αυτοδυναμία κανένας από τους δύο και να αναγκαστούν να συγκυβερνήσουν. Τότε θα καταλάβουν πόσα απίδια παίρνει ο σάκκος, αφού δεν θα μπορούν να καταλογίζουν ο ένας στον άλλον κάθε αποτυχία τους.

ΜΑΥΡΟ στα κόμματα «εξουσίας» για να αναγκαστούν να συγκυβερνήσουν. Αυτή είναι η ορθή πολιτική ψήφος σ' αυτές τις εκλογές!

Ναπ.

ΜΑ ΚΑΜΙΑ ΝΤΡΟΠΗ;

Τα του Καίσαρα στον Καίσαρα και τα του Θεού στον Θεό. Αυτή η ιστορία με την κόρη της Αλέκας Παπαρήγα που «πήγε σε ιδιωτικό σχολείο» και την επαναλαμβάνουν με κάθε ευκαιρία οι δημοσιογράφοι και είχε και την απύθμενη θρασυδειλία να την απευθύνει και ως ερώτηση η εκπρόσωπος μεγάλου καναλιού προς την γ.γ. του ΚΚΕ, συνιστά όχι απλά «χτύπημα κάτω από τη ζώνη», αλλά και αγυρτεία ολκής.

Και επειδή η Αλέκα Παπαρήγα έχει αρκετή αξιοπρέπεια για να το διευκρινίσει, ας το γράψουμε εμείς. Η κόρη της κ. Παπαρήγα αντιμετώπιζε –ελπίζουμε να το ξεπέρασε– ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα υγείας και ήταν αναγκασμένη να πηγαίνει σε σχολείο που διέθετε και γιατρό και μια σχετική υποδομή. Ε, όχι και αντί να απολογούνται αυτοί που έχουν αφήσει τα δημόσια σχολεία χωρίς καμία σχετική προφύλαξη να απολογείται η γραμματέας ενός κόμματος που παλεύει γι' αυτό, επειδή δεν άφησε το παιδί της να ρισκάρει τη ζωή του καθημερινά.

Δίκαιη η οργή του ΚΚΕ, που αρνείται να στείλει εκπροσώπους του στο Mega, και μακάρι ο κόσμος να βγάλει τα σωστά συμπεράσματα από όλη αυτή την υπόθεση.

Γιαν. Ανδρ.

ΛΑΛΑΣ

Οταν η ανάκριση των υποψηφίων ενέχει το στοιχείο της ψυχαγωγικής πρόκλησης, τότε το χειροκρότημα αποσπά ο πάντα ευρηματικός Λάλας. Ερωτήσεις επιπέδου τηλεοπτικού παιχνιδιού, γαργαλιστικές ερωτήσεις του τύπου, τι θα κάνατε εάν το παιδί σας σας έλεγε ότι είναι τρομοκράτης ή εάν παντρευόταν ομοφυλόφιλο κ.α. Έως και σε «ορό αλήθειας» τους υπέβαλε. Στις επόμενες εκλογές θα μοιράζει δωράκια και σουβενίρ.

Σως

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Πλήθος φυλλαδίων, όπως και σε προηγούμενες εκλογές, έλαβα πάλι από τα ΕΛΤΑ.

- Πράσινοι και γαλάζιοι με βομβαρδίζουν με φυλλάδια.

- Πρώι πρώι κατεβαίνω και τα μαζεύω μήπως τα δει κανένας γείτονας και με παρεξηγήσει.

- Πού βρήκαν τη διεύθυνση και τι προσδοκούν αλήθεια;

- Να τους ψηφίσω;

- Τόσο χαρτί χαμένο

- Κι όλοι τους

κόπτονται για το περιβάλλον, τρομάρα τους.

- Μετά την υποψηφιότητα της Φώφης, καταλάβαμε ότι οι συνταγματολόγοι του κινήματος, Βαγγέλας του Βορρά και Ανδρέας του Παντείου, είναι άπαιχτοι και τα νομικά τα παίζουν στα δάχτυλά τους.

- Επιστήμονες με κύρος!

- Ευτυχώς από μικρός τον μόνο που συμπαθούσα ήταν ο Κύρος από τα Μίκυ Μάους.

- Αυτός μάλιστα ήταν επιστήμονας.

- Οι άλλοι απλώς για τα υπουργγίλκια και τις πολυθρόνες ενδιαφέρονται.

- Μαύρο λοιπόν στους πράσινους Μαυρογιαλούρους που θέλουν να λεηλατήσουν τις ψήφους μας.

- Ψήφο στην Αριστερά.

- Καλό βόλι συντρόφια.

Ν. Μολ.

ΛΕΣ;

• Επειδή συχνά επαναλαμβάνει ο Κώστας Καραμανλής ότι στόχος της Νέας Δημοκρατίας είναι να αποτελειώσει στη δεύτερη θητεία της ό,τι άφησε μισό στην πρώτη, σταυρώνω τα δάχτυλα να μην εννοεί τα δάση.

Γιαν. Ανδρ.

ΣΕ ΤΙ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ;

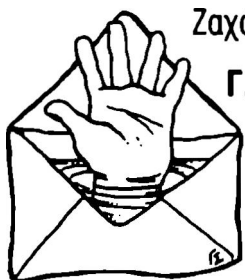
• Για τις διαφορές του ΠΑΣΟΚ με τη ΝΔ προσπαθεί σε όλους τους τόνους να μας πείσει ο Γ. Παπανδρέου. Αυτό, όμως, δεν εμπόδισε κάποιους υποψηφίους του κόμματός του να συνεργαστούν με «αντιπάλους» τους, υποψηφίους της ΝΔ, εμφανιζόμενοι μαζί σε διαφημιστικά φυλλάδια της περιοχής τους, εκεί στη... μακρινή περιφέρεια της Αττικής. Εκείνοι ξέρουν...

Τ.Κ.Δ.

ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ;

Αλήθεια, τώρα που έφυγαν οι κάμερες από την Ηλεία, ο Ερυθρός Σταυρός συνεχίζει το φιλανθρωπικό του έργο ή τα μάζεψε κι έφυγε κι αυτός; Και με εκείνες τις περίφημες αποθήκες, από τις οποίες ο πρωθυπουργός εξήγγειλε το «νέο πατριωτισμό», τι γίνεται; Γιατί αυτά που ακούμε είναι πολύ περίεργα και διόλου αξιοπρεπή για τις «αποθήκες της Ζαχάρως».

Γ. Κουρ.

ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ «ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ»

Επειδή αρκετοί φαίνεται ότι έχουν διάθεση να στηρίξουν οικολογικά ψηφοδέλτια στις ερχόμενες εκλογές (μια από τις τελευταίες δημοσκοπήσεις τους έδινε 1,7% στην πρόθεση ψήφου), ας έχουν στο νου τους να ξεχωρίζουν τους οικολόγους από τους απατεώνες. Υπάρχει το ψηφοδέλτιο Οικολόγοι Πράσινοι, που ανήκει στο Ευρωπαϊκό Κόμμα των Πράσινων (του Γιόσκα Φίσερ, του Κον Μπεντίντ κ.ά.) και υπάρχει και το παλιό γνωστό σχήμα των Οικολόγων Εναλλακτικών (που είχε κερδίσει και μία έδρα στις εκλογές του 1989 και του 1990), που ασκεί κριτική από τα αριστερά στους ευρωπαίους Πράσινους και κατέρχεται συνεργαζόμενο με το Μέτωπο Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΜΕΡΑ).

Ό,τι προτιμά ο καθένας από τα δύο ας ψηφίσει. Προσοχή όμως στους διάφορους γραφικούς (όπως ο Δημοσθένης Βεργής και οι «Έλληνες Οικολόγοι»), που χρησιμοποιούν οικολογικούς τίτλους χωρίς να έχουν οποιαδήποτε σχέση με το «σπορ». Αν πρόκειται να εκφραστεί μια οικολογική ευαισθησία στις εκλογές της Κυριακής, είναι κρίμα να πάει χαμένη στα ψώνια και τους επιδειξιές.

Γιαν. Ανδρ.

ΨΗΦΙΖΕΙΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥΣ, ΣΟΥ ΒΓΑΙΝΕΙ ΜΠΛΕ

Η απαγόρευση να δημοσιεύονται δημοσκοπήσεις το τελευταίο 15ήμερο της προεκλογικής περιόδου αποτελεί μια ελληνική πρωτοτυπία που καταλήγει να έχει τα αντίθετα αποτελέσματα από αυτά που φιλοδοξεί. Αντί δηλαδή να επιτρέψει στους ψηφοφόρους να αποφασίσουν για την επιλογή τους ανεπηρέαστοι από εξωτερικές επιδράσεις, επιτρέπει στα πάσης φύσεως παπαγαλάκια να «διαρρέουν» αποτελέσματα κρυφών δημοσκοπήσεων, τα οποία ούτε να επιβεβαιωθούν ούτε να διαψευστούν μπορούν, για να δημιουργήσουν «κλίμα».

Ανεξάρτητα λοιπόν από τις διαφορές και τα ποσοστά που «διαρρέουν» στον Τύπο, ας πληροφορηθούμε για κάτι τους ψηφοφόρους ώστε να πράξουν σχετικά ό,τι νομίζουν. Αυτή

του Δημήτρη Πετσέτιδη

ΚΑΜΜΕΝΗ ΓΗ

Την είχε παραλάβει ο Θεός από την Χούντα. Την ξαναπαρέλαβε ο Αντρέας από το Θείο. Την ματαξαναπαρέλαβε ο Μητσοτάκης από τον Ανδρέα. Την ξαναματαξαναπαρέλαβε ο Ανδρέας από τον Μητσοτάκη. Την ματαξαναματαξαναπαρέλαβε ο Σημίτης από τον Ανδρέα, μόνο που αυτός δεν τό είπε φωναχτά, δεν τό 'κανε βούκινο. Φυσικά και ο νύν πρωθυπουργός από τον Σημίτη καμμένη γή παρέλαβε.

Τώρα που στ' αλήθεια είναι ΚΑΜΜΕΝΗ ΓΗ η Ελλάδα, καλό είναι τήν παραλάβουν και οι δύο μαζί. Καταψηφίστε τους (δύς) για να επιτευχθεί τέτοιος σκοπός.

Ναπ.

τη στιγμή όλες οι δημοσκοπήσεις συγκλίνουν στο ότι ένα 1,5-2% των ψηφοφόρων προσανατολίζεται να ψηφίσει οικολογικά ψηφοδέλτια. Το ποσοστό αυτό, καθώς κανένα οικολογικό σχήμα δεν ελπίζει να μπει στη Βουλή, χρησιμεύει αυτή τη στιγμή στο να δώσει στη Νέα Δημοκρατία την οριακή αυτοδυναμία που τόσο λυσσασμένα επιζητά.

Υγιής αντίδραση της κοινωνίας η ψήφος στους Πράσινους μετά από όσα συνέβησαν το περασμένο Καλοκαίρι, αλλά αν στην προβολή της καταλήξει να δώσει αυτοδυναμία στον Καραμανλή και τον Πολύδωρα, η ειρωνεία θα είναι τραγική. Ας το έχουμε στο νου μας κι ας μην φταίνε σε τίποτα για αυτό οι ίδιοι οι Πράσινοι.

Γιαν. Ανδρ.

«ΕΧΕΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΑΥΡΙΟ»

Μπορεί οι δημοσκοπήσεις να απαγορεύονται, αλλά ο τζόγος δεν σταματάει ποτέ σε αυτή τη χώρα. Έτσι, ολοένα και συχνότερα μου συμβαίνει η απάντηση στην ερώτηση «τι ακούς;» να είναι ένα χτύπημα στο πληκτρολόγιο του υπολογιστή και η εμφάνιση μιας στοιχηματικής ιστοσελίδας με αποδόσεις για τα εκλογικά αποτελέσματα. ΝΔ 1.30, ΠΑΣΟΚ 3.90 στη χώρα, ΠΑΣΟΚ 1.80. ΝΔ 2.80 στη Β' Αθήνας, Βενιζέλος 2.10, Καστανίδης 2.60 για την πρωτιά στους σταυρούς στη Θεσσαλονίκη και άλλα αμέτρητα.

Να αναφωνήσουμε ο tempora, o mores! ή όλα μέσα στο παιχνίδι είναι;

Γ. Κουρ.

ΕΠΑΝΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΗΛΙΘΙΟΤΗΤΑΣ

Ελάχιστες ημέρες πριν εκπνεύσει η θητεία της απερχόμενης κυβέρνησης, μπόρεσα και του λόγου μου να πάρω μια ιδέα από την επανίδρυση του Κράτους. Επισκέφθηκα μια δημόσια υπηρεσία για να συγκεντρώσω τα απαραίτητα έγγραφα για την έκδοση αστυνομικής ταυτότητας και διαπίστωσα εντυπωσιασμένος ότι για την παραλαβή κάθε ενός από αυτά είναι απαραίτητη –βάση του νέου κανονισμού– η επίδειξη της αστυνομικής μου ταυτότητας.

Λίγο πριν παραφρονήσω εντελώς, δέχθηκα ευχαρίστως τη μεσολάβηση γνωστού μου πολιτευτή της Νέας Δημοκρατίας, προκειμένου να κάνω τη δουλειά μου. Αν η «κατάργηση της γραφειοκρατίας σε μία ημέρα» για την οποία καμαρώνει η ΝΔ, συνίσταται στο να χρειάζεσαι μέσο για να εκδώσεις ταυτότητα, τότε κάποιοι στην κυβέρνηση τα πάνε πολύ άσχημα με την ελληνική γλώσσα.

Γιαν. Ανδρ.

«ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ» ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ

Αποτελεί συνηθισμένο φαινόμενο, οι καλλιτέχνες και ειδικά οι ποιητές κυρίως τα τελευταία χρόνια να απέχουν από την πολιτική και την κοινωνική ζωή, επικαλούμενοι την ιδιότητά τους, λες και αυτή τους κάνει να ζουν σε έναν άλλον άυλο κόσμο. Ακόμα και σήμερα, συνηθίζουμε να τιμάμε το Σεφέρη για τη μία και αόριστη δήλω-

ση που έκανε ενάντια στη Χούντα, ωσάν να μας κάνουν και τιμή οι πνευματικοί άνθρωποι κάθε φορά που παίρνουν το λόγο.

Για αυτό και έχει μια αξία να εξάρουμε όσους από αυτούς ξεφεύγουν από την πεπατημένη και εύκολη ιδιώτευση και εκθέτουν την άποψή τους και τον εαυτό τους στην πολιτική και την κοινωνική κρί-

ση. Είτε το κάνουν για πρώτη φορά, όπως ο υπερογδοντακονταετής Νάνος Βαλαωρίτης που τέθηκε συμβολικά επικεφαλής του ψηφοδελτίου Επικρατείας των Πράσινων Οικολόγων, είτε το κάνουν με συνέπεια εδώ και χρόνια, όπως ο Γιώργος Κακουλίδης που κατεβαίνει με το ΚΚΕ στη Β' Αθήνας.

Γιαν. Ανδρ.

ΑΕΡΑ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ!

Τώρα που οι διάφοροι συναγερμοί του Έθνους τα έβαλαν και με το βιβλίο Ιστορίας της Γ' Λυκείου επειδή δημοσιεύει το χάρτη των Βαλκανίων όπως είχε διαμορφωθεί κατά τη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής (με τη Δυτική Θράκη να ανήκει στη Βουλγαρία και την ΠΓΔΜ να ονομάζεται), ζούμε με την αγωνία. Θα τους συμπαρασταθούν οι «αριστεροί» νεοφώτιστοι του εθνικισμού ή πάει μακριά η βαλίτσα;

Γιαν. Ανδρ.

ΕΝΑΣ ΓΡΙΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Περίεργες συμμαχίες έχουν διαμορφωθεί στη Νέα Δημοκρατία στην Α Αθήνας. Η Ντόρα παρέα με τον Προκόπη και ο Αλογοσκούφης με τον Βουλγαράκη.

Ο ένας πουσάρει τον άλλον και με τη σειρά αυτή φαίνεται ότι θα εκλεγούν, αν και ανάμεσά τους παρεισφρύουν ο Αβραμόπουλος στην τρίτη θέση και η κυρία Πιπιλή στην πέμπτη.

Αν σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις η Νέα Δημοκρατία εκλέξει επτά βουλευτές τότε μία εκ των Μπενάκη και Γιαννάκου μένει εκτός Κοινοβουλίου.

Ωραίος ο γρίφος αλλά γιατί τα μπερδεψε έτσι ο πρωθυπουργός; Εκτός αν δεν το ξέρει!

Τ.Μ.

ΝΤΙΜΠΕΙΤ

• Τι «debate», τι μπαρμπούτσαλα ήταν αυτά; Ποιος έκανε διάλογο με ποιον; Για ντιπ ζώα μας περνάνε; Το ποιηματάκι του είπε ο καθείς. Το ποιηματάκι του προς τους ΔΙΚΟΥΣ ΤΟΥ οπαδούς. Τι πλήξη, λαέ μου... Ευτυχώς υπήρξε κι εκείνο το αλαβάνιο καρφί προς τον Καραμανλή για τους «ταραξίες» και έγινε ολίγος τζετζελές.

ΝΤΙΜΠΕΙΤ

• Την παράσταση έκλεψαν στα σκαλοπάτια της ΕΡΤ όχι οι αρχηγοί των κομμάτων αλλά οι δημοσιογράφοι-συνεντευξιαστές. Έπεσαν με κτητική βουλμία οι ρεπόρτερς να αποσπάσουν ένα διαφωτιστικό σχόλιο επί της τηλεοπτικής αναμέτρησης. Και να η Στάη και η Τρέμη όλο νάζι και ευτυχία να τοποθετούνται χαλαρά. Από κοντά Χατζηνικολάου και Λιάτσος. Στους πραγματικούς ρυθμιστές της τηλεδημοκρατίας όλοι οι υπόλοιποι ωχριούν

ΣΩ.ΛΕ

Ο... ΕΙΔΙΚΟΣ

• Το σχέδιο του ΠΑΣΟΚ για τους πυροπαθείς παρουσίασε ασθμένων ο Γ. Παπανδρέου στον Πύργο, όπου μίλησε για την ιδέα κάποιας Νέας Πόλης –«Ολυμπία» το όνομά της– και άλλα τινά. Μίλησε γενικά για το σχέδιο, αφήνοντας τελικά τις εξηγήσεις για τις λεπτομέρειες σε κάποιον πιο ειδικό. Σε ποιον; Μα στον Κ. Λαλιώτη! Θου Κύριε...

Τ.Κ.Δ.

ΠΕΜΠΤΗ 6.9.2007 – ΤΕΤΑΡΤΗ 12.9.2007

ΠΕΜΠΤΗ 6.9.2007

• Ντιμπέιτ πολιτικών αρχηγών. Οι μονόλογοι διαδέχονται ο ένας τον άλλον με τους Καραμανλή και Παπανδρέου να τρέμουν μήπως και κάνουν κάποιο λάθος. Πολύ κακή εμφάνιση από τους δύο μονομάχους. Ο μόνος που διασώθηκε από τους πολιτικούς αρχηγούς ήταν ο Αλέκος Αλαβάνος, αν και δεν μας είπε γιατί πρέπει να ψηφίσουμε ΣΥΡΙΖΑ. Τουλάχιστον όμως ήταν αληθινός!

• Ο Καραμανλής εκβίασε την αυτοδυναμία με άμεση προσφυγή στις κάλπες, ενώ τα φασιστοειδή του Καρατζαφέρη ξανακτύπησαν με πρόταση για ποσόστωση στους μετανάστες.

• Οι αποκαλύψεις για την υπόθεση των ομολόγων συνεχίζονται. Η κυβέρνηση αρχίζει να νιώθει την πίεση των αποκαλύψεων και προσπαθεί με όλους τους τρόπους να περιορίσει τις διαρροές.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7.9.2007

• Δεν πάνε καθόλου καλά οι Αμερικανοί. Φόρτωσαν έξι πυρηνικές κεφαλές σε ένα γιγαντιαίο βομβαρδιστικό B-52, το οποίο πέταξε κατά πλάτος της επικράτειας των ΗΠΑ. Κατά λάθος έγινε, λένε οι αρμόδιοι. Κάποιοι όμως παρά λίγο να βρεθούν στον άλλον κόσμο με τη σκέψη και μόνον του τι θα γινόταν σε περίπτωση ατυχήματος!

ΣΑΒΒΑΤΟ 8.9.2007

• Απαράδεκτες οι ομιλίες των δύο μονομάχων στη ΔΕΘ. Ποτέ άλλοτε δεν ακούστηκαν τόσες πολλές υπο-

Επειδή τη Δευτέρα, κανείς δεν θα θυμάται την καταστροφή της Πάρνηδας.

σχέσεις σε τόσο λίγη ώρα.

• Το έχουν φαίνεται στο αίμα τους οι αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές της Θεσσαλονίκης να κινούνται αυθαίρετα και εκτός νόμου. Σε ανακοίνωση του το Δ.Σ. του Συλλόγου Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού του ΑΠΘ εκφράζει επιφυλάξεις για το αν οι πράξεις αιτιολογούσαν την χωρίς άδεια του πρυτανικού συμβουλίου παρέμβαση της αστυνομίας, καθώς και την «απορία του για τις δηλώσεις του εισαγγελέα Θεσσαλονίκης Β. Φλωρίδη ότι "το πανε-

πιστημιακό άσυλο δεν ισχύει τη νύχτα"». Ζητά επίσης να διερευνηθεί κατά πόσο «οι συλλήψεις έγιναν από μη ένστολους αστυνομικούς με καλυμμένα πρόσωπα, οι οποίοι βρίσκονταν, ως μη όφειλαν, εντός των προστατευόμενων χώρων του ΑΠΘ, πολύ πριν τα γεγονότα». Και όλα αυτά μία εβδομάδα πριν από τις εκλογές. Το κλίμα της δεκαετίας του '60 ξαναζεί.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9.9.2007

• Συνεντεύξεις Τύπου Καραμανλή και Παπανδρέου στα πλαίσια της ΔΕΘ. Ήταν τόσο

Πολύδωρα προκαλεί αλεπάλληλα εγκεφαλικά στο Μαξίμου. Μιλώντας σε συγκέντρωση ψηφοφόρων του στο γήπεδο του Σπόρτιγκ ο αμετροεπής πολιτικός ανήρ επανήλθε στη θεωρία πως οι φωτιές, ειδικά από τη 16η Αυγούστου και ύστερα, σχετίζονται άμεσα με την προκήρυξη των εκλογών της 16ης Σεπτεμβρίου. Άντε να δούμε πώς θα το δικαιολογήσει τώρα ο κ. Ρουσόπουλος.

ΤΡΙΤΗ 11.8.2007

• Ακούγεται σαν ανέκδοτο αλλά δυστυχώς είναι πραγματικότητα. Ανοίγουν σήμερα τα σχολεία για να κλείσουν την Πέμπτη λόγω εκλογών και να ξανανοίξουν την Τρίτη. Στο μεταξύ δεν έχουν διοριστεί ακόμα 15.000 δάσκαλοι και καθηγητές και δεν έχουν τυπωθεί τα βιβλία λόγω του ότι τα τυπογραφεία τύπωναν το προεκλογικό υλικό των κομμάτων. Κατά τα άλλα όλοι υπόσχονται καλύτερη Παιδεία.

• Ότι ΠΑΣΟΚ και Νέα Δημοκρατία έχουν σχεδόν ταυτόσημα προγράμματα το ξέρουμε. Αλλά να διαφημίζονται σε κοινό φυλλάδιο στην Αττική τρεις υποψήφιοι Νεοδημοκράτες και τρεις υποψήφιοι Πασόκοι, αυτό πλέον ξεπερνά τα όρια της πολιτικής κοροϊδίας. Ας τα δουν αυτά οι ψηφοφόροι την ώρα που θα αποφασίσουν που θα ρίξουν την ψήφο τους.

• Το θράσος των πασόκων καταντάει ανυπέρβλητο. Μεταμεσονύκτια, σε προεκλογική συγκέντρωση στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, εμφανίζεται συνδικαλιστής δημοσιογράφος, αποστάτης του Συνασπισμού για προπαγάνδα υπέρ της συνεργασίας ΠΑΣΟΚ-ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και για να εκθέσει την Αριστερά. Τον κράξανε άγρια, κυρίως παλιά στελέχη του ΚΚΕεσ.,

κακοί που τα επικοινωνιακά επιτελεία των κομμάτων τους σκέπτονται να μην τους δώσουν άλλη ευκαιρία να εκτεθούν περισσότερο.

ΔΕΥΤΕΡΑ 10.8.2007

• Φωτιά στα εκλογικά επιτελεία των δύο μεγάλων κομμάτων έβαλε η κάκιστη παρουσία των αρχηγών τους στη συμπρωτεύουσα. Αυτό που τους ανησυχεί είναι κυρίως η απογοήτευση οπαδών και ψηφοφόρων, οι οποίοι κλείνουν έντονα το μάτι στα μικρά κόμματα.

• Νέο «ασύμμετρο κτύπημα»

και αποχώρησε κακήν κακώς. Μαζεύτε τους, γιατί με τη λογική που κινούνται δεν θα τη βγάλουν καθαρή!

ΤΕΤΑΡΤΗ 12.8.2007

• Όλα τα είχε ο πρωθυπουργός, οι προφυλακίσεις γαλάζιων δημάρχων του έλειπαν. Ο δημοτικός άρχοντας της Ζακύνθου βαρύνεται με τρεις κατηγορίες σε βαθμό κακουργήματος για απόπειρα εμπρησμού στην Οικονομική Εφορία του Δήμου. Κατηγορείται ότι με συνεργούς του προσπάθησε να βάλει φωτιά στο Δημαρχείο για να καταστρέψει στοιχεία για οικονομικό σκάνδαλο 13 εκατομμυρίων ευρώ. Είχαμε τα πράσινα, κατέφτασαν και τα γαλάζια τρωκτικά. Προφυλαχτείτε. Την Κυριακή ψηφίζουμε!

• Νέο ιστορικό ρεκόρ έναντι του αμερικανικού νομίσματος σημειώνει το ευρώ. Σκαρφάλώνει στα 1,3889 δολάρια, εν μέσω φημών και προβλέψεων ότι η αμερικανική κεντρική τράπεζα θα μειώσει στις 18 Σεπτεμβρίου κατά μισή ποσοστιαία μονάδα τα επιτόκια για πρώτη φορά μετά από τέσσερα χρόνια.

• Την κατευθυνόμενη σταυροδοσία τη διδάσκει στα κομματικά του βιβλία το ΚΚΕ. Στις φετινές εκλογές όμως μας αιφνιδίασε αρνητικά και ο ΣΥΡΙΖΑ. Δεν ξέρω από πόσο ψηλά έχει παρθεί η απόφαση, αλλά σώνει και καλά να πρέπει να εκλεγούν στην Α' Αθήνας συγκεκριμένοι υποψήφιοι είναι έξω από τη νοοτροπία της ανανεωτικής Αριστεράς. Γι' αυτό λοιπόν μαύρο στους χαμαιλέοντες των κομματικών γραφείων και σταυρό στους εκτός ίντριγκας υποψηφίους. Μόνο έτσι θα κερδίζουμε την ουσιαστική ανανέωση. Καλή ψήφο!

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ ο Δ'
Ο ΑΝΤΙΚΟΜΜΑΤΙΚΟΣ

Το μετεκλογικό στοίχημα της ανανεωτικής Αριστεράς

Δύο ημέρες πριν από την εκλογική αναμέτρηση της 16ης Σεπτεμβρίου, το πολιτικό κλίμα παραμένει παγωμένο και βουβό.

Μετά τις πυρκαγιές που κατέκαψαν την Πελοπόννησο και τις συνεχιζόμενες αποκαλύψεις για το σκάνδαλο των ομολόγων, οι ψηφοφόροι ετοιμάζονται να ψηφίσουν στις πρώτες, μεταπολιτευτικά, χωρίς νόημα πρόωρες εκλογές.

Στο κλίμα λοιπόν που έχει διαμορφωθεί –και τίποτα δεν φαίνεται να μπορεί να το αλλάξει τις δύο εναπομείνουσες ημέρες– κάτι ελπιδοφόρο φαίνεται να γενιέται την Κυριακή το βράδυ, μετά από πολλά χρόνια στο χώρο της ανανεωτικής Αριστεράς.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, θα αυξήσει σημαντικά τις δυνάμεις του και την εκπροσώπησή του στη Βουλή.

Οι ψηφοφόροι, απογοητευμένοι από την φαυλότητα των δύο κυρίως κομμάτων εξουσίας, θα δώσουν την ψήφο τους σε ένα πολιτικό πείραμα που δεν έχει ξαναεμφανιστεί, σε τέτοιο εύρος, στην ελληνική σκηνή τουλάχιστον μετά τη δικτατορία.

Μέχρι εδώ καλά. Ο διαφορετικός πολιτικός λόγος τα τελευταία χρόνια, η ουσιαστική παρουσία του Αλέκου Αλαβάνου στο βήμα της Βουλής, η καλή έξωθεν μαρτυρία που συνοδεύει τον χώρο της ανανεωτικής Αριστεράς από τα χρόνια του ΚΚΕεσ. εκτιμάται ότι θα δώσουν στο ΣΥΡΙΖΑ σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό από το 3,26% των εκλογών του 2004.

Το μεγάλο στοίχημα όμως αρχίζει να τρέχει από τα μεσάνυχτα της Κυριακής 16 Σεπτεμβρίου. Ανεξάρτητα από το ποσοστό που θα πάρουν τα άλλα κόμματα, μικρά και μεγάλα, καθώς και από το αν η Νέα Δημοκρατία ή το ΠΑΣΟΚ καταφέρουν να σχηματίσουν αυτοδύναμη κυβέρνηση, ο ΣΥΡΙΖΑ θα εκλέξει διψήφιο αριθμό βουλευτών και, για πρώτη φορά στην μετά τη διάσπαση του 1991 εποχή, η κοινοβουλευτική του ομάδα θα συμπεριλαμβάνει στελέχη από περισσότερες της μίας συνιστώσων.

Οι μέχρι σήμερα, όμως, ενδείξεις για το μετεκλογικό μέλλον του ΣΥΡΙΖΑ, δεν είναι τόσο ελπιδοφόρες όσο απαιτείται από την σημερινή πραγματικότητα και την πολιτική συγκυρία.

Οι διαφωνίες που προέκυψαν, κατ' αρχάς μέσα στον ίδιο το Συνασπισμό και στη συνέ-

χεια στο ΣΥΡΙΖΑ, για την κατάρτιση του προεκλογικού προγράμματος κατέληξαν σε ένα άνευρο, παλαιολιθικό και χωρίς αιχμές κείμενο γενικής αποδοχής.

Επίσης η –για πρώτη φορά σε τέτοιο βαθμό στην ανανεωτική Αριστερά– διαμάχη μεταξύ των υποψηφίων για την εκλογή τους ως βουλευτών, καθώς και η χρησιμοποίηση «ποικίλων» τρόπων για το σκοπό αυτό δημιουργούν ένα κλίμα που δε συνάδει με όσα πρεσβεύουν οι πολίτες οι οποίοι ψηφίζουν ΣΥΡΙΖΑ.

Μέχρι στιγμής την παρτίδα την έχει σώσει ο Αλέκος Αλαβάνος.

Τι θα γίνει όμως την επομένη των εκλογών; Θα μπορέσουν οι εκλεγέντες, κάτω από τη σκέπη του ΣΥΡΙΖΑ, βουλευτές να σχηματίσουν μία δεμένη και με ουσιαστικό λόγο κοινοβουλευτική ομάδα; Θα μπορέσουν να κάτσουν γύρω από ένα τραπέζι και αρθρώσουν έναν πραγματικά αριστερό και ουσιαστικό λόγο που θα δίνει λύσεις και διεξόδους στα τεράστια συσσωρευμένα προβλήματα που αναπόφευκτα θα πρέπει να βρουν λύσεις για να προχωρήσει η ελληνική κοινωνία;

Ή θα σηκώσει ο καθένας το δικό του μπαϊράκι και αυτό που κυοφορήθηκε τόσα χρόνια με τόσο κόπο και τόσες ελπίδες θα διαλυθεί στα εξών συνετέθη;

Η πλειονότητα των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει περάσει ποτέ και ούτε επιθυμεί να περάσει από κομματικά γραφεία. Απαιτεί όμως αυτοί τους οποίους θα εκλέξουν να μην γίνουν «κάποιοι», από την μία μέρα στην άλλη.

Απαιτεί τη διαφορετικότητα στο ήθος και τη νοοτροπία, για τα οποία τους επέλεξαν, να τη διατηρήσουν και μετά την εκλογή τους.

Απαιτεί να κάνουν πράξη όλες τις προεκλογικές τους διακηρύξεις και να μην μπλέξουν σε κομματικές και πολιτικές ίντριγκες, ξεχνώντας ως βουλευτές τι πρέσβευαν πριν διαβούν το κατώφλι του ελληνικού Κοινοβουλίου.

Για την Ελλάδα, πολλοί εκτιμούν ότι τα δύσκολα είναι μπροστά. Πολλοί επίσης πιστεύουν ότι ήρθε η ώρα η ανανεωτική Αριστερά να παίξει το ρόλο της. Όχι όμως σαν δούρειος ίππος όπως έγινε το 1981.

Γιατί η πρώτη ευκαιρία τότε χάθηκε. Η δεύτερη είναι τώρα μετά από 26 χρόνια. Τρίτη όμως σίγουρα δεν θα υπάρξει!

T.M.

Εκτός Αθηνών

Μια στήλη που παραλείψαμε –που ήταν στραμμένη στον επαρχιακό Τύπο– αποφασίσαμε να την επαναφέρουμε. Την είχαμε βαφτίσει, τότε, «Η Χύτρα του Κόσμου». Να την ξαναβαφτίσουμε; Να την πούμε «Εκτός Αθηνών»;

Από την εφημερίδα *Εμπρός* της Λέσβου:

Η φωνή ενός πυροσβέστη

Θα ήθελα να ξεχάσω τα τρία τέσσερα πρόβατα που δεν προλάβαμε να βγάλουμε από το μαντρί και τα ακούγαμε να σκούζουν καθώς μας πλησίαζε η φωτιά, και εκείνο το σκυλάκι που παρέμεινε σιωπηλό και δεμένο μέχρι τη στιγμή που πανικόβλητο κατάλαβε ότι δεν υπάρχει σωτηρία.

Από την εφημερίδα *Εμπρός* της Λέσβου:

Μέρα νύχτα

Σημείο συνάντησης αποτελεί τα βράδια ο «Πολύτεκνος» στην προκυμαία, όπου οι πολιτικές συζητήσεις... με σουβλάκι, δίνουν και παίρνουν.

Από την εφημερίδα *Εμπρός* της Λέσβου:

Η καλύτερη βοήθεια

Άνοιξε από προχθές στο λιμάνι της Μύρινας το εκλογικό κέντρο του Δημήτρη Χαλκιώτη για τη Λήμνο. Του οποίου τα «ηνία» αναλαμβάνει απ' το Σάββατο η σύζυγός του Χριστίνα Κατάλδο-Χαλκιώτη, που θα παραμείνει στη Λήμνο καθ' όλη τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου.

Σε τέτοιες κρίσιμες για τον κάθε υποψήφιο ώρες, δεν υπάρχει πολυτιμότερη βοήθεια απ' την ενεργή υποστήριξη των δικών του ανθρώπων.

Από την εφημερίδα *Εμπρός* της Λέσβου:

Υποσχέσεις που δεν τηρήθηκαν

Έχουν περάσει περίπου

δύο μήνες από τότε που ο Γενικός Γραμματέας του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, ο Κώστας Σκιαδάς, είχε υποσχεθεί ότι την 1η Αυγούστου θα δίνονταν όλα τα στοιχεία για τις πληρωμές των επιδοτήσεων. Επειδή ο Αύγουστος πέρασε και επειδή έχει περάσει ένας χρόνος από τότε που το *Εμπρός* αποκάλυψε με στοιχεία ότι οι παραγωγοί της Λέσβου χάνουν περί τα 15 εκατομμύρια ευρώ, κάτι μας λέει ότι, μέχρι τις εκλογές, τα στοιχεία δεν θα τα δούμε. Επιπλέον πιστεύουμε ότι μέσα στους καπνούς και τα αποκαϊδία από τις πυρκαγιές, το υπουργείο θα κάνει πως δεν είδε, δεν άκουσε, δεν κατάλαβε και θα αφήσει το θέμα για το απώτερο μέλλον.

Όπως λέει κι η σοφή λαϊκή ρήση «μεσ' ετούτο το ντουμάνι, δεν διαβάζεται φερμάνι».

Οι επιδοτούντες θα χάσουν. Εμείς όμως κερδίσαμε την ωραία λαϊκή ρήση.

Από το περιοδικό *Το φιστίκι* της Αίγινας:

Το φιλολογικό καφενείο

Στο φιλολογικό καφενείο του Μορφωτικού στο δίμηνο αυτό, σε δύο συνάξεις των θαμώνων του, συζητήθηκαν ενδιαφέροντα επίκαιρα θέματα. Με αφορμή το θόρυβο που ξεσήκωσε η κριτική του βιβλίου Ιστορίας της ΣΤ' δημοτικού, έγινε ζωνρή συζήτηση, που επεκτάθηκε γενικότερα στους λεγόμενους «εθνικούς μύθους», όπως είναι το «κρυφό σχολειό» ή η «ύψωση του λαβάρου της επανάστασης στην Αγία Λαύρα» και άλλοι. Οι περισσότεροι θαμώνες του καφενείου συμφώνησαν πως δε μπορούμε να ζούμε με ψέματα και πως όλοι αυτοί οι μύθοι, που αποτελούν μέρος της παράδοσής μας, πρέπει να διδάσκονται μεν αλλά να ξεκαθαρίζεται

από την αρχή πως πρόκειται για παραμύθια.

Μας άρεσε και ο τόπος και ο τρόπος της συζήτησης.

Από την εφημερίδα *Αμοργιανοί Ορίζοντες*:

Ελλάς 2007

Στην Ελλάδα των ονείρων που αστυνομεύει ο Βύρων, όργια, ληστείες, φόνοι και δραπέτες δολοφόνοι.

Από την εφημερίδα *Μαχητής* της Αιτωλοακαρνανίας:

Φωτιά στην καρδιά της Ελλάδας

Ύστερα από τις υπεράνθρωπες προσπάθειες, τόσο των πυροσβεστικών σωμάτων, όσο και των ντόπιων, οι φωτιές στο νομό βρίσκονται σε ύφεση όμως η τραγωδία που χτύπησε τη χώρα δεν λέει να σταματήσει. Ακόμη εκατοντάδες φωτιές κατακαίνε τη χώρα, ενώ έχει ανάψει και η συζήτηση για το ποιος κρύβεται πίσω απ' όλα αυτά. Είτε, λοιπόν, φταίει η ανικανότητα, είτε κάτι μεγάλο βρίσκεται πίσω απ' όλα αυτά, δύο πράγματα προέχουν. Η επόμενη μέρα και πώς θα καταβάλουμε όλοι προσπάθειες για να ορθοποδήσει η χώρα και η αλλαγή της νοοτροπίας μας. Γιατί εμείς είμαστε που δεν υπακούμε στους νόμους, εμείς χτίζουμε παράνομα, εμείς καίμε τα χόρτα όταν απαγορεύεται, εμείς

δεν περιπολούμε σαν εθελοντές, εμείς δεν συνεργαζόμαστε με τις αρχές. Και τέλος, εμείς δεν θεωρούμε τα δάση «οικονομία», αλλά αντίθετα θεωρούμε ότι εμποδίζουν την ανάπτυξη. Ήρθε η ώρα να αλλάξουμε αληθινά, όχι στα συνθήματα.

Από την εφημερίδα *Αμοργιανοί Ορίζοντες*:

Μαπές τριγύρω

Από το Γραφείο Νομάρχη Κυκλάδων εστάλη το ακόλουθο έγγραφο προς την Ελληνική Ενδοκρινολογική Εταιρεία «Πανελλήνια Ένωση Ενδοκρινολόγων».

«Αξιότιμοι Κύριοι, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ευαισθησία σας να προσφέρετε δωρεάν υπηρεσίες υγείας στα μικρά νησιά του Νομού μας, υπηρεσίες οι οποίες υπηρετούν το θεμελιώδη δικαίωμα του ανθρώπου στην υγεία και που βοηθούν τους απομονωμένους κατοίκους των νησιών να τύχουν δωρεάν ιατρικών υπηρεσιών από εξειδικευμένους ιατρούς, καθώς επίσης να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν στην ανάγκη προληπτικής αντιμετώπισης των παθήσεων που καλύπτει η ενδοκρινολογία».

Με τέτοιους γιατρούς τα καταφέρνω κι εγώ ως υπουργός Υγείας.

ΝΕΟ

Δεν θέλω να σας απογοητεύσω, αλλά έχω ένα πολύ κακό νέο. Ο Γιώργος δεν θα γίνει πρωθυπουργός μεθαύριο. Για αργότερα δεν ξέρω. Πάντως αυτή τη φορά όχι. Πρέπει να περιμένει; Τι να περιμένει; Ξέρω κι εγώ; Να μεγαλώσει ο Ραγκούσης.

ΡΟΛΟΙ

Στο μεταξύ, μέχρι να γίνει πρωθυπουργός, μπορεί να πάρει το ρολόι του παππού του και να αρχίσει τις οικολογικές εκδρομές στη Βάλια Κάλντα και στη λίμνη Πλαστήρα. Σακίδιο έχει για τον ώμο, ποδήλατο επίσης, οπότε τι του λείπει; Ας πάρει μαζί του και μαύρο υγιεινό ψωμί ώστε να κρατάει τη σιλουέτα του. Ο καιρός εξάλλου περνάει γρήγορα. Θα ξαναγίνουν εκλογές.

ΔΑΣΗ

Έχω επίσης και ένα πολύ καλό νέο. Ο Καραμανλής θα κυβερνήσει. Οπότε έχουμε το κεφάλι μας ήσυχο. Ούτως ή άλλως, ό,τι κάηκε κάηκε. Τώρα

έχει λιγότερα δάση να προσέχει και θα τα καταφέρει καλύτερα.

ΚΟΥΑΚΕΡ

Τώρα που ο Καραμανλής κατήγγειλε το φόρο γονικής παροχής είναι η ευκαιρία του Γιώργου. Θα δώσει το ΠΑΣΟΚ τζάμπα. Το ρολόι ας το κρατήσει να βλέπει την ώρα. Το κόμμα να το δώσει στον Βενιζέλο, που είναι και χωρίς πρώτη κατοικία ο άνθρωπος. Αυτός έχει επιλογές. Ας πάρει την Άντα και ας πάει μαζί με τη Σοφία να προσεύχονται. Νομίζω του πάει ως Κουάκερος.

ΖΥΘΟΧΟΡΤΑ

Βεβαίως είναι και ο Νίκος, ο οποίος έβγαλε βιβλίο με νέες λέξεις για τους πασόκους βουλευτές. Δεν ξέρω αν τις χρησιμοποίησαν ποτέ. Από τα ποσοστά που βλέπω μάλλον θα πρέπει να έκαναν χρήση. Οι λέξεις αυτές ήταν περγαμόντο, ζυθόχορτο και ματζουράνα. Δεν αστειεύομαι καθόλου! Έτσι τους είπε ο Νίκος.

ΒΥΡΩΝ

Βέβαια τι να σου κάνει ο Νίκος επί των λέξεων, όταν ο άλλος έχει το Βύρωνα. Αυτός θέλει δέκα Νίκους στην καθισιά του, όταν αρχίζει να μιλάει. Σου πετάει ένα οσονούπω και εσύ μετά τρέχεις να βρείς το ζυθόχορτό σου. Δεν είναι τρέλα οι εκλογές μας;

ΠΟΥΛΙΑ

Πάντως δεν ξέρω, αλλά αυτή η οικογένεια των Παπανδρέου είναι κάπως. Πώς να το πω; Ιδιόρρυθμη. Ο καθένας έχει το στιλ του. Το εντελώς δικό του. Άλλο στιλ ο Γιώργος, άλλο η Σοφία, άλλο ο Νίκος, άλλο ο Αντρίκος, άλλο ο μεγάλος Γιώργος. Όλοι διαφέρουν μεταξύ τους. Σε έναν μόνον συμφωνούν. Πιάνουν όλοι πουλιά στον αέρα. Σπίρτα.

ΑΕΤΟΣ

Σκέψου τώρα να είσαι πασόκος, από την Αρκαδία ας πούμε. Δηλαδή αετός. Και να έχεις αρχηγό τον Γιώργο. Δεν είναι πρόβλημα; Πως θα συνεννοηθείς μαζί του; Θα του λες πήγαινε πρόεδρε στη γωνία, διότι από εκεί έρχομαι και ο άλλος θα πηγαίνει. Γίνεται έτσι προκοπή; Δεν γίνεται.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ο ΣΥΝ πάντως θα ανέβει πολύ. Θα μεγαλώσει. Διότι ο Αλαβάνος έκανε άνοιγμα στον Χριστόδουλο, χρησιμοποιώντας δικές του ατάκες προς τους νέους. Το δίδυμο Αλαβάνου - Χριστόδουλου είναι πράγματι αχτύπητο. Και έχει και προοπτική. Διότι όπως ξέρετε ο Χριστόδουλος κάνει Μητροπολίτη όποιον του καπνίσει. Οπότε έτσι έχεις εξασφαλισμένο το μέλλον σου, εάν τυχόν η

πολιτική σε απογοητεύσει.

500

Το ΚΚΕ πάλι δεν έχει πρόβλημα. Πάντα ανεβαίνει. Αργά μεν αλλά σταθερά. Σε 500 χρόνια, έτσι όπως πάει, θα είναι αυτοδύναμη κυβέρνηση.

ΓΥΦΤΟΙ

Αυτά είναι τα νέα. Εσείς τώρα κανονίστε. Έχετε πολλές επιλογές. Υπάρχει και ο Παπαθεμελής, ο οποίος είναι πολύ συμπαθής. Και ο Καρατζαφέρης επίσης, ο οποίος είπε τη φοβερή ατάκα: «Στην Ελλάδα οι μόνοι που επιστρέφουν λεφτά είναι οι γύφτοι!» Σωστός ο Γιώργος.

ΡΕΠΟΥΣΗ

Αυτές όμως είναι οι εκλογές της Ρεπούση. Κανονικά θα έπρεπε να την βάλουν στο Επικρατείας της ΝΔ. Διότι το ΠΑΣΟΚ έχει τη Θάλεια Δραγώνα που λέει στα δικά της βιβλία ότι πρέπει να βλέπουμε θετικά την τουρκοκρατία! Να πιάσουνε και οι δύο τα πόστα, ώστε να εκσυγχρονιστούμε.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

Ρεπούση και Δραγώνα, μαζί με τους άλλους ιστορικούς μας που τις υποστηρίζουν, λένε πως οι έλληνες μαθητές είναι εθνικιστές! Αθάνατη Ελλάδα. Ποτέ σου δεν πεθαίνεις. Σε προστατεύουν οι ιστορικοί σου.

Οι ευθύνες για το σκάνδαλο των ομολόγων

του Ρεπόρτερ

Αυτό που δεν θα συγχωρέσουν ποτέ σ' αυτή την κυβέρνηση της ΝΔ, όσοι εκτός κομματικών ποιμνιοστασίων την στήριξαν τόσα χρόνια, είναι η επίδειξη ενός αμοραλισμού εφάμιλλου, αν όχι χειρότερου, με εκείνον των προηγούμενων. Και η επανάληψη φαινομένων σήψης και διαφθοράς, που θυμίζουν τις χειρότερες εποχές της προηγούμενης διακυβέρνησης. Τον πλήρη δηλαδή «εκπασοκισμό» σειράς κορυφαίων στελεχών της, των ιδίων που υποδεικνύουν σήμερα στον Κ. Καραμανλή να ζητήσει συγγνώμη για τα δικά τους λάθη.

Στις 10 Ιουλίου του 2006 το υπουργείο Οικονομικών εξέδωσε, με ανάδοχο την Εμπορική Τράπεζα, δομημένο ομόλογο με τιμή έκδοσης 130 εκατ. ευρώ. Την ίδια μέρα, το ομόλογο κατέληξε στο ΤΣΠΕΑΘ που πλήρωσε το 100% της ονομαστικής του αξίας, 130 εκατ. ευρώ. Όμως η τιμολόγηση του συγκεκριμένου ομολόγου την ημέρα της έκδοσης του ήταν στο 87,5%, γεγονός που σημαίνει ότι το ΤΣΠΕΑΘ έπρεπε να πληρώσει 113,75 εκατ. ευρώ αντί των 130 εκατ. ευρώ που κατέβαλε. Αυτό σημαίνει ότι στην τιμή πώλησης του ομολόγου ενσωματώθηκαν προμήθειες και μίζες 16,25 εκατ. ευρώ που μοιράστηκαν σε μια αλυσίδα εμπλεκομένων.

Η φύση, η δομή και η διαδρομή του ομολόγου του ΤΣΠΕΑΘ έχει πολλά κοινά στοιχεία με το ομόλογο των 280 εκατ. ευρώ της JP Morgan, το οποίο κατέληξε υπερτιμολογημένο στο TEADY και άλλα τρία ασφαλιστικά Ταμεία. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, πρέπει να θεωρείται βέβαιον ότι στις περιπτώσεις του ΤΣΠΕΑΘ και του TEADY ταιριάζουν απόλυτα και άλλα επτά ομόλογα που αγοράστηκαν από σειρά διαφόρων Ταμείων. Αυτό σημαίνει όμως ότι το σχέδιο των ομολόγων είχε κεντρικό σχεδιασμό και εκτέλεση.

Το ομόλογο πούλησε στο ΤΣΠΕΑΘ η κυπριακή χρηματιστηριακή Τρωύλος,

η οποία φέρεται να εργάστηκε «δωρεάν» –τουλάχιστον αυτό προκύπτει από έγγραφο του Ταμείου, το οποίο αναφέρει πως «δεν κατεβλήθη προμήθεια». Η πραγματικότητα είναι βέβαια άλλη. Έπεσαν μίζες και μάλιστα πολύ μεγάλες, σύμφωνα με όσα έχουν δημοσιευτεί μέχρι στιγμής. Και το μεγάλο ερώτημα είναι ένα: «Σε ποιους μοιράστηκαν οι προμήθειες των 16,25 εκατ. ευρώ;».

ΠΟΥ ΠΗΓΑΝ ΤΑ 16.250.000 ΕΥΡΩ;

Όπως αποκάλυψε το Αντί στο προηγούμενο τεύχος, η Αρχή του κ. Ζορμπά ζήτησε ήδη το άνοιγμα των λογαριασμών των εξής προσώπων: Δ. Παστελάκου, Ειρ. Παστελάκου, Ζ. Μπασπανέλου, Δ. Καπράνου, Ν. Δεσποτόπουλου, Α. Πατέλη, Α. Τρουλινού. Β. Πούλιου, Κ. Κυριακόπουλου. Ζήτησε επίσης το ίδιο για τις εξής εταιρείες:

Τρωύλος ΚΕΠΕΥ, Troilos Securities, Τρωύλος ΑΕΛΔΕ, Τρωύλος Τουριστική, Ευρωπαϊκή Ελληνική Αναπτυξιακή, Γεωργικές Επιχειρήσεις Λακωνίας, CROZANA INVESTMENTS, ZEDITA INVESTMENTS, ROCKNEST INVESTMENTS, CARIB C LTD, VIATSA SA, DT PROSPECTS LTD, FLIVORAM CORPORATION LTD (οι τελευταίες όλες με έδρα τα Virgin British Islands).

Το δημοσίευμα του Αντί, ακολούθησε μπαράζ δημοσιευμάτων όπου αναφέ-

ρονται διαδρομές για μίζες και προμήθειες, ύποπτοι τραπεζικοί λογαριασμοί, εταιρείες-φαντάσματα και άλλα πολλά που εμπλέκονται στο ομόλογο του ΤΣΠΕΑΘ. Δύο είναι οι σημαντικότερες από αυτές τις πληροφορίες: Την μία αποκάλυψε το Έθνος που έγραψε ότι «πέντε καταθέσεις συνολικού ύψους 827.000 φέρεται να έγιναν σε τρεις προσωπικούς τραπεζικούς λογαριασμούς υψηλόβαθμου παράγοντα του ΤΣΠΕΑΘ, ο οποίος έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην αγορά του δομημένου ομολόγου». Την άλλη αποκάλυψε το Πρώτο Θέμα, ότι ο κ. Δεσποτόπουλος (που, όπως είχε αποκαλύψει ήδη το Αντί, είναι παιδικός φίλος του προέδρου του ΤΣΠΕΑΘ κ. Δ. Καπράνου) φέρεται να εισέπραξε «3.100.000 ευρώ» και επίσης «να διοχετεύει χρήματα σε λογαριασμούς άλλων εμπλεκόμενων προσώπων».

Ο κ. Δεσποτόπουλος όμως είναι ένα πρόσωπο παντελώς άσχετο με το ΤΣΠΕΑΘ και το ομόλογό του. Αν λοιπόν εμπλέκεται στην υπόθεση, αυτό μπορεί να έγινε για ένα και μοναδικό λόγο: Τη στενή φιλία του με τον πρόεδρο του ΤΣΠΕΑΘ κ. Δ. Καπράνο. Όπως φαίνεται συνδέουν πολλά τους δύο φίλους. Σύζυγος του κ. Δεσποτόπουλου (τώρα έχουν χωρίσει) ήταν η κυρία Αικ. Πατέλη, την οποία ο κ. Καπράνος έσπευσε να διορίσει στο ΤΣΠΕΑΘ. Πριν από λίγο καιρό μάλιστα, στις 27/06/2007, στην αίθουσα εκδηλώσεων της ΕΣΗΕΑ παρουσιάστηκε το βιβλίο της Πατέλη *Το Περιβόλι με τις Μπανανιές στη φλόγα της Πάρου*. Τώρα ο κ. Ζορμπάς ζητά το άνοιγμα των λογαριασμών και των τριών τους.

ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Το αίτημα Ζορμπά για το άνοιγμα των τραπεζικών λογαριασμών εστάλη στις

23 Ιουλίου. Δέκα ημέρες μετά, στις 2 Αυγούστου 2007, ο υπουργός Υγείας κ. Δ. Αβραμόπουλος παύει τον κ. Δεσποτόπουλο από διοικητή του Νοσοκομείου «Μεταξά» (ΦΕΚ 342, 9/8/2007). Η ενέργεια αυτή του κ. Αβραμόπουλου γίνεται αιφνιδιαστικά και κρυφά από τη δημοσιότητα, δύο μόνο εβδομάδες πριν εξαγγελθούν οι πρόωρες εκλογές. Στις 9/8 ο κ. Ζορμπάς υποβάλει το περίφημο πόρισμά του. Γνώριζαν λοιπόν στην κυβέρνηση τι θα γινόταν και έσπευδαν να πάρουν τα μέτρα τους.

Ο κ. Δεσποτόπουλος διορίστηκε αρχικά στη θέση του αναπληρωτή διοικητή του Νοσοκομείου, τον Σεπτέμβριο του 2004, από τον τότε υπουργό Υγείας Νικήτα Κακλαμάνη. Δυο χρόνια αργότερα, τον Ιούλιο του 2006, ο κ. Αβραμόπουλος τον αναβάθμισε σε διοικητή του Νοσοκομείου.

Το πιο εντυπωσιακό όμως είναι ότι, εκτός από την προαγωγή του κ. Δεσποτόπουλου, ο κ. Αβραμόπουλος διόρισε στο διοικητικό συμβούλιο του Νοσοκομείου και τον κ. Δ. Καπράνο. Σύμπτωση: τον ίδιο μήνα το ΤΣΠΕΑΘ αγόρασε το αμαρτωλό ομόλογο. Μένει στον υπουργό Υγείας να δηλώσει δημόσια για ποιους λόγους προέβη στην απομάκρυνση του διοικητή του «Μεταξά». Περιμένουμε την απάντησή του με μεγάλο ενδιαφέρον. Κάτι θα ξέρει παραπάνω από μας. Τα στοιχεία πάντως δείχνουν ότι η κυβέρνηση γνώριζε για το σκάνδαλο του ΤΣΠΕΑΘ.

Στις 15 Απριλίου, ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Γ. Αλογοσκούφης, δήλωσε στην *Καθημερινή* ότι θεωρεί «πολύ επωφελή για το δημόσιο» τη «μηχανή» με τα ομόλογα που έστησε το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και συντόνισε το υπουργείο Απασχόλησης. Βεβαίως και ήταν «επωφελής». Για κάποιους άλλους όμως, καταπώς φαίνεται, πολύ στενά προσκολλημένους στον ίδιο.

Επειδή τα ερωτήματα για τον κ. Αλογοσκούφη είναι πλέον αμείλικτα: Ποιο είναι το «υψηλόβαθμο στέλεχος του ΤΣΠΕΑΘ», το επίθετο του οποίου αρχίζει από «Κ» που γράφει ο Τύπος; Συνδέεται ή όχι μαζί του και πώς; Γνώριζε ή όχι τον σχέδιο των ομολόγων;

Ο πρόεδρος της Αρχής κ. Γ. Ζορμπάς με τον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφη.

ΠΩΣ ΚΤΙΣΤΗΚΑΝ ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Παρακολουθείστε τώρα, πως κτίζονταν οι σχέσεις: Ο κ. Καπράνος είναι πολύ φίλος με κ. Αλογοσκούφη και διορίστηκε από αυτόν στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, ως ειδικός σύμβουλος του προέδρου του κ. Π. Τσουπίδη. Ο κ. Τσουπίδης είναι κι αυτός φίλος του κ. Αλογοσκούφη και μάλιστα πολύ. Ο κ. Τσουπίδης συνδέεται και με τον κ. Αδαμόπουλο της JP Morgan, όπου επίσης εργάζεται και ο γιος του. Ο κ. Τσουπίδης έχει στενή σχέση με την North Asset Management του κ. Παπαμαρκάκη που όλως αιφνιδίως τον ανακαλύπτουμε τώρα αναμεμιγμένο και στο ομόλογο του ΤΣΠΕΑΘ, όπου πρόεδρος είναι ο κ. Καπράνος, φίλος όπως είδαμε των κ. Αλογοσκούφη και Τσουπίδη. Μια άλλη εταιρεία του κ. Παπαμαρκάκη, η North Principal Investment, έστειλε 4,2 εκ. ευρώ σε μια offshore εταιρεία που ανήκει στον πατέρα του κ. Θ. Πρινιωτάκη, αντιπροέδρου της χρηματιστηριακής «Ακρόπολις» που εμπλέκεται στο ομόλογο του ΤΕΑΔΥ. Τώρα δημοσιεύματα εμπλέκουν τον κ. Παπαμαρκάκη και με την Τρωύλος.

Ποιος ήταν πριν από τον κ. Καπράνο πρόεδρος του ΤΣΠΕΑΘ; Κανείς άλλος από τον κ. Γ. Κατσανεβάκη, ο οποίος υπήρξε επίσης και πρόεδρος της Τρω-

ύλος. Χρειάζονται άραγε άλλα στοιχεία για να καταρριφθούν οι έωλοι ισχυρισμοί του κ. Αλογοσκούφη ότι τάχα κάποιοι «επιτήδαιοι χρηματιστές εξαπάτησαν αφελείς συνδικαλιστές και ηγεσίες Ταμείων»; Κανείς δεν ήταν αφελής. Όλοι ήξεραν τι έκαναν. Και όλοι γνωρίζονταν με όλους. Το μεγάλο ερώτημα είναι πλέον μόνο ένα: αν τα γνώριζε αυτά και ο κ. Αλογοσκούφης.

Ύστερα από όλα αυτά, ένα μόνο μπορούμε να πούμε: Το έγκλημα αυτής της κυβέρνησης της ΝΔ δεν ήταν η ανεπάρκεια και η ανικανότητα της. Ούτε η διαχειριστική λογική και η αντικατάσταση της πολιτικής ηγεσίας από «επικοινωνιακά» κόλπα και στρατηγήματα. Αυτό που δεν θα της συγχωρέσουν ποτέ όσοι εκτός κομματικών ποιμνιοστασιών την στήριξαν τόσα χρόνια είναι η επίδειξη ενός αμοραλισμού εφάμιλλου, αν όχι χειρότερου, με εκείνον των προηγούμενων. Και κυρίως η επανάληψη φαινομένων σήψης και διαφθοράς, που θυμίζουν τις χειρότερες εποχές της προηγούμενης διακυβέρνησης. Τον πλήρη δηλαδή «εκπασοκισμό» σειράς κορυφαίων στελεχών της, των ίδιων που υποδεικνύουν σήμερα στον Κ. Καραμανλή να ζητήσει συγγνώμη για τα δικά τους λάθη.

Ο δικομματισμός σε κατάσταση πολιορκίας

του Αλέξανδρου Καζαμία

Η αναμενόμενη κάμψη της δύναμης των δύο μεγάλων κομμάτων σ' αυτές τις εκλογές δεν συνιστά από μόνη της ρωγμή στο μέτωπο του δικομματισμού. Πεντακομματική Βουλή ανέδειξαν και οι εκλογές του 1996, με ποσοστά κάτω του 80% για τη ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ μαζί· όμως στις δύο επόμενες αναμετρήσεις η δύναμή τους επανήλθε στα συνήθη από το 1981 επίπεδα του 85-87%. Η διαφορά ωστόσο σ' αυτές τις εκλογές οφείλεται σε μια σειρά ποιοτικών παραγόντων που απειλούν για πρώτη φορά τόσο αποφασιστικά το σύστημα νομής της εξουσίας από τα δύο μεγάλα κόμματα: το χάσμα ανάμεσα στις υποσχόμενες «μεταρρυθμίσεις» και στην αδυναμία εφαρμογής τους, η διάβρωση από τα δίκτυα της πελατείας και της διαφθοράς, η σύγκλιση θέσεων γύρω απ' το «μεσαίο χώρο», η οικογενειοκρατία και η απουσία ιδεολογικού λόγου είναι οι βασικότεροι απ αυτούς. Στα παραπάνω προστίθεται τώρα κι ένας νέος εκλογικός νόμος που ενισχύει την εκπροσώπηση των μικρότερων κομμάτων στη Βουλή.

Ανάμεσα στις πιο ευχάριστες εκπλήξεις αυτής της προεκλογικής περιόδου ήταν η αναγνώριση των ορίων του δικομματισμού από τους ίδιους τους μεγάλους πρωταγωνιστές του! Στις 30 Ιουλίου, ο πρώην υπουργός Παρ. Αυγερινός δήλωνε στο Έθνος ότι «είναι καιρός να δούμε και στη χώρα μας πολυκομματικές κυβερνήσεις», διότι «είναι ο φραγμός στη μονοκομματική αυθαιρεσία». Την ίδια μέρα, ο εκπρόσωπος Τύπου του ΠΑΣΟΚ, Π. Ευθυμίου, αποδεχόταν εν μέρει αυτήν την άποψη, καυχώμενος ότι «ο εκλογικός νόμος του ΠΑΣΟΚ του 2003» (που θα ισχύσει για πρώτη φορά μεθαύριο) είναι αυτός που «ανοίγει το δρόμο για κυβερνήσεις συνεργασίας», [Ρ/Σ ΝΕΤ 105.8]. Πιο πρόσφατα, ένας ακόμη πρώην υπουργός, ο Δ. Ρέππας, παραδεχόταν πιο ξεκάθαρα ότι «τη δυσλειτουργία του κράτους την χρεώνονται και τα δύο μεγάλα κόμματα που έχουν ασκήσει κυβέρνηση», διότι «το ΠΑΣΟΚ θεωρείται από τους πολίτες ένα τμήμα αυτού που λέμε κράτος και αυτή είναι η αλήθεια», [Ρ/Σ Άλφα, βλ.

Αυγή, 2.9.07]. Τέλος, την περασμένη Δευτέρα, ο μέγας δελφίνος του κόμματος Ευάγ. Βενιζέλος έλεγε κι αυτός από την τηλεόραση ότι «έχουμε πλήρη αίσθηση της δυσπιστίας που αντιμετωπίζουν τα δύο κόμματα εξουσίας», [ΝΕΤ, 10.9.07].

Οι ομολογίες αυτές, παρόλο που προέρχονται από κορυφαία στελέχη, κατά κανένα τρόπο δεν εκφράζουν την επίσημη γραμμή του ΠΑΣΟΚ. Η τελευταία αυτή συνοψίζεται στη φράση της πρώην γραμματέως του κόμματος Μ. Ξενογιαννακοπούλου πως «το ζήτημα δεν είναι ο διπολισμός», αφού «τη χώρα δεν την κυβερνά ο δικομματισμός αλλά η Ν.Δ.», [Ελευθεροτυπία, 8.9.07]. Από την άλλη όμως είναι δύσκολο να θεωρηθεί ολίσθημα ή σύμπτωση το γεγονός ότι τέσσερις πρώην υπουργοί της αξιωματικής αντιπολίτευσης, εν μέσω προεκλογικής περιόδου, αντί να στρέφουν πλήρως την κριτική τους κατά του κυβερνώντος κόμματος, επιλέγουν να τη συνδέουν με τις ευρύτερες «αυθαιρεσίες» και «δυσλειτουργίες» του δικομματικού συστήματος, ενοχο-

ποιώντας έτσι έμμεσα και το δικό τους κόμμα. Γι' αυτό αξίζει να εξατάσουμε ακόμα πιο προσεκτικά γιατί ακριβώς το κάνουν.

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΖΙΚΗ ΑΠΟΞΕΝΩΣΗ

Αναμφίβολα το σαφέστερο και συνάμα πιο αποκαλυπτικό στοιχείο των τελευταίων δημοσκοπήσεων ήταν η καταγραφή μιας κατακόρυφης ανόδου στην αποστασιοποίηση της κοινής γνώμης από τα δύο μεγάλα κόμματα. Σύμφωνα με έρευνα της VPRC που διεξήχθη στις 22-24 Αυγούστου, δηλ. πριν απ' το πρόσφατο κύμα των πυρκαγιών, στο ερώτημα «Ανεξάρτητα από το τι ψηφίζετε, ποια κυβέρνηση μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα τα προβλήματα της χώρας», το 31% των ερωτηθέντων απάντησε «Καμία», τριπλασιάζοντας το ποσοστό του 10% που κατεγράφη πριν απ' τις εκλογές του 2004, [Καθημερινή, 26.8.07]. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη ότι κατά την ίδια έρευνα, σχεδόν το 80% του εκλογικού σώματος προβλέπεται να ψηφίσει είτε ΝΔ είτε ΠΑΣΟΚ, τότε τουλάχιστον το 11% των ψηφοφόρων μεθαύριο θα δίνει την ψήφο του σε κάποιο από τα δύο μεγάλα κόμματα, ενώ ταυτοχρόνως θα το θεωρεί ανίκανο να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της χώρας.

Όμως, το κρισιμότερο στοιχείο που ανέδειξαν οι πρόσφατες δημοσκοπήσεις είναι ότι η, αύξηση της δυσπιστίας προς τα δύο μεγάλα κόμματα, από το 2004 μέχρι σήμερα, στρέφεται συντριπικά κατά του ΠΑΣΟΚ, δηλ. κατά του κόμματος που δεν κυβερνούσε την τελευταία τριετία! Συγκεκριμένα, ενώ το 2004 το 36% των ερωτηθέντων θεωρούσαν το ΠΑΣΟΚ ικανότερο να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της χώρας σε σχέση με τα άλλα κόμματα, το ποσοστό αυτό έχει σήμερα καταβαρυνθεί στο 21%. Αυτό σημαίνει επι-

πλέον ότι, αν το ΠΑΣΟΚ μεθαύριο συγκεντρώσει, λ.χ., το 40% των ψήφων, τότε τουλάχιστον ένας στους δύο ψηφοφόρους του θα το έχει ψηφίσει χωρίς να πιστεύει ότι μπορεί να κυβερνήσει τη χώρα καλύτερα από τη ΝΔ! Για να φανεί η έκταση της αλλοτρίωσης μεταξύ των ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ, αρκεί να σημειωθεί ότι για τη ΝΔ αυτή η αναλογία είναι 9 στους 10, αφού το 38% των ψηφοφόρων ακόμα την εμπιστεύεται ως το καταλληλότερο κόμμα για να κυβερνήσει.

Αξιολογώντας τα στοιχεία αυτά, φαίνεται πλέον σαφέστερα γιατί κάποια στελέχη του ΠΑΣΟΚ διαφοροποιούνται απ' την κομματική γραμμή αναγνωρίζοντας ότι, εκτός από την κριτική κατά της ΝΔ, πρέπει ταυτόχρονα και οι ίδιοι να απολογηθούν για όσα δεινά επέφερε στη χώρα ο δικομματισμός. Όχι βεβαίως από κάποιο αίσθημα υποχρέωσης ή ευθύνης, αλλιώς θα έπρεπε να είχε ήδη προηγηθεί αυτοκριτική σε έκτατο συνέδριο μετά την ήττα του 2004, αλλά για λόγους απολύτως ψηφοθηρικούς, η καθυστερημένη και αστεία αυτή στροφή κατά του δικομματισμού είναι κατά βάθος η τελευταία σανίδα σωτηρίας που απομένει στο ΠΑΣΟΚ για να συγκρατήσει τη μεγάλη μερίδα των δικών του ψηφοφόρων που νιώθει πλέον βαθύτατα αποξενωμένη από το ίδιο το κόμμα που ψηφίζει. Παράλληλα, είτε από τα στοιχεία αυτά, είτε από άλλα που δείχνουν ότι, λ.χ., μόνο το 12% της κοινής γνώμης θεωρεί πως το ΠΑΣΟΚ «τήρησε υπεύθυνη στάση στο θέμα των πυρκαγιών», δηλ. κάτω του 1/3 των ψηφοφόρων του [VPRC: Ρ/Σ Σκάι, 31.8.07], προκύπτει επίσης το ξεκάθαρο συμπέρασμα ότι το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης αποτελεί σήμερα τον αδύναμο κρίκο του δικομματισμού μέσα στο πολιτικό μας σύστημα.

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ «ΜΗ ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑΣ»

Εκτός από τη χαμηλή αξιοπιστία των δύο κομμάτων εξουσίας στα μάτια της κοινής γνώμης, το δεύτερο μεγάλο μέτωπο κατά του δικομματισμού είναι το νέο εκλογικό σύστημα, που αυξάνει σημαντικά τη δύναμη των μικρότερων κομμάτων στη Βουλή. Έτσι, αν, για παράδειγμα, τα κόμματα της Αριστεράς

αυξήσουν μεθαύριο το κοινό τους ποσοστό στην κάλπη κατά μία μονάδα σε σχέση με το 2004, τότε ο αριθμός των εδρών τους θα ανέβει κατά το ήμισυ από 18 σε 27, ενώ, αν το αυξήσουν (όπως προβλέπεται) κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες, τότε οι έδρες τους στη Βουλή θα έχουν σχεδόν διπλασιαστεί στις 35. Πέρα από την ποσοτική της σημασία, ωστόσο, μια τέτοιου μεγέθους εκπροσώπηση θα επιφέρει και μια σειρά από νέα ποιοτικά δεδομένα: αποτελεσματικότερο έλεγχο των κομμάτων εξουσίας στη Βουλή, υψηλότερη χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό, ανάδειξη νέας ομάδας στελεχών με κοινοβουλευτική πείρα κ.ο.κ. Επιπλέον, στο βαθμό που ισχύει ο λεγόμενος «αντίστροφος νόμος Duverger», δηλαδή η τάση των αναλογικότερων εκλογικών συστημάτων να μεταβάλλουν σε βάθος χρόνου την εκλογική συμπεριφορά και, μέσω αυτής, τα κομματικά συστήματα από δικομματικά σε πολυκομματικά, τότε η δυναμική που ανοίγεται με τις εκλογές της 16ης Σεπτεμβρίου ενδέχεται να αποβεί καθοριστική.

Εντούτοις, μπροστά σ' αυτές τις βάσιμες προοπτικές, κερδίζει έδαφος μια υπεραισιόδοξη σενarioλογία για επικείμενες πολυκαμματικές κυβερνήσεις, σε περίπτωση που το πρώτο κόμμα δεν λάβει ποσοστό άνω του 41.5%. Αν και στατιστικά αυτό δεν αποκλείεται, στην πράξη βρισκόμαστε ακόμη πολύ μακριά από οποιεσδήποτε προοπτικές πολυκομματικών κυβερνήσεων, είτε «μεγάλων συνασπισμών» Δεξιάς-Σοσιαδημοκρατών, όπως στη Γερμανία, είτε εναλλαγής «Κεντροδεξιών» και «Κεντροαριστερών» συμμαχιών κατά το

πρότυπο της Ιταλίας. Πέρα από τις μεγάλες διαφορές που μας χωρίζουν από τέτοια πολιτικά συστήματα και, ιδιαίτερα, από την πολιτική κουλτούρα που τα διέπει, η αυτοδυναμία για το πρώτο κόμμα των εκλογών της Κυριακής θα εξασφαλιστεί με τον τρόπο που υπέδειξε ο πρωθυπουργός στην τηλεοπτική συζήτηση των αρχηγών στις 6 Σεπτεμβρίου: αν δεν τη λάβει απευθείας μεθαύριο, τότε οι ψηφοφόροι οπωσδήποτε θα του τη δώσουν «σε νέες εκλογές».

Γι' αυτό, αν θέλουμε να είμαστε ακριβείς, το μόνο βέβαιο, καθώς πλησιάζουμε τις εκλογές της Κυριακής, είναι ότι για πρώτη φορά από το 1996 απειλείται ξανά το δικομματικό μας σύστημα και, ιδιαίτερα, από το ένα σκέλος του, το Παπανδρεϊκό. Αν τώρα η απειλή αυτή μετατραπεί σε κρίση, αυτό είναι κάτι που θα φανεί σαφέστερα το βράδυ της Κυριακής, διότι ακριβώς αυτό είναι το βασικό διακύβευμα για το οποίο καλούνται να αποφασίσουν στην κάλπη οι ψηφοφόροι. Όμως, στην τελευταία ανάλυση, ούτε η αποστροφή των πολιτών απέναντι στα δύο μεγάλα κόμματα, ούτε ο νέος εκλογικός νόμος είναι εκείνα που θα κρίνουν την απόφαση αυτή. Ο δικομματισμός θα ψάλλει το κύκνειο άσμα του μόνο όταν η Αριστερά επανενωθεί κι αρχίσει να κινείται έξω απ το χαράκωμά της μ' ένα εμπνευσμένο πρόγραμμα ριζοσπαστικού εκσυγχρονισμού. Προς το παρόν, έχει αρχίσει μόνο να κινείται: με τον ΣΥ.ΡΙΖ.Α, με το κίνημα κατά του άρθρου 16, και με τις προσπάθειες για τη δημιουργία τρίτου πόλου. Αλλά κι αυτό είναι ένα ελπιδοφόρο βήμα που δικαιώνει την ενίσχυσή της στο μακρύ αγώνα κατά του δικομματισμού.

Αξίζει και δεύτερη ευκαιρία η ΝΔ;

του Βασίλη Ζήση

Πριν από λίγους μόνο μήνες, οι εκλογές θεωρούνταν «περίπατος» για τον Κ. Καραμανλή, όπως και η εξασφάλιση μιας νέας τετραετίας. Την Τετάρτη, όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές, όλοι περίμεναν εναγωνίως να δουν τι θα καταφέρει. Θα κερδίσει τις εκλογές; Και αν ναι, με ποια διαφορά από το ΠΑΣΟΚ και με πόσες έδρες; Θα υπάρχει αυτοδυναμία; Τι λένε οι δημοσκοπήσεις;

Οι δημοσκοπήσεις –στο βαθμό που μπορεί κανείς να τις πάρει υπόψη– λένε ότι ο Καραμανλής θα κερδίσει κι αυτές τις εκλογές και ότι το ΠΑΣΟΚ θα τις χάσει, παρά τη μεγάλη δυσарέσκεια του κόσμου από την κυβερνητική ανικανότητα και ανεπάρκεια. Η δημοτικότητα της ΝΔ έχει πέσει πολύ, αλλά το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να εισπράξει την κυβερνητική φθορά. Όχι μόνο επειδή είναι «ανέτοιμο» ούτε επειδή ο αρχηγός του «δεν μπορεί». Αλλά κυρίως επειδή είναι ακόμα αντιπαθές στην πλειοψηφία του εκλογικού σώματος. Η πλειοψηφία του εκλογικού σώματος επιδεικνύει μεγαλύτερη ανοχή στην κραυγαλέα ανικανότητα της ΝΔ από την αποδεδειγμένη διαφθορά του ΠΑΣΟΚικού παρελθόντος.

Δείγμα της κατάστασης που διαμορφώνεται στο ΠΑΣΟΚ εν όψει της νέας ήττας είναι και όσα έγραφε την περασμένη Κυριακή στο κύριο άρθρο του στο *Βήμα* ο ισχυρός ανήρ του Συγκροτήματος Λαμπράκη Σταύρος Ψυχάρης: «Απορρίπτουμε την ιδεολογία και την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, επιλέγουμε για λόγους ιδεολογικής συνέπειας την ψήφο στο ΠασοΚ –και οψόμεθα εις Φιλίππους!». Με άλλα λόγια, μπροστά σε μια νέα επικράτηση του Καραμανλή, αφήνουμε για την ώρα την υπονόμευση του αρχηγού στην άκρη, αποδεχόμαστε τη γραμμή Μπόμπολα για πλήρη στήριξη και μετά τις

εκλογές θα τα βρούμε, ή «θα σε φτιάξουμε». Δεν είναι άλλωστε κρυφό ότι στα γραφεία των εφημερίδων που στηρίζουν το ΠΑΣΟΚ θεωρούν σίγουρο ότι το ΠΑΣΟΚ «θα πέσει ακόμα και κάτω από το 40%»!

Η ΝΔ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΧΑΝΕΙ

Πόσο αξιόπιστες είναι όμως αυτές οι εκτιμήσεις και οι μετρήσεις στις οποίες βασίζονται; Πριν τις εκδηλώσεις στη Θεσσαλονίκη, οι γαλάζιοι διέρρεαν ότι τα ποσοστά είναι «41,3%–39,8%». Το Σάββατο έλεγαν ότι έχουν πιάσει το 42% και πάνε για παραπάνω, ενώ το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται στο 39%. Όμως στις εκλογές του 2004 η ΝΔ κέρδισε με 45,4% και το ΠΑΣΟΚ πήρε 40,5%. Είναι λοιπόν δυνατόν, εν μέσω πλήρους απαξίωσης της κυβέρνησης της ΝΔ, το ΠΑΣΟΚ να πέσει χαμηλότερα από τις προηγούμενες εκλογές; Θα μου πείτε όλα είναι πλέον δυνατά στον τόπο αυτό. Ένα άλλο στοιχείο αναξιπιστίας είναι ότι οι μετρήσεις γίνονται τηλεφωνικά, ενώ όταν γίνονται με «κάλπη» βγάζουν διαφορετικά αποτελέσματα. Έτσι εξηγείται και ο «μεγάλος αριθμός αναποφάσιστων». Στις τηλεφωνικές δημοσκοπήσεις φτάνουν το 12%, ενώ στις «κάλπες» είναι γύρω στο 7–8%, στα συνηθισμένα δηλαδή επίπεδα.

Η μόνη έγκυρη «δημοσκόπηση» που μπορεί κανείς να λάβει υπόψη του είναι το άρθρο των *Financial Times* της 9ης Σεπτεμβρίου, το οποίο επικαλούμενο

«ανθρώπους που δουλεύουν για τη ΝΔ» γράφει ότι «η διαφορά ανάμεσα στο κυβερνών κόμμα και τους Σοσιαλιστές φαίνεται να μειώνεται από τις τρεις στη μία μονάδα». Η εκτίμηση αυτή φαίνεται να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, επειδή από τη Θεσσαλονίκη ο Καραμανλής άλλαξε τακτική. Μέχρι τότε επικρατούσε η «γραμμή Ρουσόπουλου» που οδήγησε στα φτωχά αποτελέσματα του debate και τις «συγνώμες». Η αυξανόμενη όμως απειλή από τον ΛΑΟΣ ανάγκασε τον Καραμανλή να ακούσει κι αυτή τη φορά τον Νίκο Καραχάλιο του Πολιτικού Σχεδιασμού και άρχισε από το Ηράκλειο να υψώνει την ελληνική σημαία και να μιλάει για έναν «νέο πατριωτισμό». Οι εντεινόμενες πάντως συγκρούσεις μεταξύ Ρηγύλλης και Μαξίμου για την προεκλογική τακτική αποτελούν ένδειξη όχι μόνο της βαθιάς ανησυχίας που διακατέχει τους γαλάζιους για το αποτέλεσμα της Κυριακής, αλλά και της έλλειψης συνοχής και ενότητας ακόμα κι αυτήν την ώρα.

Την Τετάρτη, οι εκτιμήσεις έδιναν ένα σαφές προβάδισμα στη ΝΔ έναντι του ΠΑΣΟΚ, επειδή η πρώτη είχε εξασφαλίσει μεγαλύτερη συσπείρωση των οπαδών της, αν και δεν ήταν ακόμα ικανοποιημένη από αυτήν. Από την άλλη μεριά, το «ντεμαράζ» του Κ. Λαλιώτη που άρχισε την περασμένη Παρασκευή και η βελτίωση, μέρα με τη μέρα, της εικόνας του Γ.Α. Παπανδρέου, έκανε πολλούς να εκτιμούν ότι το ΠΑΣΟΚ θα μειώσει τη διαφορά του από τη ΝΔ.

Δύο είναι οι μεγάλοι κίνδυνοι για τη ΝΔ: Οι διαρροές εκ δεξιών προς τον ΛΑΟΣ (το οποίο στηρίζει με όλα τα μέσα το... ΠΑΣΟΚ) και οι δυσανεκτικοί από την πολύ κακή εικόνα της κυβέρνησης. Γι' αυτό το λόγο ο Κ. Καρα-

μανλής από τη μια μεριά υψώνει την ελληνική σημαία και από την άλλη ζητάει συνεχώς... συγνώμη. Ζημιά φαίνεται ότι κάνει στη ΝΔ και το κόμμα του κ. Παπαθεμελή, επειδή μόνο από τις γραμμές της μπορεί να ελκύσει ψηφοφόρους.

Η αυτοδυναμία είναι το μεγάλο ζητούμενο για τη Ρηγίλλης. Γι' αυτό και ο Καραμανλής αναγκάστηκε να θέσει το δίλημμα «αυτοδυναμία ή εκλογές». Όταν όμως ο ίδιος ο αρχηγός της ΝΔ αναγκάζεται να επαναλαμβάνει αυτό το εκβιαστικό δίλημμα, δεν είναι σαν να γίνεται επίσημα παραδεκτό το ενδεχόμενο να μην κερδίσει η ΝΔ τις εκλογές;

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ Η ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ

Το μεγαλύτερο πρόβλημα για τον Καραμανλή θα είναι να πάρει τη μεγαλύτερη νίκη της ΝΔ στην ιστορία της και να κερδίσει το ΠΑΣΟΚ με 3-4 μονάδες διαφορά, ύστερα από τρία πολύ δύσκολα χρόνια. Θα είναι επίσης η πρώτη φορά που η ΝΔ θα ξανακερδίσει τις εκλογές ύστερα από 30 χρόνια. Θα είναι όμως μια πύρρειος, στην κυριολεξία, νίκη, μια μη νίκη, αν η μεγάλη διαφορά με το δεύτερο κόμμα δεν μεταφραστεί, λόγω του εκλογικού νόμου και σε μια μεγάλη διαφορά εδρών. Για να αντιμετωπίσει αυτό το ενδεχόμενο η ΝΔ πρέπει να αυξήσει τη συσπείρωση της που είναι ακόμα χαμηλότερη από εκείνη του 2004.

Εάν η κάλπη βγάλει τη ΝΔ με 42% και το ΠΑΣΟΚ με 39% (πράγμα που είναι και το πιθανότερο) αλλά με ισχνή πλειοψηφία (151-152 έδρες), τότε η χώρα θα οδηγηθεί στην ακυβερνησία και ο Καραμανλής θα εγκλωβιστεί ανάμεσα στα συστήματα εξουσίας της ΝΔ και τη διαπλοκή και θα τελειώσει την πολιτική καριέρα του προσπαθώντας να ισορροπήσει σε τεντωμένο σχοινί.

Η ιστορία δεν θα γράψει σίγουρα τον Καραμανλή, αν η κάλπη βγάλει μια πλειοψηφία της τάξης των 154-155 εδρών. Γιατί τότε είναι σίγουρο πως θα επαναπαυτεί και την εξουσία θα συνεχίσει να την ασκεί το ίδιο σύστημα του Μαξίμου που θα έχει δικαιωθεί. Τότε οι συνέπειες θα είναι ακόμα πιο σκληρές για τον ίδιο, το κόμμα και τον τόπο, αν κρίνουμε από όσα ζήσαμε μέχρι σήμερα.

Το χειρότερο σενάριο είναι ένας αποδυναμωμένος Καραμανλής και ένα αποδυναμωμένο ΠΑΣΟΚ. Τότε η επόμενη ημέρα θα είναι στα αποκλειστικά στα χέρια της «διαπλοκής». Αλλά, θα πείτε, οι προηγούμενες δεν ήταν;

Η ΑΝΗΜΠΟΡΗ ΚΑΘΑΡΣΗ ΕΚΔΙΚΕΙΤΑΙ

Μια κυβέρνηση, η οποία όχι μόνο αδυνατεί να καταπολεμήσει τα φαινόμενα διαφθοράς που εμφανίστηκαν επί ΠΑΣΟΚ, αλλά αντιθέτως τα ενσωματώνει στο δικό της σύστημα διακυβέρνησης, μόνο ως «παρένθεση» κινδυνεύει να μείνει στην ιστορία. Γιατί ακόμα κι αν κερδίσει αυτές τις εκλογές -πράγμα που θα το οφείλει μόνο στον Κ. Καραμανλή- πάλι «παρένθεση» θα είναι.

Ποτέ δεν αμφιβάλαμε ούτε για την εντιμότητα ούτε για τις προθέσεις του κ. Καραμανλή. Αλλά, όπως λένε, ο δρόμος για την κόλαση είναι γεμάτος καλές προθέσεις. Τι θα αλλάξει την επομένη των εκλογών, αν η ΝΔ εξασφαλίσει την αυτοδυναμία; Ποιος μας εγγυάται ότι δεν θα επαναληφθούν τα ίδια λάθη; Τι θα μεσολαβήσει ώστε να βγει η ΝΔ από την κάλπη αναβαπτισμένη και αλάνθαστη; Πολύ φοβούμεθα ότι θα συμβούν χειρότερα.

Δυο φορές κέρδισε η ΝΔ καθαρά το ΠΑΣΟΚ τα τελευταία 35 χρόνια. Στις 8 Απριλίου του 1990 και στις 4 Μαρτίου του 2004. Και τις δυο τις κέρδισε με σαφή λαϊκή εντολή να προχωρήσει στην κάθαρση και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Και τις δυο φορές, όχι

μόνο δεν έκανε τίποτα για να ικανοποιήσει τη λαϊκή εντολή, αλλά αντιθέτως ανέλαβε ρόλο σωτήρα αυτών που προηγουμένως κατηγορούσε, για να υποταχθεί τελικά πλήρως στη διαπλοκή και τη διαφθορά.

Όταν όμως η λαϊκή εντολή για ριζικές αλλαγές μεταλλάσσεται σε «συναίνεση» με το υφιστάμενο διεφθαρμένο σύστημα, όταν η λαϊκή κυριαρχία υποκαθίσταται με ατέλειωτα παρασκηνιακά παζάρια εξουσίας, όταν τα ομόλογα εποφθαλμιούν τη φήμη του... Κοσκωτά, τότε το πολιτικό σύστημα αποδομείται. Σημείο εκκίνησης αυτής της διαδικασίας αποδόμησης είναι η εδραιωμένη πλέον στην κοινή γνώμη πεποίθηση ότι «όλοι το ίδιο είναι». Ότι τα δύο μεγάλα κόμματα δεν μπορούν πλέον να εξασφαλίσουν ούτε τις στοιχειώδεις ανάγκες του τόπου και των κατοίκων του.

Ποιος είναι όμως ο πολιτικός σχηματισμός που θα εμπνεύσει στους Έλληνες οράματα ικανά να τους σηκώσουν από την πολυθρόνα της τηλεόρασης; Ποιος είναι ο ηγέτης που θα ηγηθεί μιας εθνικής σταυροφορίας;

Θα σαπίζει λοιπόν το σύστημα μέχρι την επόμενη εθνική καταστροφή. Και μέχρι τότε η άσκηση πολιτικής θα υποκαθίσταται από τον ανταγωνισμό των «επικοινωνιολόγων». Την Ελλάδα θα την κυβερνούν «ευρήματα» διαφημιστικών σλόγκαν, όχι πολιτικοί που εκλέχτηκαν για τα ηγετικά τους χαρίσματα, τα οράματά και τη δημιουργικότητά τους.

Οι παράνοιες του εκλογικού νόμου

Γιατί η αυτοδυναμία κρίνεται στα ποσοστά των πολύ μικρών κομμάτων και όχι σε αυτά των μεγάλων

του Γιάννη Ανδρουλιδάκη

Ελάχιστες ώρες έχουν απομείνει έως ότου ανοίξουν οι κάλπες των κοινοβουλευτικών εκλογών και όπως φαίνεται αρκετοί είναι εκείνοι που δεν έχουν κατανοήσει την ιδιαιτερότητα του νέου εκλογικού νόμου, αναφορικά με το πώς διανέμονται οι έδρες και ποιες είναι οι προϋποθέσεις αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα. Ακόμα και μία εβδομάδα πριν τις εκλογές, μερικά από τα μεγαλύτερα καθημερινά φύλλα, παρουσίαζαν στους τίτλους τους σενάρια που συσχετίζαν την κατάκτηση της αυτοδυναμίας με τη διαφορά ανάμεσα στο πρώτο και το δεύτερο κόμμα, κάτι ωστόσο που καμία σχέση δεν έχει με την πραγματικότητα. Προς διευκόλυνση λοιπόν των υπολογισμών, ας δούμε για ακόμη μια φορά πώς διαμορφώνονται τα πράγματα με βάση το νέο νόμο.

Στην θεωρία ο εκλογικός νόμος του Σκανδαλίδη είναι εξαιρετικά απλός και βασίζεται σε τρεις μόλις αρχές: (α) τη διατήρηση του ορίου του 3% για την είσοδο ενός κόμματος στη Βουλή, (β) στην αναλογική κατανομή των 260 εκ των 300 εδρών της Βουλής στα κόμματα που ξεπερνούν αυτό το όριο και (γ) στην «προσφορά» των υπολοίπων 40 εδρών στο πρώτο κόμμα, προκειμένου να σχηματισθεί κατά το δυνατόν ισχυρή κυβέρνηση. Διακηρυγμένος στόχος του νόμου είναι να διασφαλίσει μια σχετική αναλογικότητα (η οποία για τα κοινοβουλευτικά κόμματα ξεκινά από το 87% και καταλήγει ανάλογα και με τη δύναμη των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων έως και το 91–92%), επιτρέποντας ταυτόχρονα στο πρώτο κόμμα να σχηματίσει κυβέρνηση. Όμως, καθώς η κοινοβουλευτική γεωγραφία της Ελλάδας αλλάζει, ο νόμος αυτός αναδεικνύει με χάρη όλη του τη λογιστική σχιζοφρένεια.

ΤΟ 42,7% ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ 40,6%

Το ποσοστό που χωρίς καμία αμφιβολία δίνει αυτοδυναμία στο πρώτο κόμμα με αυτό το νόμο είναι το 42,7%. Σε αυτήν την περίπτωση το πρώτο κόμμα εξασφαλίζει με την απλή αναλογική 111 από τις 260 έδρες και με τις 40 που του προσφέρονται φθάνει στις 151. Ωστόσο, αυτό ισχύει στην θεωρητική περίπτωση που όλα τα κόμματα που διεκδικούν την ψήφο μπουν στη Βουλή. Στην πράξη όμως, η καταμέτρηση των ποσοστών γίνεται ξανά από την αρχή, μεταξύ των κοινοβουλευτικών κομμάτων. Έτσι, στην πραγματικότητα, το πρώτο κόμμα δεν χρειάζεται 42,7% επί των ψηφοφόρων, αλλά 42,7% επί των ψηφοφόρων των κοινοβουλευτικών κομμάτων. Με δεδομένο ότι αυτά συγκεντρώνουν παραδοσιακά στην Ελλάδα ένα 95–97% των ψήφων, το πραγματικό ποσοστό της αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα υπολογίζεται μεταξύ του 40,6% και του 41,4%.

Από αυτό το δεδομένο ωστόσο, προκύπτει ένα σοβαρό πρόβλημα. Η κοινοβουλευτική πλειοψηφία του πρώτου κόμματος δεν εξαρτάται στην πραγματικότητα από το δικό του ποσοστό (εκτός βέβαια κι εάν ξεπεράσει το 42,7%) ούτε καν από την ευδιάκριτη διαφορά του από το δεύτερο κόμμα (αυτό σε καμία περίπτωση), αλλά από την καλή ή την κακή εκλογική επίδοση των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων! Αν αυτά συγκεντρώσουν μεγάλα ποσοστά, τότε το όριο της αυτοδυναμίας μειώνεται, ενώ αν συγκεντρώσουν μικρά ποσοστά τότε αυξάνεται. Έτσι, αν πολλά κόμματα βρεθούν στο όριο του 3% χωρίς να το περάσουν, η αυτοδυναμία μπορεί να κριθεί ακόμη και στο 38%, ακόμη και στη μία ψήφο. Και όλα

αυτά με ένα κριτήριο που εμφανώς ουδεμία σχέση έχει με την αποδοχή του πρώτου κόμματος στην κοινωνία.

ΤΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

Ας δούμε ορισμένα σενάρια αποτελεσμάτων που επιβεβαιώνουν την άμεση σχέση των ποσοστών των μικρών εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων με την απόκτηση ή όχι αυτοδυναμίας. Εξετάζουμε την περίπτωση μιας τετρακομματικής Βουλής (οπότε τα ποσοστά του ΛΑΟΣ και της ΔΗΜΑ του Παπαθεμελή καταμετρούνται ως εξωκοινοβουλευτικά) και αυτήν μιας εξακομματικής Βουλής, όπου τα εξωκοινοβουλευτικά ποσοστά είναι περιορισμένα. Το αποτέλεσμα είναι ενδεικτικό του ανορθολογισμού του νόμου:

ΣΕΝΑΡΙΟ Α		
ΚΟΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΔΡΕΣ
ΝΔ	39,3	151
ΠΑΣΟΚ	39,2	110
ΚΚΕ	9,0	25
ΣΥΡΙΖΑ	5,0	14
ΛΑΟΣ	2,9	–
ΔΗΜΑ	2,5	–
ΛΟΙΠΟΙ	2,1	–

ΣΕΝΑΡΙΟ Β		
ΚΟΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΔΡΕΣ
ΝΔ	42,0	150
ΠΑΣΟΚ	35,6	94
ΚΚΕ	9,0	24
ΣΥΝ	5,0	13
ΛΑΟΣ	3,9	10
ΔΗΜΑ	3,5	9
ΛΟΙΠΟΙ	1,0	–

Όπως βλέπουμε, στο δεύτερο σενάριο η Νέα Δημοκρατία αυξάνει τη δύναμή της κατά 2,7 μονάδες, ενώ η διαφορά της με το ΠΑΣΟΚ εκτινάσσεται από το

0,1% στο 6,4%. Κι όμως το αποτέλεσμα αυτής της διαφοροποίησης είναι ότι η Νέα Δημοκρατία χάνει τη μία έδρα που της δίνει την αυτοδυναμία και αδυνατεί να σχηματίσει κυβέρνηση μόνη της. Αυτές είναι οι συνέπειες του παραλογισμού που θέλει την κοινοβουλευτική δύναμη του πρώτου κόμματος να είναι συνάρτηση λιγότερο της δικής του εκλογικής επιτυχίας και περισσότερο της επιτυχίας ή της αποτυχίας των μικρότερων κομμάτων και ιδιαίτερα αυτών που ισορροπούν γύρω από το 3%. Γίνεται προφανές ότι η διαφορά του πρώτου από το δεύτερο κόμμα δεν έχει την παραμικρή σημασία αναφορικά με τη συγκρότηση αυτοδυναμίας με αυτόν τον εκλογικό νόμο. Για να κατανοηθεί ακόμα καλύτερα αυτό, ας αναφέρουμε ότι σε ένα εντελώς ακραίο μαθηματικό σενάριο, με αυτόν τον εκλογικό νόμο το πρώτο κόμμα είναι δυνατόν να μην συγκεντρώσει αυτοδυναμία ακόμα και με διαφορά 39 ποσοστιαίων μονάδων από το δεύτερο κόμμα, σε περίπτωση που 19 κόμματα εισέρχονταν στη Βουλή με το οριακό 3% και το πρώτο κόμμα συγκέντρωνε 42%.

ΤΑ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

Φυσικά, αυτή η τελευταία υπόθεση, πολιτικά, ανήκει στη σφαίρα της επιστημονικής φαντασίας και αναφέρεται απλά για να κατανοηθεί η απουσία σύνδεσης ανάμεσα στη διαφορά των δύο πρώτων κομμάτων και την αυτοδυναμία. Τα δύο προηγούμενα σενάρια αποτελεσμάτων (Σενάριο Α και Σενάριο Β) που παρουσιάστηκαν είναι επίσης ακραία και πολύ δύσκολα επαληθεύσιμα στην κάλπη, αφού υποθέτουν τετρακομματική Βουλή το ένα και εξακομματική το άλλο. Υπάρχουν ωστόσο πιο λογικοφανή σενάρια, που δείχνουν ότι το πιο σημαντικό στοιχείο του αποτελέσματος της 16ης Σεπτεμβρίου θα είναι η δύναμη των μικρότερων κομμάτων και ειδικά των εξωκοινοβουλευτικών. Ας εξετάσουμε λοιπόν δύο πιθανές περιπτώσεις, θεωρώντας δεδομένο αυτό που μοιάζει πιθανότερο, ότι δηλαδή στη Βουλή θα εκπροσωπηθούν 5 κόμματα.

Το πρώτο παράδειγμα εξετάζει ένα σενάριο με ενισχυμένα τα εξωκοινο-

βουλευτικά κόμματα. Ας υποθέσουμε λοιπόν ότι το κόμμα του κ. Παπαθεμελή καταγράφει μια αξιοπρεπή παρουσία έστω και χωρίς να μπει στη Βουλή και το ίδιο συμβαίνει με τους Οικολόγους – Πράσινους τους οποίους άλλωστε πρόσφατη δημοσκόπηση της Ημερησίας κατέγραψε στο 1,7%. Τα υπόλοιπα μικρά κόμματα στο παράδειγμα αυτό εκμεταλλεύονται την απογοήτευση του κόσμου και καταγράφουν συμπαθητικά αν και όχι εντυπωσιακά ποσοστά. Τέλος, η μάχη των δύο μεγάλων κομμάτων δίνεται ψήφο την ψήφο, γύρω από το 40% Ένα πιθανό αποτέλεσμα είναι το παρακάτω:

ΣΕΝΑΡΙΟ 1		
ΚΟΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΔΡΕΣ
Ν Δ	40,1%	151
ΠΑΣΟΚ	40,0%	110
ΚΚΕ	6,7%	18
ΣΥΡΙΖΑ	4,1%	11
ΛΑΟΣ	3,5%	10
ΔΗΜΑ	2,2%	-
Οικολόγοι – Πράσινοι	1,8%	-
Λοιποί	1,5%	-

Στο δεύτερο σενάριο, θα υποθέσουμε ότι η δυναμική που εμφάνισαν οι Οικολόγοι – Πράσινοι αποτελεί ένα παροδικό φαινόμενο σχετιζόμενο με τις φωτιές, ότι το κόμμα του κ. Παπαθεμελή θα αποτύχει τελικά να κάνει αισθητή την παρουσία του και κερδισμένα θα βγουν τα κόμματα της Αριστεράς και ο ΛΑΟΣ. Τα υπόλοιπα μικρότερα κόμματα παραμένουν στάσιμα στα ποσοστά του 2004. Την ίδια στιγμή, η Νέα Δημοκρατία πετυχαίνει άνετη νίκη επί του ΠΑΣΟΚ, περιορίζοντας σε χαμηλό επίπεδο τη φθορά της. Ένα πιθανό αποτέλεσμα θα ήταν τότε το εξής:

ΣΕΝΑΡΙΟ 2		
ΚΟΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΔΡΕΣ
Νέα Δημοκρατία	41,4%	150
ΠΑΣΟΚ	38,4%	103
ΚΚΕ	8,0%	21
ΣΥΡΙΖΑ	4,9%	13
ΛΑΟΣ	4,8%	13
ΔΗΜΑ	1,2%	-
Οικολόγοι – Πράσινοι	0,5%	-
Λοιποί	0,8%	-

Βλέπουμε λοιπόν ότι και με αυτά τα

δύο πιο ρεαλιστικά σενάρια, η Νέα Δημοκρατία χάνει την αυτοδυναμία της στην δεύτερη περίπτωση, παρότι η δύναμή της είναι αυξημένη κατά 1,3 μονάδες, ενώ η διαφορά της από το ΠΑΣΟΚ εκτινάσσεται από το 0,1% στο 3%. Κι αυτό χωρίς να έχουν συντελεσθεί σημαντικές αλλαγές: η Βουλή είναι και στις δύο περιπτώσεις πεντακομματική.

Ας σημειωθεί ότι το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση που τα μικρά κοινοβουλευτικά κόμματα συγκεντρώσουν μειωμένα ποσοστά, αυξάνοντας αυτά του ΠΑΣΟΚ. Σε αυτήν την περίπτωση, κάθε έδρα που χάνεται από τα μικρά κόμματα, πηγαίνει προς το ΠΑΣΟΚ και όχι προς τη Νέα Δημοκρατία. Ένα αποτέλεσμα σε αυτήν την περίπτωση θα μπορούσε να είναι το εξής:

ΣΕΝΑΡΙΟ 3		
ΚΟΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΔΡΕΣ
Νέα Δημοκρατία	41,4%	150
ΠΑΣΟΚ	39,9%	106
ΚΚΕ	7,5%	20
ΣΥΡΙΖΑ	4,4%	12
ΛΑΟΣ	4,3%	12
ΔΗΜΑ	1,2%	-
Οικολόγοι Πράσινοι	0,5%	-
Λοιποί	0,8%	-

Όπως καταλαβαίνουμε, ούτε η συνολική δύναμη του δικομματισμού έναντι των μικρότερων κοινοβουλευτικών κομμάτων επηρεάζει την πιθανότητα αυτοδυναμίας. Η ουσιαστική διαφορά βρίσκεται στη δύναμη των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων, η οποία υποχωρεί στο δεύτερο σενάριο έναντι του πρώτου, από το 5,5% στο 2,5%. Με δεδομένο όμως το θολό τοπίο των δημοσκοπήσεων και τα υψηλότερα ποσοστά «αδιευκρίνιστης ψήφου» που εμφανίζονταν σε αυτές, και τα δύο αυτά σενάρια μοιάζουν εξίσου πιθανά. Ας δούμε τώρα σε έναν πίνακα, τι ποσοστό απαιτείται για την αυτοδυναμία ανάλογα με τη δύναμη των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων. Σε αυτά υπολογίζουμε την Δημοκρατική Αναγέννηση του κ. Παπαθεμελή, τους Πράσινους, την άκρα Αριστερά (ΜΕΡΑ, ΚΚΕ μ-λ κτλ), την Ένωση Κεντρώων του κ. Λεβέντη και άλλα μικρότερα κόμματα. Ας σημειωθεί ότι το 2004 το ποσοστό

των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων έφτασε το 4,8% συμπεριλαμβανομένου του ΛΑΟΣ. Εάν δεν υπολογίσουμε το κόμμα του Καρατζαφέρη που αναμένεται να μπει στη Βουλή αυτή τη φορά, το εξωκοινοβουλευτικό ποσοστό περιοριζόταν στο 2,5%.

Ας δούμε λοιπόν πώς διαμορφώνεται το απαραίτητο για την αυτοδυναμία ποσοστό, ανάλογα με το ποσοστό που θα συγκεντρώσουν συνολικά τα κόμματα που δεν μπαίνουν στο κοινοβούλιο.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΚΤΟΣ ΒΟΥΛΗΣ	ΟΡΙΟ ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑΣ
2,5%	41,5%
3,0%	41,3%
3,5%	41,1%
4,0%	40,8%
4,5%	40,6%
5,0%	40,4%
5,5%	40,1%

Βλέπουμε λοιπόν ότι με βάση τα πιθανά σενάρια, σε πεντακομματική Βουλή, η αυτοδυναμία για το πρώτο κόμμα θα παιχτεί σε ένα ποσοστό μεταξύ του 40% και του 41,5%. Στην ουσία, από τη στιγμή που το πρώτο κόμμα θα πιάσει το 41% έχει σοβαρές πιθανότητες να κατακτήσει τις 151 έδρες, δεδομένου ότι τα μικρά εξωκοινοβουλευτικά κόμματα αναμένονται ενισχυμένα σε αυτές τις εκλογές. Εάν ωστόσο αυτή η ενίσχυση δεν επιβεβαιωθεί, το ποσοστό της αυτοδυναμίας

θα ακουμπήσει το 41,5%, ποσοστό δυσπρόσιτο με βάση τη μέχρι στιγμής εικόνα για οποιοδήποτε από τα δύο μεγάλα κόμματα.

ΠΟΥ ΘΑ ΚΡΙΘΕΙ Η ΜΑΧΗ

Αυτή η διάσταση του εκλογικού νόμου σημαίνει ότι το πρώτο κόμμα επιθυμεί να δει τρία πολύ συγκεκριμένα πράγματα το βράδυ των εκλογών: Το πρώτο είναι μια τετρακομματική Βουλή, ουσιαστικά δηλαδή το ΛΑΟΣ εκτός Βουλής. Σε αυτήν την περίπτωση το όριο της αυτοδυναμίας θα τείνει προς το 40%, ποσοστό που είναι εξαιρετικά δύσκολο να μην πιάσει το πρώτο κόμμα. Εάν αυτό δεν συμβεί, το πρώτο κόμμα θα επιθυμεί να δει τα ποσοστά του να ξεπερνούν το 41,5% και να τείνουν ή να ξεπερνούν το 42%, ώστε να αποκτήσει την πολυπόθητη 151η έδρα. Σύμφωνα με τις ενδείξεις, τα ποσοστά του πρώτου κόμματος θα κινηθούν ακριβώς εκεί, στο 41-42%. Το πιθανότερο λοιπόν είναι τα πάντα να κριθούν στα αδιευκρίνιστα ποσοστά των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων. Εάν το βράδυ της Κυριακής ο αρχηγός του πρώτου κόμματος δει σχηματισμούς όπως οι Πράσινοι, η Ένωση Κεντρώων, το κόμμα του Παπαθεμελή κ.ά. να συγκεντρώνουν αξιόλογα ποσοστά (με την προϋπόθεση να μην συγκεντρώσουν βέβαια το 3%), θα ξεφυσήξει ανακουφισμένος.

Γίνεται βέβαια φανερό η κατάφωρη

αδικία αυτού του συστήματος, που ουσιαστικά εκβιάζει τους ψηφοφόρους των πιο μικρών κομμάτων. Πώς να ψηφίσει λ.χ. κάποιος το ΜΕΡΑ με σκοπό να το επιβραβεύσει για την εντυπωσιακή παρουσία του στο φοιτητικό κίνημα του χειμώνα, όταν γνωρίζει ότι η ψήφος του μπορεί ευθέως να οδηγήσει στην ανανέωση της θητείας του Καραμανλή; Το δίλημμα που τίθεται για τον ψηφοφόρο είναι αν θα πρέπει να ψηφίσει διαφορετικά από τη συνείδησή του ή να ρισκάρει να του αλλάξει την ψήφο ο νόμος.

ΑΠΛΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ

Μια άμεση μεταρρύθμιση του νόμου προς το δικαιότερο, θα ήταν είτε να τεθεί ένα κατώτατο όριο για την αυτοδυναμία (π.χ. 42% όπως ισχύει πλέον στους Δήμους), είτε οι ψήφοι των εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων να συνεισφέρουν τουλάχιστον στην αύξηση των εδρών των κοινοβουλευτικών κομμάτων που ήδη εκπροσωπούνται στη Βουλή (έτσι ώστε η αναλογικότητα γι' αυτά να φτάσει το 93-94%). Η μόνη πραγματική λύση ωστόσο είναι η θέσπιση της απλής αναλογικής. Το επιχείρημα ότι τα κόμματα δεν είναι «έτοιμα» να συγκυβερνήσουν, ουδόλως δικαιολογεί τη νοθεία της λαϊκής ψήφου η οποία παραβιάζει τη συνταγματικά κατοχυρωμένη ισότητα των πολιτών της Ελλάδας.

Όλοι αυτοί που υπερασπίζονται τις ενισχυμένες αναλογικές για λόγους πολιτικής σταθερότητας, δεν τολμούν φυσικά ποτέ να ομολογήσουν ευθέως στον κόσμο τι πραγματικά σημαίνει αυτό το σύστημα. Ότι, για παράδειγμα, στις περασμένες εκλογές η ψήφος ενός ψηφοφόρου του ΚΚΕ μετρήθηκε κατά 70% υπέρ του ΚΚΕ και κατά 30% υπέρ της Νέας Δημοκρατίας, ενώ η ψήφος ενός ψηφοφόρου του ΜΕΡΑ μετρήθηκε κατά 85% υπέρ της Νέας Δημοκρατίας και κατά 15% υπέρ του ΠΑΣΟΚ. Για να τελειώνουμε λοιπόν με αυτό και για να τελειώνουμε και με τις κυβερνήσεις που προκύπτουν ενάντια στη θέληση του 55-60% του ελληνικού λαού, η εγκαθίδρυση της απλής αναλογικής είναι μονόδρομος. Τα υπόλοιπα είναι πολύ εκβιαστικά και ελάχιστα δημοκρατικά.

Εξωκοινοβουλευτική Αριστερά

Στη μάχη για την εκλογική καταγραφή της κινηματικής παρουσίας

του Γιάννη Ανδρουλιδάκη

Τον Απρίλιο του 1995 η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη πληροφορήθηκε με έκπληξη ότι στον Α' γύρο των προεδρικών εκλογών της Γαλλίας η υποψήφια της τροτσκιστικής «Εργατικής Πάλης» Αρλέτ Λαγκιγιέ συγκέντρωσε το εντυπωσιακό ποσοστό του 5,3%. Ήταν η πρώτη φορά στην ιστορία της μεταπολεμικής Ευρώπης που η λεγόμενη επαναστατική ή εξωκοινοβουλευτική (αποκλειστικά ελληνικός όρος) Αριστερά εμφανιζόταν να επηρεάζει ένα σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας και να διεκδικεί πολιτικό ρόλο. Από τότε το φαινόμενο επαναλήφθηκε συχνά στην Ευρώπη. Στη Γαλλία οι τροτσκιστικές δυνάμεις κινούνται σταθερά μεταξύ του 6 και του 10%. Στην Ολλανδία το μαοϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα έφθασε το 16%. Αλλού, η έκρηξη της επαναστατικής Αριστεράς πήρε περισσότερο συνδικαλιστικά παρά κοινοβουλευτικά χαρακτηριστικά. Το αναρχικό συνδικάτο της CGT στην Ισπανία συγκεντρώνει σήμερα 100.000 μέλη, ενώ ελάχιστα λιγότερα είναι αυτά του αυτόνομου συνδικάτου Cobas στην Ιταλία.

Στην Ελλάδα, η άκρα Αριστερά εμφανίζει παραδοσιακά μια δυναμική στο δρόμο και στα κινήματα, η οποία βρίσκει ελάχιστη αντιστοίχιση στις κάλπες. Στο πρόσφατο φοιτητικό κίνημα, οι δυνάμεις της ΕΑΑΚ (που εκλογικά εκφράζονται κυρίως από το Μέτωπο Ριζοσπαστικής Αριστεράς, το ΜΕ.Ρ.Α), έπαιξαν τον πιο βασικό, και πρωταγωνιστικό, ρόλο. Κάτι αντίστοιχο συνέβη και με παλιότερες κινητοποιήσεις στο χώρο της εκπαίδευσης, όχι μόνο φοιτητικές αλλά και των καθηγητών μέσης εκπαίδευσης. Στους χώρους αυτούς βέβαια, η δράση της άκρας Αριστεράς

της εξασφάλισε και μια ευπρόσωπη συνδικαλιστική παρουσία. Στις πρόσφατες φοιτητικές εκλογές η ΕΑΑΚ συγκέντρωσε 9%, ενώ αντίστοιχα είναι τα ποσοστά των «Αγωνιστικών Παρεμβάσεων» στις ΕΛΜΕ. Άλλωστε, εδώ και χρόνια η εξωκοινοβουλευτική Αριστερά διατηρεί και μία έδρα στο Δ.Σ. της ΟΛΜΕ.

Στις πρόσφατες Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές, το κομμάτι αυτό της Αριστεράς κατέγραψε για πρώτη φορά ορισμένα σεβαστά ποσοστά σε πανελλαδικό επίπεδο, ξεπερνώντας το 1% και εκλέγοντας αρκετούς δημοτικούς συμβούλους, παρά το γεγονός ότι δεν ήταν παρούσα παντού. Ωστόσο, αν και η πλειονότητα των αυτοδιοικητικών αυτών παρεμβάσεων αναφερόταν στο ΜΕ.Ρ.Α., δεν μπορούμε να πούμε ότι το ποσοστό αυτό έχει ενιαία χαρακτηριστικά. Στην πραγματικότητα, ο χώρος αυτός πλήττεται σταθερά από διασπάσεις, άλλες με πραγματικά πολιτικά χαρακτηριστικά και άλλες στα όρια της γραφικότητας.

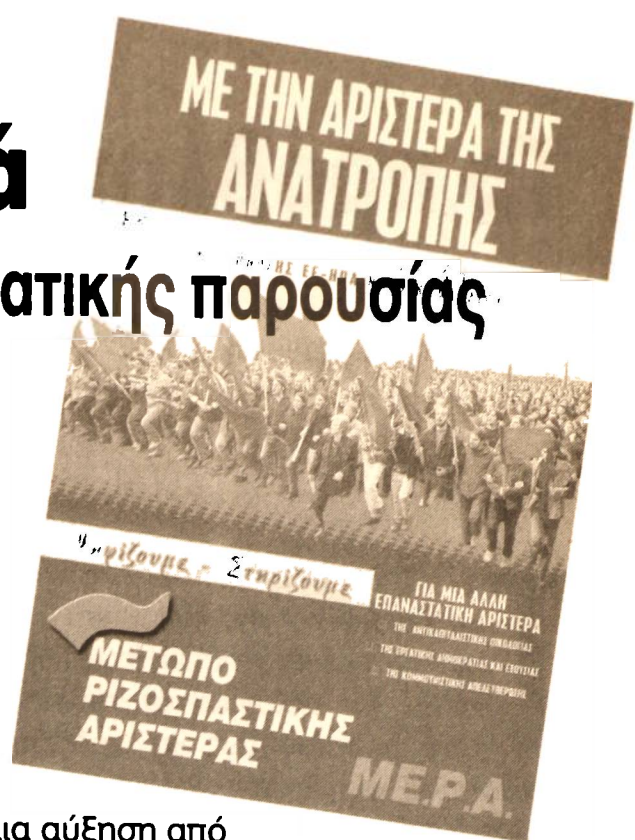
ΤΟ ΜΕ.Ρ.Α ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Στις εκλογές αυτές, πέντε διαφορετικά ψηφοδέλτια διεκδικούν την ψήφο από τη σκοπιά της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς. Το σημαντικότερο από αυτά παραμένει το ΜΕΡΑ., στο οποίο συμμετέχουν το Νέο Αριστερό Ρεύμα, οι Οικολόγοι Εναλλακτικοί (πρωταγωνιστές και οι δύο των προσπαθειών ανασύνθεσης της Αριστεράς την περίοδο 1989-1991), όπως επίσης και η τροτσκιστική οργάνωση ΕΕΚ, το ΕΚΚΕ, η ΑΚΟΣ και η επίσης τροτσκιστική ΟΚΔΕ. Ο χώρος αυτός έχει μια πραγματική παρουσία στα κινήματα και θα μπορούσε σαφώς να προσδοκά

μια αύξηση από τις 11.000 ψήφους που συγκέντρωσε το 2004 εάν δεν είχε απέναντί του αυτό τον άθλιο εκλογικό νόμο.

Από εκεί και πέρα, στις εκλογές κατέρχονται μόνο τους τα δύο θρυλικά «μουλού» της χώρας, το ΚΚΕ (μ-λ) και το ΜΛ-ΚΚΕ. Οι δύο αυτές οργανώσεις έχουν κληρονομήσει από την ισχύ τους της δεκαετίας του '70 μια αναγνωρισιμότητα και μια στοιχειώδη παρουσία σε συγκεκριμένους χώρους και επιχειρούν να την εκμεταλλευτούν εκλογικά. Συγκεντρώνουν παραδοσιακά περί τις 5.000 ψήφους, τις οποίες βέβαια αφαιρούν από κάποιο πιθανό ενωτικό σχήμα της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, που θα διεκδικούσε μια πιο έντονη πολιτική παρουσία.

Τέλος, στις εκλογές κατέρχονται και κάποια σχήματα χωρίς την παραμικρή παρουσία σε κοινωνικούς χώρους και αγώνες, που απλά συντηρούν την εικόνα «γραφικότητας» της άκρας Αριστεράς. Τέτοιο είναι η ΟΑΚΚΕ, γνωστή από τις ξεκαρδιστικές εφημερίδες τοίχου με τις οποίες γεμίζει τα Εξάρχεια, αλλά και το νέο σχήμα ΕΝ.ΑΝΤΙ.Α, του οποίου η βασική συνιστώσα είναι το σχήμα ΣΕΚ («Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα») και ως κύρια δράση έχει την προσπάθεια να «κολλήσει» πάνω στις δυνάμεις του Κοινωνικού Φόρουμ για να αποσπάσει κάποια μέλη. Το ΣΕΚ είναι επίσης γνωστό και ως το μοναδικό σχήμα της Αριστεράς, το οποίο παραδοσιακά καλούσε τα μέλη του να ψηφίζουν ΠΑΣΟΚ στις εκλογές. Πλέον, προφανώς, τα καλεί να ψηφίσουν ΕΝΑΝΤΙΑ.

Το πρόβλημα ΠΑΣΟΚ

του Απόστολου Διαμαντή

Το ΠΑΣΟΚ βαδίζει προς τις κρίσιμες εκλογές της Κυριακής, κυριολεκτικά στην κόψη του ξυραφιού. Το εκλογικό αποτέλεσμα είναι βέβαιον πως θα επιδράσει καταλυτικά στη φυσιογνωμία και την στρατηγική του κόμματος, καθώς όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν πως θα υποστεί την 4η κατά σειρά εκλογική του ήττα, μετά από την ανάληψη της αρχηγίας από τον Γιώργο Παπανδρέου.

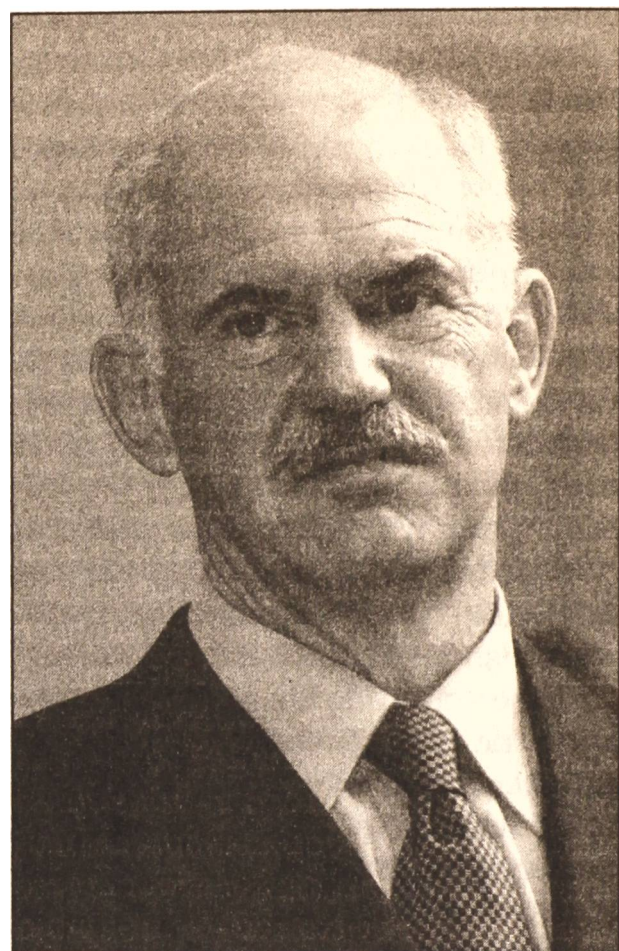
Το ερώτημα που σίγουρα θα τεθεί είναι απλό: Γιατί το ΠΑΣΟΚ δεν κατάφερε να πείσει, ενώ η πολιτική συγκυρία το ευνοούσε απολύτως; Η απάντηση στο ερώτημα μοιραία οδηγεί τη συζήτηση στο ζήτημα της πολιτικής επάρκειας της ηγεσίας του. Είναι γεγονός ότι μετά την εκλογική ήττα του 2004 το ΠΑΣΟΚ είχε άμεση ανάγκη από μια ριζική ανανέωση του εντελώς φθαρμένου στελεχικού του δυναμικού και συγχρόνως από την ταχύτατη συγκρότηση μιας νέας ηγετικής ομάδας, που θα στήριζε τον πρόεδρο και τις πολιτικές του επιλογές και θα δημιουργούσε την αίσθηση πως το κόμμα είναι και πάλι έτοιμο να κυβερνήσει. Είναι φανερό ότι η νέα αυτή ηγετική ομάδα θα έπρεπε να είχε ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της νέας πολιτικής στρατηγικής και να απαρτίζεται από όσα στελέχη είχαν διασωθεί από το ναυάγιο της εποχής Σημίτη και από νέα πρόσωπα που δεν είχαν εμπλακεί στο πείραμα του ακραίου σημειτικού εκσυγχρονισμού.

Το ηττημένο ΠΑΣΟΚ είχε δηλαδή ανάγκη από μια συλλογική ηγεσία υπό τον νέο αρχηγό, μια ηγεσία που θα είχε αναλάβει ευθύνες και ρόλους. Αντ' αυτού, ο Γιώργος επέλεξε να πορευθεί εντελώς μόνος, χρησιμοποιώντας την αφελή διαδικασία της «εκλογής του από το λαό» και αφαιρώντας από τα καθοδηγητικά όργανα κάθε δυνατότητα παραγωγής πολιτικής. Ο Γιώργος

δηλαδή αντιμετώπισε το ΠΑΣΟΚ σαν μια χαλαρή πολιτική οργάνωση, στα πρότυπα ενδεχομένως του αμερικανικού πολιτικού μοντέλου, όπου ο υποψήφιος πρόεδρος των ΗΠΑ με το στενό του επιτελείο ηγούνται μιας πολιτικής λέσχης συζητήσεων, ενώ οι αποφάσεις λαμβάνονται από τον στενό εξωκομματικό κύκλο του προέδρου.

Αυτή όμως η αγγλοσαξωνικής εμπνεύσεως οργανωτική ιδέα, δεν είχε καμία πιθανότητα επιτυχίας, σε μια περίοδο όπου ήδη το κόμμα βρισκόταν σε οργανωτική κρίση και χρειάζονταν ανασυγκρότηση και ανάδειξη νέας ηγετικής ομάδας. Ο Γιώργος συμπλήρωσε αυτή την αφελή ιδέα της μετατροπής του ΠΑΣΟΚ σε πολιτική λέσχη με πρόεδρο τον ίδιο, με την συγκρότηση ενός επιτελείου από πρόσωπα κατάλληλα μεν γι' αυτό το οργανωτικό μοντέλο, αλλά παντελώς ακατάλληλα για την χάραξη μιας πολιτικής στρατηγικής προσαρμοσμένης στις ελληνικές πολιτικές ιδιαιτερότητες. Γύρω από τον πρόεδρο εμφανίστηκαν πολιτικοί μάντζερ εξ Αμερικής, άγνωστων λοιπών στοιχείων, οι οποίοι ανέλαβαν το έργο της παραγωγής πολιτικής, παραμερίζοντας τα αρμόδια κομματικά όργανα, που είχαν πλέον διακοσμητικό ρόλο.

Τα πολιτικά λάθη της νέας ηγεσίας ήταν τόσα όσα σχεδόν και οι αποφάσεις της. Κυριολεκτικά το ΠΑΣΟΚ παραδόθηκε σε μια ηγετική ομάδα η οποία φαινόταν ότι δεν γνώριζε στοιχειωδώς την ελληνική πραγματικότητα και επίσης δεν είχε την παραμικρή ιδέα ούτε για την πολιτική παράδοση ούτε για τον τρόπο χειρισμού των πολιτικών ζητημάτων που ανέκυπταν. Χωρίς συνεκτικό πολιτικό λόγο, χωρίς πολιτικό σχέδιο που να υποκαθιστά τον αλήστου μνήμης ακραίο εκσυγχρονισμό, ο Γιώργος και οι ελληνοα-

μερικανοί φίλοι του κατέληξαν σε μια εύκολη αντικυβερνητική ρητορεία, η οποία γινόταν τόσο εντονότερη όσο πιο εμφανής γινόταν η απουσία κεντρικού πολιτικού σχεδιασμού, ο οποίος θα ήταν διακριτός από αυτόν της Νέας Δημοκρατίας.

Έτσι το ΠΑΣΟΚ κατέληξε στην υιοθέτηση ενός εναλλακτικού πολιτικού προφίλ, κατάλληλου ίσως για κόμματα κριτικής, αλλά ακατάλληλου για κόμματα εξουσίας. Ο Γιώργος Παπανδρέου, επηρεασμένος από το νεοφιλελεύθερο αγγλοσαξωνικό ιδεολόγημα του λιγότερου κράτους και της αποεθνικοποιημένης νέας τάξης πραγμάτων –ένα ιδεολόγημα που πλέον δέχεται σοβαρά πλήγματα σε μια Ευρώπη που αναζητά νέες αποτελεσματικές μορφές εθνικής πολιτικής– δεν κατάφερε να συγκροτήσει έναν πειστικό πολιτικό λόγο, που θα τον διαφοροποιούσε πολιτικά από την Νέα Δημοκρατία. Και το

χειρότερο: με δεδομένη την πρόσβαση της ΝΔ στα ευρύτερα λαϊκά κοινωνικά στρώματα, που είχε αφήσει πολιτικώς ακάλυπτα ο σημερινός εκσυγχρονισμός, το ΠΑΣΟΚ στερήθηκε, υπό την ηγεσία του Γιώργου, τη δυνατότητα επανασύνδεσής του με τις κοινωνικές αυτές δυνάμεις με τις οποίες είχε ιστορικούς δεσμούς. Έτσι το ΠΑΣΟΚ δεν κατάφερε να δημιουργήσει κοινωνικές συμμαχίες που θα του έδιναν τον πολιτικό αέρα για την επανάκτηση της πολιτικής κυριαρχίας.

Με εμπεδωμένη λοιπόν στην κοινή γνώμη την πολιτική σύγκλιση ΠΑΣΟΚ - ΝΔ στα βασικά πολιτικά ζητήματα, όπως είναι η απελευθέρωση της αγοράς εργασίας, το λιγότερο και αποτελεσματικότερο κράτος και η ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, έμενε μόνο για διαπραγμάτευση η ικανότητα διαχείρισης. Στο ζήτημα όμως αυτό η ΝΔ πέρασε εύκολα στην κοινή γνώμη την ιδέα της νέας ευκαιρίας που πρέπει να δοθεί στην κυβέρνηση, παρά την εμφανή αποτυχία της στο ζήτημα της αποτελεσματικής διακυβέρνησης. Η ιδεολογική ηγεμονία της ΝΔ συμπληρώθηκε τέλος από την προσωπική αδυναμία του προέδρου του ΠΑΣΟΚ να σταθεί ικανοποιητικά απέναντι στον Καραμανλή, τόσο σε επίπεδο ρητορικής όσο και σε επίπεδο πρωθυπουργικής εικόνας, δίνοντας συνεχώς την εντύπωση ενός συμπαθούς μεν, αλλά ανεπαρκούς εναλλακτικού πολιτικού ηγέτη.

Η επόμενη μέρα στο ΠΑΣΟΚ είναι βέβαιον ότι θα φέρει αμφισβήτηση της ηγεσίας του. Ο Γιώργος προφανώς θα αναζητήσει συμμάχους στο οργανωμένο εκσυγχρονιστικό μπλοκ. Το ενδεχόμενο αυτό είναι όμως αμφίβολης αποτελεσματικότητας, καθώς τυχόν στροφή στο σημαντικό παρελθόν θα δημιουργήσει συνθήκες στρατηγικής επικράτησης της ΝΔ στα ευρύτερα λαϊκά κοινωνικά στρώματα. Η μόνη διέξοδος για το ΠΑΣΟΚ είναι μάλλον η ανάδειξη μιας νέας ηγεσίας, η οποία θα δράσει συλλογικά και θα προσπαθήσει να επαναφέρει το κόμμα στην καθαυτό σοσιαλδημοκρατική του κατεύθυνση, μακριά από τις νέοφιλελεύθερες απαιτήσεις της παρούσας ηγετικής του ομάδας.

Οι παράξενες αυτές εκλογές

του Παντελή Κυπριανού

του Χρ. Παπανίκου

Οι εκλογές τούτες είναι οι πιο περίεργες από το 1974 και μετά. Η ΝΔ, κάνει ό,τι μπορεί για να τις χάσει, πολύς κόσμος φαίνεται να μην πολυνοιάζεται την ίδια στιγμή που τα πολιτικά πάθη φουντώνουν, τα μεγάλα κόμματα φαίνεται να χάνουν σε όφελος των μικρότερων, ενώ αχνοδιαφαίνεται η δυνατότητα σχηματισμού ενός νέου υπολογίσμου πολιτικού πόλου.

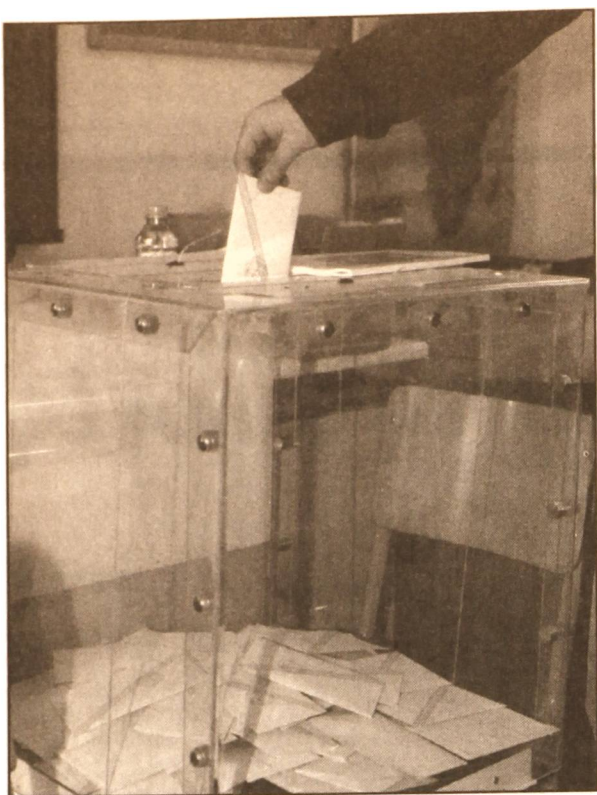
ΘΑ ΚΑΤΑΦΕΡΕΙ Η ΝΔ ΝΑ ΧΑΣΕΙ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ;

Ελάχιστοι πίστευαν στο ενδεχόμενο η ΝΔ να χάσει τις τρέχουσες εκλογές. Όχι αβάσιμα. Όπως συμβαίνει στις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες, το ΠΑΣΟΚ πληρώνει το τίμημα της πολυετούς άσκησης της εξουσίας. Άσκησης που σφραγίστηκε από θετικά αλλά και από χτυπητές αδυναμίες. Ενάντια στη διαρκή επίκληση του εκσυγχρονισμού, σχηματίστηκαν ομάδες μέσα και γύρω από το κράτος που παρεμβάλλονταν στη λειτουργία του και τη διαχείριση των δημόσιων αγαθών.

Στη συνθήκη αυτή η ευρεία εκλογική

νίκη της ΝΔ το 2004 προοιωνίζει την κυριαρχία της τα επόμενα χρόνια. Και όμως. Ενώ έπαιξε χωρίς αντίπαλο, κινδυνεύει να χάσει την αυτοδυναμία. Χωρίς όραμα και προγραμματισμό δεν έπεισε ούτε τους οπαδούς της και περιορίστηκε, ως επί το πλείστον, σε συντηρητική και πελατειακή διαχείριση υπολογίζοντας στην κούραση του κόσμου από το ΠΑΣΟΚ.

Αλλά και εκεί που εξωγενείς πιέσεις, όπως στην παιδεία και την οικονομία, ωθούσαν σε αλλαγές ή σε αναπροσαρμογές η πολιτική που ακολουθήθηκε ήταν ασαφής. Νέο-φιλελεύθερη συχνά αλλά ταυτόχρονα και βαθειά συντηρητική. Στην παιδεία για να πάρω ένα παράδειγμα, με μικρή εξαίρεση το περίφημο βιβλίο ιστορίας, οι περισσότεροι νόμοι διαπνέονταν από τις βασικές αρχές της συντηρητικής ιδεολογίας: τάξη, πειθαρχία, ιεραρχία. Το κράτος δικαίου ψιλο-ξεχάστηκε χάριν των φίλων και των κουμπάρων. Σε πολλά πράγματα τέλος, με αποκορύφωμα τις πρόσφατες πυρκαγιές κυριάρχησε η προχειρότητα.

Διόλου τυχαίο ότι, πάρα τις κραυγαλέες αδυναμίες του ΠΑΣΟΚ, η ΝΔ κινδυνεύει να μην έχει αυτοδυναμία. Τελευταία, ισχυρή, σανίδα σωτηρίας της είναι η επίσημη Εκκλησία. Η συνδρομή της ωστόσο, δεν θα είναι χωρίς συνέπειες. Κόντρα στις φιλελεύθερες αρχές είναι πολύ πιθανόν να γίνουμε μάρτυρες ενός εντονότερου εναγκαλισμού Εκκλησίας-Κράτους.

ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΘΗ

Από τον Μακιαβέλι και μετά πολλοί στοχαστές, κυρίως Φιλελεύθεροι, θεωρούσαν ότι η στροφή σε αυτό που αποκαλούμε σήμερα οικονομική δραστηριότητα θα λειτουργούσε σαν φρένο στα προσωπικά πάθη. Πίστευαν ακόμη ότι η εναλλαγή στην κυβέρνηση περισσότερων του ενός κομμάτων μετριάξει τα πάθη και επιτρέπει την καλύτερη διαχείρισή τους. Η αντίληψη αυτή ήταν τόσο διαδεδομένη ώστε στις αρχές του 19ου αιώνα ο Κονσταντ ανησυχούσε μήπως οι πολίτες καλομάθουν στα υλικά αγαθά και αδιαφορήσουν για τα κοινά. Ως αντίβαρο στο ενδεχόμενο αυτό ο Τοκβίλ πρότεινε αυτό που ονομάζουμε ισχυρή κοινωνία πολιτών.

Από το 1974 και μετά, στην Ελλάδα ένα μεγάλο τμήμα αδιαφορεί για τα κομματικά τεκταινόμενα και ένα δεύτερο εμπλέκεται έντονα. Ασφαλώς οι αναλογίες ανάμεσα στις δύο ομάδες αλλάζουν στο διάβα του χρόνου, γεγονός που συνδέεται με το πολιτικό κλίμα της μεταπολιτευτικής περιόδου. Πέρα ωστόσο από το κλίμα της εποχής η διαχρονική παρουσία των δύο αυτών τμημάτων συνδέεται με δύο θεμελιώδη γνωρίσματα της ελληνικής ζωής: την αδύναμη κοινωνία πολιτών και τον έντονο κομματικό έλεγχο του κράτους.

Για λόγους ιστορικούς όσο και κοινωνικούς μεγάλα τμήματα της ελληνικής

κοινωνίας, τόσο στον αστικό όσο και στον αγροτικό χώρο, δεν μετέχουν στο δημόσιο βίο. Η παρουσία τους περιορίζεται συνήθως στην πελατειακού χαρακτήρα υποστήριξη τζακιών και κομματικών παραγόντων. Παρά τις αλλαγές που επήλθαν στο σημείο αυτό, μετά κυρίως το 1981, μεγάλα τμήματα του πληθυσμού συνέχισαν να μένουν έξω από το δημόσιο χώρο.

Από την άλλη πλευρά, μέρος του πληθυσμού, μετά το 1974, είχε εμπλοκή στη δημόσια ζωή, μέσω κυρίως των πολιτικών κομμάτων. Το φαινόμενο είναι σύνθετο και ξεπερνά τα όρια του παρόντος κειμένου¹. Δίχως αμφιβολία ένας από τους λόγους της εν λόγω παρουσίας είναι ο έλεγχος του κράτους από τα κόμματα που ασκούν την εξουσία και η χρήση του ως λάφυρου για την ικανοποίηση των «δικών μας παιδιών».

Έτσι, αντίθετα με την προαναφερθείσα θεώρηση περί μετριασμού των παθών, διαιωνίζεται η υφιστάμενη κατάσταση. Η εναλλαγή στην εξουσία δεν μετριάξει τα πάθη αλλά τα υποδαυλίζει καθώς η εκλογική νίκη συνταυτίζεται με τη λαφυραγώγηση του κράτους και τον προσπορισμό ατομικών οφελών. Η τάση τροφοδοτείται από έναν ογκώδη ανίσχυρο κρατικό μηχανισμό ο οποίος δεν επιτελεί θεμελιώδεις κοινωνικές λειτουργίες αλλά συντηρεί μέρος ημετέρων.

ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΣ ΠΟΛΟΣ

Η προαναφερθείσα λειτουργία του κράτους και του κομματικού ανταγωνισμού έχει δύο σημαίνουσες συνέπειες: αναπαράγει την κακή λειτουργία του κρατικού μηχανισμού και τροφοδοτεί τη δυσφορία των πολιτών. Στη συνθήκη αυτή η εναλλαγή στην εξουσία δεν μπορεί να απορροφήσει τη δυσαρέσκεια. Μεγάλα τμήματα του πληθυσμού μένουν εκτός νομής της εξουσίας, οι κρατικές δυσλειτουργίες είναι κραυγαλέες και παραβιάζονται κατάφωρα θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου.

Έτσι μπορεί να εξηγηθεί η περιοδική κρίση εμπιστοσύνης στα δύο κόμματα εξουσίας, το ΠΑΣΟΚ και τη ΝΔ. Μετά το 1986, οι μισοί περίπου ψηφοφόροι εκφράζουν αμφιβολία ως προς τη δυνατότητά τους να αντιμετωπίσουν τα βασικά προβλήματα του τόπου, όπως

η οικονομία, η παιδεία, η υγεία αλλά και η προστασία των πολιτικών ελευθεριών². Το ίδιο, λίγο πολύ συμβαίνει και σήμερα.

Το πρώτο κύμα δυσαρέσκειας μετά το 1986 δεν εκφράστηκε εκλογικά. Το «εκσυγχρονιστικό όραμα» του Σημίτη απορρόφησε με το χρόνο μέρος της δυσαρέσκειας. Το κομματικό σύστημα παρέμεινε ένα ιδιότυπο σύστημα δύο κομμάτων εξουσίας με 2-3 μικρότερα ανάμεσα στα οποία δεσπάζει το ΚΚΕ.

Η έκβαση του δεύτερου κύματος δυσαρέσκειας μοιάζει να έχει διαφορετική έκβαση και να ωφελεί τα μικρότερα κόμματα. Μέρος της καρπώθηκε το ΚΚΕ το οποίο χάρη στην ιστορία, την οργάνωση και τον αντι-συστημικό του λόγο συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό ψήφων από όλα τα κομμουνιστικά κόμματα στη δυτική Ευρώπη. Ένα άλλο μέρος εισπράττει το ΛΑΟΣ του Καρατσαφέρη χωρίς, πάντως, να είναι βέβαιο ότι αυτό θα εκφραστεί και στην κάλπη μετά τις αναμενόμενες πιέσεις της ΝΔ.

Μεγάλος κερδισμένος από την όλη εξέλιξη φαίνεται να είναι ο ΣΥΡΙΖΑ ο οποίος εισάγει στην πολιτική ένα λόγο άμεσο και ριζοσπαστικό, αντι-συστημικό αλλά και με στοιχεία προγραμματικά που τον καθιστά ελκυστικό σε διάφορα τμήματα της κοινωνίας, δυσανεστήμενους και μη, αλλά και Αριστερούς που μέχρι τώρα του καταλόγιζαν «ενδοτικότητα» προς το ΠΑΣΟΚ. Δεν αποκλείεται η διαφαινόμενη εκλογική του άνοδος να έχει ευρύτερες πολιτικές συνέπειες. Να αλλάξει σε όφελός του τους συσχετισμούς στο εσωτερικό της Αριστεράς και να καταστεί μακροπρόθεσμα υπολογίσιμος πόλος του κομματικού συστήματος. Αυτό βέβαια υπό ορισμένες προϋποθέσεις και πρώτα απ' όλα τη δημιουργική σύνθεση των απόψεων των επιμέρους συνιστωσών του.

1. Το ζήτημα πραγματεύομαι στο βιβλίο μου *Δημόσιο ενδιαφέρον και κοινωνική αξία της πολιτικής*, Αθήνα, Πλέθρον, 1997.
2. Βλέπε ενδεικτικά την πανελλαδική δημοσκόπηση της MRB τον Δεκέμβριο του 1987 που δημοσιεύτηκε στο *Βήμα* στις 6 Μαρτίου 1988.

Να ενισχύσουμε την κουλτούρα της συνεργασίας

της Νάντιας Βαλαβάνη

Η σημερινή κατάσταση της Αριστεράς εξακολουθεί να σηματοδοτεί μια βαθιά αναντιστοιχία με τις ανάγκες του κοινωνικού και πολιτικού κινήματος. Και δεν αναφέρομαι μόνο στην πάλη για την αλλαγή της κοινωνικοπολιτικής κατάστασης στην πατρίδα μας και στον κόσμο. Η αναντιστοιχία υπάρχει ακόμη ως προς την απλή αμυντική απόκρουση της νεοφιλελεύθερης επίθεσης.

Μπορεί το λούστρο της νεοφιλελεύθερης ιδεολογικής επίθεσης να έχει θαμπώσει και οι κυρίαρχες ιδέες να διαδίδονται με μικρότερη αλαζονικότητα, όμως ο κόσμος των αρχών του 21ου αιώνα είναι ένας κόσμος με μεγαλύτερες κοινωνικές ανισότητες, με εντονότερα διάχυτη διαφθορά, με περισσότερη φτώχεια και κοινωνική ανασφάλεια για τους πολλούς, αλλά και με λιγότερες ελευθερίες και κατοχυρωμένα δημοκρατικά και κοινωνικά δικαιώματα για όλους.

ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ

Στο εργατικό κίνημα, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σ' ολόκληρο τον κόσμο, έχει σημειωθεί πολύ σημαντική υποχώρηση. Ενώ τα κινήματα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση αποτελούν μεγάλες ελπίδες, δεν είναι σε θέση από μόνα τους ν' απαντήσουν στις απαιτήσεις της πάλης για την απόκρουση της νεοφιλελεύθερης επίθεσης. Όσο για τα μεγάλα ζητήματα θεωρίας και πολιτικής, είναι τα περισσότερα ανοιχτά.

Σ' αυτό το φόντο η Αριστερά –και αναφέρομαι στην Αριστερά που δεν προσδοκά να συγκυβερνήσει για να συνδιαχειριστεί τα σχέδια μιας νεοφιλελεύθερης ανάπτυξης– αναγκαία καλείται να

διαδραματίσει έναν καθοριστικό ρόλο. Βασική προϋπόθεση γι' αυτό, όμως αποτελεί η ενότητα και η κοινή δράση των αριστερών πολιτικών δυνάμεων.

ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

Ο ΣΥΡΙΖΑ με τη σημερινή του σύνθεση, τις προγραμματικές δηλώσεις του και τον τρόπο λειτουργίας του μπορεί να μην ενσωματώνει ακόμα αυτό που χρειάζεται σ' όλη του την έκταση, αντιπροσωπεύει όμως την πιο προωθημένη μέχρι σήμερα πραγμάτωση ενός αριστερού συνασπισμού. Είναι βέβαια ένα εγχείρημα υπό εξέλιξη, που απαιτεί φροντίδα και που η τύχη του, συμπεριλαμβανόμενης κι αυτής της εκλογικής μάχης, θα κρίνεται καθημερινά. Φυσικά, προϋπόθεση για την εξέλιξη του αποτελεί το να παραμείνουν ανοιχτές οι γραμμές του για την ισότιμη συνεργασία και των υπόλοιπων μεγαλύτερων ή μικρότερων ρευμάτων και ανένταχτων προσώπων αυτής της Αριστεράς.

Σ' αυτές τις συνθήκες η κατάκτηση μιας κουλτούρας συνεργασίας δεν αποτελεί πολυτέλεια, είναι αντίθετα επείγουσα ανάγκη. Απ' αυτή την άποψη το εγχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ θ' αποτελέσει μέτρο και κριτήριο περισσότερο για τη δική μας ωριμότητα στα αιτήματα των καιρών παρά για την ωριμότητα των κοινωνικών δυνάμεων που τις καλούμε να πάρουν μέρος και να το στηρίξουν κάνοντάς το δική τους υπόθεση.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

Το μεγάλο στοίχημα για την Αριστερά είναι να πείσει ότι είναι δυνατόν να υπάρξουν συλλογικές λύσεις. Απ' αυτή την άποψη δεν είναι τυχαίο ότι και η συγκρότηση του ΣΥΡΙΖΑ και η προσέγγιση αποστασιοποιημένων ανθρώπων αλλά και νέων μαζί του συνοδεύτηκε από την άνοδο των αγώνων του εκπαι-

δευτικού κινήματος, από το ότι η Αριστερά, στις πιο διαφορετικές μορφές κι εκφράσεις της, κατάφερε να πείσει τα τελευταία δύο χρόνια ένα σημαντικό μέρος ανθρώπων, νέων αλλά και μεγαλύτερων, ότι οι αγώνες μπορούν (και πάλι) να φέρουν αποτελέσματα. Είναι φανερό λοιπόν ότι η συζήτηση για την Αριστερά, τις ανάγκες, τις δυνατότητες, τις προοπτικές, είναι ανοιχτή.

Σήμερα βέβαια, μόλις δύο 24ωρα πριν τη μάχη των εκλογών, αυτό που έχει σημασία είναι να δώσουμε αυτή τη μάχη με επιτυχία. Η ενίσχυση της ριζοσπαστικής Αριστεράς στις εκλογές, η ενισχυμένη παρουσία του ΣΥΡΙΖΑ στη Βουλή, μπορεί να δώσει φτερά σ' έναν κόσμο που δεν αποδέχεται τη χειραγώγηση και τον εγκλωβισμό σε διλήμματα και αδιέξοδες καταστάσεις. Σ' έναν κόσμο που έχει αηδιάσει απ' τον τρόπο άσκησης της πολιτικής απ' τα κόμματα του δικομματισμού. Που κατανοεί ότι ο δικομματισμός επιδιώκει τη χειραγώγηση της δυσaréσκειας των εργαζόμενων και της νεολαίας εφευρίσκοντας οδούς όσο γίνεται πιο ανώδυνων διαφυγών, έτσι ώστε να μη μετατρέπεται σε δύναμη πάλης για την αλλαγή των καταστάσεων κι οι άνθρωποι να παραμένουν πολιτικά εγκλωβισμένοι. Η ενισχυμένη παρουσία του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές δίνει φωνή σ' έναν κόσμο που θέλει να παλέψει και να αγωνιστεί. 🗳️

Η Νάντια Βαλαβάνη είναι υποψήφια βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ στο νομό Ηρακλείου.

«Τα μεγάλα φαντάζουν μεγάλα, γιατί είμαστε πεσμένοι στα γόνατα. Γι' αυτό σηκωθείτε!»

του Ρούντι Ρινάλντι

Μην στέκεστε παράμερα.

Κάντε κάτι και δείξτε το θάρρος σας.

Αφήστε το θυμό σας να συμπορευτεί

με το καλό που μπορείτε να κάνετε.

K.G. van Loon (1962–2005), ολλανδός δημοσιογράφος και ακτιβιστής

Ζήσαμε μια από τις πιο περίεργες προεκλογικές περιόδους. Αλλιώς είχε σχεδιαστεί από τον «μεγάλο κυβερνήτη» και εντελώς διαφορετικά εξελίχθηκε. Την στιγμή που καιγόταν η Πεντέλη, το πιο στενό κυβερνητικό επιτελείο ανακοίνωσε την απόφαση που είχε πάρει από καιρό να προχωρήσει σε εκλογές-εξπρές, σε ένα καλοκαιρινό μίνι πραξικόπημα. Μέχρι να γραφτούν τα παιδιά μας στα σχολεία και μέχρι να παρακολουθήσουμε ένα δύο ντιμπέιτ (η λέξη πολιτογραφήθηκε στην καθημερινή μας γλώσσα), θα ψηφίζαμε την συνέχιση των μεταρρυθμίσεων, χωρίς πολλά προσκόμματα και προβλήματα. Ο προσεχτικός αναλυτής των πολιτικών πραγμάτων θα είχε σημειώσει πως όταν ήρθε ο Μπερνς στην Αθήνα προ μηνών είχε σχεδόν αναγγείλει τις εκλογές για το μήνα Σεπτέμβριο.

Έτσι ο «μεγάλος κυβερνήτης» σχεδόν ανενόχλητος και μέσα στην αλαζονεία του τις προκήρυξε για τις 16 Σεπτεμβρίου έχοντας προετοιμαστεί κατάλληλα και εκμεταλλευόμενος το γεγονός πως δεν ήταν λίγοι που είχαν πιστέψει ότι ο ίδιος μάλλον ήθελε και αγωνίζονταν για εξάντληση της 4ετίας

Ο Ρούντι Ρινάλντι είναι μέλος της γραμματείας της ΚΟΕ και υποψήφιος του ΣΥΡΙΖΑ στο ψηφοδέλτιο Επικρατείας.

Η εθνική καταστροφή με τις πυρκαγιές, η εξαφάνιση σημαντικού μέρους του δασικού πλούτου της χώρας, ο θάνατος 75 ανθρώπων και η οικονομική καταστροφή 5 νομών της χώρας, άλλαξαν όλο το σκηνικό και δημιούργησαν μια νέα κατάσταση. Η πλήρης ανυπαρξία του κρατικού μηχανισμού, η πλήρης διάλυσή του από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές του «λιγότερου κράτους» και η αποκάλυψη της δασοκτόνας και αντιπεριβαλλοντικής πολιτικής των δύο μεγάλων κομμάτων επί δεκαετίες, οδήγησαν όχι μόνο την ΝΔ αλλά και το ΠΑΣΟΚ σε δύσκολη θέση.

Ο θυμός και η οργή του κόσμου μπορεί να αποδειχτούν επικίνδυνοι παράγοντες μέσα σε μια προεκλογική περίοδο και μπορούν να συμπεριφερθούν έξω από τα συνηθισμένα. Μια εκλογική τιμωρία των μεγάλων κομμάτων δεν είναι απίθανη και αυτό εξανάγκασε την κυβέρνηση σε μια προσπάθεια εξαγοράς των εκλογών μέσα από μέτρα και υποσχέσεις παροχών που ονομάστηκαν μέτρα ανασυγκρότησης και τα οποία βεβαίως θα ξεχαστούν την επόμενη μέρα των εκλογών.

Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ «ΜΕΓΑΛΩΝ»

Διαδοχικά επιστρατεύτηκαν οι θεωρίες του «οργανωμένου σχεδίου» και της «ασύμμετρης απειλής» και περάσαμε στο «βαρύ πυροβολικό» της «ακυβερνησίας του τόπου» στην περίπτωση που δεν επιτευχθεί η αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος. Τέλος, επιστρατεύτηκε και η απειλή νέας προσφυγής στις κάλπες εάν το αποτέλεσμα δεν είναι καλό για το πρώτο κόμμα.

Τα απανωτά «αυτογκόλ» της αξιωματικής αντιπολίτευσης (περιπτώσεις

των κυριών Γεννηματά και Πατουλίδου), όπως και το περίεργο πάντρεμα του λαλιωτικού «σκληρού ροκ» με τις εξομολογήσεις του Γ. Παπανδρέου πως στήριξε στην αρχή όσο μπορούσε τον Κ. Καραμανλή σε 5 κρίσιμους τομείς, πέρα από την σύγχυση που δημιουργούν δεν επιτρέπουν πολλή αισιοδοξία στα επιτελεία άσχετα με το τι λένε στα «παράθυρα».

Φυσικά μια πεντακομματική βουλή και μια εξασθενημένη ΝΔ που μόλις θα έχει πετύχει αυτοδυναμία (με 151–152 βουλευτές) δημιουργεί όρους μιας μελλοντικής «διαδοχής», μιας «νέας αλλαγής» σε δύο τρία χρόνια και απομακρύνει μεγάλους κραδασμούς στο ΠΑΣΟΚ. Αν όμως η φθορά της ΝΔ είναι μεγαλύτερη, η όλη εικόνα του Γ. Παπανδρέου είναι αυτή ενός αρχηγού που δεν έχει έρθει η ώρα του και δεν ξέρει τι να κάνει.

Επομένως, ένας από τους πιο ενδιαφέροντες δείκτες των μεθαιριανών εκλογών είναι ο βαθμός τιμωρίας των δύο μεγάλων κομμάτων, η μεταξύ τους διαφορά. Θα λαβωθεί ο δικομματισμός, θα αδυνατίσει εκλογικά, θα επισπράξει την οργή και τον θυμό των πολιτών και σε ποιο βαθμό;

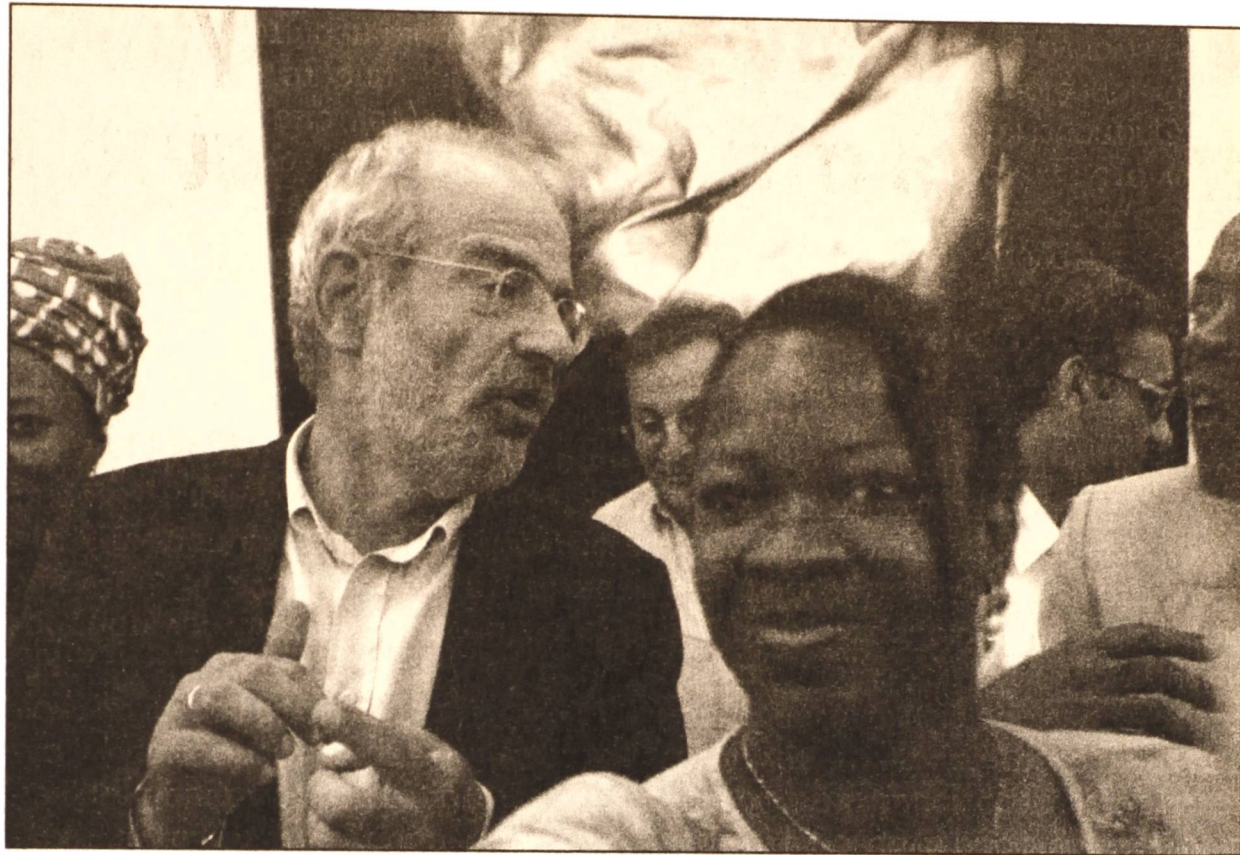
Από την άλλη μεριά αυτή η τιμωρία, σε ποιο βαθμό θα εκφραστεί σαν ενίσχυση της Αριστεράς γενικά και ποια θα είναι η σχέση ανάμεσα στις δύο βασικές παρατάξεις της Αριστεράς, το ΚΚΕ και τον ΣΥΡΙΖΑ; Ότι η Αριστερά γενικά θα βγει ενισχυμένη είναι δεδομένο. Η έκταση αυτής της ενίσχυσης δεν μπορεί να προδιαγραφεί. Η ενδυνάμωση της Αριστεράς προσκρούει σε πολλούς παράγοντες. Ο πρώτος είναι η αναξιοπιστία της ιδιαίτερα μέσα

στα στρώματα που θα έπρεπε κυρίως να εκφράζει. Η ανεξαρτησία από τον δικομματισμό (και ό,τι αυτός εκφράζει) δεν έχει επιτευχθεί πλήρως. Υπάρχει μια τυπική ανεξαρτησία, ενώ είναι πολλοί οι δεσμοί και οι κάθε λογής εξαρτήσεις που δεν έχουν οδηγήσει στο να είναι ριζωμένη η πεποίθηση στο λαό της Αριστεράς και στους εργαζόμενους ότι υπάρχει και πραγματική ανεξαρτησία σε όλα τα επίπεδα. Όσο κι αν μοιάζει οξύμωρο αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το κόμμα που φωνάζει περισσότερο ενάντια στο δικομματισμό και μεταθέτει τα πάντα σε μια μακρινή «λαϊκή οικονομία» σε μια «λαϊκή εξουσία» μέσω ενός ανύπαρκτου «λαϊκού μετώπου».

Ο ΣΥΡΙΖΑ με πιο προσγειωμένες τοποθετήσεις κατορθώνει σε μεγάλο βαθμό να εμφανιστεί σαν μια ενωτική αριστερή συσπείρωση που είναι ανοικτή στα κινήματα και τις αντιστάσεις (βλέπε την στάση του στο θέμα της αναθεώρησης του άρθρου 16 και στα ζητήματα της καταστολής) συντελώντας στην αλλαγή του πολιτικού τοπίου με ουσιαστικό τρόπο: ευνοώντας την μαζική εξωκοινοβουλευτική δράση, έχοντας μια τολμηρή στάση μέσα στο κοινοβούλιο -ιδιαίτερα με τις παρεμβάσεις του Αλέκου Αλαβάνου- και με σταθερή απεύθυνση στη νέα γενιά και σε σκεπτόμενους ανθρώπους.

Η ΙΣΧΥΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ

Ο ΣΥΡΙΖΑ (που σήμερα συγκεντρώνει 9 οργανώσεις και κόμματα, ενώ το 2004 αριθμούσε 5, καθώς και πάρα πολλούς ανένταχτους αγωνιστές της Αριστεράς) προβάλλει σαν ένα ελπιδοφόρο ενωτικό εγχείρημα που είχε και έχει παρουσία στα κινήματα και στους αγώνες και φιλοδοξεί να εκφράσει έναν αριστερό ριζοσπαστικό λόγο και ρόλο μέσα στην κοινωνία. Μέχρι στιγμής έχει κατορθώσει να «ξαναζεστάνει» οργανωμένες και ανοργάνωτες δυνάμεις της Αριστεράς που είχαν «παγώσει» από τις περιπέτειες που σημάδεψαν το εγχείρημα το 2004. Ο ριζοσπαστικός και τεκμηριωμένος λόγος του, οι διακηρύξεις του ενάντια στο δικομματισμό μαζί με τις διαβεβαιώσεις πως δεν πρόκειται να υπάρξει συνεργασία με κανένα από τα δύο κόμματα

δίνουν μια νέα δυναμική στο εγχείρημα και υπάρχουν πολλά σημάδια πως αυτή η ανοδική πορεία θα εκφραστεί και μέσα από τις κάλπες.

Κατά την άποψή μου η ισχυροποίηση του ΣΥΡΙΖΑ εκλογικά είναι η πιο χρήσιμη συμβολή κάθε αριστερού πολίτη γιατί: ο χαρακτήρας της συσπείρωσης αυτής ανταποκρίνεται στις ανάγκες των καιρών. Ενωτικά και αριστερά μπορούμε να συγκροτηθούμε ως αντίπαλοι στην νεοφιλελεύθερη πολιτική, μπορούμε να γίνουμε πολλοί και να μας υπολογίζουν, μπορούμε να έχουμε μικρές και μεγάλες νίκες, μπορούμε να ανοίγουμε δρόμους, να υπερασπιζόμαστε δικαιώματα. Ενωτικά και αριστερά μπορούμε να κτίσουμε παντού συλλογικότητες και μορφές οργάνωσης του κόσμου ενάντια στην μαυρίλα που μας περιβάλλει, για να υπερασπίσουμε την ζωή και το περιβάλλον. Ενωτικά και αριστερά μπορούμε σιγά σιγά να οικοδομούμε αυτό που πραγματικά λείπει και έχουμε ανάγκη: ένα πλατύ κοινωνικό και πολιτικό μέτωπο όλων όσων πλήττονται από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές, ένα μέτωπο για την ανατροπή του νεοφιλελευθερισμού. Η Αριστερά πρέπει να είναι χρήσιμη με την έννοια να ανοίγει αυτό το δρόμο, να μην νοιάζεται απλά για την αναπαραγωγή των μηχανισμών της, να έχει την φιλοδοξία να παίξει έναν πρωταγωνιστικό ρόλο στηριγμένη στους

αγώνες και στο κόσμο της εργασίας που πρέπει να εκφράζει και όχι να είναι ένα εκκρεμές ανάμεσα στα δύο μεγάλα κόμματα και να εμποτίζεται από τον κυνισμό του συστήματος. Για να μπορέσει να εκφράσει έναν άλλο πολιτισμό, μια άλλη κουλτούρα είναι πάντα χρήσιμο να θυμόμαστε τα λόγια του Γιαν Μαρίνισεν¹: «Όταν μιλάμε για πολιτισμό, ένα από τα βασικότερα προβλήματα, είναι η καταπολέμηση του νεοφιλελευθερισμού, που δεν μιλά για το αυξανόμενο χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών, για τις περικοπές της κοινωνικής ασφάλισης, της εκπαίδευσης, της περίθαλψης, την είσοδο των αγορών σε αυτούς τους δημόσιους τομείς. Να καταπολεμήσουμε επίσης και τη νοοτροπία του "εγώ" στην κοινωνία, σε βάρος όλων των άλλων».

Γιατί πρέπει να νικήσει η ζωή, και πρέπει εμείς να αλλάξουμε το τοπίο. Και ο τρόπος μας έχει ανάγκη από μια αριστερή ριζοσπαστική κινηματική δύναμη!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

* Ο τίτλος του άρθρου έχει παρθεί από γκράφιτι στην αγγλική πόλη μεταλλωρύχων Σάιαρμπουργκ.

1. Ηγέτης του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Ολλανδίας, μιας από τις πλέον ριζοσπαστικές δυνάμεις της σύγχρονης Ευρώπης, συγγραφέας του βιβλίου *Αρκετά! Ο σοσιαλισμός αντεπιτίθεται*, Αθήνα 2007, εκδόσεις Αντίλογος.

Γιατί με τον ΣΥΡΙΖΑ

της Τζίνας Πολίτη

Είμαι μέλος του Συνασπισμού από συστάσεώς του. Έζησα τον ενθουσιασμό και την ελπίδα όλων για το ενωτικό εγχείρημα της Αριστεράς, που θα επούλωνε τα παλιά τραύματα, θα έδινε ώθηση στην αγωνιστική πράξη και θα αποκάλυπτε τη μακιαβελική στρατηγική του ΠΑΣΟΚ το οποίο, οικειοποιούμενο στα λόγια την ιδεολογία και το όραμα των αριστερών δυνάμεων, στόχο είχε να διεμβολίσει τον πολιτικό αυτό χώρο και να τον αποδυναμώσει, αν όχι να τον εξουδετερώσει.

Τι είδους στρατηγική ανέπτυξε η ενωμένη Αριστερά απέναντι σ' εκείνη του ΠΑΣΟΚ; Γιατί, όπως ξέρουμε, κάθε προβληματική «σχέση» χρειάζεται δύο. Το ΠΑΣΟΚ έκανε τη δουλειά του. Εμείς, μεταφέραμε το «πρόβλημα» στο εσωτερικό μας! Το αποτέλεσμα ήταν ένα ακόμα «διαζύγιο κορυφής». Χρησιμοποιώ τον όρο «διαζύγιο», δηλαδή, την «οικογενειακή» μεταφορά, γιατί η Αριστερά είναι μια οικογένεια με όλα τα προβλήματα αγάπης-μίσους και ομοιότητας και διαφοράς που αυτό συνεπάγεται. Δεν είναι η στιγμή για να επιχειρήσει κανείς τώρα μια «ψυχαναλυτική» ερμηνεία σχετικά με τον στείρο ανταγωνισμό, εντός του αριστερού χώρου, για το ποιος κατέχει το «όνομα του πατρός» και εξουσιάζει την «συμβολική τάξη», έναν ανταγωνισμό ο οποίος εξ ορισμού αντιφάσκει με τις ίδιες τις αρχές της Αριστεράς, διεξάγεται σε βάρος της εργατικής πάλης, και ρίχνει τα «παιδιά» της, τα οποία ποτέ δεν ρωτήθηκαν για το «διαζύγιο», στην απογοήτευση, την αποστράτευση και τη νεύρωση εκείνη που είναι σύμπτωμα της αμφισημίας γύρω από την ταυτότητα του αριστερού, συλλογικού υποκειμένου. «Σύμπτωμα» το οποίο υποθάλπει και η ηγεμονεύουσα ιδεολογία αφού, όπως έχει γραφτεί, «η άμβλυση των πολιτικών διαχωρισμών αναχαιτίζει τη δυναμική της πολιτικής

και εμποδίζει τη διαμόρφωση διακριτών πολιτικών ταυτοτήτων. Έτσι, γεννιέται η απογοήτευση από τα πολιτικά κόμματα και αποθαρρύνεται η συμμετοχή στα πολιτικά πράγματα».

Εμείς, λοιπόν, στους καυγάδες και στα διαζύγια, ενώ το ΠΑΣΟΚ συνέχιζε επίμονα το φλερτ, σαγηνεύοντας στην ηγεμονική του Αυλή ουκ ολίγα διακεκριμένα στελέχη της Αριστεράς τα οποία, αφού τα ξεζούμιζε, στη συνέχεια τα έριχνε στη χωματερή της πολιτικής λήθης. Ευτυχώς, δεν έδειξε την πολιτική προνοητικότητα, παρά μόνο όταν ήταν πια πολύ αργά, να κατασκευάσει έναν εκλογικό νόμο που θα επέτρεπε τις «συμμαχίες» κι έτσι να μας σβήσει από τον πολιτικό χάρτη οριστικά, όπως το Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα, το οποίο, όπως σημειώνει ο σ. Δημήτρης Τζανακόπουλος στην *Αυγή* (9.9.2007), «με τη συμμετοχή του στην κυβέρνηση, ούτε συγκεκριμένα προβλήματα των εργαζομένων κατάφερε να επιλύσει, αφού οι δυνατότητες που άφηνε ο συσχετισμός δύναμης ήταν πενιχρές, ενώ την ίδια στιγμή επωμίστηκε όλες τις ευθύνες και τις κριτικές για τη φιλελεύθερη πολιτική που προώθησε η τότε κυβέρνηση, έχασε την αξιοπιστία του και απώλεσε κάθε ευκαιρία να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανασύνταξη των κοινωνικών κινημάτων».

Ψηφίζω, λοιπόν, ΣΥΡΙΖΑ γιατί ο Συνα-

σπισμός συνειδητοποίησε έγκαιρα πως μόνο ενωμένοι στην πάλη θα μπορούσαμε να παρέμβουμε ουσιαστικά και να λειτουργήσουμε ως ανάχωμα αντίστασης στη νεοφιλελεύθερη λαίλαπα. Μας πήρε καιρό. Ζήσαμε πολλές εντάσεις, εσωστρέφεια, απογοητεύσεις. Αλλά το εγχείρημα κάρπισε. Κάρπισε γιατί η καρδιά της βάσης του ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ χτυπούσε και χτυπάει αριστερά. Λέει: Πάμε όλοι και όλες μαζί. Αλλά το ΚΚΕ και το ΠΑΜΕ επιμένουν στο στείρο, μικροπολιτικό ανταγωνισμό.

Ψηφίζω ΣΥΡΙΖΑ γιατί επιτέλους για πρώτη φορά πέρασε πειστικά στους αριστερούς ψηφοφόρους του «λευκού» το μήνυμα ότι συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ δεν γίνεται γιατί, όπως είπε ο Αλαβάνος, «είμαστε στην απέναντι όχθη», γιατί «δεν είμαστε κεντροαριστερά είμαστε ριζοσπαστική Αριστερά!». Κι ας χτυπάει η Αλέκα προβοκατόρικα κάτω από τη μέση ψευδόμενη ότι ο ΣΥΡΙΖΑ αφήνει ανοιχτές πόρτες και παράθυρα, «έχει έτοιμο το κουστουμάκι της συνεργασίας». Ντροπή για ένα κόμμα με αρχές!

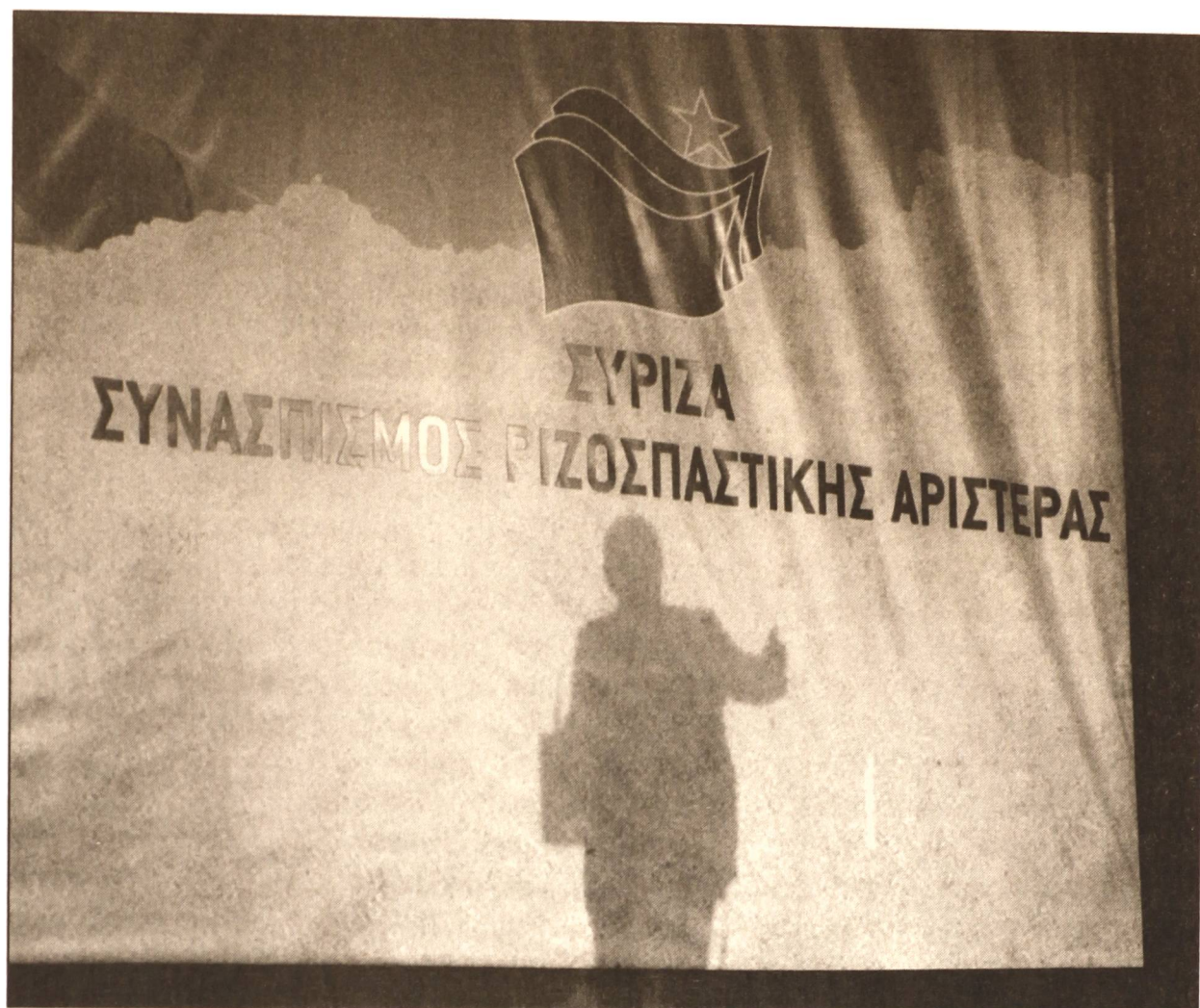
Ψηφίζω ΣΥΡΙΖΑ γιατί παλεύει για μια «Ευρώπη των Λαών» και γιατί πρωτοστάτησε στη δημιουργία του κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς ώστε να έχουμε επιτέλους κι εμείς συλλογική φωνή για ουσιαστική παρέμβαση μέσα στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο.

Ψηφίζω ΣΥΡΙΖΑ γιατί ως αριστερό κόμμα έχει συνείδηση της ιστορίας και δεν επαναπαύεται στο ανιστορικό πλέον Δόγμα της παραδοσιακής Αριστεράς. Ο κόσμος δεν είναι στατικός. Αλλάζει. Και προκειμένου να τον αλλάξουμε προς την κατεύθυνση του οράματός μας, πρέπει συνέχεια να τον ερμηνεύουμε. Ο ΣΥΡΙΖΑ έπιασε το σφυγμό των αυθόρμητων λαϊκών κινημάτων, της νεολαίας, των δυσारेστημέ-

νων πολιτών. Δεν τα αντιμετώπισε ως «ανταγωνιστές» της κομματικής κυριαρχίας. Συμμάχησε και συμπορεύεται μαζί τους. Έχει γνώση της Ιστορίας και ξέρει ότι τα λαϊκά κινήματα ενάντια στον άγριο καπιταλισμό ήρθαν πολύ πριν από τα κόμματα, ότι αυτά γέννησαν τα νέα κόμματα που θέλανε να τους εκπροσωπούν. Έτσι, δεν αντιστρατεύεται, δεν «καπελώνει» ως αλάθητο Κόμμα της εργατικής τάξης τα λαϊκά κινήματα. Πορεύεται μαζί τους. Ακολουθεί, αντί να ζητάει να το ακολουθούν. Όπως έγινε με τη μεγαλειώδη αντίσταση της «γενιάς του Άρθρου 16». Με την νικηφόρα πάλη του ΣΥΡΙΖΑ μέσα στη Βουλή. Ποιος ή ποια από μας θα ξεχάσει ποτέ την τηλεοπτική εικόνα με τα άδεια έδρανα της αξιωματικής αντιπολίτευσης και στη γωνία, μια χούφτα βουλευτών να παλεύει, μαζί με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, μαζί με τους πανεπιστημιακούς, ενάντια στην κυβέρνηση της ΝΔ και στο φυγόμαχο ΠΑΣΟΚ για να μην αλωθεί από την αδηφάγο, ελεύθερη αγορά το Δημόσιο Πανεπιστήμιο και η αδιαπραγμάτευτη ελευθερία στη σκέψη και στην έρευνα που αυτό συνεπάγεται;

Ψηφίζω ΣΥΡΙΖΑ γιατί ήταν και θα είναι η ουσιαστική αντιπολίτευση μέσα στη Βουλή. Γιατί οι λίγοι βουλευτές του δεν λαϊκίζουν. Δεν προχειρολογούν. Γιατί για κάθε θέμα που ανακύπτει προβαίνουν σε κριτική ανάλυση, στηρίζουν την ανάλυση αυτή με αδιάσειστα πάντα στοιχεία και έχουν τεκμηριωμένες, ουσιαστικές προτάσεις που απογυμνώνουν και εκθέτουν την αντιλαϊκή πολιτική των δύο μεγάλων κομμάτων.

Ψηφίζω ΣΥΡΙΖΑ γιατί είναι το μόνο κόμμα με ουσιαστική, οικολογική συνείδηση και χαιρετίζω την κοινή κάθοδο στις εκλογές με την Οικολογική Παρέμβαση. Θα έπρεπε όλοι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες να είχαν ακούσει την ομιλία του Αλαβάνου τις προάλλες στη Θεσσαλονίκη που επικεντρώθηκε όλη στο θέμα του περιβάλλοντος και σε συγκεκριμένες προτάσεις (πολλές από τις οποίες είχαν εις μάτην κατατεθεί και στη Βουλή), για να μειωθούν τα προβλήματα και οι τεράστιοι κίνδυνοι, όπως προειδοποιούν όλοι οι επιστήμονες, που θα αντιμετωπίσουν οι επόμε-

νες γενιές. Αυτά τα προβλήματα και τους κινδύνους, που ήδη βύθισαν τη χώρα μας σε μιαν από τις μεγαλύτερες τραγωδίες που έζησε ποτέ, όσοι έχουν ταχθεί φύλακες των μεγάλων συμφερόντων είτε προτιμούν να τα αγνοούν, είτε τα παζαρεύουν στο τραπέζι του οικολογικού τζόγου με «ποσοστά». Ο ΣΥΡΙΖΑ φέρνει ένα νέο μήνυμα αντικαπιταλιστικής πάλης: δεν μπορούμε να ισχυριζόμαστε πως έχουμε αριστερή ταυτότητα αν η ταυτότητα αυτή δεν είναι και οικολογική. Γιατί, αν τους αφήσουμε να οικειοποιούνται ανενόχλητοι και να καταστρέφουν το οικοσύστημα, κανένας άλλος ανθρώπινος κόσμος δεν θα είναι εφικτός. Γιατί απλούστατα θα πάψει να υπάρχει.

Τα δύο μεγάλα κόμματα υπόσχονται το καθένα πως αν γίνουν κυβέρνηση το φιλελεύθερο μέλλον θα είναι για όλους φωτεινό και ο δρόμος στρωμένος με λίγο περισσότερα ευρώ. Το μέλλον ωστόσο προδιαγράφεται ανηφορικό και ο δρόμος στρωμένος με σκληρούς αγώνες. Τα χειρότερα έρχονται. Ας αντισταθούμε όλοι και όλες μαζί στις 16 του Σεπτεμβρίου. Ας χτυπήσουμε την αλαζονεία των δύο μεγάλων κομμάτων κονταίνοντας τα ποσοστά τους. Ο κοινωνικός «διάλογος», οι «συ-

ναινετικές» διαδικασίες και η κοινωνική «αλληλεγγύη», είναι μια ρητορική μπλόφα στη σημαδεμένη τράπουλά τους. Το θεμέλιο της Δημοκρατίας είναι ο Αγώνας. Αν θέλουμε μια πραγματικά «Δίκαιη Κοινωνία», και όχι μια κοινωνία της αφ' υψηλού «φιλανθρωπίας με ψίχουλα», ας ξαναβρούμε και ας μην φοβηθούμε να εκφράσουμε δυναμικά το συλλογικό πάθος της Αριστεράς. Οι λαϊκοί αγώνες δεν ήταν ποτέ ένα politically correct «καρναβάλι». Ήταν η υψωμένη γροθιά.

Καμιά ψήφος που θα δώσει μεγαλύτερη δύναμη στη Βουλή στο μικρό, αγωνιστικό, ενωτικό κόμμα της Αριστεράς τον ΣΥΡΙΖΑ, δεν θα πάει χαμένη. Θα είναι η φωνή που θα υπερασπίζεται με λογισμό και τόλμη τους δίκαιους αγώνες της εργατικής τάξης, των αγροτών, των ανέργων, των συνταξιούχων, των γυναικών, της νεολαίας. Θα είναι η φωνή που θα παλεύει για την αξιοπρέπεια όλων των ταπεινών και καταφρονημένων. Θα είναι η φωνή των καμένων συνανθρώπων μας, της καμένης ελιάς, του καμένου δάσους, της καμένης αγελάδας, του καμένου ελαφιού. Θα είναι η φωνή της μνήμης που καθημερινά πνίγουν τα τηλεοπτικά μέσα: «Λαέ βασανισμένη, μην ξεχνάς!»

Ένα έγκλημα χωρίς τιμωρία

του Ν. Βούτση

Παρακολουθώντας εκείνες τις πολύωρες δραματικές εκπομπές της τηλεόρασης για την τραγωδία στην Πελοπόννησο και ενώ βρισκόμουν, όπως και οι περισσότεροι νομίζω, μέσα σε ανάμικτα συναισθήματα κατάθλιψης και οργής, ξαφνικά άκουσα τον βουλευτή Κοντογιάννη της ΝΔ να μιλάει από κανάλι σε κανάλι και να προσπαθεί να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα για την παράταξή του.

Εκεί κάπου όμως ένιωσα πραγματικό σοκ, νομίζω μάλιστα ότι όσοι κατάλαβαν την ουσία όσων εννοούσε ο κ. βουλευτής επίσης θα σοκαρίστηκαν, όταν, ερωτηθείς για την στρατηγική που θα βοήθαγε πραγματικά στην πρόληψη τέτοιων εκτεταμένων καταστροφών, εξέφρασε την ακραία νεοφιλελεύθερη αντίληψη για τη διαχείριση του περιβάλλοντος: Μας είπε λοιπόν ο κ. βουλευτής ότι οι οικολόγοι που δεν θέλουν καμιά οικονομική δραστηριότητα μέσα στα δάση τα αφήνουν ανυπεράσπιστα, ενώ τα δάση θα μπορούσαν να σωθούν αν υπήρχε «παρουσία του ανθρώπου».

Παρουσία ανθρώπου σημαίνει, για όποιον ακόμα δεν έχει καταλάβει, «ήπιες οικονομικές – παραγωγικές δραστηριότητες», τουτέστιν χώρους ψυχαγωγίας, κέντρα άθλησης, αναψυχής και οργανωμένης ξεκούρασης, πιθανώς επίσης ισόγειες και μονώροφες εγκαταστάσεις για τοπική επιχειρηματική δραστηριότητα με την προφανή ιδιοτέλεια και για την προφύλαξη των στρεμμάτων που θα έχουν παραχωρηθεί σ' αυτές τις δραστηριότητες.

Η αντίληψη αυτή είναι διπλά δολοφονική για το περιβάλλον, ιδιαίτερα για τα περιαστικά και όχι μόνο δάση. Γιατί είναι αποδεδειγμένο πλήρως, και ιδιαίτερα από τη διεθνή εμπειρία, ότι οι άμεσες καταστροφές αλλά και η επικινδυνότητα αυξάνουν από τέτοιες εγκαταστάσεις. Γιατί επίσης στην ελληνική περίπτωση πρόκειται περί απύθμενης υποκρισίας να μιλάμε

περί μορφών ήπιας ανάπτυξης, και μάλιστα σε εξαιρετικά ευαίσθητους χώρους, όταν όλοι γνωρίζουν ότι είναι απλά το φύλλο συκής για εκτεταμένες δραστηριότητες που κυριολεκτικά βιάζουν το περιβάλλον είτε στις ακτές, είτε στους μεγάλους ελεύθερους χώρους (βλέπε Γουδί), είτε και σε τοποθεσίες ιδιαίτερου κάλλους και ιστορίας, όπως π.χ. στο Σχοινιά.

Ποιος δεν θυμάται, γιατί η εμπειρία μάς λέει πως η δεξιά αντίληψη για το περιβάλλον δεν είναι μόνο μπλε αλλά ενίοτε δυστυχώς και πράσινη, τη δημόσια σύγκρουση Κωνσταντόπουλου – Γεωργακόπουλου για τη λίμνη και τον περιβάλλοντα χώρο του Καϊάφα που τώρα κατακάηκε. Έλεγε, λοιπόν, από τότε ο υφυπουργός του ΠΑΣΟΚ ότι η απουσία ανθρώπινης παραγωγικής δραστηριότητας και τουριστικών εγκαταστάσεων στη λίμνη σήμαινε και απουσία υποδομών για την απλή επίσκεψη των ανθρώπων, σήμαινε ερήμωση, εγκατάλειψη και επικινδυνότητα για την περιοχή. Αν αυτό δεν αποτελούσε από τότε «κλείσιμο ματιού» προς τα οικονομικά συμφέροντα, εγχώρια και διεθνή, για να γίνει ό,τι έγινε τώρα, τέσσερα χρόνια μετά, σ' αυτή την περιοχή, τότε τι άλλο σήμαινε;

Το εθνικό χωροταξικό σχέδιο που παρουσίασε ο κ. Σουφλιάς στην αρχή του καλοκαιριού, εσπευσμένα και χωρίς την ελάχιστη συμμετοχική διαδικασία, όντας προφανώς από τους ελάχιστους εκλεκτούς που γνωρίζανε το χρόνο των πρόωγων εκλογών, δίνει ακριβώς «εθνική» διάσταση σ' αυτή την ακραία περιβαλλοντική αντίληψη. Σύμφωνα με το σχέδιο τα ξενοδοχεία και οι τουριστικές εγκαταστάσεις μπορούν να φτάσουν κυριολεκτικά στο κύμα και πέραν όλων των άλλων «ασύμμετρων» απειλών για το περιβάλλον –όπως π.χ. της πλήρους, για μια ακόμα φορά, προτεραιότητας για την δημιουργία αυτοκινητοδρόμων με φιλέτα για real estate στις αντίστοιχες περιοχές που διασχίζουν– σχεδιάζεται η παραχώρηση εκατοντάδων στρεμμάτων γης για να γίνουν γκαζόν, που θέλει απίστευτες ποσότητες νερού, για εγκαταστάσεις γκολφ. Ο ίδιος υπουργός που προΐσταται

του μοναδικού υπουργείου πανευρωπαϊκά που διασυνδέει το περιβάλλον με τα δημόσια έργα, στις ανακοινώσεις που έκανε για το Μητροπολιτικό Πάρκο που πρώην Αεροδρομίου άνοιξε πόρτες και παράθυρα για την ιδιωτική πρωτοβουλία και για εκτεταμένες ιδιοκτησίες, την ίδια ώρα που δεν υπάρχει κανένας σχεδιασμός για το πολλαπλάσιο σε έκταση κομμάτι γης που έχει βγει άναρχα για αξιοποίηση στα Μεσόγεια με αφορμή το αεροδρόμιο και την Αττική Οδό.

Καθόλου δεν μας καθησύχασαν τόσο οι εξαγγελίες του κ. πρωθυπουργού, πέραν της άμεσης ανακούφισης, για την νέα ανάπτυξη της περιοχής, όσο και το σχέδιο που παρουσίασε ο κ. Παπανδρέου που το όραμα του επικεντρώνεται στη δημιουργία μιας νέας πόλης, της Νέας Ολυμπίας, ενώ και οι δύο συμφωνούν για την «αξιοποίηση» των λιμανιών της περιοχής και βέβαια δεν λένε κουβέντα για τα δεκάδες χιλιάδες αυθαίρετα που κατακλύζουν από δεκαετίες τις παραλίες της Ηλείας.

Φαίνεται πως το ακανθώδες ζήτημα της «διαχείρισης» –και όχι της διατήρησης του περιβάλλοντος– είναι κατ' εξοχήν ζήτημα όχι μόνο για την συντήρηση στέρεων πελατειακών σχέσεων για τα δύο κόμματα εξουσίας, αλλά και οργανικό στοιχείο της συνολικής αναπτυξιακής λογικής και αντίληψης που διαπερνά το πρόγραμμά τους. Ειδικότερα δε για τη ΝΔ αποτελεί ενδεχομένως γραμμάτιο του πρωθυπουργού προς τον κ. Μητσοτάκη καθώς δεν μπορεί να δικαιολογηθεί διαφορετικά η απίστευτη εμμονή αυτής της παράταξης για την αναθεώρηση του άρθρου 24, μετά και το κάζο της Ευρωβουλής, όπως επίσης και η μη δημοσίευση δασικών χαρτών αλλά και η απουσία δέσμευσης, ακόμα και τώρα μετά την τραγωδία, για την δημιουργία ενιαίου φορέα δασοπροστασίας.

Ενόψει των εκλογών της Κυριακής 16 Σεπτεμβρίου, ας αναρωτηθούμε, μεταξύ των άλλων, μήπως πέραν της οργής και των δράσεων αυτοθυσίας θα έπρεπε να καταψηφίσουμε κι αυτές τις παρατάξεις που εγκληματούν κατά του περιβάλλοντος.

Ο Ν. Βούτσης είναι μέλος της Π.Γ. του Συνασπισμού και υποψήφιος του ΣΥΡΙΖΑ στην Α' Αθήνας.
www.nvoutsis.gr

5 δις ευρώ οι ζημιές από τις πυρκαγιές

του Ρεπόρτερ

Οι πραγματικές φωτιές, που προκάλεσαν τη μεγαλύτερη εθνική τραγωδία των τελευταίων ετών, μπορεί να έχουν σβήσει στα μέτωπα της Πελοποννήσου και της Εύβοιας. Οι «φωτιές», όμως, που περικυκλώνουν την ελληνική οικονομία και καθέναν από τους Έλληνες πολίτες μόλις τώρα ανάβουν και, στην περίπτωση αυτή, δεν σταματούν με πυροσβέστες και καναντέρ.

Εκτός από την περιβαλλοντική καταστροφή, η οποία είναι ανυπολόγιστη, η ζημιά που αφήνει πίσω της η πύρινη λαίλαπα αναμένεται να προσεγγίσει τα 5 δις ευρώ. Όσα και να δώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση (ψίχουλα ουσιαστικά) και οι... μεγάλοι χορηγοί, το μεγάλο πρόβλημα το έχει η ελληνική οικονομία. Αμέσως δημιουργείται ένα ντόμινο παρενεργειών στα δημόσια οικονομικά (έλλειμμα και χρέος), την αγορά εργασίας, τον πληθωρισμό, το ρυθμό ανάπτυξης, την πραγματική σύγκλιση με την ΕΕ.

Η κυβέρνηση που θα προκύψει από τις εκλογές της 16ης Σεπτεμβρίου, όποια κι αν είναι αυτή, καλείται να λύσει έναν πολύ δύσκολο οικονομικό γρίφο. Θα λάβει έκτακτα μέτρα αντιλαϊκά, στις περισσότερες των περιπτώσεων, ή θα αφήσει την οικονομία να εκτροχιαστεί;

Επειδή το δεύτερο είναι απίθανο για

μια κυβέρνηση ολίγων ημερών, το αναμενόμενο είναι, την επόμενη ημέρα των εκλογών, να ξεκινήσει μια φοροεπιδρομή τέτοια που δεν έχουμε δει τα τελευταία χρόνια. Εκατομμύρια πολίτες θα κληθούν να πληρώσουν το μάρμαρο της πύρινης καταστροφής, αλλά και της ανικανότητας της σημερινής κυβέρνησης να εξυγιάνει την οικονομία, παρά τις υποσχέσεις της.

Όλα τα σενάρια για τους φόρους που έρχονται είναι ανοικτά, αφού ούτε ΝΔ ούτε ΠΑΣΟΚ δεν αποκαλύπτουν το κρυφό σχέδιό τους για την οικονομία. Φόροι στα ακίνητα, αύξηση ΦΠΑ, έκτακτος φόρος στις επιχειρήσεις, ακριβότερα τέλη κυκλοφορίας, αύξηση σε έμμεσους φόρους και καύσιμα.

Οι βασικές παρενέργειες, όμως, που καθιστούν προβληματική την οικονομία εντοπίζονται στα εξής:

Αναμένεται υποχώρηση του ρυθμού ανάπτυξης. Ήδη, χωρίς τις καταστρο-

φές, ο ρυθμός υποχώρησε στο 4,1% από 4,6% στο πρώτο τρίμηνο του 2007. Επομένως θεωρείται σίγουρη η υποχώρηση κάτω από το 4%.

Οι πρώτες ανατιμήσεις προϊόντων είναι κιόλας εμφανείς στην αγορά. Κυρίως σε είδη διατροφής, οπωροκηπευτικά, κτηνοτροφικά και γενικότερα αγροτικά προϊόντα. Η φωτιά της Πελοποννήσου έχει καταστρέψει πάνω από 4,5 εκατ. ελαιόδεντρα και αμπέλια, έχει κάψει χιλιάδες αιγοπρόβατα και μικρές επιχειρήσεις. Ο ΕΛΓΑ υπολογίζει τη ζημιά σε 1,5 δις ευρώ. Επομένως η έλλειψη των προϊόντων αυτών θα προκαλέσει ντόμινο αυξήσεων στην αγορά και την εμφάνιση κερδοσκοπικών φαινομένων. Παραδοσιακά προϊόντα, όπως το λάδι, αναμένεται να εκτοξευτούν στα ύψη δεδομένου ότι περίπου το 26% της συνολικής παραγωγής της χώρας προέρχεται από την Πελοπόννησο. Το κύμα ακρίβειας θα πρέπει

να υπολογιστεί και με βάση την αγοραστική δύναμη των Ελλήνων, αφού, ενώ είμαστε από τις ακριβότερες χώρες στην Ευρώπη, οι μισθοί παραμένουν καθηλωμένοι. Ο κατώτατος μισθός «πάγωσε» στα 668 ευρώ την τελευταία τριετία και βρίσκεται στο 66% των μέσων κατώτατων αποδοχών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ το μέσο ετήσιο εισόδημα των ελλήνων εργαζομένων είναι μικρότερο κατά 7.500 ευρώ από το ευρωπαϊκό και αντιστοιχεί στο 72%. Όλα αυτά συνεπάγονται βέβαια και άνοδο του πληθωρισμού ο οποίος είναι σταθερά κάτω από 3%.

Η αύξηση της ανεργίας είναι φυσικό επακόλουθο μετά από τέτοιες καταστροφές. Πάνω από 150.000 Έλληνες επλήγησαν από τις φωτιές, οι περισσότεροι από αυτούς καταστράφηκαν οικονομικά και δεν έχουν δουλειά. Η εσωτερική μετανάστευση σε μεγάλες πόλεις είναι δεδομένη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Αναμένεται εκτροχιασμός των μακροοικονομικών μεγεθών, δηλαδή έλλειμμα και δημόσιο χρέος. Ο στόχος της κυβέρνησης για φέτος ήταν το δημοσιονομικό έλλειμμα να φτάσει στο 2,4% του ΑΕΠ. Η κυβέρνηση υποεκτιμώντας τις καταστροφές, τις υπολογίζει σε 0,6% του ΑΕΠ, δηλαδή περίπου 1,2 δις ευρώ. Ακόμη και με αυτή την εκτίμηση το έλλειμμα θα φτάσει το όριο του 3% που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Θεωρείται δεδομένη έτσι η επίκληση του άρθρου 104 του αναθεω-

ρημένου Συμφώνου Σταθερότητας που επιτρέπει την υπέρβαση των ορίων του δημόσιου ελλείμματος. Με το άρθρο αυτό δικαιολογούνται εκ των υστέρων οι δαπάνες που έχουν γίνει λόγω θεομηνιών, φυσικών καταστροφών ή άλλης έκτακτης κατάστασης στις χώρες-μέλη, που υπερβαίνουν το όριο του ελλείμματος.

Πριν ξεκινήσουν οι πυρκαγιές ο Κ. Καραμανλής επικαλέστηκε την οικονομία και το κλείσιμο του προϋπολογισμού για να προσφύγει σε πρόωρες εκλογές. Τώρα, η νέα κυβέρνηση καλείται να λύσει το γόρδιο δεσμό που δεν είναι άλλος από τον εκτροχιασμό του προϋπολογισμού και τη ραγδαία διόγκωση του δημόσιου χρέους.

Η «μαύρη τρύπα» στα δημόσια ταμεία από την υστέρηση των εσόδων στο πρώτο εξάμηνο του έτους ανέρχεται σε 870 εκατ. ευρώ, ενώ οι συνολικές απώλειες εσόδων υπολογίζονται σε πάνω από 2 δις ευρώ στο τέλος του 2007. Τον εκτροχιασμό του προϋπολογισμού καταγράφουν και τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, σύμφωνα με τα οποία οι καθαρές δανειακές ανάγκες του δημοσίου ανήλθαν στο 4% του ΑΕΠ στο τέλος Ιουνίου 2007, φθάνοντας στα 8,43 δις ευρώ από 7,12 δις ευρώ που ήταν ένα χρόνο νωρίτερα.

Ακόμη και αν ο φετινός προϋπολογισμός κλείσει χωρίς αποκλίσεις, στον προϋπολογισμό του 2008 θα πρέπει να υπάρξει εξοικονόμηση πόρων ύψους 3 δις ευρώ από τα οποία το 1,5 δις ευρώ αφορά τη χρηματοδότηση των παροχών για τους πυρόπληκτους και το άλλο 1,5 δις ευρώ στη μείωση του ελλείμματος στο 1,8% του ΑΕΠ από 2,4% το τρέχον έτος.

Στο μέτωπο του δημόσιου χρέους συνεχίζεται με αμείωτη ένταση ο υπερδανεισμός του κράτους με αποτέλεσμα το «φέσι» σε κάθε Έλληνα πολίτη να αυξηθεί στα 21.396 ευρώ από 16.774 ευρώ που ήταν όταν ανέλαβε την διακυβέρνηση της χώρας η ΝΔ. Συνολικά το χρέος του δημοσίου διογκώθηκε κατά 50,851 δις ευρώ και εκτινάχθηκε στα 235,365 δις ευρώ από 184,514 δις ευρώ τον Μάρτιο του 2004, καθώς ο νέος δανεισμός όχι μόνο δεν μειώθηκε αλλά φέτος θα φθάσει στο επίπεδο ρεκόρ των 35,412 δις ευρώ.

Ο λογαριασμός

του Αντιοικονομικού

Η εύθραυστη βιτρίνα της ελληνικής οικονομίας έγινε χίλια κομμάτια μετά τις καταστροφές από τις πυρκαγιές. Για να μην βρεθούμε προ δυσάρεστων εκπλήξεων και προκειμένου να χρηματοδοτηθούν όλες αυτές οι παροχές και τα σχέδια ανασυγκρότησης που έχουν εξαγγείλει τα δύο μεγάλα κόμματα ο... μετεκλογικός λογαριασμός θα έλθει δυστυχώς σε όλους τους Έλληνες. Ακόμη και στους πυρόπληκτους μέσω μιας σειράς φόρων, αλλά και με τις ανατιμήσεις των προϊόντων που είναι προ των πυλών.

Η σημερινή κυβέρνηση αποφεύγει να αποκαλύψει τα σχέδιά της για την οικονομία, ενώ και ο Γ. Παπανδρέου πλειοδοτεί σε παροχές χωρίς να είναι σε θέση να πει πού θα βρει τα λεφτά. Όμως τα «κουκιά είναι μετρημένα» και οι πολίτες θα πρέπει να ξέρουν τι τους περιμένει και ποιους θα ψηφίσουν. Σύμφωνα, λοιπόν, με τις εκτιμήσεις οικονομικών παραγόντων τα άμεσα μέτρα μέχρι το τέλος του έτους, και με στόχο την εξοικονόμηση εδώ και τώρα τουλάχιστον 2 δις ευρώ, είναι τα εξής:

- Κατ' αρχάς θα πρέπει να εκτιμηθεί από μηδενική βάση τόσο ο προϋπολογισμός του 2007 όσο και αυτός του επόμενου έτους. Οι αριθμοί δεν βγαίνουν αφού και τα έσοδα έχουν βουλιά-

βιβλιοθήκη
του
ναυτίλου

Χαρ. Τρικούπη 28, 106 79 Αθήνα
Τηλ.: 210 36 16 204
Fax: 210 36 16 369
nafbooks@otenet.gr

για τις πυρκαγιές θα έλθει μετά τις εκλογές

Ξει ενώ η παρατεταμένη προεκλογική περίοδος (από τον Μάρτιο «σερνόταν» η κυβέρνηση) έχει οδηγήσει σε μεγάλο ύπνο τους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Επομένως, αναμένεται ακόμη πιο σκληρός προϋπολογισμός και λιτότητα διαρκείας.

- Αμέσως μετά τις εκλογές θεωρείται σίγουρη η αύξηση στα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων και μοτοσικλετών. Περίπου 5 εκατ. Έλληνες θα κληθούν από Οκτώβριο μέχρι Δεκέμβριο να πληρώσουν αυξημένα τέλη και συνολικά τα έσοδα θα φτάσουν τα 900 εκατ. ευρώ από 774 εκατ. ευρώ πέρυσι. Το μέτρο είναι σίγουρο αφού τα τέλη έχουν μείνει σταθερά από το 2005 και έπειτα, επομένως η αναπροσαρμογή θα περάσει «αναίμακτα» στους πολίτες.

- Το μεγάλο «πακέτο» θα έλθει με την αύξηση από 1 έως 3 ποσοστιαίες μονάδες, δηλαδή το 19% θα φτάσει έως και 22% και το 9% έως και 12%. Ο υφυπουργός Οικονομικών Αντ. Μπέζας δεν αποκλείει ένα τέτοιο ενδεχόμενο το οποίο θα πλήξει το σύνολο των πολιτών αφού η επιβάρυνση πέφτει σε όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες. Όμως περισσότερο θα πληγούν τα μικρά και μεσαία εισοδήματα καθώς και οι μικρές επιχειρήσεις. Φως, νερό, τηλεφωνο, φαγητά, είδη σούπερ μάρκετ και οποιαδήποτε καθημερινή μας συναλλαγή θα κοστίζει ακριβότερα μετά τις εκλογές.

- Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης σε ποτά και τσιγάρα.

- Αύξηση στη φορολογία των καυσίμων η οποία μάλλον θα ξεκινήσει από 1ης Ιανουαρίου 2008. Με το μέτρο αυτό θα ακριβύνει ραγδαία η χρήση αυτοκινήτων, αλλά και της θέρμανσης των νοικοκυριών. Η λιανική τιμή της αμόλυβδης εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 5-6 λεπτά ενώ και το πετρέλαιο θα πάρει «φωτιά».

- Φοροεπιδρομή στα ακίνητα. Το περιουσιολόγιο είναι έτοιμο, 4 εκατ. ιδιοκτήτες που κατέχουν περί τα 25-30 εκατ. ακίνητα θα κληθούν να πληρώσουν κάθε χρόνο ενιαίο φόρο στα ακίνητα. Το «χαράτσι» δεν θα εξαιρεί κανέναν, έστω κι αν ακούγονται φωνές για «πάγωμα» στις πυρόπληκτες περιοχές, όπου αναμένεται ραγδαία άνοδος της ανοικοδόμησης. Ο ετήσιος ενιαίος φόρος ακόμη και σε ένα κομμάτι γης ή μια γκαρσονιέρα 15 τ.μ. θα υπολογίζεται με ειδικό συντελεστή πάνω στις αντικειμενικές αξίες.

- Αναμένεται τρίτη αύξηση των αντικειμενικών αξιών, αυτή τη φορά θα πλήξει τις φτωχές και μεσαίες γειτονίες. Οι νέες αντικειμενικές θα συμπαρασύρουν όλους του φόρους που πληρώνουμε για τα ακίνητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο ο Ενιαίος φόρος όσο και η αύξηση των αντικειμενικών αξιών έχει ελάχιστη επίπτωση στα υψηλά εισοδήματα αφού θα καταργηθεί ο Φόρος Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας και η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών θα είναι μικρότε-

ρη στις ακριβές περιοχές.

- Αύξηση του Ελάχιστου Κόστους Κατασκευής Οικοδομών (ΕΚΚΟ) η οποία σε πρώτη φάση εκτιμάται ότι θα φτάσει το 50%. Τι σημαίνει αυτό; Ότι θα αυξηθούν οι τελικές τιμές των ακινήτων διότι οι κατασκευαστές θα μετακυλήσουν το κόστος στον καταναλωτή.

- Ακούστηκε ότι μπορεί να επιβληθεί έκτακτη εισφορά για την αποκατάσταση των ζημιών στις πληγείσες περιοχές. Ο έκτακτος φόρος στις επιχειρήσεις μάλλον θα πρέπει να αποκλειστεί αφού ήδη βιομήχανοι και επιχειρηματίες άρχισαν να «κραυγάζουν».

- Μάλλον θα πρέπει να ξεχάσουμε ακόμη και τα όποια φιλολαϊκά μέτρα και κοινωνικά πακέτα που έχουν ανακοινωθεί, όπως την κατάργηση του φόρου κληρονομιάς.

Η «μαύρη τρύπα» της οικονομίας δεν είναι απλά μεγάλη, αλλά χαοτική και βέβαια δεν θα την «θρέψει» το μεγάλο κεφάλαιο. Πάλι μισθωτοί και συνταξιούχοι θα υποστούν τις συνέπειες της οικονομικής δυσχέρειας...

«Καμένα Real Estate A.E.»

του Ρεπόρτερ

Τα πρώτα «αρπακτικά» του εγχώριου και διεθνούς real estate άρχισαν να κάνουν κύκλους πάνω από τις καμένες περιοχές της Πελοποννήσου κυρίως, αλλά και της Ευβοίας και της Αττικής. Περισσότερα από 2 εκατομμύρια στρέμματα δάσους, δασικών και γεωργικών εκτάσεων χάθηκαν μέσα σε λίγες ημέρες με την κυβέρνηση να αναζητά τους εμπρηστές στη... διεθνή συνομωσία κατά της χώρας, σε ξένους μυστικούς πράκτορες, ακόμη και σε ξανθιές με... μίνι φούστα και καπέλο. Αρκεί, όμως, να δει το πρόσωπό της στον καθρέφτη για να αντιληφθεί ποιος όπλισε το χέρι των εμπρηστών που κατέκαψαν τη μισή Ελλάδα φέτος. Τόσο η Νέα Δημοκρατία όσο και το ΠΑΣΟΚ ρίχνουν άπειρα κροκοδείλια δάκρυα πάνω από τις στάχτες, αλλά είναι αυτοί οι ίδιοι οι οποίοι με την αντιδασική και αντιπεριβαλλοντική τους πολιτική όπλισαν τα χέρια των εγκληματιών. Και σαν να μην έφτανε η μεγάλη καταστροφή περιοχές που κήκαν απειλούνται τα επόμενα χρόνια με τις κάθε λογής... τουριστικές αναπτύξεις προς χάριν της ελληνικής οικονομίας και της προσέλκυσης τουριστών.

Ηδη πολλοί είναι εκείνοι που κάνουν λόγο για αγγελίες πώλησης καμένης γης έναντι πινακίου φακής. Χιλιάδες στρέμματα κοντά στις παραλίες μπορούν να αλλάξουν χέρια με λίγα χρήματα και χωρίς πολύ κόπο και αντίσταση. Είναι μήπως τυχαίο ότι οι φωτιές τέτοιας μεγάλης έκτασης μπήκαν αυτό το καλοκαίρι, λίγες ημέρες αφότου ο υπουργός ΠΕΧΩΔΕ (ο οποίος μόνο υπουργός ΔΕ είναι, δηλαδή Δημοσίων Έργων) Γ. Σουφλιάς εξήγγειλε το μεγαλόπνοο χωροταξικό σχέδιό του για τον τουρισμό; Ή μήπως δεν σχετίζονται οι καταστροφές τεράστιων δασικών εκτάσεων με την προσπάθεια της κυβέρνησης να καταργήσει το άρθρο 24 ανοίγοντας έτσι το δρόμο στους καταπατητές; «Το ψέμα έχει κοντά ποδάρια» λέει ο λαός ο οποίος θα πρέπει να σκεφτεί πολύ καλά τι πράττει όταν θα βρεθεί στο παραβάν την ερχόμενη Κυριακή.

Ένα είναι σίγουρο: Ότι κάποιοι, πριν ακόμη θαφτούν οι 67 νεκροί, κάνουν σχέδια αξιοποίησης των καμένων εκτάσεων σε περιοχές φιλέτα, σε παραθαλάσσιες εκτάσεις ή σε μοναδικής ομορφιάς χωριά. Άλλωστε, η καμένη γη γίνεται πολύ πιο εύκολα, τουριστικό χωριό, εμπορικό κέντρο, SPA, εθνικός

δρόμος με διόδους ή ότι άλλο βάλει ο νους των πονηρών εργολάβων.

Το πάρτι με επιδοτήσεις στα καμένα έχει ξεκινήσει χωρίς καμιά αιδω από την πλευρά του κρατικού μηχανισμού. Άλλωστε, αυτό δεν έκαναν και πριν τις φωτιές όταν επιδοτούσαν «ημετέρους» επιχειρηματίες για να κατασκευάσουν γιγάντια οικιστικά συγκροτήματα και ξενοδοχεία;

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή για να δούμε ποιος είναι ο ευνοημένος από την καταστροφή στην Πελοπόννησο κι αλλού, ποιοι είναι οι ηθικοί αυτουργοί των πυρκαγιών και ποιοι στήνουν μια από τις μεγαλύτερες μπίζνες στην Ελλάδα η οποία κάλλιστα μπορεί να ονομαστεί «Καμένα Real Estate»:

Εν αρχή είναι το ΠΑΣΟΚ το οποίο μόνο... πράσινο παρελθόν δεν έχει. Ποιος ξεχνά άλλωστε τον απίθανο νόμο 3208 του Γιώργου Δρυ με τον οποίο αποχαρκτηρίζονταν εκατομμύρια στρέμματα; Δινόταν η ευκαιρία αξιοποίησης εκτάσεων για εθνικούς σκοπούς ενώ εκτάσεις που δεν καλύπτονταν σε ποσοστό 25% (από 10% προηγουμένως) αμέσως μπορούσαν να γίνουν οικόπεδα.

Ήλθε λοιπόν στην κυβέρνηση η Νέα Δημοκρατία η οποία στην συζήτηση

του προηγούμενου νόμου είχε αποχωρήσει χαρακτηρίζοντάς τον «δασοκτόνο». Ο ανεκδιήγητος νέος υπουργός Γεωργίας, Ευάγγελος Μπασιάκος συνέχισε τον καταστροφικό νόμο με αποτέλεσμα να αποχαρακτηριστούν εκατομμύρια στρέμματα και οι καταπατητές να κάνουν τρελό πάρτι. Η χαριστική βολή ήλθε φέτος το καλοκαίρι όταν ο Γ. Σουφλιάς, πιεζόμενος από τις εκλογές που πλησίαζαν και θέλοντας να δείξει ότι έχει όραμα για την Ελλάδα, παρουσίασε το χωροταξικό σχέδιο για τον τουρισμό, χωρίς προηγουμένως να συντάξει Εθνικό Χωροταξικό, ούτε και Κτηματολόγιο το οποίο έχει «τελματώσει» κι αυτό. Με τις προτάσεις Σουφλιά, δεκάδες περιοχές σε όλη τη χώρα, βασικά παραθαλάσσιες, χαρακτηρίζονταν «περιοχές προτεραιότητας» στις οποίες μπορούν να γίνουν σύνθετες και ολοκληρωμένες τουριστικές υποδομές. Αυτό σημαίνει ότι παίρνουμε μια τεράστια έκταση, την πουλάμε ή την ενοικιάζουμε για 40, 50 ή 99 χρόνια σε ιδιώτες οι οποίοι ρίχνουν εκατομμύρια κυβικά μπετόν για να φτιάξουν χιλιάδες παραθεριστικές κατοικίες και ξενοδοχεία, γήπεδα γκολφ, κέντρα εμπορίου, θεματικά πάρκα κ.λπ. Μια από αυτές τις ζώνες υψηλής προτεραιότητας είναι η περιοχή της δυτικής Πελοποννήσου, οι υπέροχες παραλίες στη Ζαχάρω μέχρι την Καλαμάτα. Τι έγινε με τις φωτιές; Χιλιάδες στρέμματα δάσους είναι έτοιμα «φιλετάκια» για κάθε λογής επενδυτή.

Η προσπάθεια της κυβέρνησης (η οποία σήμερα κόπτεται για την τύχη που θα έχουν τα καμένα και μοιράζει τριχίλιαρα) να αναθεωρήσει το άρθρο 24 για την προστασία των δασών είναι μια ακόμη αιτία της καταστροφής. Οι κάθε λογής καταπατητές έλαβαν το μήνυμα, κάποιοι τους έκλεισαν το μάτι πονηρά και πήραν από ένα στουπί μετατρέποντας δάση σε οικόπεδα. Τελευταία πληγή για την Πελοπόννησο, κι όχι μόνο είναι τα μεγάλα οδικά έργα.

Όχι ότι δεν είναι απαραίτητη η Ιόνια οδός ή ο δρόμος Πάτρας – Πύργου – Τσακώνας, αλλά με τη γη να μοιάζει με σεληνιακό τοπίο γίνεται πολύ πιο εύκολη η δουλειά του εργολάβων.

Ποιοι ευνοούνται από την εθνική τραγωδία; Όσοι γλυκοκοίταζαν τις περιοχές αυτές, αλλά δεν μπορούσαν να τις πλησιάσουν είτε γιατί το κόστος αγοράς ήταν τεράστιο είτε γιατί το δάσος τους εμπόδιζε να προχωρήσουν στις αναπτύξεις που ονειρεύονταν και που ήθελαν να φέρουν στην Ελλάδα το καταστροφικό μοντέλο της Ισπανίας με τα τουριστικά μεγαθήρια ακόμη και πάνω στο κύμα.

Στην Πελοπόννησο για παράδειγμα βρίσκεται σε εξέλιξη μια από τις μεγαλύτερες τουριστικές επενδύσεις τη χώρας. Εργολάβος είναι ο εφοπλιστής Βασίλης Κωνσταντακόπουλος, ευνοημένος από τη «γαλάζια» διακυβέρνηση. Ο «καπετάνιος» έχει αγοράσει χιλιάδες στρέμματα στην περιοχή Ρωμανός και στην Πύλο και σχεδιάζει την κατασκευή τεσσάρων ξενοδοχειακών μονάδων με περισσότερες από 3.000 κλίνες. Επίσης, συνεδριακό κέντρο, κέντρο θαλασσοθεραπείας, γήπεδα γκολφ, λιμνοδεξαμενές κ.λπ. μια συνολική επένδυση της τάξης των 350 εκατ. ευρώ. Τι έκανε ο Κ. Καραμανλής για τον φίλο του τον καπετάνιο; Πριν μερικούς μήνες του προσέφερε 150 εκατ. ευρώ ως κρατική επιχορήγηση, τουριστική επένδυση δηλαδή με ξένα λεφτά. Αυτά βλέπουν κι άλλοι μνηστήρες της Πελοποννησιακής γης και ανάβουν τις φωτιές. Ο κ. Κωνσταντακόπουλος, πάντως, συγκλονισμένος από την τραγωδία προσέφερε 6 εκατ. ευρώ για την αποκατάσταση των ζημιών, αλλά αυτά είναι ψίχουλα μπροστά στα κέρδη από την επένδυση που προχωρά κανονικά.

Πριν μερικά χρόνια, επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ και με υφυπουργό Οικονομικών τον κ. Δ. Γεωργακόπουλο, βουλευτή της Ηλείας, προωθούνταν τεράστια τουριστική επένδυση στην περιοχή της λίμνης Καϊάφα, αλλά τελικά δεν πέρασε χάρη στις ντόπιες αντιδράσεις. Σήμερα που το πανέμορφο δάσος δεν υπάρχει, ούτε η NATURA μπορεί να το προστατέψει, δεν αποκλείεται να δούμε να ξεφυτρώνουν τίποτα μπανγκαλόους στην περιοχή.

Επειδή, το real estate του τουρισμού είναι η πιο μεγάλη «μπίζνα» της μεταπολίτευσης, δεν γλιτώνουν πολλές περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί κι αυτές από τον κ. Σουφλιά «πρώτης προτεραιότητας». Την αρχή έκαναν τα «παπαγαλάκια» της δημοσιογραφίας που έγραψαν για εισβολή 3 εκατ. Ευρωπαίων που αναζητούν 1 εκατ. εξοχικές κατοικίες στην Ελλάδα, σε έναν συνολικό τζίρο 100 δις ευρώ. Έτσι, δεκάδες Έλληνες και ξένοι βάλθηκαν να χτίσουν όπου βρουν. Χαρακτηριστική η περίπτωση κάποιων «ύποπτων» Βρετανών που προσπαθούν χωρίς κεφάλαια εδώ και χρόνια να καταστρέψουν μια περιοχή 17.000 στρεμμάτων στο Λασιθί κατασκευάζοντας το Κάβο Σίδερο. Η Minoan Group θέλει αν φτιάξει τέσσερα τουριστικά χωριά, ξενοδοχεία, γκολφ, συνεδριακό κέντρο κ.λπ. Ιδιοκτήτης της έκτασης η Εκκλησία (η Μονή Τοπλού) η οποία δεν αφήνει να πάει χαμένη καμιά ευκαιρία.

Ανάλογη επένδυση θέλουν να φτιάξουν ξένοι επιχειρηματίες στην περιοχή Νηές του Αλμυρού Βόλου. Μια πανέμορφη δασική έκταση που ανήκει στη μητρόπολη Δημητριάδος θα καταστραφεί για να γίνουν τουριστικά χωριά. Επειδή αντιδρούν οι κάτοικοι μια... φωτιά μένει να κάνει τη δουλειά. Αν φέτος κάηκε το πανέμορφο Πήλιο, μπορεί του χρόνου να πάρουν φωτιά οι Νηές...

Ακόμη κι η Αρχαία Ολυμπία δεν φαίνεται να γλιτώνει από τα «κοράκια», πράσινα και μπλε. Μόλις πριν λίγες ημέρες ο Γιωργάκης, σε μια έξαρση περιβαλλοντικής ευαισθησίας, ανακοίνωσε τη... Νέα Ολυμπία, μια πόλη πρότυπο. Εκεί δηλαδή που υπήρχε δάσος και αρχαία, να κτιστεί θεματικό πάρκο, εμπορικό κέντρο, σρα, σχολή και κάθε λογής υποστηρικτικές επιχειρήσεις. Το μπετόν να αντικαταστήσει με λίγα λόγια το αρχαίο πνεύμα, το θάνατο.

Δεν είναι τυχαίο ότι απ' όλες τις περιοχές που κάηκαν αυτοί που φωνά-

ζουν περισσότερο για βοήθεια είναι οι κάθε είδους επιχειρηματίες του τουρισμού. Βλέποντας ότι η κυβέρνηση επιλέγει την τακτική του «πάρε κόσμε» ζητούν επιδοτήσεις για να μεγαλώσουν τα ξενοδοχεία τους ή να κάνουν άλλες τουριστικές επενδύσεις χωρίς κανέναν έλεγχο για τη ζημιά που θα επέλθει στο περιβάλλον. Η άναρχη τουριστική ανάπτυξη, όπως έγινε στη Μαγιόρκα χτυπά την πόρτα της Ζαχάρως, της Αρεόπολης, της Καλαμάτας, του Πηλίου, της Εύβοιας κ.λπ.

Και για να μην ξεχνάμε την πολύπαθη Πάρνηθα. Ποιος δώρισε άλλα 63 στρέμματα στο καζίνο Πάρνηθας, μια έκταση που εξαιρείται από την αναδάσωση; Και γιατί κάηκε όλο το βουνό, αλλά δεν μαύρισε ούτε τοίχος από το Μον Παρνές;

Όλες αυτές τις ημέρες ακούμε απίστευτα σενάρια για το ποιος μπορεί να έκαψε την Πελοπόννησο. Αλλά όπως αναφέρεται και στο ANTI WEBLOG, ίσως η απάντηση να είναι πολύ απλή, τελικά: Ίσως να αρκεί να δει κάποιος το χάρτη της δημοπράτησης της Ιονίας Οδού, του καινούργιου, δηλαδή, αυτοκινητοδρόμου της βορειοδυτικής Πελοποννήσου. Από που περνάει; Γαστούνη, Αμαλιάδα, Πύργος, Αρχαία Ολυμπία, Ανεμοχώριο, Σαμικό, Ζαχάρω, Φιγάλεια, Κυπαρισσία, Δώριο, Τσακώνα, Μεγαλόπολη, Κρέσταινα κτλ. Έργο δύσκολο και με μεγάλο κόστος καθώς μόνο τα χρήματα για την απαλλοτρίωση της, ιδιαιτέρως εύφορης, γης ένθεν και ένθεν του δρόμου εκτίναζαν το προϋπολογισμό του στα ύψη. Από την άλλη, οι βέβαιες αντιδράσεις των οικολόγων για καταστροφή του περιβάλλοντος θα έφερνε σημαντικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωσή του. Όλα αυτά πριν γιατί τώρα, ως εκ θαύματος η γη έγινε φθηνότερη και οι αντιδράσεις άλλαξαν προσανατολισμό. Το έργο της κατασκευής του δρόμου έγινε ευκολότερο.

Οι δραστηριότητες της κ. Δίκας Αγαπητίδου και η συγκυβέρνηση

του Ρεπόρτερ

Και μετά διερωτώνται γιατί υπάρχει τόσο μεγάλο ποσοστό αναποφάσιστων και οι πολίτες γυρνούν την πλάτη στην πολιτική, αηδιασμένοι από την πλήρη επικυριαρχία των επιχειρηματικών συμφερόντων στην πολιτική ζωή του τόπου. Αντί να ψάχνουν να βρουν την απάντηση στους επικοινωνιολόγους ας διερωτηθούν για παράδειγμα για τα εξής: Πόσο συνάδει με το «σεμνά και ταπεινά» του κ. Καραμανλή η εικόνα της κ. Δίκας Αγαπητίδου-Αλογοσκούφη, συζύγου του πρωτοκλασάτου στελέχους της κυβέρνησης, του υπουργού Εθνικής Οικονομίας, να σπάζει το μπουκάλι με την σαμπάνια, και να γίνεται «ανάδοχος» του νέου επιβατηγού πλοίου, «Νήσος Χίος», της εταιρείας Hellenic Seaways; Αλλά και το ΠΑΣΟΚ δεν πάει πίσω. Λίγες ημέρες μετά τα «βαφτίσια» της κ. Δίκας, φέτος τον Ιούλιο, ο πρώην υπουργός Οικονομικών, ο κ. Γιώργος Δρυς, μπήκε στο Διοικητικό Συμβούλιο των Μινωικών γραμμών. Μιας «συγγενούς» εταιρείας της Hellenic Seaways. Και στις δύο εταιρείες, σύμφωνα με τον Τύπο, ο τελευταία δυναμικά ανερχόμενος «αστέρας» είναι ο κ. Πάνος Λασκαρίδης.

Δεν θα παρασυρθούμε και δεν θα επαναλάβουμε όσα ασφαλώς κακεντρεχή ακούγονται κατά καιρούς για «στήριξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της συζύγου Αλογοσκούφη από τον υπουργό ή το περιβάλλον του». Θα επαναλάβουμε μόνο το κοινότοπο πλέον ότι «σύζυγος του Καίσαρα δεν φτάνει να είναι τίμια, αλλά πρέπει και να το δείχνει». Άλλωστε «Τσάρος» στα ρώσικα σημαίνει «Καίσαρας».

Με την ευκαιρία σημειώνουμε ότι στο «πόθεν έσχες» που υποβάλλουν οι πολίτικοί, τα εισοδήματα της οικονομολόγου, κυρίας Αλογοσκούφη, ανέρχονται

σε 197.381 ευρώ και του υπουργού σε 105.000. Η ίδια δραστηριοποιείται, εδώ και χρόνια, ως σύμβουλος στον τομέα του real estate, αλλά και σε σειρά άλλων δραστηριοτήτων. Το Νοέμβριο του 2006, σε επίκαιρη ερώτηση του βουλευτή Κορινθίας του ΠΑΣΟΚ Τ. Χωρέμη γινόταν αναφορά του ονόματος της κ. Δίκας Αγαπητίδου, συζύγου του Υπουργού Οικονομίας κ. Αλογοσκούφη, ως χρηματοοικονομικού συμβούλου του ομίλου SEA CONTAINERS. Τότε, ο βουλευτής κατήγγειλε ότι η εταιρεία «Περίανδρος Α.Ε.», διαχειριστής της Διώρυγας της Κορίνθου, από το 2001, επί πέντε χρόνια, «όχι μόνον δεν υλοποιεί το επενδυτικό πρόγραμμα για το οποίο έχει δεσμευθεί από τη σύμβαση παραχώρησης, αλλά δικαιολογεί την απόλυτη απραξία και ασυνέπιά της, επικαλούμενη προσχηματικούς λόγους και δήθεν ευθύνες του Δημοσίου». Ανέφερε επίσης, ότι η μητρική εταιρεία της «Περίανδρος Α.Ε.», είναι η αμερικανική SEA CONTAINERS. Να σημειωθεί ότι της υπόθεσης αυτής είχε επιληφθεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού (βλέπε «σκάνδαλο κουμπάρων», «καρτέλ γάλακτος» κ.ο.κ.). Αλλά, κατά ασφαλείς πληροφορίες, ακόμη παραμένει στα συρτάρια της. Με την ευκαιρία, τι έγινε με την άλλη, και πολύ ενδιαφέρουσα, υπόθεση του προνομιακού χρήστη των εγκαταστάσεων κοντέινερ στο λιμάνι του Πειραιά;

Η κ. Αγαπητίδου, διευθύντρια της «Αθηναϊκής Οικονομικής» και εκπρόσωπος στην Ελλάδα της «Jones Lang Lasalle» βρίσκεται και στο διοικητικό συμβούλιο του Ελληνικού Παραρτήματος του ICSC (Διεθνές Συμβούλιο Εμπορικών Κέντρων, International Council of Shopping Centers), μιας πολυεθνικής η οποία έχει παραρτήματα σε 100 χώρες. Ο ερχομός, φέτος, στην

Ελλάδα της εταιρείας ερμηνεύθηκε από τον Τύπο ως σαφής ένδειξη του αυξημένου ενδιαφέροντος ξένων και Ελλήνων επιχειρηματιών για τον χώρο του retail real estate, καθώς και για την ανάπτυξη εμπορικών κέντρων.

Η σύζυγος του κ. Αλογοσκούφη βέβαια, επανειλημμένως έχει βρει ανοικτές τις φιλόξενες αγκάλες μεγάλης μερίδας του Τύπου για να προβάλλει τις «νέες τάσεις» της αγοράς. Όπως, για παράδειγμα, ότι το μέλλον βρίσκεται στα μεγάλα εμπορικά και ψυχαγωγικά κέντρα (fun park), δηλαδή στο φρούτο του «μαζικού καταναλωτικού τουρισμού» των τελευταίων ετών, στις τουριστικές επενδύσεις, και στο χώρο των logistics. Το 2000, πάντως, η κ. Αγαπητίδου, που φαίνεται ότι δεν είδε τίποτε το «προβληματικό» στο Χρηματιστήριο, εκτιμούσε ότι «μετά το άνοιγμα της κεφαλαιαγοράς και των χρηματαγορών φαίνεται ότι έφθασε και η ώρα της κτηματαγοράς». Μέσα έπεσε. Μετά από τόσες πυρκαγιές και καταστροφές, η Ελλάδα έχει μετατραπεί σε ένα εν δυνάμει απέραντο οικόπεδο. Χάρης βέβαια, στην κυβέρνηση, στην οποία μετέχει ο σύζυγός της, αλλά και στις ΠΑΣΟΚικές κυβερνήσεις που είχαν φροντίσει εγκαίρως να διαλύσουν τον μηχανισμό πρόληψης και αντιμετώπισης των πυρκαγιών.

Ύστερα από όλα αυτά εμείς δεν θα εκπλαγούμε καθόλου αν τα σκοτεινά κέντρα που υπαινίσσεται η Ρηγίλλης επιτύχουν την «συγκυβέρνηση». Ούτως ή άλλως μαζί κυβερνούν τη χώρα τα δυο μεγάλα κόμματα. Απλώς, καυγαδίζουν ακόμα για τη μοιρασιά.

Θλίψη, όχι οργή

του Δημήτρη Καργιώτη

Τις τελευταίες μέρες, καθηλωμένος μπροστά στην τηλεόραση, παρακολουθώντας το τι συμβαίνει, είμαι κυριευμένος από μια βαθιά μελαγχολία, μια παραλυτική θλίψη, που όμως ούτε παρόμοια είναι με αυτήν που εκφράζεται από διάφορους στα ΜΜΕ ούτε αναμεμειγμένη με οργή. Ίσως τα πράγματα να ήταν αλλιώς αν τα μέσα που διέθετε το κράτος ήταν μεγαλύτερα ή καλύτερος ο συντονισμός, ή αν οι ρόλοι της συμπολίτευσης και της αντιπολίτευσης παίζονταν από διαφορετικούς ηθοποιούς. Το έργο όμως θα ήταν το ίδιο.

Ακούσαμε επανειλημμένα ότι τώρα δεν είναι ώρα για κριτική. Γιατί; Άραγε η δημιουργία μιας τεχνητής συναίνεσης πένθους θα συμβάλει όχι στο να απαντηθούν, αλλά στο να τεθούν, πρωτίστως, τα ουσιαστικά ερωτήματα; Το κύριο ζήτημα δεν είναι αν επιτρέπεται η κριτική, αλλά αν, ως εθνική και πολιτική πραγματικότητα, έχουμε τη δυνατότητα να την κάνουμε. Και θλίβομαι γιατί πιστεύω ότι η απάντηση είναι αρνητική.

Είναι αρνητική γιατί η πραγματικότητα του θεάματος που έχουμε δημιουργήσει είναι ασύμβατη με μια πράξη κριτικής. Δεν την επιτρέπει, δεν ενδιαφέρεται γι' αυτήν, δεν είναι καν σε θέση να την σκεφτεί και να την επιζητήσει. Η πραγματικότητά μας καθορίζεται από τα ημιπαράνομα τηλεμέσα, όπου παντογνώστες δημοσιογραφίσκοι, αυτόκλητοι ειδήμονες παντός θέματος, ωρύονται κι αναλαμβάνουν ρόλους κρατικούς, επιτελικούς, πολιτικούς, ρόλους εξουσίας. Για κάθε αποκλεισμένο χωριό υπάρχει και μια κάμερα που θα καταγράψει τον αποκλεισμό. Για να δείχτεί η ολιγωρία του κράτους ο πολίτης δεν υπακούει στις εντολές εκκένωσης του φλεγόμενου χώρου, αλλά τηλεφωνεί στο κανάλι που θα κραυγάσει ότι το κράτος αδυνατεί να διασώσει τους εγκλωβισμένους. Για να

γίνει διάλογος πρέπει να προσκληθούν σε ταυτόχρονα παράθυρα χυδαίοι δημοσιολόγοι και κομματικοί εκπρόσωποι οι οποίοι θα ανεβάσουν τους τόνους τεχνητά και ταυτόχρονα έτσι ώστε να κρυφτεί το κενό του λόγου που θα άρθρωναν αν δεν είχε έρθει η ώρα για διαφημίσεις.

Η πιο παρεξηγημένη φράση του θεάματος των ημερών ήταν κατά τη γνώμη μου η «ασύμμετρη απειλή». Ίσως όμως κατακρίθηκε και λοιδωρήθηκε τόσο γιατί ξεπερνούσε τη σημασία που ενδεχομένως της προσέδιδε ο υπουργός που την πρόφερε. Η Ελλάδα όντως βρίσκεται ενώπιον μιας ασύμμετρης απειλής, γιατί μπροστά στη βούληση κακού δεν υπάρχει σωστός τρόπος αντίδρασης. Αυτός που θέλει να σκοτώσει, να κάψει, να σαμποτάρει, αργά ή γρήγορα θα το κάνει, και κάθε αντίδραση θα είναι ασύμμετρη εκ των υστέρων. Το ζήτημα είναι να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ώστε να μην γεννιέται η επιθυμία για μια τέτοια συμπεριφορά.

Τις φωτιές δεν τις βάζει το μεγάλο κεφάλαιο (δεν έχει ανάγκη να το κάνει), ούτε τις αφήνει ανεξέλεγκτες η έλλειψη συντονισμού και το διαλυμένο κράτος (που είναι πάντα ανεπαρκές). Τις φωτιές τις βάζουμε εμείς, οι πολίτες, τραγικά κατώτεροι τόσο της ιδέας που έχουμε για τον εαυτό μας, για το κράτος και το έθνος στο οποίο θέλουμε περήφανα να ανήκουμε, αλλά και κατώτεροι του πλανήτη που μας φιλοξενεί προσωρινά. Ο εμπρηστής είναι ένας από μας, όπως ένας από μας προσποιείται τον πυρόπληκτο για να λάβει ενίσχυση και καταπατά, αυθαίρετα, αγοράζει νεόδομητες μεζονέτες, βρωμίζει και μετά κλαίει ενώπιον τηλεοπτικής κάμερας επειδή καταστράφηκε η περιουσία «του» από το ανίκανο κράτος. Και ζητά από το κράτος, το οποίο έχει ο ίδιος δημιουργήσει, να

τον αποζημιώσει υλικά (χρηματοδοτώντας τον) και ηθικά (διορίζοντάς τον στο δημόσιο). Ο δημόσιος λειτουργός που δεν κάνει τη δουλειά του δεν είναι διαφορετικός από τον πολίτη, είναι ο πολίτης· είναι το προσωπικό, επαγγελματικό και ιδεολογικό του ιδανικό.

Αρκετές προσπάθειες ερμηνείας της καταστροφής που άκουσα μέχρι τώρα είναι νόμιμες. Τις περισσότερες όμως τις βρίσκω φαιδρές, πράγμα λυπηρό, και εκτός θέματος, πράγμα καταστροφικό. Κι αυτό γιατί κανένας δεν αναφέρει την ουσιαστική αιτία, το μείζον πρόβλημα αυτού του τόπου: την τραγική έλλειψη παιδείας σε επίπεδο συλλογικό, την έλλειψη πολιτικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής συνείδησης και ιδανικών για τον τόπο και τον κόσμο στους οποίους θα θέλαμε να ζούμε. Αλλά για να θελήσουμε, κάτι θα πρέπει πρώτα να φανταστούμε, έστω μιμούμενοι τους «ξένους», και το βάθος απαιδευσίας στο οποίο βρισκόμαστε –με θεσμούς εκπαιδευτικούς και παιδευτικούς στελεχωμένους από τα προϊόντα που έχουμε δημιουργήσει– δεν επιτρέπει καν αυτήν την πιθανότητα. Παρά λοιπόν την ακατανόητα συνταγμένη υπαναχώρηση της συμπολίτευσης και την ανόητα ασύντακτη αντίδραση της αντιπολίτευσης, η απειλή είναι όντως ασύμμετρη γιατί ο Λόγος δεν μπορεί να κατανοήσει πώς ο τόπος που τον γέννησε έχει καταντήσει να κατοικείται από υποκείμενα χωρίς παιδεία που αναπαράγονται και που αναπαράγουν μια πραγματικότητα ασύμμετρα κατώτερη τόσο της ιστορίας του αλλά και των προσδοκιών και των ελπίδων που μερικοί προσπαθούμε να έχουμε. Δεν άκουσα κανέναν να τα λέει αυτά. Γι' αυτό νιώθω θλίψη.

* Το παρόν κείμενο γράφτηκε στις 29 Αυγούστου, δυστυχώς, όμως, παραμένει επίκαιρο.

Η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη απέρριψε την αναβίωση του Ψυχρού Πολέμου που προωθεί ο πρόεδρος Μπους, ενώ την ίδια στιγμή η Αριστερά αδυνατεί να προτείνει μια δική της στρατηγική για την Ευρώπη, εκτιμά η Λουτσιάνα Καστελίνα, πρώην πρόεδρος της Επιτροπής Κουλτούρας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ιδρυτικό στέλεχος των εφημερίδων *Μανιφέστο* και *Λιμπερατσιόνε*, για πολλά χρόνια βουλευτής και ευρωβουλευτής του ΡdUP, του Ιταλικού ΚΚ και της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης και παλιά φίλη του Αντί. Η Καστελίνα αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό τη διεύρυνση της κοινότητας και την ένταξη της Τουρκίας, εκτιμώντας παράλληλα ότι η ευρωπαϊκή παρουσία στον Λίβανο αποτρέπει την ισραηλινή επιθετικότητα και διευκολύνει την ειρήνη στη χώρα και την υπόθεση της δημιουργίας ενός Παλαιστινιακού Κράτους.

Η Αριστερά δέχθηκε μια ιστορική ήττα. Πρέπει

Τη συνέντευξη πήρε ο Αργύρης Παναγόπουλος

• Φαίνεται ότι ο Μπους συνεχίζει να αποτελεί πρόβλημα για ορισμένους ευρωπαίους ηγέτες, ενώ αυξάνονται οι διαμαρτυρίες εναντίον του Διευθυντηρίου και της πολιτικής του.

— Ο πρόεδρος Μπους αντιμετωπίζει διαρκώς μεγαλύτερα προβλήματα με ορισμένους μεγάλους συμμάχους των ΗΠΑ στην Ευρώπη, γιατί δεν τους χωρίζει πια μόνο ο πόλεμος στο Ιράκ, αλλά και η πολιτική για το κλίμα και τις γεωπολιτικές ισορροπίες με τη Ρωσία.

Ο Μπους έχει χάσει την υποστήριξη των αμερικανών πολιτών και σήμερα προωθεί μια τεράστια ρήξη στην Ευρώπη, προσπαθώντας να επιβάλλει έναν νέο Ψυχρό Πόλεμο. Η απόφαση να τοποθετήσει πυραύλους κοντά στα σύνορα της Ρωσίας αποτελεί μια πρόκληση ανάλογη με αυτή της τοποθέτησης των σοβιετικών πυραύλων στην Κούβα.

Η Ευρώπη δεν πρέπει να τον ακολουθήσει και οι μαζικές εκδηλώσεις διαμαρτυρίας, που πληθαίνουν καθημερινά, αποδεικνύουν ότι εκατομμύρια πολιτών απορρίπτουν έναν νέο Ψυχρό Πόλεμο. Βρισκόμαστε ίσως μπροστά στις αρχές ενός νέου ειρηνιστικού κινήματος σαν αυτό που δημιουργήσαμε στην Ευρώπη εναντίον των αμερικανικών πυραύλων Κρουζ και Πέρσιν-

γκ και των σοβιετικών ΣΣ 20.

• Η Ευρώπη φαίνεται να διακατέχεται από μια γενικότερη κρίση στην οποία απάντηση δίνουν οι «συνταγές» Σαρκοζί.

— Στη Γαλλία φαίνονται ακόμη περισσότερο οι αδυναμίες της Αριστεράς να αντιδράσει και να προτείνει μια δική της πολιτική. Να δώσει μάχες, να κάνει συμμαχίες και να κερδίσει την πλειοψηφία. Ο Σαρκοζί θα πρέπει να μας το υπενθυμίζει κάθε μέρα.

• Ο Σαρκοζί, η Μέρκελ, ο Πρόντι φαίνεται ότι θέλουν να προχωρήσουν σύντομα στην υιοθέτηση ενός είδους ευρωπαϊκής συνταγματικής συνθήκης

— Τα δημοψηφίσματα στη Γαλλία και την Ολλανδία αποτέλεσαν μια καμπή, αλλά δεν έχουμε μια μεγάλη εναλλακτική πρόταση εναντίον της Ευρώπης των αγορών. Τα κοινωνικά κινήματα των τελευταίων ετών έχουν προχωρήσει στην πλέον επεξεργασμένη θέση για την Ευρώπη, ενώ πολλά κόμματα της Αριστεράς βρίσκονται ακόμη πολύ πίσω σε σχέση με αυτές τις επεξεργασίες.

Δυστυχώς η Αριστερά δεν κατάφερε να καταθέσει μια δική της συνολική πολιτική για την Ευρώπη, αφήνοντας διαρκώς την πρωτοβουλία στους αντιπάλους της.

• Η διεύρυνση πάντως φαίνεται ότι αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα.

— Η διεύρυνση ήταν ένα λάθος που οδήγησε πολλές χώρες χωρίς καμία προετοιμασία σε ένα οικονομικό καθεστώς που θα διευρύνει τις ανισότητές τους και θα αποκλείσει οποιαδήποτε ουσιαστική ή έστω και προοδευτική αλλαγή για πολλά χρόνια.

Η Αριστερά αποδέχθηκε τη διεύρυνση άκριτα, εκτιμώντας ότι και οι άλλες χώρες είχαν το δικαίωμα να επωφεληθούν από τα κοινοτικά ταμεία. Ξεκινώντας από τα αγαθά συναισθήματα ισότητας και αλληλεγγύης.

Με τη διεύρυνση, χώρες με εντελώς διαφορετικά προβλήματα από αυτά της Δυτικής Ευρώπης βρέθηκαν να εφαρμόζουν τους νόμους της και κυρίως αυτούς που αφορούν την οικονομία.

Θα έπρεπε να προχωρήσουμε με μικρότερα βήματα συνεργασίας με τις χώρες αυτές. Το σύμβολο των Ολυμπιακών Αγώνων με τους αλληλένδετους κρίκους αποτυπώνει πολύ καλά την ανάγκη που υπήρχε χώρες με κοινά προβλήματα να δημιουργούν σε περιφερειακό επίπεδο συμμαχίες – συνεργασίες, για να οδηγούν στην ΕΕ αποφεύγοντας τις έντονες αρνητικές συνέπειες που παρουσιάζονται.

Οι χώρες της Βαλτικής, αυτές της Κεντρικής Ευρώπης ή των Βαλκανίων θα μπορούσαν να οδηγηθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση με καλύτερες προϋποθέσεις για τις ίδιες και τους Δεκαπέντε.

Αντίθετα, η Ευρώπη των αγορών επέβαλε τη σημερινή χαοτική κατάσταση για να μην έχει κανένα πολιτικό έλεγχο.

• **Η διεύρυνση της ΕΕ με τις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες και την Τουρκία φαίνεται ότι θα αποτελέσει το επόμενο βήμα.**

— Ξέρω ότι στην Ελλάδα τα θέματα

και την αποστολή ειρηνευτικής δύναμης, καταφέροντας να υπερκεράσει για πρώτη φορά την αμερικανική πολιτική.

— Οι ευρωπαϊκές δυνάμεις στον Λίβανο βρέθηκαν εκεί για να σταματήσουν την καταστροφή των υποδομών της χώρας από τους ισραηλινούς βομβαρδισμούς και να αποτρέψουν νέες εκπτώσεις αμάχων θυμάτων. Είναι σημαντικό ότι την αποστολή των δυνάμεων αυτών τη στήριξαν οι αραβικές κυβερνήσεις, η κυβέρνηση του Λιβάνου και κυρίως ένα μεγάλο τμήμα της Χεζμπολάχ. Φυσικά, η ευρωπαϊκή παρουσία δεν αρέσει στο Ισραήλ και τις ΗΠΑ.

α ανασυσταθεί σε νέες βάσεις

που αφορούν την Τουρκία έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ότι υπάρχει μεγάλη ευαισθησία. Όμως η είσοδος της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα αποτελέσει ένα τεράστιο λάθος. Δεν το λέω βασιζόμενη σε πολιτιστικούς ή θρησκευτικούς λόγους. Η είσοδος της Τουρκίας θα αποτελέσει το τέλος κάθε προσπάθειας πολιτικής αυτονομίας της Ευρώπης από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ. Θα πρέπει να επιδιώξουμε άλλου είδους σχέσεις με την Τουρκία, ξεκινώντας από τα προβλήματα των μεταναστών της στην Ευρώπη και της δημοκρατίας στο εσωτερικό της. Άνοιξαν την πόρτα στην Τουρκία, ενώ κρατούσαν έξω τη Σερβία.

• **Το Ισραήλ θα μπορούσε να αποτελέσει στο μέλλον ένα νέο μέλος της ΕΕ;**

— Αυτό θα αποτελούσε μια καθαρή πράξη ρατσισμού απέναντι στον αραβικό κόσμο και την προσπάθεια ελέγχου της ΕΕ από τις ΗΠΑ. Όταν είχε προωθηθεί αυτή η σκέψη συνοδεύονταν με την ιδέα της ταυτόχρονης εισόδου του Ισραήλ και ενός Παλαιστινιακού Κράτους για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα της ειρήνης. Σήμερα δεν υπάρχει κάτι τέτοιο.

• **Η ΕΕ εμφάνισε μια έντονη κινητικότητα με την κρίση στον Λίβανο**

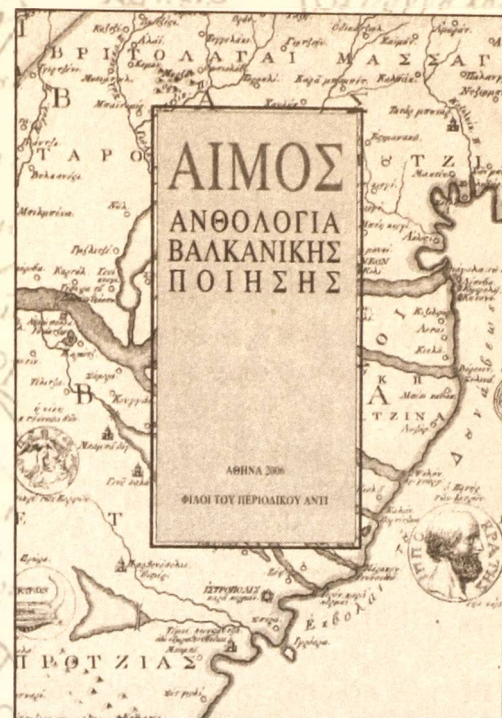
• **Πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση ή κάποιες χώρες της που συμμετέχουν στην ειρηνευτική δύναμη στο Λίβανο έχουν ιμπεριαλιστικές βλέψεις; Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ΕΕ ακολουθεί ιμπεριαλιστική πολιτική στο Λίβανο;**

— Δεν νομίζω ότι υπάρχει τέτοιο θέμα. Θα πρέπει να μετράμε λίγο τις λέξεις και τις σκέψεις μας, αναλογιζόμενοι και την κατάσταση στην κάθε περιοχή. Η ειρηνευτική δύναμη βρίσκεται στον Λίβανο, πρωτίστως γιατί το θέλουν οι πολιτικές δυνάμεις του Λιβάνου. Βρίσκεται εκεί για να προστατεύσει τον πληθυσμό του Νοτίου Λιβάνου από νέες επιθέσεις ή εισβολή από το Ισραήλ. Η Ιταλία αυτή τη στιγμή φαίνεται ότι διατηρεί άμεση επικοινωνία με όλες τις πολιτικές δυνάμεις και προσπαθεί να βρει μια δίκαιη και ειρηνική λύση στη Μέση Ανατολή, με αρχή τη δημιουργία ενός Παλαιστινιακού Κράτους.

• **Η ιταλική στρατιωτική παρουσία στο Αφγανιστάν έχει την ίδια έννοια;**

— Η διαφορά ανάμεσα στις δύο αποστολές είναι εμφανής. Οι ιταλικές δυνάμεις θα πρέπει να αποχωρήσουν από το Αφγανιστάν. Ή μάλλον καλύτερα δεν θα έπρεπε να είχαν ακολουθήσει τις ΗΠΑ στον πόλεμο και την κατάληψη του Αφγανιστάν και του Ιράκ.

ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΔΩΡΟ

ΑΙΜΟΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ
ΠΟΙΗΣΗΣ

Σελίδες 552

τιμή πώλησης 40 ευρώ

**ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙ:**
Οι συνδρομητές του Αντί με
έκπτωση 10%
(συμπεριλαμβανομένων των
εξόδων αποστολής για την
Ελλάδα) μπορούν να
αποκτήσουν την Ανθολογία
ΑΙΜΟΣ.

Παραγγελίες: **ΑΝΤΙ**,
Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα,
τηλ: 210-7232713,
φαξ: 210-7226107,
e-mail: chparou@otenet.gr

**ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ "ΑΝΤΙ"**
ΑΘΗΝΑ 2007

κοσμο δρομιο

ΗΠΑ Η 11Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝΕΙ

Τα έξι χρόνια από τις τρομοκρατικές επιθέσεις στην καρδιά της Νέας Υόρκης, εναντίον των δίδυμων πύργων, αλλά και στην Ουάσιγκτον, εναντίον του Υπουργείου Άμυνας της χώρας, στις οποίες βρήκαν τραγικό θάνατο περίπου 3.000 άνθρωποι, τίμησαν οι Αμερικανοί, με λαμπρές τελετές που πραγματοποιήθηκαν στα σημεία που σημειώθηκαν οι επιθέσεις.

Το σημαντικό, όμως, στις τελετές αυτές, εκτός από τον πόνο για κείνους που χάθηκαν, για την πλειονότητα των πολιτών της χώρας, είναι η απογοήτευση για την πολιτική που ακολούθησε μετά από αυτές η κυβέρνηση του Τζορτζ Μπους, για τον συνεχιζόμενο «πόλεμο κατά της διεθνούς τρομοκρατίας» και για την προβληματική κατοχή του Ιράκ, τις επιπτώσεις των οποίων πληρώνει πρωτίστως ο αμερικανικός λαός, όχι μόνο με τις χιλιάδες των νεκρών και των περισσότερων τραυματισμένων στρατιωτών του, αλλά και με

τα σκληρά νομοθετικά μέτρα που έχουν επιβληθεί στις ίδιες τις ΗΠΑ, καθώς και με τους περιορισμούς στα κονδύλια για κοινωνικά έργα, ενώ στο μεταξύ έχουν αρχίσει να γίνονται ορατές οι επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων της Νέας Υόρκης από την κατάρρευση των δίδυμων πύργων.

Κοντά στα άλλα και ο ηγέτης της Αλ Κάιντα, Οσάμα Μπιν Λάντεν, ο οποίος, με αφορμή την επέτειο, έστειλε δυο μαγνητοσκοπημένα μηνύματα στους Αμερικανούς, για να τους θυμίσει ότι εξακολουθεί να είναι ζωντανός και μπορεί να απειλεί χωρίς φόβο την υπερδύναμη. Μηνύματα, την ψυχολογική επίδραση των οποίων δεν απαλύνουν οι δηλώσεις αξιωματούχων του Λευκού Οίκου ότι «ο Μπιν Λάντεν θα συλληφθεί σύντομα και θα οδηγηθεί στη δικαιοσύνη», κατά την προσφιλή έκφραση των Αμερικανών όταν αναφέρονται σε «εχθρούς του αμερικανικού εθνους».

ΙΡΑΚ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΜΠΟΥΣ

Με κόλπα προσπαθεί ο Τζορτζ Μπους να ξεπεράσει τις πιέσεις που ασκούνται εναντίον της πολιτικής του στο Ιράκ, τόσο από το Δημοκρατικό Κόμμα όσο και από στελέχη των Ρεπουμπλικανών στο Κογκρέσο, οι οποίοι έχουν αρχίσει πλέον να συνειδητοποιούν ότι η περιπέτεια στην περιοχή της Μέσης Ανατολής μόνο δεινά έφερε στη χώρα τους και πλήγωσε καίρια τη διεθνή εικόνα της.

Ήδη, τον τελευταίο καιρό, ο ίδιος ο Μπους είχε αρχίσει να προσανατολίζεται σε ένα σταδιακό απεγκλωβισμό των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων από το Ιράκ, μόνο που δεν ήθελε αυτό να εκληφθεί ως υποχώρηση από τη μέχρι τώρα πολιτική του, ιδιαίτερα μετά την –παράλογη, σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις– απόφασή του, πριν από μερικούς μήνες, να στείλει

πρόσθετες στρατιωτικές δυνάμεις για την αντιμετώπιση των ανταρτών και την επιβολή της τάξης στο Ιράκ.

Την πρόθεσή του αυτή, μάλιστα, ο Μπους κατέστησε σαφή κατά την ξαφνική επίσκεψη-αστραπή που πραγμα-

τοποίησε στο Ιράκ, πριν από τρεις εβδομάδες, οπότε ανέφερε τη μερική αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων ως ένα ενδεχόμενο.

Τώρα, όμως, προχώρησε περισσότερο, φέρνοντας στην Ουάσιγκτον τον ίδιο το διοικητή των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων στο Ιράκ, στρατηγό Ντέιβιντ Πετρέους, για να... προτείνει στο Κογκρέσο τη σταδιακή αποχώρηση, από τώρα μέχρι τον ερχόμενο Μάρτιο, περισσότερων από 30.000 στρατιωτών από το Ιράκ –όσων δηλαδή εστάλησαν στο πλαίσιο της ενίσχυσης πριν από μερικούς μήνες.

Και αυτό το σχέδιο, όμως, δεν φαίνεται να γίνεται αποδεκτό από την πλειοψηφία των μελών του Κογκρέσου, τα οποία επιθυμούν τον πλήρη τερματισμό αυτής της επικίνδυνης για τις ΗΠΑ περιπέτειας, το συντομότερο δυνατό.

ΡΩΣΙΑ «ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ» ΜΕΘΟΔΕΥΕΙ Ο ΠΟΥΤΙΝ

Ο Βλαντίμιρ Πούτιν βιάζεται τελικά να προχωρήσει τάχιστα στην δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την αντικατάστασή του στην εξουσία, η οποία θα σηματοδοτηθεί στις προεδρικές εκλογές που θα διεξαχθούν στη Ρωσία τον ερχόμενο Μάρτιο.

Στο πλαίσιο αυτό, την Τετάρτη που μας πέρασε, ο πρωθυπουργός Μιχαήλ Φραντκόφ υπέβαλε την παραίτησή του, την οποία ο πρόεδρος Πούτιν έκανε δεκτή. Παρά το γεγονός, ωστόσο, ότι η παραίτηση Φραντκόφ έγινε ξαφνικά, είναι γνωστό ότι ο πρώην πρωθυπουργός είχε ζητήσει εδώ και καιρό από τον πρόεδρο να υποβάλει παραίτηση, προκειμένου να τον διευκολύνει στη λήψη και τον χειρισμό κάποιων «σημαντικών αποφάσεων» για τη χώρα.

Για τη θέση του παραιτηθέντος πρωθυπουργού προτάθηκε λίγο αργότερα, από τον ίδιο τον Πούτιν, ο 65χρονος Βίκτορ Ζούμπκοφ, μέχρι τώρα επικεφαλής της ομοσπονδιακής υπηρεσίας κατά του βρώμικου χρήματος, αλλά παλιός γνώριμος και συνεργάτης του Πούτιν, από την εποχή –γύρω στο 1990– που ο σημερινός πρόεδρος ήταν αντιδήμαρχος της Αγίας Πετρούπολης.

Δεν είναι ακόμα γνωστό το περιεχόμενο των «σημαντικών αποφάσεων» που υπαινίχθηκε ο Φραντκόφ, ανάμεσα στα άλλα, όμως, θεωρείται βέβαιο ότι τον ρώσο πρόεδρο απασχολεί το θέμα του διαδόχου του στην εξουσία, μια θέση για την οποία ακούγονται διάφορα ονόματα, μεταξύ των οποίων εκείνα του σημερινού αντιπροέδρου Ιγκόρ Ιβανόφ και του υπουργού Εξωτερικών Σεργέι Λαβρόφ.

Στο μεταξύ, ο Πούτιν συνεχίζει πιο εντατικά τις προσπά-

θειές του για να καθιερωθεί η Ρωσία ως αναμφισβήτητη δύναμη στο διεθνές πεδίο, στο πλαίσιο των διαφορών που έχει με την ΕΕ και τις ΗΠΑ στον ενεργειακό και τον επενδυτικό τομέα, αλλά και της διαμάχης με την Ουάσιγκτον για το θέμα της πυρηνικής ομπρέλας πάνω από την Ευρώπη, για την οποία οι Αμερικανοί συνεχίζουν τις διαπραγματεύσεις με την Τσεχία.

Έτσι, πρόσφατα παρουσιάστηκε ένα νέο ρωσικό υπερόπλο, μια βόμβα, για την οποία οι κατασκευαστές της ισχυρίζονται ότι είναι... οικολογική, καθώς, όπως λένε, δεν μολύνει την ατμόσφαιρα.

ΙΣΡΑΗΛ ΨΑΧΝΟΥΝ ΓΙΑ ΛΥΣΗ, ΑΛΛΑ...

Αισιόδοξες πληροφορίες για προσπάθειες προσέγγισης ανάμεσα στην ισραηλινή κυβέρνηση και την Παλαιστινιακή Αρχή, με στόχο την εξεύρεση τρόπων για το ξεπέρασμα της κρίσης στην περιοχή, έρχονται τις τελευταίες ημέρες.

Μεταξύ άλλων αναφέρουν ότι ήδη ο πρωθυπουργός Εχούντ Όλμερτ και ο πρόεδρος Μαχμούντ Αμπάς έχουν καταλήξει σχεδόν σε ένα κείμενο συμφωνίας, το οποίο κατοχυρώνει τη δημιουργία δύο ανεξάρτητων κρατών.

Μάλιστα, όπως λέγεται, η συμφωνία περιλαμβάνει τη δέσμευση για την εκκένωση όλων των εβραϊκών οικισμών της Δυτικής Όχθης και την ανακήρυξη της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας τόσο για τους Ισραηλινούς όσο και τους Παλαιστίνιους.

Οι «καλές ειδήσεις», όμως, χλώμιασαν από τις επιθέσεις με ρουκέτες, την περασμένη Τρίτη, εκ μέρους ένοπλων Παλαιστινίων εναντίον κέντρου νεοσυλλέκτων του ισραηλινού στρατού κοντά στη Λωρίδα της Γάζας, με αποτέλεσμα να τραυματισθούν περισσότερα από 50 άτομα, γεγονός που προκάλεσε έντονες συζητήσεις για νέο γύρο επιχειρήσεων στην περιοχή αυτή που παραμένει υπό τον έλεγχο της οργάνωσης Χαμάς.

Οι Μαχμούντ Αμπάς και Εχούντ Όλμερτ σε μια από τις τακτικές συναντήσεις που πραγματοποιούν τον τελευταίο διάστημα,

ΓΑΛΛΙΑ ΕΞΩ ΠΑΕΙ ΚΑΛΑ, ΜΕΣΑ ΟΜΩΣ;

Με το βλέμμα στραμμένο στη διεθνή εικόνα τόσο τη δική του όσο και της Γαλλίας, ο πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί έχει αποδυθεί σε έναν αγώνα δρόμου, με στόχο να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε γενικότερα διεθνές επίπεδο.

Έτσι, από τη μια πλευρά προσπαθεί να «εμπνεύσει» στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένα νέο αέρα, σε σχέση με μια σειρά καίρια ζητήματα, όπως η κοινή αγροτική πολιτική, η νέα ευρωπαϊκή συνθήκη που θα αντικαταστήσει το αποτυχημένο ήδη «ευρωσύνταγμα», το θέμα της διεύρυνσης της Ένωσης και άλλα. Ταυτόχρονα, επιχειρεί να πρωτοστατήσει και σε ζητήματα που αφορούν τις σχέσεις της Ευρώπης με τις χώρες της Μέσης Ανατολής, με στόχο, βεβαίως, να προασπίσει καλύτερα τα οικονομικά κυρίως συμφέροντα της χώρας του στην περιοχή αυτή.

Από την άλλη, όμως, ο Σαρκοζί, βρίσκεται αντιμέτωπος με σοβαρά προβλήματα στο εσωτερικό της Γαλλίας, όπου αναμένονται δυναμικές κινητοποιήσεις των εργατικών συνδικάτων, με αφορμή τα σχέδια για μια σειρά μετρρυθμίσεων στο ασφαλιστικό σύστημα της χώρας, που θα ανακοινωθούν στις 18 Σεπτεμβρίου και στις οποίες η κυβέρνηση φέ-

ρεται διατεθειμένη να προχωρήσει χωρίς προηγούμενη συζήτηση με τους κοινωνικούς εταίρους.

Ο ίδιος ο Σαρκοζί έχει δηλώσει, άλλωστε, ότι εξελέγη για να προωθήσει μεταρρυθμίσεις και να εκσυγχρονίσει τη Γαλλία. Τα δύο μεγαλύτερα εργατικά συνδικάτα, όμως, υποστηρίζουν ότι η κυβέρνηση διαστρεβλώνει πλήρως την ιδέα του κοινωνικού διαλόγου.

Ένα από τα ζητήματα που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων και το οποίο προκαλεί έντονες αντιδράσεις, είναι ένας νόμος που θα επιβάλει δραστικούς περιορισμούς στο δικαίωμα της απεργίας, καθώς, στην περίπτωση κήρυξης απεργίας θα πρέπει αυτή να ανανεώνεται σε καθημερινή βάση, με απόφαση της πλειοψηφίας του συνόλου των εργαζομένων της χώρας.

ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟ Η ΛΥΣΗ ΣΤΙΣ ΚΑΛΕΝΔΕΣ, ΑΛΛΑ Ο ΧΡΟΝΟΣ ΤΡΕΧΕΙ

Αποφασισμένοι να τραβήξουν σε μάκρος τις διαπραγματεύσεις για το μελλοντικό καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου εμφανίζονται οι Σέρβοι, στο πλαίσιο του νέου γύρου συζητήσεων που άρχισε ήδη, με τη μεσολάβηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ο οποίος κανονικά πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου.

Ουσιαστικά, μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έχει διαφανεί καμία αλλαγή στη στάση τόσο του Βελιγραδίου, το οποίο επιμένει σε ένα καθεστώς ευρείας αυτονομίας που θα διατηρεί το Κοσσυφοπέδιο ως σερβική επαρχία, όσο και των Αλβανών, οι οποίοι διεκδικούν την απόλυτη ανεξαρτησία και τη δημιουργία ενός κυρίαρχου κράτους.

Βεβαίως, η Δύση, προκειμένου να ξεπεραστεί η σθεναρά αρνητική θέση της Ρωσίας, η οποία απειλεί ότι θα ασκήσει βέτο στην περίπτωση μονομερούς ενέργειας που θα οδηγήσει στην ανεξαρτητοποίηση του Κοσσυφοπεδίου, δέχτηκε την επανάληψη των διαπραγματεύσεων.

Όλοι γνωρίζουν, όμως, ότι και αυτός ο γύρος θα αποβεί άκαρπος, όπως και ότι όλοι είναι έτοιμοι να αναγνωρίσουν ένα ανεξάρτητο Κοσσυφοπέδιο, αποδεχόμενοι την παγωμένη προς το παρόν πρόταση του πρώην διαμεσολαβητή του ΟΗΕ Μάρτι Αχτισάαρι. Στο πλαίσιο αυτό, μάλιστα, η Ουάσιγκτον έχει προειδοποιήσει ότι μετά την 10η Δεκεμβρίου δεν θα υπάρχει κανένα εμπόδιο για τις ΗΠΑ και τους συμμάχους της να αναγνωρίσουν την ανεξαρτησία της σερβικής αυτής επαρχίας.

Πέρα από αυτό, την απόφαση για την ανεξαρτησία προ-

σπαθούν να υποστηρίξουν οι Αλβανοί, προειδοποιώντας ότι η υπομονή τους έχει εξαντληθεί και απειλώντας ότι αν μετά τις 10 Δεκεμβρίου δεν υπάρξει απόφαση τότε θα κηρύξουν μονομερώς την ανεξαρτησία τους, με τη χρήση των όπλων αν χρειασθεί.

Από την πλευρά τους και οι Σέρβοι προειδοποιούν ότι μια μονομερής κήρυξη ανεξαρτησίας θα προκαλέσει νέες ταραχές και θα απειλήσει την ασφάλεια της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων. Σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες, μάλιστα, οι οποίες πάντως διαψεύδονται από την κυβέρνηση, ο πρωθυπουργός Βόισλαβ Κοστούνιτσα βολιδοσκοπεί τη διεθνή κοινότητα για την περίπτωση αποδοχής μιας παλιότερης ιδέας, από την εποχή ακόμα του Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς, για μια λύση διαμελισμού του Κοσσυφοπεδίου.

ΕΠΙΣΗΜΑΪΝΟΥΜΕ

«Χωράει» ο πολιτισμός στις εκλογές;

Οφείλει να χωράει. Οφείλει, ως ιδανική (αλλά όχι ουτοπική) συνεργός του πολιτικής πράττειν. Πάγιο συστατικό της θεσμικής διαδικασίας εκλογής των εκπροσώπων αντιπροσώπευσης και διακυβέρνησης της χώρας. Βέβαια, ο πολιτισμός δεν είναι *Persona*. Δεν έχει υλική υπόσταση. Δεν έχει δηλαδή όγκο, βάρος, έκταση. Δεν είναι κώδικας όπως εκείνος του Χαμουραμπί, ή του Δεκάλογου του Μωϋσή. Κανένας νομικός κώδικας (αστικός, ποινικός, δικονομικός) δεν περιέχει συγκεκριμένες διατάξεις για τον πολιτισμό, ούτε ως λέξη δεν τον αναφέρει. Το Πρωτοδικείο ή το Εκλογοδικείο τόσο στις προϋποθέσεις ανακήρυξης υποψηφίων βουλευτών όσο και στην ακύρωση της εκλογής τους δεν συμπεριλαμβάνει αναφορές σε κωλύματα πολιτισμού. Και όμως, ο πολιτισμός είναι ένα διαμορφωτικό συστατικό της ανθρώπινης μοίρας και της ιστορικής της διαδικασίας. Δεν είναι ιδεολογία, ούτε νόμος της φύσης γι' αυτό και δεν υπάρχει οριστικός του ορισμός. Είναι κάτι σαν τον μαγνητισμό και τον ηλεκτρισμό· μόνο τις ιδιότητές τους γνωρίζουμε.

Γι' αυτό λέμε π.χ. ότι η διαμόρφωση της Διονυσίου Αεροπαγίτου ήταν (εκτός των πρακτικών της αποτελεσμάτων) μια πράξη και πολιτισμού. Το ίδιο μπορούμε να πούμε και για το συγκεκριμένο περιεχόμενο του φετινού προγράμματος του Φεστιβάλ Αθηνών. Πολιτισμός θα ήταν μια φιλελεύθερη, ουμανιστική παιδεία. Το τέλειο παράδειγμα πολιτισμού, και μάλιστα πολιτικού πολιτισμού, ήταν ο *Επιτάφιος* του Περικλή για τους πρώτους Αθηναίους νεκρούς του Πελοποννησιακού πολέμου. Πολιτισμός είναι τα άφθονα και μεγάλα δάση και η αποτελεσματική προστασία τους.

Αυτός ο «πολιτικός πολιτισμός», που τόσο σπάταλα και παραπειστικά γίνεται χρήση αυτής της έκφρασης, οφείλει να διαχέει την αίσθηση –για να το πούμε και με μια δόση λυρισμού– την αύρα του πολιτικού ήθους, ατομικού και συλλογικού. Να καλύπτει το πολιτικό όραμα όσο και την πολιτική καθημερινότητα των οποίων η «γραμματική και το συντακτικό» υποχρεωτικά θα διατρέχει αποκαλυπτικά το ύφος και το ήθος και ετούτων, όπως και όλων, των εκλογών.

Η προεκλογική φιέστα των μεθαιριών «τεφρών» εκλογών κατέβασε το θερμόμετρο των προφάσεων στο χαμηλότερο σημείο όλων των μεταπολιτευτικών εκλογικών αναμετρήσεων. Η διαχειριστική πρακτική, πιστό αντίγραφο της γραφειοκρατικής λογικής, κυριάρχησε. Κατακλυσμός της δίχως περιστολή ασυδοσίας του παραπειστικού, της γενικόλογίας, των ρητορικών τσιτάτων και της αφοριστικής καταγγελίας όλων εναντίον όλων. Όλα ομοιόμορφα, αφελή, τυποποιημένα. Ακούγονται σαν αντίλαλος του ίδιου επιχειρήματος: Τα θετικά πεπραγμένα –πρόσφατα και του παρελθόντος– κατά τους μεν, ακούγονται να συνιστούν εθνική συμφορά για τους δε και δίχως αιδώς, το αυτό επαναλαμβάνεται αντίστροφα. Ακόμα και τα γραφικά «κατά συνθήκη ψεύδη» του παλαιο-πολιτικαντισμού (γι' αυτό και συχνά παραβλεπτά) μπαίνουν στο οπλοστάσιο των επιχειρημάτων ακόμα και «επιφανών» και πρωτοκλασάτων στελεχών.

Παρά την εξοντωτική χρήση του τηλεοπτικού μέσου, το οποίο θα μπορούσε να καταστεί το «μια κι έξω» σύγχρονο εργαλείο ενημέρωσης του εκλογικού σώματος απ' όλες τις υποψήφιες παρατάξεις, εξακολουθεί και η ρυπογόνα πλημμυρίδα χαρτιού με τα επαναλαμβανόμενα κομπορρήμονα κείμενα-φωτογραφίες, διογκωμένα βιογραφικά και πομπώδεις υποσχέσεις. Είτε με το ταχυδρομείο, είτε χέρι με χέρι, όλα –αδιάβαστα– στο καλάθι των αχρήστων. Η μετά μανίας επίκληση οικολογικο-περιβαλλοντικών αισθημάτων, αναιρείται –ΑΠ' ΟΛΟΥΣ– με την κανιβαλιστική αφισορύπανση των τοίχων και όποιας επιφάνειας είναι διαθέσιμη. Η αναιδής και εκκωφαντική, ολόημερη και μονότονη μουσική με ένταση στη διαπασών μας υπογραμμίζει το πώς αντιλαμβάνονται την αισθητική, το ήθος και το περιεχόμενο του «πολιτικού πολιτισμού». Τόσα χρόνια, τόσες ευκαιρίες, τόση πείρα, όλα πήγαν χαμένα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

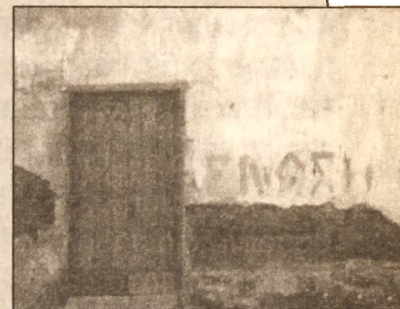
- Το **36ο Φεστιβάλ Βιβλίου** συνεχίζει να απλώνει τους πάγκους του στον πεζόδρομο της Διονυσίου Αεροπαγίτου από τις 14 ως τις 30 Σεπτέμβρη.

Ώρες λειτουργίας: Δευτ.-Πεμπ. 18.00-22.30, Παρ.-Σαβ. 18.00-23.00 και την Κυριακή 11.00-22.30.

- Ο Σεπτέμβρης δεν τέλειωσε ακόμα και οι μουσικές βραδιές στο **Μουσείο Λαϊκών Οργάνων** στην Πλάκα συνεχίζονται. Πληροφορίες για το πολύ ενδιαφέρον πρόγραμμα στο τηλ.: 210-2233841 και στο δισκοπωλείο «Νίκος Ξυλούρης», τηλ.: 210-3222711.

- Λίγο πιο κάτω απ' τα σουβλάκια στη Λειβαδιά συναντιούνται πολλοί και **σημαντικοί γάλλοι γελοιογράφοι**. Η έκθεση διαρκεί ως τις **21 Σεπτεμβρίου** και για πληροφορίες στο τηλ.: 6973.527622.

- Το πιο ωραίο σύνθημα που επικράτησε στους δρόμους των Εξαρχείων πριν δέκα χρόνια ήταν το «Σάκη Ρουβά, I love you». Περιδιαβαίνοντας βρίσκεις συνθήματα που μπορούν να σου αλλάξουν, αν όχι την ζωή, τη στιγμούλα σου. Ο **Τάσος Κωστέας** εκθέτει από τις 19 ως τις 28 Σεπτεμβρίου στην Κυπριακή Πρεσβεία **«Το σπίτι**

της Κύπρου» φωτογραφίες με πολιτικά συνθήματα και επιγραφές. Η έκθεση έχει τον τίτλο «Ιστορία με μπογιά». Ηρακλείου 10, Κολωνάκι, τηλ.: 210-3641217.

- **Μειωμένη κατά 19% η προσέλευση στα μουσεία, λένε, ενώ αυτά μας περιμένουν υπομονετικά:**

- Στο **Αρχαιολογικό Μουσείο Μαραθώνα** εκτίθενται ευρήματα από τη Νεολιθική εποχή ως και την ύστερη Ρωμαϊκή περίοδο. Τηλ.: 22940-55155.

- Το **Μουσείο Ισλαμικής τέχνης** φιλοξενεί αντικείμενα από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, τη Μέση Ανατολή, την Υεμένη και την Ιβηρική Χερσόνησο. Κάθε Τετάρτη είσοδος ελεύθερη. Τηλ.: 210-3225550.

- Το **Μουσείο Πιερρίδη Αρχαίας Κυπριακής Τέχνης** παρακολουθεί την ιστορία του κυπριακού πολιτισμού από τα προϊστορικά χρόνια ως τον Μεσαίωνα. Τηλ.: 210-3480000.

- **«Τα φύλλα του βιβλίου της γης αποκαλύπτουν»:** Στο **Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης** τηλ.: 2310-830538, παρουσιάζεται και με οπτικοακουστικά μέσα το χρονικό των ανασκαφών των ξένων αρχαιολογικών σχολών στην Ελλάδα.

Νίκος Νικολαΐδης (1939–2007)

«Έφυγε» παρέα με την «Glendora»...

Την Τετάρτη, 5 Σεπτεμβρίου, «έφυγε» (αν και με τον τρόπο του παρέμενε ωσεί «απών» από τη χύδην ελληνική, καλλιτεχνική πραγματικότητα), σε ηλικία 68 ετών ο Νίκος Νικολαΐδης, κινηματογραφικός σκηνοθέτης, σεναριογράφος και παραγωγός των ταινιών του καθώς και σκηνοθέτης διαφημιστικών σποτς. Επίσης έγραψε τρία βιβλία: *Οι τυμβωρύχοι* (διηγήματα, 1964), *Ο οργανισμένος Βαλκάνιος* (μυθιστόρημα, 1974) και *Γουρούνια στον άνεμο* (μυθιστόρημα, 1992). Σημαντική, για αρκετούς λόγους αυτή η έτσι κι αλλιώς πρόωγη απώλεια, αν και ο θάνατος είναι πάντοτε πρόωρος για τους δικούς μας ανθρώπους. Για τον Νικολαΐδη, τον συγκεκριμένο σκηνοθέτη (άχρωμη που ακούγεται μόνη της η λέξη σκηνοθέτης), είναι, επειδή τον βρήκε σε δημιουργική ακμή (από το 1999 μέχρι το 2005 παρουσίασε 3 ταινίες σε σύνολο 8· τόσες όλες κι όλες πρόλαβε να τελειώσει). Αλλά και για την προσωπική μοναδικότητα αισθητικής αρτιότητας και αφηγηματικών τρόπων τις οποίες

διέθεταν –σε όλη την ιστορία του ελληνικού σινεμά– οι ταινίες αυτές, αναγνωρισμένες μέσα και έξω από την Ελλάδα. Άλλωστε, η κινηματογραφική και η αφηγηματική ταυτότητα του έργου του δεν είχε τα γνωστά στοιχεία αναγνωρίσιμης «εθνικότητας», εκτός, βέβαια, από το ότι όλο αυτό το έργο παρήχθη στην Ελλάδα, με έλληνες συντελεστές (τεχνικούς και ερμηνευτές) και σε ελληνική γλώσσα. Πρόκειται για έναν κινηματογράφο που ανήκει στον μυθολογικό διεθνισμό της «καταραμένης» τέχνης, αυτής που χάριν (παρεξηγημένης) ευκολίας δεχτήκαμε να την αποκαλούμε «αντισυμβατική», «τέχνη του περιθωρίου», «των losers», «των αντικοινωνικών» κ.λπ., παραγνωρίζοντας ότι (για να μείνουμε στον Νικολαΐδη) το βασικό συστατικό της, αυτό που τη δικαιώνει και που δεν μπορεί να το ξεθωριάσει ο χρόνος είναι η ποιητική ένταση και γνησιότητα οι οποίες παράγουν αισθητική ευφορία και συγκίνηση. Αυτές που «καθαγιάζουν» αυτούς τους ήρωες του πουθενά, έτσι όπως μετεωρίζονται στη φαντασία του

Ο Νίκος Νικολαΐδης.

δημιουργού τους. Αυτό θα μείνει από τις ταινίες του Νικολαΐδη, μαζί με την απρόσιτη τελειότητα της κατασκευής τους, την αισθητική τελειομανία κάθε πλάνου και την ταλαντούχα ικανότητα κινηματογραφικής σκηνοθεσίας. Συμπερασματικά, κάθε του ταινία και ένα έργο τέχνης.

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1939. Στην πόλη αυτή –στην οποία, φυσικά, συμπεριλαμβάνεται και το ορμητήριο-κατοικία του, της Κηφισιάς– διέτρεξε όλη του τη ζωή. Σκηνοθεσία σπούδασε –τυπικά– στη σχολή Σταυράκου και σκηνογραφία θεάτρου στη σχολή Βακαλό (αυτό το δεύτερο εφόδιο αξιοποιήθηκε στο σύνολο του έργου του). Κάνει το κινηματογραφικό του ντεμπούτο το 1962 με τη μικρού μήκους ταινία «Lacrimae Rerum» εμπνευσμένη από το ομώνυμο ποίημα του Λάμπρου Πορφύρα. Ακολούθησε τον επόμενο χρόνο άλλη μία, η 45λεπτη «Άνευ όρων». Για κάποιο διάστημα βοηθός του Βασίλη Γεωργιάδη και το 1975 παρουσιάζει την πρώτη μεγάλου

Ο Κων. Τζούμας και ο Άλκης Παναγιωτίδης στην ταινία μιας γενιάς, «Τα κουρέλια τραγουδάνε ακόμα».

μήκους δουλειά του «Ευριδίκη Β.Α. 2037». Μια ψυχολογική αλληγορία, την οποία ο ίδιος είχε χαρακτηρίσει ως «την πιο στέρη ταινία που έχει γυρίσει». Η συνέχεια ανήκει στον απρόσμενο για την κινηματογραφική μας πραγματικότητα αιφνιδιασμό με τις δύο εμβληματικές, γενικά για την ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου, ταινίες του «Τα κουρέλια τραγουδάνε ακόμα» (1979) και «Γλυκειά συμμορία» (1983). «Ήταν ολοφάνερη –έγραψε ο άλλος πρόωρα χαμένος, ο Μπάμπης Ακτσόγλου– η προσπάθεια να βγει το νέο ελληνικό σινεμά από το γκέτο της πολιτικο-αγωνιστικής μυθοπλασίας ή των ακραίων πειραματισμών». Το αξιοσημείωτο αυτής της διαπίστωσης δεν αφορούσε μόνο τον Νίκο Νικολαΐδη αλλά μια γενιά πρωτοεμφανιζόμενων σκηνοθετών (π.χ. Γ. Πανουσόπουλος «Οι απέναντι», Ν. Παναγιωτόπουλος «Τα χρώματα της Ίριδος», Β. Βαφέας «Ανατολική περιφέρεια», Ν. Ζερβός «Εξόριστος στην κεντρική λεωφόρο») η οποία απέφυγε, ή αρνήθηκε, την ένταξή της στον «στρατευμένο» πολιτικό ή τον πολιτικοποιημένο κοινωνικό κινηματογράφο, της κυρίαρχης τότε ιδεολογίας, ο οποίος, με σπάνιες εξαιρέσεις –και κυριότερη αυτή του Θόδωρου Αγγελόπουλου– δεν άφησε πίσω του παρά άτεχνα και μίζερα κατάλοιπα. Η «Πρωινή περίπολος» (1987), απόπειρα ταινίας επιστημονικής φαντασίας, παρά την επιμελημένη δουλειά, ήταν ίσως η λιγότερο «νικολαϊδική» ταινία. Θα έλθει, όμως, μετά 3 χρόνια το «Singapore Sling», περίτεχνο αποκο-

Οι Βίκκο Χάρρις, Τζένη Κιτσέλλη και Αρχόντισσα Μαυρακάκη στην τελευταία του ταινία «The zero years».

ρύφωμα της σκηνοθετικής δεξιότητας του Νικολαΐδη. Όπου η δραματουργική «νοσηρότητα» και η κατά καιρούς απώθηση του θεατή από σκηνές νατουραλιστικού ρεαλισμού, χάρη στην καταλυτική συμβολή της μόνηρης σκηνογράφου και ενδυματολόγου του Μαρί-Λουίζ Βαρθολομαίου και την καλύτερη ασπρόμαυρη φωτογραφία –του Άρη Σταύρου– που έδωσε ποτέ ο ελληνικός κινηματογράφος, η ταινία μεταμορφώνεται σ' ένα απόλυτο κινηματογραφικό αποτέλεσμα ελεγειακού λυρικού κρεσέντο. Και είναι από αυτό το αποτέλεσμα που η τέχνη αποδεικνύει την αυθεντικότητά της. Οι δύο επόμενες ταινίες του «Θα σε δω στην κόλαση, αγάπη μου» (1999) και «Ο χαμένος τα παίρνει όλα» (2002) συνεχίζουν, επιτείνοντάς τις, τις θεματικές και τις σκηνοθετικές εμμονές του. Οι ήρωές του βρί-

σκουν τη δικαίωσή τους μόνο στον παραλογισμό της αυτοκαταστροφικής υπέρβασής του. Η απόγνωση του αδιεξόδου στην τέχνη είναι μια μορφή ελευθερίας. Όχι πλέον η τέχνη για την τέχνη αλλά ο κινηματογράφος για τον κινηματογράφο. Αυτό ο Νικολαΐδης το πραγματοποιεί με εκθαμβωτικό όσο και μοναδικό τρόπο. Η, δυστυχώς, τελευταία του ταινία «The zero years» (2005) ενώ διατηρεί όλα τα ποιητικά γνωρίσματα –κυρίως υλικά «σινεφιλίας»– των δυο προηγούμενων ταινιών του, καθώς και τα παγιωμένα χαρακτηριστικά της α-λα Νικολαΐδη μανιέρας, γίνεται, εντούτοις, μια φανερή προσπάθεια «διάρρηξής» τους με την είσοδο κοινωνικών δραματουργικών υπονοουμένων. Γινόνταν φανερά από τον δυναμικό ρόλο των ερμηνειών, των χαρακτήρων και των διαλόγων. Ήταν, ενδεχομένως μια στροφή του ώριμου Νικολαΐδη να φέρει την τέχνη του σε επαφή με πιο αναγνωρίσιμα αδιέξοδα της ζωής στο κοινωνικό «γήπεδο». Ίσως αυτή η παρατεταμένη, 30χρονη, «εφηβική» του περιπλάνηση, κάπου ανάμεσα στους κόσμους του Φρανσουά Βιγιόν, του θείου Μαρκήσιου, του Μπάροουζ ή του Κέρουακ, όδευε προς το τέλος της. Γι' αυτό λέμε ότι ήταν απώλεια και πρόωρη η «αναχώρησή» του.

Ήταν παντρεμένος με τη Μαρί-Λουίζ Βαρθολομαίου και είχε δυο παιδιά, τον μουσικό Συμεών και τη Θεοδώρα.

Η Meredyth Herold και ο Παναγιώτης Αθανασούλης στο «Singapore Sling» (1990).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΣΥΝΕΧΕΙΑ...

Θεατρο Πειραιώς 260

Πιοτρ Φομένκο, Άρπαντ Σίλλινγκ και τρεις σκηνοθέτες με παραγωγές της Volksbühne Am Rosa-Luxemburg-Platz, οι Κριστόφ Μαρτάλερ, Ντιμίτερ Γκότσεφ και Φρανκ Κάστορφ φιλοξενήθηκαν φέτος στην Πειραιώς 260. Από ελληνικής πλευράς η Μάγια Λυμπεροπούλου, η Άννα Κοκκίνου και ο Μιχαήλ Μαρμαρινός δοκιμάστηκαν δουλεύοντας πάνω σε μη θεατρικά κείμενα, ενώ ο Νίκος Καραθάνος επέλεξε να πειραματιστεί αποκλειστικά με άνδρες ηθοποιούς σε ένα έργο με αποκλειστικά γυναικείους ρόλους.

Για τους δύο πρώτους σκηνοθέτες και τις εξαιρετικές δουλειές που είδαμε στην Πειραιώς, το *Πόλεμος και Ειρήνη* και τον *Γλάρο*, έχω ήδη γράψει σε προηγούμενα τεύχη. Οι τρεις γερμανοί της Λαϊκής Σκηνής του Βερολίνου ήρθαν να διχάσουν, να προβληματίσουν, να εντυπωσιάσουν, να προκαλέσουν ακόμη μια φορά σκέψεις για το σύγχρονο ελληνικό θέατρο και τη σχέση του με τα ευρωπαϊκά δρώμενα. Σκηνοθέτες που έχουν ήδη δώσει το στίγμα τους στον ευρωπαϊκό χώρο και που προέρχονται από ένα άκρως πρωτοποριακό θέατρο με δουλειές δοκιμασμένες αλλά και πιο πρόσφατες.

Η **Φρουτόμυγα** του ελβετού σκηνοθέτη Κρίστοφ Μαρτάλερ (21-23 Ιουνίου) αναπτύχθηκε γύρω από τη σταδιακή απώλεια του έρωτα, την αγάπη και την τεχνητή γονιμοποίηση, με αφορμή πειράματα πάνω σε μια κοινή φρουτό-

Ο **Ιβάνωφ** του Τσέχωφ σε σκηνοθεσία Ντιμίτερ Γκότσεφ

μυγα. Ένας πιανίστας και ανθρωπάκια ντυμένα στα λευκά κινούνταν παραπέμποντας σε εγκλωβισμένες μύγες σε δοκιμαστικούς σωλήνες σε ένα σκηνικό μεταξύ εργαστηρίου βιολογίας και αποδυτηρίων που φιλοτέχνησε η σταθερή συνεργάτις του Μαρτάλερ, η σκηνογράφος Άννα Βιέμπροκ. Άριες από γνωστές όπερες και ελαφρά τραγούδια επικρατούσαν στη σκηνή και διακόπτονταν από σύντομους μονολόγους. Μια παράσταση δύσκολη για ένα

κοινό όπως το ελληνικό που η όπερα δεν του είναι προσφιλής και που διαθέτει ανεπαρκή μουσική παιδεία· ίσως για τον λόγο αυτό κουράστηκε εύκολα από τη διάρκειά της. Ο Μαρτάλερ, που ξεκίνησε τη δεκαετία του '70 ως μουσικός θεάτρου, επεδίωξε μέσα από την παράσταση μια άμεση επικοινωνία με το κοινό με λυρισμό, γλυκιά μελαγχολία αλλά και σκληρότητα.

Ο **Ιβάνωφ** του βετεράνου βούλγαρου σκηνοθέτη Ντιμίτερ Γκότσεφ (27 & 28 Ιουνίου), μια παράσταση που το περιοδικό *Theater Heute* την τίμησε με βραβείο σκηνοθεσίας και σκηνογραφίας το 2005, είναι μια μοντέρνα ανάγνωση του κλασικού έργου του Τσέχωφ. Ένα σύννεφο ομίχλης κάλυπτε τη σκηνή σε όλη τη διάρκεια της παράστασης αφήνοντας να διαγραφεί ευκρινώς η υπαρκτή αγωνία των τσεχωφικών ηρώων (σκηνικά Κάτριν Μπρακ). Χωρίς σκηνικό και φροντιστήριο, με σύγχρονα κοστούμια δημιούργησε την ατμόσφαιρα της πλήξης και του τέλους που ζουν οι ήρωες του τέλους του 19ου αιώνα σε μια αναλογία με την σημερινή βερολινέζικη κουλτούρα και κατ' επέκταση τον σύγχρονο κόσμο. Ο Σάμουελ Φίντσι έκανε, με εκπληκτική τεχνική, τον Ιβάνωφ έναν από εμάς, έναν κοινό, τελματωμένο άνθρωπο, παγιδευμένο στην ακινησία της καθημερινότητάς του.

Ο κύκλος των παραστάσεων της Φολκσμπίνε στην Αθήνα έκλεισε με τον **Βορρά** του Λουί Φερντινάν Σελίν (14-16 Ιουνίου) σε σκηνοθεσία του «τρομερού παιδιού» της ανατολικο-γερμανικής σκηνής, του γνωστού Φρανκ Κάστορφ. Ο Κάστορφ ανέλαβε

Ο Βορράς του Λουί Φερντινάν Σελίν
σε σκηνοθεσία Φρανκ Κάστορφ

Οι Οκτώ Γυναίκες του Ρόμπερτ Τόμας
σε σκηνοθεσία Νίκου Καραθάνου

Η Φρουτόμυγα του Κρίστοφ Μαρτάλερ

τη Φολκσμπίνε μετά την πτώση του τείχους και την ανέδειξε σε σημαιοφόρο θέατρο της πρωτοπορίας. Ο Σελίν (1894–1961) είναι ένα πρόσωπο αμφισβητούμενο και αμφιλεγόμενο που προκάλεσε με τη φιλογερμανική και αντισιμιτική στάση του. Ο Βορράς, που αποτυπώνει την υπό κατάρρευση Γερμανία, είναι το πρώτο μέρος της τριλογίας του *Ταξίδι στην άκρη της νύχτας* που περιγράφει τη διαφυγή του από τη Γαλλία μετά την απαγγελία κατηγορίας για συνεργασία με τους Ναζί. Μια παράσταση με την πρόθεση να είναι πολιτική, με φιλμάκια που ο Κάστορφ θεωρεί πολιτικά εδάφια (ανάμεσα τους σίριαλ με δημοφιλείς ηθοποιούς και φιλμάκια με τον ηθοποιό Σελίν), αλλά που ακροβάτησε ανάμεσα στην υπερβολή και στην πλήρη αποδόμηση.

Οι *Οκτώ Γυναίκες* του Ρόμπερτ Τόμας (2–6 Ιουνίου) που σκηνοθέτησε ο Νίκος Καραθάνος σε μετάφραση του Κοσμά Φοντούκη διέθεταν ένα μεγάλο πλεονέκτημα: Οκτώ εξαιρετικούς ηθοποιούς (Γιώργος Γάλλος, Νίκος Καραθάνος, Γιάννης Κότσιφας, Χρήστος Λούλης, Αργύρης Ξάφης, Χρήστος Στέργιογλου, Κοσμάς Φοντούκης, Αιμίλιος Χειλάκης) οι οποίοι είχαν αφεθεί με εμπιστοσύνη στα χέρια του σκηνοθέτη τους παίζοντας με κέφι, με όρεξη και με φρενήρη ταχύτητα. Στις δύο ώρες που διαρκούσε η παράσταση οι οκτώ άντρες ηθοποιοί –που υποδύονταν οκτώ γυναίκες σε κατάσταση πανικού μετά από μια δολοφονία– ανεβοκατέβαιναν το δύσκολο, αλλά εντυπωσιακό, χιονισμένο τοπίο της σκηνής (σκηνικά – κοστούμια Έλλη Παπαγεωργακοπούλου) παρασύροντας τους θεατές σε μια ανάλαφρη μεν, αλλά αβίαστη και καθόλου πληκτική ψυχαγωγία. Φορώντας ίδια, μακριά μαύρα

βικτωριανά φορέματα και μποτίνια, χωρίς μακιγιάζ και περούκες, κάνοντας χρήση στοιχείων καρτούν και με έναν ξέχειλο ενθουσιασμό απέφυγαν επιτυχώς τον ευτελισμό, τον οποιοδήποτε τραβεστισμό και το γκροτέσκο και έκαναν μια παράσταση που δεν κινδύνευε ούτε από την «καινοτομία» αλλά ούτε και από το «κενό».

Η Μάγια Λυμπεροπούλου χρόνια προετοιμαζόταν για τους *Δαιμονισμένους* του Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι (22–31 Ιουλίου). Η μεταφορά του αριστουργηματικού μυθιστορήματος στη σκηνή αποτελούσε ένα όνειρο για τη σπουδαία ηθοποιό και σκηνοθέτρια, όμως η υλοποίησή του αποδείχθηκε ιδιαίτερα δύσκολη. Η διασκευή που παρακολουθήσαμε ήταν ιδιαίτερα πλατιά και κουραστική: ολόκληρες σκηνές θα μπορούσαν να αφαιρεθούν, άλλες να συντομευτούν και η παράσταση να έχει ρυθμούς πιο γοργούς που θα αιχμαλώτιζαν την προσοχή των θεατών και θα εμποδίζαν την κόπωση τους από τη σχεδόν οκτώ ωρών, μαζί με τα διαλείμματα, παράσταση. Η συνύπαρξη σημαντικών ηθοποιών που συμμετείχαν στο εγχείρημα (ανάμεσά τους ο Γιώργος Πυρπασόπουλος, η Μάνια Παπαδημητρίου, ο Νίκος Χατζόπουλος, ο Κωνσταντίνος Παπαχρόνης, ο Δημοσθένης Παπαδόπουλος, η Βίκη Βολιώτη, ο Θοδωρής Κατσαφάδος, η Άννα Μάσχα, ο Κώστας Μπερικόπουλος) δεν ήταν αρκετή για ένα αποτέλεσμα συνοχής. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες που κατέβαλαν, ο καθένας τους φαινόταν να φέρει στη σκηνή τους δικούς του υποκριτικούς κώδικες και να προσπαθεί να ερμηνεύσει αυτό που εκείνος είχε συλλάβει. Ήταν εμφανής η απουσία ενός άξονα, μιας κοινής κατεύθυνσης προς την οποία όλοι οι συντελεστές θα κατευθύνονταν.

Ατυχή, άχρωμα και άγευστα τα σκηνικά και κοστούμια της Θάλειας Ιστικοπούλου.

Στην ενότητα «Από την πεζογραφία στη σκηνή» ήταν ενταγμένη η παράσταση που σκηνοθέτησε η Άννα Κοκκίνου με τίτλο *Οι ιστορίες του Δημήτρη Χατζή* (23–26 Ιουλίου). Τα διηγήματα *Το τέλος της μικρής μας πόλης*, *Ανυπεράσπιστοι*, *Θητεία*, *Σπουδές* και τα μυθιστορήματά του *Φωτιά* και *Το διπλό βιβλίο* με συνεκτικό ιστό τα δοκίμιά του Δημήτρη Χατζή (όπως *Το πρόσωπο του νέου ελληνισμού*) ήταν το υλικό που πήρε η σκηνοθέτρια, αλλά που δυστυχώς δεν μπόρεσε να μετουσιώσει στη σκηνή. Η παράσταση στερήθηκε όχι μόνο της όψης και της γλώσσας αλλά και της συνέπειας απέναντι στον συγγραφέα της. Έναν συγγραφέα που ασχολήθηκε όχι με το επιφανειακό και το τετριμμένο αλλά εμψύσωσε στο έργο του τη δύναμη ενός έθνους και μιας κοχλάζουσας ιστορίας που αντικαθρεπτιζόταν σε κάθε του έργο.

Ο Μιχαήλ Μαρμαρινός πειραματίστηκε με το *Πεθαίνω σαν χώρα* του Δημήτρη Δημητριάδη, σε μια παράσταση για την οποία χρησιμοποιήθηκε ένας μεγάλος αριθμός εθελοντών (30 & 31 Ιουλίου). Έχω την αίσθηση ότι το ίδιο το κείμενο λειτούργησε σαν μια δικαιολογία για να εκφράσει ο σκηνοθέτης τη συνέχεια ενός προβληματισμού που ξεκίνησε με τον *Εθνικό Ύμνο* και συνεχίστηκε με μια σειρά παραστάσεων που στόχευαν στην αυθόρμητη και πρωτότυπη έκφραση, στην αξιοποίηση του δυναμικού του και στη διατύπωση καίριων ερωτημάτων και αποριών. Η συμμετοχή της παλιάς δόξας του λαϊκού τραγουδιού Μπέμπας Μπλανς ήταν μια νότα νοσταλγίας και σύνδεσης με το παρελθόν.

ΕΙΡΗΝΗ Μ. ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Η δεκαετία του '60 και το έντεχνο ελληνικό τραγούδι

Η χρονική περίοδος από τη λήξη του Εμφυλίου πολέμου μέχρι και την επιβολή της δικτατορίας, το 1967, αποτελεί, σύμφωνα με ορισμένα κριτήρια, μια ενιαία φάση στην πολιτική και την κοινωνική ιστορία της χώρας. Παρουσιάζει όμως και εσωτερικές διαφοροποιήσεις, τέτοιες που να δικαιολογούν τη διαίρεσή της ανά δεκαετίες.

Η δεκαετία του '60 έχει τα δικά της χαρακτηριστικά. Το 1960 είναι έτος κοινωνικής αναταραχής: Αρχίζει το μεταναστευτικό ρεύμα προς το εξωτερικό, η διαρροή ενεργού πληθυσμού από τις αγροτικές κυρίως περιοχές –με κατεύθυνση τόσο το εξωτερικό όσο και τα αστικά κέντρα της χώρας– είναι τώρα εντονότερη, η εσωτερική μετανάστευση οδηγεί σε σημαντική αύξηση του εργατικού δυναμικού, αρχίζει επίσης η εκβιομηχάνιση της χώρας.

Το κράτος παραμένει αυταρχικό, όμως ένα νέο κλίμα διαμορφώνεται σταδιακά. Η Αριστερά έχει επανενταχθεί στην πολιτική σκηνή διαμέσου της ΕΔΑ και θα οδηγήσει με δυναμικές κινητοποιήσεις στην κατακόρυφη άνοδο των κοινωνικών αγώνων της δεκαετίας αυτής. Εκδημοκρατισμός, Εκπαίδευση, Κυπριακό είναι το πεδίο στο οποίο επικεντρώνονται τώρα οι κοινωνικοί αγώνες.

Στη δεκαετία του '60 το Εκπαιδευτικό πρόβλημα αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά και κεντρικά πολιτικά ζητήματα. Τα συνθήματα «1-1-4» και «15%

για την Παιδεία» πιστοποιούν την πολιτικοποίηση των φοιτητικών αιτημάτων. Τομή στην ανάπτυξη των κοινωνικών αγώνων θεωρείται η κηδεία του βουλευτή Γρηγόρη Λαμπράκη, ο οποίος δολοφονήθηκε τον Μάιο του 1963 στη Θεσσαλονίκη.

Η πολιτική αστάθεια χαρακτηρίζει την εποχή. Η 15η Ιουλίου 1965 είναι μία από τις κορυφαίες αποφράδες μέρες της σύγχρονης Ελληνικής ιστορίας. Άναυδος ο ελληνικός λαός μαθαίνει ότι ο βασιλιάς Κωνσταντίνος, κλιμακώνοντας την επίθεση του εναντίον του νόμιμου πρωθυπουργού της χώρας Γεωργίου Παπανδρέου, αφού τον εξανάγκασε σε παραίτηση, όρισε τριμελές κυβερνητικό κλιμάκιο. Ο Γεώργιος Παπανδρέου απέναντι στο βασιλικό αυτό πραξικόπημα και στην αποστασία θα κηρύξει τον ανένδοτο αγώνα υπέρ της δημοκρατίας. Η Αθήνα συγκλονίζεται από γιγαντιαίες, αλληπάλληλες διαδηλώσεις για ένα μήνα, η κυβέρνηση απαντά με βία, στις 21 Ιουλίου η αστυνομία δολοφονεί τον αριστερό φοιτητή Σωτήρη Πέτρουλα.

Τη νύχτα της 20ης προς 21η Απριλίου του 1967 μια μικρή ομάδα μεσαίων αξιωματικών κατόρθωσε να εγκαθιδρύσει στρατιωτική δικτατορία, που θα κρατήσει επτά ολόκληρα χρόνια και τελικά θα πέσει τον Ιούλιο του 1974, αφού προηγήθηκαν οι φοιτητικές κινητοποιήσεις, με αποκορύφωμα το Πολυτεχνείο το Νοέμβριο του 1973, και η κατάληψη της μισής Κύπρου, το καλοκαίρι του 1974.

Πολιτική αστάθεια, κρατική βία, αυταρχισμός, μετανάστευση, κοινωνικοί αγώνες, δικτατορία, αντιπαροχή,

άναρχη δόμηση είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά της δεκαετίας αυτής.

Υπάρχει, όμως, ένας χώρος όπου πραγματικά γίνονται θαύματα. Είναι ο χώρος της μουσικής και του έντεχνου τραγουδιού. Η νέα αυτή εποχή για το ελληνικό τραγούδι που άρχισε με τον «Επιτάφιο» του Μίκη Θεοδωράκη και Γιάννη Ρίτσου, εκτός από την ουσιαστική αλλαγή στη μουσική φόρμα, έφερε και μια άλλη αλλαγή στο περιεχόμενο των στίχων. Η εισβολή της ποίησης έδινε μια εντελώς διαφορετική και ιδιαίτερη διάσταση και δυναμική στο τραγούδι που μέχρι τότε έπασχε από το στίχο. Το τραγούδι τώρα πια αποκτούσε δυνατότητες με τεράστιες εκπολιτιστικές διαστάσεις. Η ποίηση ήταν ένα όπλο πολύ ισχυρό. Το τραγούδι γίνεται αιτία να ξεσπάσει στην πολιτιστική ζωή του τόπου μας ένας αναγεννητικός άνεμος. Οι περισσότεροι αναγνωρίζουν την αξία και τον παιδευτικό ρόλο που αυτό μπορεί να παίξει στη διαμόρφωση της κουλτούρας του λαού, γιατί από τη φύση του το τραγούδι δεν είναι μόνο αγαπητό από το λαό αλλά αποτελεί και την πιο προσιτή οδό για τη μουσική διαπαιδαγώγησή του. Αυτός ο προσανατολισμός του Θεοδωράκη και του Χατζιδάκι στο τραγούδι ήταν η ορθότερη μουσική επιλογή που θα μπορούσαν να κάνουν στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν με τον φυσικό αποδέκτη του έργου τους, τον λαό.

Και οι δύο συνθέτες αξιοποίησαν, με διαφορετικά μέσα ο καθένας, την κληρονομιά του λαϊκού τραγουδιού. Αυτό είχε σκοπό την εξυγίανση του τραγουδιού από την «αρρώστια» της ξενομα-

νίας και τη δημιουργία μιας μουσικής γλώσσας με στοιχεία καθαρά ελληνικά.

Κάτι άλλο που συμβαίνει στο τραγούδι αυτή τη δεκαετία και έχει πάλι ως αφετηρία τον «Επιτάφιο» είναι η καθιέρωση του κύκλου των τραγουδιών, δηλαδή ένας δίσκος περιλαμβάνει τραγούδια με συγκεκριμένο θέμα και ενιαίο ύφος.

Πρωτοπόροι σ' αυτήν την προσπάθεια, όπως ήδη αναφέραμε, ο Μάνος Χατζιδάκις και ο Μίκης Θεοδωράκης. Αλλά και άλλοι νέοι συνθέτες, νεότεροί τους, βαδίζοντας πάνω στα χνάρια ενός σίγουρου δρόμου και μιας αλάνθαστης πορείας, η οποία είχε ήδη αξιολογηθεί αισθητικά, δημιούργησαν έργα με σοβαρότητα και πολιτιστική υπευθυνότητα. Τέτοιοι συνθέτες ήταν οι Σταύρος Ξαρχάκος, Δήμος Μούτσης, Χρήστος Λεοντής, Μάνος Λοΐζος, Σταύρος Κουγιουμτζής, Νίκος Μαμαγκάκης, Λίνος Κόκοτος, Γιάννης Μαρκόπουλος κ.ά.

Στο τέλος της δεκαετίας του '50 στη Γαλλία δημιουργήθηκε, κυρίως, στον κινηματογράφο, το ρεύμα του νέου κύματος. Στην Ελλάδα το νέο κύμα εμφανίστηκε στο τραγούδι γύρω στο 1964, όταν δηλ. το έντεχνο λαϊκό τραγούδι είχε αρχίσει να δίνει τους πρώτους ώριμους καρπούς του. Ως μουσικό κίνημα έπαιξε βασικό ρόλο στην πορεία και τη διαμόρφωση του ελληνικού τραγουδιού, αλλά δεν ήταν βαθιά τομή, δεν ήταν ουσιαστική επανάσταση και ριζική αλλαγή στη φόρμα και το περιεχόμενο. Οι αναζητήσεις και οι καταθέσεις του δεν έφταναν στο ύψος του Χατζιδάκι και του Θεοδωράκη. Ωστόσο η παρουσία του είχε ένα ήθος και η προσφορά του ένα ιδιαίτερο αισθητικό αποτέλεσμα. Η ύπαρξή του έφερε ένα καινούργιο τρόπο διασκέδασης και ψυχαγωγίας σε μια μερίδα του κοινού και ιδιαίτερα της νεολαίας.

Το κύριο χαρακτηριστικό του νέου κύματος ήταν η προσπάθειά του να κρατήσει μια ισορροπία ανάμεσα στο ελαφρό και στο έντεχνο τραγούδι. Τα τραγούδια είναι απαλλαγμένα από χορευτικούς ρυθμούς, χαρακτηρίζονται από λιτότητα στη μελωδία και χρησιμοποιείται μικρός αριθμός οργάνων για την ενορχήστρωση. Τα θέματα των τραγουδιών δεν είναι μόνο ερωτικά,

αλλά θίγουν και άλλες πλευρές της κοινωνικής ζωής μ' ένα τρόπο όμως ήπιο και χαμηλότονο. Χαρακτηριστικότεροι συνθέτες του νέου κύματος είναι οι Γιάννης Σπανός, Νότης Μαυρουδής, Γιώργος Κοντογιώργος κ.ά. Τραγουδιστές που συνέδεσαν το όνομά τους με το νέο κύμα οι Γιώργος Ζωγράφος, Μιχάλης Βιολάρης, Γιάννης Πουλόπουλος, Γιάννης Αργύρης, Λάκης Παπάς, Καίτη Χωματά, Αρλέτα, Πόπη Αστεριάδη, κ.ά.

* * *

«Αποφασίζομεν και διατάσσομεν ότι εις ολόκληρον την επικράτειαν απαγορεύεται: α) η αναπαραγωγή ή εκτέλεσις της μουσικής του Μίκη Θεοδωράκη, πρώην αρχηγού της διαλυθείσης κομμουνιστικής οργανώσεως Νεολαίας Λαμπράκη, δεδομένου ότι η μουσική αυτή βρίσκεται εις την υπηρεσίαν του Κομμουνισμού. β) Όλα τα τραγούδια του Κινήματος της Κομμουνιστικής Νεολαίας δεδομένου ότι τα τραγούδια αυτά διεγείρουν τα πάθη και σπέρνουν τη διχόνοια εις τους κόλπους του λαού. Ο κάθε πολίτης που θα παραβή την ως άνω διαταγή θα παραπεμφή εις το Στρατοδικείον και θα δικασθή συμφώνως προς τας διατάξεις των μέτρων εκτάκτου ανάγκης».

Μ' αυτό το διάταγμα ανατρέπονται με την επιβολή της δικτατορίας οι ισορροπίες που έχουν διαμορφωθεί στο χώρο του ελληνικού τραγουδιού από τα πρώτα χρόνια του '60. Η κορυφή του παγόβουνου είναι η απαγόρευση των τραγουδιών του Μίκη Θεοδωράκη. Στην ουσία τα μέτρα προχωρούν πολύ βαθιά. Απλώς απαγορεύονταν τα πάντα. Ειδικά στη μουσική απαγορευόταν το μπουζούκι και ό,τι είχε σχέση με τα ρεμπέτικα, που θεωρούνταν τραγούδια του υποκόσμου. Το νέο κύμα και τις μπουάτ τα θεωρούσαν σκοταδιστικά. Τελικά το μόνο που παιζόταν ήταν το ελαφρό αισθηματικό τραγούδι. Το δικτατορικό καθεστώς πριμοδοτεί τα ψυχαγωγικά σουξέ της εποχής που θέλει να προβάλλει το «Επιπόλαιο μελες» και το «κυρά Γιώργαينا, ο Γιώργος πού πάει;» είναι χαρακτηριστικά τραγούδια της εποχής.

Παρόλα αυτά, όλες οι κατευθύνσεις του τραγουδιού, όπως τις είδαμε πα-

ραπάνω, βρίσκονται σε άνθηση. Σαφώς επηρέασε την εξέλιξη του τραγουδιού η δημιουργία του έντεχνου λαϊκού τραγουδιού τα προηγούμενα χρόνια, όπως προαναφέραμε. Δεν είναι περίεργο, λοιπόν, πώς αυτή την περίοδο μια σειρά νέων δημιουργών που ξεκινούν κάτω από την «ομπρέλα» του έντεχνου λαϊκού τραγουδιού έχουν άμεσο αντίκρισμα στο λαό. Τέτοιος δημιουργός ήταν ο Ξαρχάκος, ο οποίος αγαπήθηκε πολύ στα μέσα του '60. Ήταν αληθινή αναστάτωση που αποδέσμευσαν τα τραγούδιά του η «Φτωχολογιά», «Όνειρο δεμένο» κ.ά. Επίσης τέτοιοι δημιουργοί ήταν οι Λοΐζος, Κουγιουμτζής, Μούτσης, Μαμαγκάκης, Λεοντής, Μαρκόπουλος, Σπανός, Γκάτσος, Παπαδόπουλος, Μάνος Ελευθερίου, Ζαμπέτας, Καλδάρης, Πλέσσας, Άκης Πάνου κ.ά.

Στα μέσα της δεκαετίας του '60 ο Διονύσης Σαββόπουλος, ένας νέος τραγουδιστής απ' τη Θεσσαλονίκη, με μια περίεργη φωνή, καθόλου μελωδική, και μ' ένα εντελώς πρωτότυπο και ασυνήθιστο τρόπο ερμηνείας και μετάδοσης του μουσικού λόγου, κάνει την εμφάνισή του σε αθηναϊκή μπουάτ προκαλώντας αντιφατικές εντυπώσεις. Αυτά που λέει και έτσι, όπως τα λέει, κεντρίζουν το ενδιαφέρον της νεολαίας και μιας μερίδας των διανοομένων και τον κάνουν να ξεχωρίζει. Έφερε μια νέα διάσταση. Έσπασε τα καθιερωμένα κλισέ προτείνοντας μια νέα οπτική στο τραγούδι. Προσπάθησε να φέρει αυτό που ταλάνιζε την προσωπικότητά του και να πει και μερικά άλλα πράγματα, θέτοντας το πρόβλημα της ανατροπής. Τα τραγούδια στον πρώτο μεγάλο δίσκο, το «Φορτηγό», υπήρξαν το προοίμιο μιας ευφάνταστης και πολυσυζητημένης πορείας. Παρά τη στιχουργική του ιδιομορφία και ιδιαιτερότητα, δεν απομακρύνεται ωστόσο από τις δοκιμασμένες φόρμες. Ιδιαίτερα, μάλιστα, τα τραγούδια «Η συννεφούλα» και «Μη μιλάς άλλο γι' αγάπη» είναι οικεία, αναγνωρίσιμα και αποτελούν συνέχεια του ύφους του νέου κύματος.

Η ιστορία του ελληνικού τραγουδιού, η διάρκεια και η βιωσιμότητά της είναι τέτοια που ο όρος ελληνικό τραγούδι εξακολουθεί να ασκεί επάνω μας ιδιαί-

τερη επίδραση. Η δύναμη και η ποικιλία που απέκτησε στο παρελθόν εξακολουθεί να μας κρατάει δέσμιους. Από την άλλη, η επικαιρότητα δείχνει να έχει αποκοπεί από την Ιστορία. Της έχει μείνει μόνο ο εφήμερος χαρακτήρας. Κι αυτός ο εφήμερος χαρακτήρας ξεπερνιέται μόνο όταν ένα νέο τραγούδι δεν έρχεται απλώς να προεκτείνει τη μορφή του παλιού, αλλά να ανανεώσει την αίγλη του. Το ένδοξο παρελθόν εξορίζεται τώρα στην προσωπική δισκοθήκη του καθενός μας και συντηρεί μια σχέση που παλιότερα γλιστρούσε από το χώρο της προσωπικής δισκοθήκης και συνέθετε μια κοινή απόλαυση. Και είναι αυτή η αίσθηση της κοινής απόλαυσης που μας λείπει από τα τραγούδια των τελευταίων χρόνων.

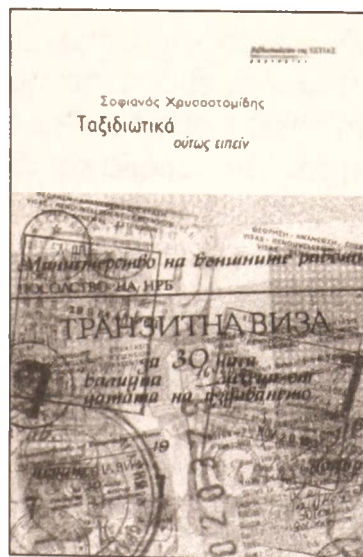
Το πάντρεμα του σωστού στίχου με την καλή μουσική, και τελικά το έντεχνο ελληνικό τραγούδι, ως αποτέλεσμα αυτής της σύζευξης, έπαιξε ρόλο παιδευτικό για το λαό την ταραχώδη δεκαετία του '60.

ΛΙΝΑ ΚΕΧΑΓΙΑ

ΠΗΓΕΣ:

- Γιώργος Νοταράς, *Το ελληνικό τραγούδι των τελευταίων 30 χρόνων. Λαϊκά, έντεχνα και προσωπικά*, Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα 1991.
- Κώστας Μυλωνάς, *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού*, τόμ. 2, 1960-1970, Κέδρος, Αθήνα 1985.
- Περιοδικό *Επτά Ημέρες* της *Καθημερινής*.

Σοφιανός Χρυσοστομίδης Ταξιδεύοντας, ούτως ειπείν

βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ
μαρτυρίες

αρχι ΤΕΚΤΟ VIKHA

ΣΥΜΗ BLUES

Ακούγεται (και είναι) ένα τυπικό για την Ελλάδα «μετά είκοσι έτη», σε έναν τόπο ονειρικό που τόσα χρόνια τροφοδοτούνταν από μαγικές αναμνήσεις και αδιάσειστα φωτογραφικά τεκμήρια. Οι πληροφορίες κι οι προειδοποιήσεις φίλων και γνωστών πως «όλα άλλαξαν» τα τελευταία χρόνια είχαν αγνοηθεί επιμελώς. Όσπου το ταχύπλοο της γραμμής από τη Ρόδο μπήκε στο λιμάνι κι έδεσε στο Μουράγιο. Ιδού η Σύμη στο πιάτο, ευγενικοί μας επισκέπτες!

Κατεβήκαμε μέσα στη σύγχυση του κόσμου και τη ζέστη του απογεύματος. Οι φίλοι που θα μας φιλοξενούσαν μας οδήγησαν στο αυτοκίνητο (Μα πώς, αυτοκίνητο; Στη Σύμη αυτοκίνητο; Από πότε; Να μην ανέβουμε τα σκαλιά της Καλής Στράτας;) και πήραμε το νέο δρόμο που ανοίχτηκε για να φτάσουμε ψηλά, στο Χωριό, το πάνω μέρος του οικισμού, κι από εκεί να κατεβούμε ως το σπίτι τους. Σιγά σιγά άρχισε να ξεκαθαρίζει κάπως η εικόνα. Μπορούσα να διακρίνω μερικά πράγματα που θυμούν από παλιά – μια προσπάθεια που δεν σταμάτησε όσες μέρες μείναμε εκεί. Δεν ήταν διόλου εύκολο. Όλη η προκυμαία ήταν αγνώριστη: γεμάτη μαγαζιά με υπαίθριες πραμάτειες και καφετέριες-εστιατόρια. Τέντες, διαφημιστικές ταμπέλες, σημαίες, ένα παραδολό, πηγμένο ανακάτεμα όπου δύσκολα ξεχώριζες το τέλος του ενός μαγαζιού και την αρχή του επόμενου. Τραπεζοκαθίσματα, αυτή η τόσο μεσογειακή χρήση του υπαίθριου χώρου, μια πλημύρα να βουλώνει κάθε «μπούκα» κάθε του δρόμου στην παραλία.

Από ψηλά, όταν αφήσαμε το αυτοκίνητο κι αρχίσαμε να κατηφορίζουμε τα μαγευτικά σκαλιά της Καλής Στράτας, η πόλη διατηρούσε την απίστευτη σκη-

νογραφική της ομορφιά. Αγριεμένος από την επιθετικότητα της προβλήτας τώρα, ανακουφισμένος, μπορούσα να συνδεθώ με τις εικόνες της μνήμης: αυτή ήταν η μοναδική, η αναλλοίωτη Σύμη. Οι επιβλητικές μακρινές θέες της θάλασσας με τα γύρω γυμνά βουνά, τα κομψοτεχνήματα των νεοκλασικών σπιτιών όλα τόσο ίδια και τόσο διαφορετικά μεταξύ τους. Αν εξαιρέσεις ότι πολλά ερείπια ήταν τώρα αποκαταστημένα, εδώ δεν είχε αλλάξει τίποτα.

Τίποτα; Δεν θα έμενα με αυτή την εντύπωση τις επόμενες μέρες, αφού είχα ξοδέψει ατέλειωτες ώρες τριγυρνώντας στην πόλη με τη μηχανή στο χέρι. Η αλλαγή της «διατηρητέας» Σύμης από ερειπιώνας σε ζωντανό οικισμό, έστω μόνο τα καλοκαίρια, δεν είχε συμβεί χωρίς αρνητικές συνέπειες. Όσα έπιανε το μάτι μου συμπληρώθηκαν με διάφορες ιστορίες που άκουσα, γεμάτες παρανομίες και καταχρήσεις, από ντόπιους και ξένους – αυτή η τόσο γνωριμη «ούγια» στο ύφασμα της ελληνικού τύπου ανάπτυξης. Ακόμα κι εδώ, σκέφτηκα, στη μια και μοναδική Σύμη, τίποτα να μην μπορεί να γίνει σωστά.

Σε μια βόλτα βρέθηκα να συνομιλώ με μια ντόπια ηλικιωμένη που ξεκουραζόταν από τα σκαλιά σε ένα πεζούλι. Ξαφνιάστηκα όταν με ρώτησε πώς μου

φαίνεται η Σύμη. Απάντησα επιφυλακτικά, αλλά εκείνη είχε πολλά να προσθέσει. Ο γιος της είχε σπουδάσει αρχιτέκτονας στην Ιταλία και δούλευε εδώ, άρα ήξερε τα πράγματα από πρώτο χέρι. Τα σχέδια της άδειας, είπε, είναι πάντα σωστά αλλά στο γιαπί όλα αλλάζουν και δεν υπάρχει κανείς να ελέγξει τι χτίζεται. Τι να τα κάνεις τα ωραία σχέδια; Από αλλού έμαθα ότι η αρμόδια Εφορεία Μνημείων για τη διατήρηση της Σύμης, που εδρεύει στη Ρόδο, δεν επαρκεί κι ότι η κατάσταση έχει πια ξεφύγει από κάθε έλεγχο. (Πιέσεις, καταλαβαίνετε, ισχυρές πιέσεις από αδιάστατους που κάνουν το κέφι τους. Λαδώνουν και προχωρούν).

Μεσολάβησαν δύο καθαρτήρια συμβάντα. Ο ολόήμερος γύρος του νησιού με καϊκι κι ένα πανηγυράκι, του μικρού Σωτήρη, μέσα στα δασωμένα βουνά. Το νησί μάς αποκαλύπτει τώρα ένα άλλο πρόσωπο, πιο κοντά σε εκείνο που θυμόμαστε από παλιά. Οι γκρεμοί με τα κυπαρίσσια που φτάνουν ως κάτω στη θάλασσα, οι ήμερες ή οι μεγαλόπρεπες παραλίες, το διάσημο μοναστήρι του Πανορμίτη –και λες ότι όλα εκείνα που μας πλήγωνα στην πόλη δεν ήταν παρά ένα κακό όνειρο. Το ίδιο συμβαίνει και στο πανηγύρι: πήγαμε ως ένα σημείο με το αυτοκίνητο, μετά μισή ώρα περπάτημα σε μονοπάτι δύσβατο μέσα στο δάσος και τέλος, ένα ονειρικό τοπίο με ελληνιστικά ερείπια, όπου κατόπιν χτίστηκε το μοναστηράκι που γιόρταζε. Τι ευλογία αυτός ο τόπος, τι ομορφιά να βρίσκεσαι ανάμεσα σε αυτούς τους ανθρώπους που γλεντούν κάτω από τον μεγάλο πλάτανο, και τι τύχη να πέσουμε σ' ένα νέο παπά, να παίζει με μια παρέα μικρά παιδιά που τον τριγουρίζουν γελώντας. Ποιος να σε πιστέψει πως υπάρχουν ακόμα τέτοιοι τόποι;

Όμως η υπόμνηση εκείνου του «άλλου» θα έρθει σχεδόν αυτόματα: πολλοί ντόπιοι έμαθαν στις ευκολίες και θέλουν μεγαλύτερη άνεση, να καταργηθεί το μονοπάτι και να ανοιχτεί αμαξιτός δρόμος ως τον μικρό Σωτήρη. Να πηγαίνεις παντού με αυτοκίνητο. Όπως γίνεται τώρα στο πάνω μέρος του οικισμού, στο Χωριό, όπου η παραμικρή διαπλάτυνση του δρόμου γίνεται πάρκιγκ και τα μηχανάκια τρέχουν στα τυφλά στα στενά, σαν παλαβά. Ανάλογα συμβαίνουν στο ασφυκτικά γεμάτο λιμάνι, με «σκάφη αναψυχής» κάθε κατηγορίας που μπαينوγαίνουν ασταμάτητα μέρα νύχτα. Πολλά από αυτά είναι με τούρκικη σημαία, καθώς οι ακτές της φίλης χώρας απέχουν ελάχιστα από τη Σύμη. Περπατάς τώρα στην παραλία και δεν βλέπεις θάλασσα, ακούς μόνο το γουργουρητό από τα κλιματιστικά των αραγμένων σκαφών κι ακούς όλες τις γλώσσες του κόσμου.

Η αμφιθεατρική πόλη, που δεν υπάρχει όμοιά της στον κόσμο, ήδη ξεχειλώνει με κατώτερης ποιότητας αραιοχτισμένες επεκτάσεις σε γειτονικούς όρμους. Ούτε η παραλιακή της ζώνη επαρκεί για να χωρέσει τα αναρίθμητα μαγαζιά που στριμώχνονται πάνω της. Κι αυτή, πιο δύσκολα, θα χρειαστεί να επεκταθεί, με νέες προσχώσεις, με νέους παραλιακούς δρόμους, όλο και μακρύτερα από τον Γιαλό.

Η Σύμη δεν είναι αυτό που βλέπουμε σήμερα αλλά εκείνο που ήδη προετοιμάζεται στα κρυφά για να φανεί αύριο το πρωί. Ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης, λοιπόν, χωρίς φιοριτούρες και εξωραϊσμούς. Ο κύκλος της ανέμελης απληστίας που δεν τελειώνει ποτέ. Ποιος ασχολείται με αυτά άραγε;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

ΕΛΛΗ ΣΚΟΠΕΤΕΑ: Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα

Το κορυφαίο
σύγγραμμα της
Έλλης Σκοπετέα που
εξετάζει το ιστορικό
υπόβαθρο του
εθνικισμού όπως
διαμορφώθηκε στην
Ελλάδα και τη Σερβία
τον 19ο και τον 20ό
αιώνα.

Ένα προφητικό βιβλίο
που παραμένει
σύγχρονο και αναλύει
τις αιτίες των
σημερινών εξελίξεων
στην βαλκανική
χερσόνησο.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση:
Δημοχάρους 60, Αθήνα
τηλ.: 210-72.32.819

Καραγκιόζης: Ταξίδια και ξύδια...!

– Σημειώσεις της άλλης μέρας –

Γράφει ο Δον Σάντσο VRiZΩ–Βουλτσίδης

Η παράσταση αρχίζει πολύ πριν την παράσταση, πρώτον είναι η προετοιμασία η πολύμηνη του έργου που θα παρουσιάσεις και δεύτερον η προετοιμασία η δι-κή σου σωματική–διανοητική πριν από κάθε παράσταση–τελετή. Διότι αν δεν βιώνεις την κάθε παράσταση σαν μια ιερή κατάσταση, όπου κοινωνείς σαν ιερέας του Διονύσου το σώμα του στους παρόντες θεατές –που πρέπει να τους «βοηθήσεις» να ξεπεράσουν την «βολική θέση» του θεατή και να γίνουν μέτοχοι στον μεγάλο θίασο –υπάρχουν τρόποι αλλά άλλη φορά... Και στα δύο ήμουν καλά προετοιμασμένος. Πριν από τον Καραγκιόζη θα 'παιζε ένα χορευτικό σχήμα «μοντέρνου χορού» που νά, την ώρα που στήνουμε τον μπερντέ, σκάει το πουλμανάκι του Δήμου που τους φέρνει... Ενώ εμείς ήδη είμαστε εκεί, το νεοαφιχθέν συνεργείο χορού μετά της δασκάλας τους δεν μπαίνει στον κόπο να μας πει ένα γεια... Αυτοί είναι αλλού, ψάχνουν «αμέτοχους»! Κι ας είμαστε πάνω στην ίδια σκηνή, κάνουμε σαν να μην υπάρχουμε, ευρωπαϊκά... κι ας είναι από 'να αρβανιτοχώρι δίπλα (το αρβανιτοχώρι δεν λέγεται υποτιμητικά, ίσα-ίσα...).

Φυσικά με τους τεχνικούς του Δήμου έχουμε ανταλλάξει τις καλησπέρες μας, βοηθιούμαστε όπου μπορούμε, γενικά όπως πρέπει...

Επειδής –και μην μου κόψετε το «ς»–, με το να είμαι περιέργος εξελίσσομαι, παρατηρώ το καινούριο θέμα που ήρθε. Στρώνουν στο έδαφος ένα ροζ τάπητα σε στιλ δωμάτιο της Μπάρπυ, κάτι μπαλόνια τα οποία συνηθίζονται σε πολυκαταστήματα ψυχαγωγίας με θηριοδαμάστριες(!), εκεί που παρκάρουν οι μικροαστοί τους νεογνούς

τους, κι όσον αφορά το ρουχισμό έχουμε δύο ομάδες, μία παιδική μέχρι τα δώδεκα που φοράνε κάτι λευκά κυλοτάκια με κρεμασμένες... πάνες από πίσω και η εφηβική που φοράει ένα μιλιταριστικό παντελόνι –να η έμμεση επιρροή από το χιτλερικό πορνό– και μια κίτρινη μπλούζα... Κάνω αυτή την «κίτρινη» νύξη γιατί στο χωριό τους που έπαιξα πριν δύο χρόνια η υπεύθυνη του Δήμου τους μου παραπονέθηκε για την αθυροστομία: Είχα βγάλει στον μπερντέ κάποιες γυναίκες της νύχτας που παραπονιόντουσαν για την ζωή τους. Τους πείραξε που έβγαλα τέτοιες γυναίκες, όχι αυτά που έλεγαν. Ο επαρχιακός κομφορμισμός στο τετράγωνο, οι ίδιοι δεν νοιάζονται π' αφήνουν τα παιδιά τους ανοχύρωτα σαν μισθοφόρους υπνοβάτες να σέρνουν τα βήματά τους στα χορευτικά μενού της Γιουροβίζιον! Επειδή δοκιμάζουν κάτι κομμάτια στο CD είναι ήχοι καθαρά σύγχρονου «μοντέρνου» σκυλαδοπόπ...! Ήδη βλέπω τα κοριτσάκια με σθένος πρωινάδικου Μενεγάκι να σιγοτραγουδάνε παράλληλα... Κατάντησαν οι καλοκαιρινές εκδηλώσεις εν πολλοίς στην Ελλάδα να μετατρέπουν τις πλατείες και τα πανηγύρια σε πρωινάδικη πίστα! Ήδη παθαίνω εκκένωση «ρεύματος», η Γεωργία μου λέει: Θα 'χεις διάθεση μετά απ' όλα αυτά να παίξεις; Ίσα ίσα, απαντώ. Ο κόσμος μαζεύεται, βλέπει τα «κυλοτάκια» να απλώνονται και να ξαπλώνονται, να κουνιούνται πάνω σε μπαλόνια, όχι ότι όλα αυτά είναι απαγορευμένα, ο τρόπος ενοχλεί. Ούτε καν έχει περάσει στα παιδιά ότι πρέπει να την ζούνε την παράσταση και να μην είναι οφθαλμοφανές ότι η μόνη έγνοια τους την ώρα που χορεύουν είναι να θυμη-

θούνε και να συγχρονιστούνε στο επόμενο βήμα...

Επιτέλους μοιράζονται οι πλακέτες και παίρνω τον τζουρά μου και βαράω ένα τραγούδι αργό μα πολύ αργό και παθιάρικο που 'γραψα πρόσφατα.

Σαν κάστρο π' έλιωσε από καιρό... Τελειώνοντας λέω πως έπαιξα αυτό το τραγούδι για να... διώξω το κακό(!), γιατί σε λίγο με τα τραγούδια που μας πασάρουν θα δυσκολευόμαστε να διακρίνουμε ποια είναι διαφημιστικά σποτ και ποιο τραγούδι..., ή μάλλον τα τραγούδια γίναν διαφημιστικά σποτ μιας χρήσεως... Τελειώνοντας το τραγούδι και το σχόλιο λέω θα πιάσω ακόμη ένα γιατί το κακό δεν έφυγε εντελώς!

Ψεύτρα ομορφιά που τόσο μου κοστίζει

Ένα ποίημα του Φρανσουά Βιγιόν καθόλου «μοντέρνο», λες και τα πάθη μπορούμε να τα ορίσουμε σαν παλιά και νέα. Βέβαια με την καινούρια εξελιγμένη ρομποτική τσιπαρισμένη στο σώμα του «μεγάλου ασθενούς» δεν ξέρεις τι μπορεί να συμβεί.

Μετά το δεύτερο τραγούδι είναι η ευκαιρία –γιατί το μέρος που αυτή τη στιγμή παίζω, μαζεύει και ξένο κόσμο– να πούμε ποιοι είμαστε: *Είμαστε το ΘΡΑΚΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ* του Γιάννη Βουλτσίδα και της Γεωργίας Γιαννοπούλου, κάθε χρόνο ανεβάζουμε καινούργιο έργο. Σήμερα θα σας παρουσιάσουμε «Το κυνήγι της χαμένης Αρμονίας»... μένουμε στον Ήμερο Ροδόπης κι εκεί χτίζουμε ένα θέατρο, όχι μια πολυκατοικία για να σας κλείσουμε τον... αέρα και τον ήλιο... Αλλά αρκετά, ας ξανοίξουμε το χρώμα, όχι πως δεν χρειάζεται και το «σκούρεμα» το βάθος που και που, πολύ λάιτ πάνε να γίνουν όλα κι αυτό ενοχλεί...

Βλέπω από «ένστικτο» –γιατί αυτό βλέπει μόνο μακριά– ότι ο κόσμος απορροφάει σαν διψασμένη γη τα λόγια μου, φως φανάρι πως η πρωινάδικη αισθητική τους ενόχλησε. Άρα μπορούμε να ελπίζουμε... Πιάνω ένα καρσλαμά γρήγορο και χορευταράδικο και σηκώνει την φιγούρα του ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ η Γεωργία...

Ήσουν κορίτσι άγγελος, αχνό σαν το φεγγάρι

ποιος μάστορης σε δούλεψε, βγήκες μαργαριτάρι.

Έτσι πρέπει ν' αρχίσει μια παράσταση σαν μια «πάροδος» Τζιαμάλας δυναμικά και πανηγυρικά. Αρχίζει η πλοήγηση του έργου... Βγαίνει ο Χατζατζάρης, πάει μ' ένα «σούφικο κακοσιτεμένο μυστικισμό να μελαγχολήσει το ακροατήριο!», τρώει ξύλο από τον Καραγκιόζη, φεύγει. Έρχονται τα κολητήρια, διαπραγματεύονται πάνω στο έργο που θα παρουσιάσουμε, λένε στον κόσμο να μην ανησυχεί γιατί κάθε χρόνο γινόμαστε... χειρότεροι! Έρχεται μετά ο υπασιστής του Πασά ο κύριος Ταχύρ που ψάχνει τον Χατζηαβάτη να του βρει έναν εξερευνητή να τους φέρει την Αρμονία στο παλάτι γιατί έχει χαθεί και ο Πασάς νιώθει ξενέ-αρμόνιστος!

Εκεί πάνω κάτω στην πλατεία και εν πλήρη μυσταγωγία κάνει την είσοδό του το... κενό! Ένα παλικαράκι μαζί με ένα άλλο δίπλα εν είδη αποτυχημένου Αλκιβιάδη ήρθαν να σπάσουν τις Ερμείες στήλες του Καραγκιοζάδικου. Γκαρίζει σαν γαίδαρος και ειρωνεύεται το κάθε τι π' ακούγεται από τον μπερντέ! Μακάρι να ειρωνευότανε, γιατί τότε θα 'δινε ευκαιρία για διάλογο, βγάζει άναρθρες κραυγές περισσότερο ίσα ίσα να κάνει την παρουσία του κενού του έντονη. [Αλλά ποιο βάρβαρο πάθος τον έσπρωξε να σπάσει αυτή την πλήρη ένωση μπερντέ-πλατείας, αλλά έχω ζυγίσει μεγαλύτερο γαίδαρο από τον δικό του! Δεν διακόπτω τίποτα, κι ενώ μιλώ πάνω στο πανί τις δύο φιγούρες, του Ταχύρ με τον Χατζηαβάτη, ξεφεύγω έντεχνα από την θεματολογία του έργου και σπρώχνω τις δύο φιγούρες να μιλάνε για την περίπτωση του άλλου κάτω.

Ταχύρ: Ποιος είναι αυτός ο πληγωμένος σκύλος π' ακούγεται κάτω;

Χατζηαβάτης: Άνθρωπος είναι.

Μόνο το χρόνο που πέρασε το Θρακικό Θέατρο Σκιών βοήθησε να στηθούν πέντε θίασοι Καραγκιόζη από παιδιά που παίζουν οι ίδιοι Καραγκιόζη μπροστά στον κόσμο. Σε όλη την Θράκη: Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη, Σάπες, Ξάνθη.

Ήδη χτίσαμε το δικό μας θέατρο με βιβλιοθήκη πάνω πάνω στον Ίμερο της Ροδόπης «απαρχάς Θρακικού Πελάγους».

Ταχύρ: Σαν σκύλος ακούγεται.

Χατζηαβάτης: Ναι, γιατί από μικρός έβλεπε μόνο τηλεόραση!

Ταχύρ: Και είναι ζωντανός ακόμα;

Χατζηαβάτης: Ναι.

Ταχύρ: Τότε μπορεί να ελπίζει ότι θα γίνει καλά.

Χατζηαβάτης: Τι θα τον βοηθήσει;

Ταχύρ: Να καθίσει όμορφα και να ακούσει Καραγκιόζη, ο Καραγκιόζης έρχεται από παλιά, έχει να πάρει πολλά...

Αλλά το παλικαράκι κάτω, κόντρα αλυχτά! Ο εγωισμός του, άκρατος, συνεχίζει να προογλωσσάει! Σ' αυτές τις περιπτώσεις κάνω... σωματικό θέατρο!

Εδώ ο ιερέας Σάντσο με τις φιγούρες που φτιάχνει για τον Καραγκιόζη του η Γεωργία Γιαννοπούλου.

Βγαίνω μπροστά και λέω: Ποιος είναι ο κόπανος που γκαρίζει; Βλέπω μια σκιά σε μια καρέκλα να κουνιέται.

— Εσύ!

— Όχι!

Το «όχι» του είναι ο τόνος της φωνής που έψαχνα. Εσύ είσαι, του λέω. Κι αφού δεν έχεις το σθένος ν' αναγνωρίσεις μια μαλακία σου θα συνεχίζεις τις μαλακίες μια ζωή!

— Α, πώς μου μιλάς, πρόσεχε...

— Μπα, λέω, θιχτήκαμε; Εσύ τόση ώρα μέσα από τα σκοτάδια της ανωνυμίας που μου κόπριζες τον μπερντέ, εμείς τι πρέπει να κάνουμε;

— Πρόσεξε πώς μιλάς, μου λέει ο Θρασύς.

— Πάρε δρόμο, του λέω, κι άσε τις μαγκιές.

Κι όντως με την άλλη σκιά, τον ακόλουθό του, απομακρύνεται, όχι τώρα σαν δαρμένος σκύλος αλλά σαν κατουρημένος!

Πέρα από την πρώτη Εμπεδόκλεια ερμηνεία που 'δωσα για την στάση του παλικαριού [—«ό,τι δεν μπορεί να αγαπηθεί, οδηγείται στην αυτοκαταστροφή επιθυμώντας και... συντροφιά δίπλα του»—] ζούμε και στην εποχή των διασημοτήτων του δευτερολέπτου. Πρέπει όλοι να γίνουμε διάσημοι για ένα

δευτερόλεπτο τουλάχιστον, κι αφού δεν διαθέτουμε κάτι καλό και κάποια ικανότητα, ας γίνουμε διάσημοι με την μαλακία μας, αυτό μετράει... Αλλά καλόπεσε το δύστυχο, ο Καραγκιόζης έχει μακρύ χέρι! Αν και δουλειά του κόσμου —αφού απολαμβάνουν τον Καραγκιόζη που έπαιζα— ήταν να σταματήσει την ύβρη του «παίχτη» ή των οργανωτών, αλλά και τα δύο φαίνεται... απουσίαζαν. Δεν βαριέσαι, μακρύς ο δρόμος της μοναξιάς... Ξαναμπαίνω στο έργο. Με λίγο ταρακούνημα το φέρνω πάλι στα ίσα... μέχρι να ξαναβάλω τον εγκέφαλό μου στον μύθο...

Βέβαια όλα αυτά στον Καραγκιόζη είναι μέρος του Καραγκιόζη. Θυμάμαι σε κάποιο χωριό της νότιας Κρήτης που 'παιζα ήρθε ένας ωραία σουρωμένος Κρητικός κι έπιασε διάλογο με τον Καραγκιόζη. Που και που από κάτω πέταγε της φιγούρας κάτι και ο Καραγκιόζης του απάνταγε τα δικά του... Εκεί οι οργανωτές ήταν παρόντες, αλλά έκαναν το λάθος να θέλουν να σταματήσουν τον σουρωμένο... Βγήκα έξω και διαμαρτυρήθηκα: Αφήστε τον, εδώ ο σουρωμένος έχει τρόπο. Ο Καραγκιόζης δεν ενοχλείται ούτε βλάπτεται από τον αντίλογο, αρκεί να υπάρχει βάθος και ήθος. Ο κύριος τα διαθέτει! Και συνεχί-

σαμε όμορφα την παράσταση.

Ο Καραγκιόζης δεν είναι καρμπόν, εκμεταλλεύεται την κάθε κατάσταση, το κάθε λάθος ή τυχαίο γεγονός. Μια μέρα που γκαρίζε ένας γάιδαρος σ' ένα χωριό την ώρα που ο Καραγκιόζης μιλάγε με τον πασά, τού λέει ο Καραγκιόζης: *Πασά μου σε καλνάει ο ξάδελφός σου!* Μια άλλη μέρα που ο βοηθός έκανε το λάθος να βάλει να περπατεί πάνω στη θάλασσα τον Μπάρμπα Γιώργο ο Καραγκιόζης διόρθωσε λέγοντας: *Μπάρμπα Γιώργο τον Ιησού επί των κυμάτων της Ερυθράς Θαλάσσης παρασταίνεις;*

Το πνεύμα σου πρέπει να 'ναι ετοιμόπολεμο, ανοιχτό στο τυχαίο.

Κάθε παράσταση είναι μοναδική... Πέρα από τις κόντρες που έχει το ίδιο το έργο, ο ίδιος ο χώρος που παίζεις —αν είσαι ζωντανός— γεννάει τις δικές του.

Περίττο να πω ότι στην διάρκεια όλου του έργου αυτοσχεδιάζα ασύστολα και μάλιστα πετυχημένα. Το 'βλεπα από την ανταπόκριση του κόσμου, διότι σαν κισσός είχε αγκαλιάσει τον μπερντέ!

Τελειώνοντας την παράσταση ο κόσμος μας πλησιάζει θαρετά —παρόλη την αγριάδα μας ή ίσως γι' αυτό— και μάλιστα αγοράζει σωρηδόν τα βιβλία μας... τι καλά, χωρίς καν να ρωτάει για την τιμή!

Ένα ζευγάρι —ο Φώτης και η Ελευθερία— άγνωστοι πριν, μένουν και μας βοηθάνε στο λύσιμο του μπερντέ. Ο Φώτης μου λέει: *Εγώ Καραγκιόζη δεν κάθομαι να δω, γιατί όλες αυτές τις γραφικότητες με τον Σπαθάρη, το καραβάκι, το μαρμάρινο τραπεζάκι Ελλάδα τάχα μου και να διαφημίζει στο φινάλε τους νεστλέδες τις πολυεθνικές, μου την δίνουν, άσε τα ίδια και τα ίδια... Δεν θα μέναμε, τυχαία περνάγαμε, αλλά μας κίνησε το ενδιαφέρον η ποιότητα του λόγου σου και της κόντρας σου, άσε τις μουσικές!*

— Φίλε μου, τι μου λες, εδώ έχουμε μηλιούνια σαπιοκοιλίες στη Θράκη, συλλόγους — παρασυλλόγους και δυσκολευόμαστε να κλείσουμε δέκα παραστάσεις τον χρόνο (κι ούτε μία από σύλλογο) πάψε να μας παρηγορείς και να μας δίνεις κουράγιο. Είναι φανερό ότι δεν αξίζουμε..!

Ο Καραγκιόζης και το παλικάρι

του Δον Σάντσο Βουλτσίδη

Ο Δράκος κρατάει το νερό της πόλης, ποιος είναι ο Δράκος; Η πλεονεξία. Ποιος θα τον σκοτώσει για να λευθερώσει το νερό να ξαναφέρει τη ζωή; Το παλικάρι. Το παλικάρι όμως όσο και να 'ναι δυνατό, μόνο του δίχως την πείρα, πέσ' την παράδοση, πέσ' τον χάρτη με σημειωμένα τα περάσματα..., πέσ' τον δηλαδή Καραγκιόζη, δεν θα τα καταφέρει...

Γαργαλάει το θεριό ο Καραγκιόζης, το ξεγελάει σαν μι-

κρό παιδί και ελευθερώνει το χέρι του ήρωα με το σπαθί, που ως εκείνη την ώρα ήταν καταπλακωμένο από το βάρος του... Το παλικάρι νίκησε αλλά ο Καραγκιόζης τρέχει πρώτος να πάρει την νύφη -γιατί ο αγώνας είχε και έπαθλο. Δηλαδή αν δεν ήμουνα εγώ, το παλικάρι θα σκότωνε το τέρας; Άρα είναι και δικιά μου κάπου, κάπως, και κλίνει πονηρά το μάτι στον κόσμο...

Η ομορφούλα τον βλέπει με την καμπούρα του και την ξυπολησιά του και τον καταειρωνεύεται. Της λέει: Πρόσεξε μην γελάς μαζί μου, τον αργό έρωτα ή τον αργό θάνατο πρέπει να φοβάσαι... τ' άλλα είναι φασφουντάδικα, μόνο ξέρεις τι πληρώνεις, ποτέ τι τρως...!

Έρχεται πάνω στη φάση το παλικάρι -που τυχαία ονομάζεται και Αλέξανδρος- και κρυφακούει τον διάλογο.

Παλικάρι: -Ρε Καραγκιόζη, πας να μου φας την γυναίκα;

Καραγκιόζης: -Γιατί, τον Δράκο τον έφαγες μόνος σου, για να φας την ματμαζέλ μονάχος σου;

Παλικάρι: -Ας κάνουμε συμβιβασμό, σε χρίζω κουμπάρο.

Καραγκιόζης: -Α, τότε δέχομαι, ο κουμπάρος και θεσμικά θεωρείται στην Ελλάδα ο δεύτερος σύζυγος...!

Ομορφούλα: -Καλέ, δεν σκότωσες εσύ το τέρας;

Παλικάρι: -Καλέ ποιο τέρας, το τέρας είναι αυτός.

Καραγκιόζης: -Να δεις εσύ σε εβδομήντα χρόνια πως θα 'σαι, χειρότερος από μένα.

Εμένα, με βλέπουν τα παιδιά και γελάνε, οι σκύλοι και γαυγίζουν. Εσένα, αν σε ξεθάψουν μετά από εβδομήντα χρόνια, τα παιδιά θα τρομάξουνε και οι σκύλοι θα τρέξουν να σου γλείψουν τα κόκαλα...!

Παλικάρι: -Πολύ μακάβριος είσαι.

Καραγκιόζης: -Βρε μακάβριος είμαι γιατί σκέφτομαι την ζωή με τις δυο όψεις της, εγώ δεν κρύβομαι για να γίνω ευχάριστος. Και ξέρεις και κάτι άλλο, τι είναι πραγματικά ευχάριστο, όμορφο; Δεν έχεις παρατηρήσει ότι υπάρχουν άσχημοι ωραίοι και ωραίοι άσχημοι.

Παλικάρι: -Ποιοι είναι οι ωραίοι άσχημοι;

Καραγκιόζης: -Αυτοί που φωτίζονται από μέσα σαν τα πρόσωπα στις βυζαντινές αγιογραφίες. Με δική τους ζωή.

Παλικάρι: -Και ποιοι φωτίζονται απ' έξω;

Καραγκιόζης: -Τα κρέατα στην βιτρίνα του χασάπη, τα αυγά και τα μανεκέν! Μπήκες τώρα γιατί μ' έχει ερωτευθεί η γυναίκα σου; Έλα μωρό μου, ομολόγατο, μην τον φοβάσαι τον κερατά.

Ομορφούλα: -Καραγκιόζη, ομολογώ πως σ' έχω μέσα στην καρδιά μου.

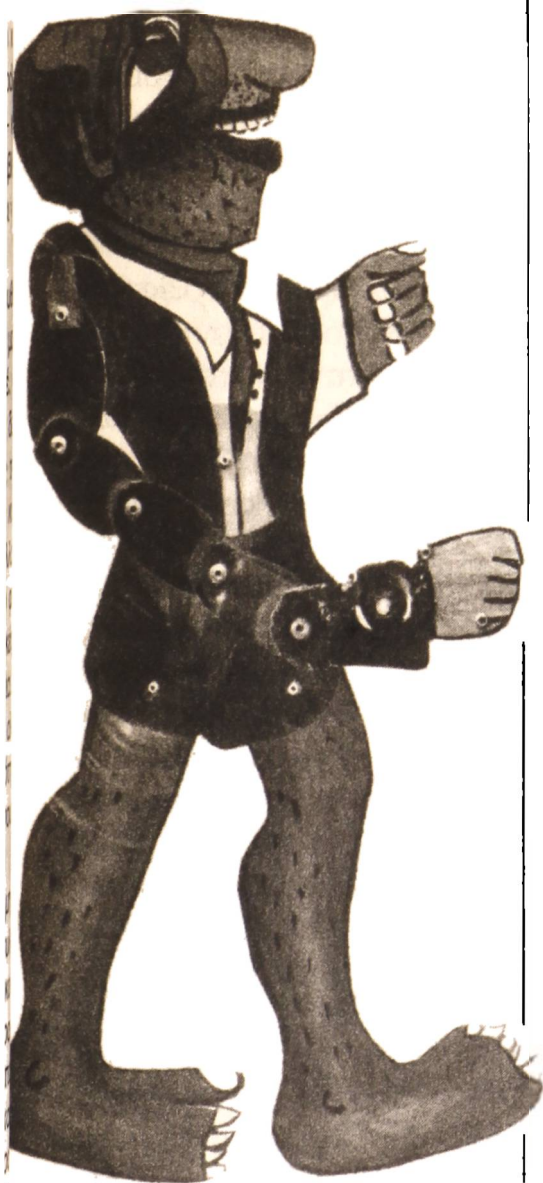
Καραγκιόζης: -Που και που να με βγάζεις έξω για να μην σκάσω...! Πότε θα γίνει το γλέντι του γάμου, με τα κουφέτα, τα σπάργανα, τα σάβανα και τα στέφανα ναρθώ να φάω τύπου Γκαμήλα;

Ομορφούλα: -Τι είναι αυ-

τό, φαϊ τύπου Γκαμήλα;

Καραγκιόζης: -Α, επειδή το φαγητό δεν το 'χουμε σίγουρο εμείς κάθε μέρα -βλέπεις όλες οι κυβερνήσεις δουλεύουν για τους Νιάρχους- όταν το βρούμε μαζεμένο, το τσουβαλιάζουμε, το αποθηκεύουμε μες την κοιλιά μας και άσ' το εκεί να σαπίζει και να μηρυκάζεται... νοίκιο δεν ζητάει!

ΤΕΛΟΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΓΙΑΤΙ ΠΑΛΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΘΑ ΘΕΛΗΣΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΚΡΑΤΗΣΕΙ ΟΛΟ ΤΟ ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΠΑΡΤΗ ΤΟΥ...

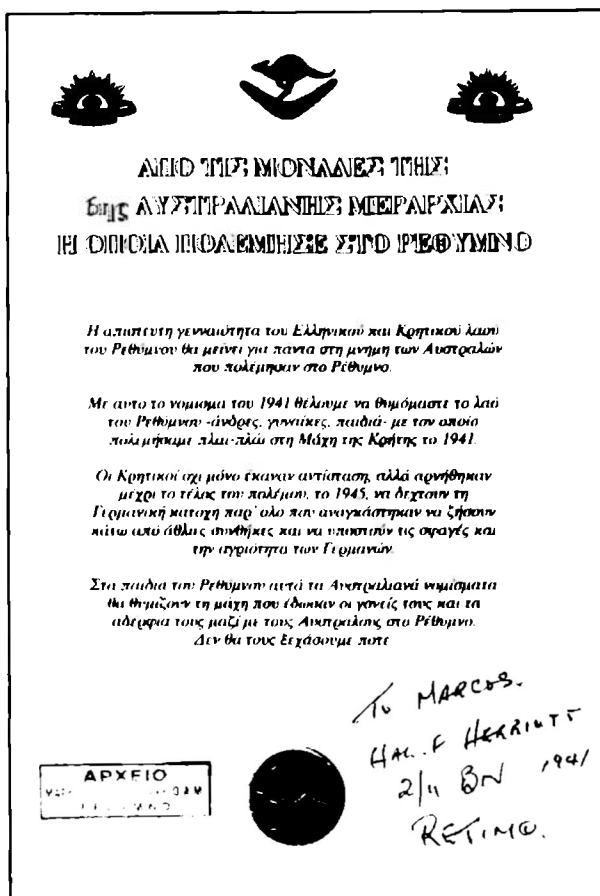
Στους πρόποδες του Ψηλορείτη αντέχει η σπίθα της Αντίστασης

του Γιώργου Αρκουλή

Πόσο χρήσιμη μπορεί να θεωρηθεί σήμερα –σχεδόν 62 χρόνια μετά το τέλος του Πολέμου και 65 από τη δράση των ηρώων– η συγκέντρωση προφορικών μαρτυριών αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης των επαρχιών του Νομού Ρεθύμνου; Ο δρ Πανεπιστημίου και συγγραφέας Αντώνης Σανουδάκης, μιλώντας στην παρουσίαση του βιβλίου του Μανόλη Παντινάκη *Αμαριώτες στην Αντίσταση*, ήταν κατηγορηματικός: Το έργο συμβάλλει και είναι πολλαπλά χρήσιμο από ιστορικής, λαϊκής, λογοτεχνικής, γλωσσικής, εθνικής και λαογραφικής άποψης. Ο Παντινάκης με το βιβλίο του (μια μικρή, λιτή αυτοέκδοση –σιγά μην ενδιαφέρονταν οι μεγάλοι εκδοτικοί οίκοι της Αθήνας, αυτοί που τυπώνουν πορτρέτα καλλιτεχνών και ποδοσφαιριστών, πέρα από την αβανταδόρικη λογοτεχνία!) και με μεράκι προσπάθησε να κυλήσει στις σελίδες τα ντοκουμέντα που του διηγήθηκαν έξι ζώντες αγωνιστές της Αντίστασης στην Κρήτη. Με το μαγνητόφωνο στο χέρι, από χωριό σε χωριό του Αμαρίου, βρήκε και κατέγραψε λεπτομέρειες από την αγωνία και το πάθος εναντίον των Γερμανών κατακτητών, όταν με λιανοτούφεκα χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν πάντσερ και οπλισμένες περιπόλους που θέριζαν στην περιοχή.

Ακούγεται απίστευτο, εντούτοις συνέβη: Δεκαπενταύγουστο στον Φουρφουρά Ρεθύμνης (ένα χωριό που σηκώνεις τη ματιά σου και νιώθεις πάνω σου το δροσερό χάδι της κορυφής του Ψηλορείτη), στην πλατεία, συγκεντρωμένες σχεδόν χίλιες ψυχές, είχαν συγκεντρωθεί για την παρουσίαση βιβλίου, και, όπως ανέφερε ο δήμαρχος Στεφανής Σημαντήρας, ήταν πρωτοφανής τιμή για την περιοχή να οργανώ-

σει τέτοια εκδήλωση και να την αποδεχτεί πλήρως ο πληθυσμός. Δεν είχε άδικο: εκείνη την ώρα, τα ιδιωτικά κανάλια συναγωνίζονταν με «Παρά πέντε» και «Πενήντα – πενήντα», όμως ηλικιωμένοι, μεσήλικες, νέοι και παιδιά περίμεναν, διψούσαν –θα λέγαμε– ν'

Θέλουμε να θυμόμαστε το λαό του Ρεθύμνου –άνδρες, γυναίκες, παιδιά– με τον οποίο πολεμήσαμε πλάι πλάι στη μάχη της Κρήτης... αναφέρει το γράμμα από τις μονάδες της 6ης Αυστραλιανής Μεραρχίας.

ακούσουν τον πανεπιστημιακό Αντώνη Σανουδάκη και τους εκλεκτούς δημοσιογράφους από την Αθήνα Γιάννη Κανελλάκη και Φοίβο Οικονομίδη να μιλάνε για το βιβλίο *Αμαριώτες στην Αντίσταση* του δημοσιογράφου – ερευνητή Παντινάκη.

Η βραδιά απέκτησε δραματικό τόνο,

όταν, μετά τους ομιλητές, δόθηκε καρέκλα και μικρόφωνο στους ήρωες του βιβλίου. Έξι καλοστεκούμενοι γέροντες με λάμψη στα μάτια αντίκρουσαν το κοινό έτοιμοι να επιχειρηματολογήσουν και να εξηγήσουν γιατί η Κρήτη ονομάστηκε *Το νησί των γενναίων*. Ήταν εκεί ο Κωστής Παραδεισανός, ο Γιώργης και ο Αλέξης Πλατύραχος, ο Στρατής Δημητρακάκης, ο Γρηγόρης Εφταμηνίτης και ο Γιώργης Παττακός. Μίλησαν οι περισσότεροι, με την βαριά κρητική διάλεκτο, για τις απίστευτες τρέλες που σκαρφίστηκαν για να εμποδίσουν τους Γερμανούς να κλέψουν, να σκοτώσουν, να καταστρέψουν τα χωριά τους. Ένας σήκωσε το δάχτυλο δείχνοντας τον Ψηλορείτη: Σε αυτή την κορυφή είχαμε στήσει τον ασύρματο για να παίρνουμε μηνύματα των Εγγλέζων, τον προσέχαμε σαν τα ίδια μας τα μάτια. Στο βιβλίο του Παντινάκη, υπάρχουν οι μαρτυρίες κάποιων που στην Κατοχή ήταν έφηβοι και σήμερα η ζωντανή Ιστορία της Αντίστασης του υπερήφανου κρητικού βουνού. Ο συγγραφέας, σχεδόν ερωτευμένος παράφορα με την έρευνα στην περιοχή (ο ίδιος γεννήθηκε στο Σπήλι), συνεχίζει ακάθεκτος τη δουλειά του, με στόχο την πλήρη καταγραφή της δράσης εκείνων των ημερών. Αποφασισμένος να σημάνει προσκλητήριο νεκρών. Όπως ανέφερε ο Σανουδάκης, αυτή η πολύτιμη δουλειά έχει εξαιρετική σημασία, διότι βοηθά ως καταγραφή και υπηρετεί την πιο μοντέρνα μορφή της σύγχρονης γενικής και τοπικής ιστορίας, δηλαδή της μικροϊστορίας. Η εκδήλωση έκλεισε με κρητικούς χορούς από νέες και κοπέλια και μπόλικη τσικουδιά με παραδοσιακούς μεζέδες. Όχι, πίτσες και μπριός δεν είχε...

Οι Στιγμές του Λεωνίδα Κύρκου

κι άλλων τινών αγίων και μη του χτες, του αντιπροχτές' αλλά του σήμερα;

του Β. Π. Καραγιάννη

Γιατί αγαπούμε κάποιους ανθρώπους; Φορές γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε κι αλλιώς. Το αντικείμενο της αγάπης είναι συχνά πάνω από τις δυνάμεις αυτοελέγχου· μας θέλγει, μας ρουφά στη δίνη του, βουλιάζουμε στη γαλανή θάλασσά του. Αφηνόμαστε σε μια διάθεση ανέλεγκτης αφοσίωσης γι' αυτούς και σ' αυτούς σαν ύπαρξη, αλλά και σαν πράξη ζωής, έργο δημιουργίας, χωρίς να δεχόμαστε και κουβέντα παραπέρα, τυφλά αφοσιωμένοι σε ένα δανικό ή μια πλάνη. Έτσι είναι όταν από την αγάπη τυφλώνεσαι· μετά μπορεί ό,τι ήθελε να σου προκύψει. Έπιασα να διαβάσω το βιβλίο του Λ. Κύρκου *Στιγμές από την προσωπική μου διαδρομή*, που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις του βιβλιωτηλείου της «Εστίας», και με πήρε η κατηφόρα του συναισθήματος. Επessa σ' ένα βάλτο νοσταλγίας και, για να βγω από κει αλώβητος, τήρα τον τρόπο των λέξεων. Διέκομα την ανάγνωση στη σελίδα 94 (σε σύνολο 171), από το φόβο μην το ελειώσω αμέσως και χάσω την έκταση μιας μοναχικής και μοναδικής απόλαυσης· ναι μεν τα δυνατά κρασιά της ηδονής τα κατεβάζεις μονορούφι (ανδρείου του Καβάφη ή και κακέκτυπά του), αλλά φορές επιβάλλεται το κράτει (για ιργότερα). Λίγο έστω.

Οι αφηγήσεις του, μικρά στιγμιότυπα της προσωπικής –ποιας προσωπικής, ηλαδή; της δημόσιας (ακόμα κι εκείνης της εντελώς ιδιωτικής ως εκ της τενότητας του χώρου στο κελί της υλακής)– πολιτικής του ζωής, είναι ατάστικτες από το χαμηλότονο ύφος της προσωπικότητάς του, αποδραματοποιημένες στην εντέλειά τους και λεγόμενες.

Στο εξώφυλλο του βιβλίου, γερμένος στην κουπαστή ενός καραβιού –δεν γνωρίζω ποιοι βρίσκονται δίπλα του, οικείοι ή άγνωστοι– κοιτάει... Προς τα πού; Το μέλλον ή το παρελθόν; Το καράβι ταξιδεύει στις Θεσσαλονίκης τη θάλασσα το 1990 (από πού και για πού; «Της Σαλονίκης μοναχά της πρέπει το καράβι/ Να μην τολμήσεις να τη δεις ποτέ από τη στεριά» προτρέπει ο Ν. Καββαδίας, «ΤΡΑΒΕΡΣΟ, Θεσσαλονίκη II»), στη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας, τότε που η πολιτική ζωή εν Ελλάδι είχε πάρει φωτιά κι υπήρχε αποχρών λόγος ενασχόλησης με αυτή την εθελοντική έφεση του απλού κόσμου, που σήμερα την έχουν τόσο

απαξιώσει οι επιχειρηματίες της, ώστε κατάντησε γι' αυτούς όλους σχεδόν λαϊκή αγορά ελπίδων και ελευθέρων συναλλαγών, αλισβερίσι δε ποικιλο-άσχημων νταβατζήδων κατ' όνομα ή κατά τη χάρη τους.

«Το καράβι που ταξιδεύει το λένε ΑΓΩΝΙΑ 937.»¹

Ο Λ. Κύρκος ταξίδεψε με πολλά πλεύμενα και σε ποικίλες θάλασσες. Όπου και να ταξίδεψε, η Ελλάδα, παρότι πληγισμένη μέχρις αποσύνθεσης κάποιες εποχές, δεν τον πλήγωνε, όπως τον Γ. Σεφέρη, παρότι του μάτωνε την ψυχή. Άρρωστα αισιόδοξος για τα της ζωής, μέσα από τον προσωπικό και συλλογικό αγώνα, τα λάθη και τα μεγαλεία, τα εγκλήματα και τις θυσίες, κράτησε απ' αυτήν ωραιότητα της πίκρας, τη γλύκα της αγωνίας, το μέλι του απραγματοποίητου, τη μελαγχολία της δικαίωσης, την αξιοπρέπεια της ήττας, την περηφάνια του δίκαιου, την ευωδία της ανθρωπιάς. Μ' αυτά όλα οι Στιγμές του αρωματίζουν

τον αναγνώστη, καθώς καίγονται καίνε στο θυμιατήρι του αγιασμού ή του εξορκισμού εν παντί και πάντα χρόνο.

Διακόπτοντας ιδιοτελώς το διάβασμα έβαλα στο πικάπ –ναι, υπάρχει τέτοιο και λειτουργεί ακόμα– το διπλό δίσκο του Μ. Θεοδωράκη «Ο ήλιος και ο χρόνος. Επιφάνια Αβέρωφ», ποίηση Γ. Σεφέρη (Επιφάνια, 1937). Και χύθηκαν είτε σαν λυγμοί είτε σαν σπασμοί οι παράλληλες αναγνωστικές και μουσικές αναφορές. Ο Λ. Κύρκος περιγράφει στο κεφάλαιο «Φυλακές Αβέρωφ, χούντα: Ο Πλασκοβίτης, ο Θεοδωράκης και άλλοι» το πώς γράφτηκε η σύνθεση ένα βράδυ, παραμονή πρωτοχρονιάς του 1968, κι αυτός να παρακολουθεί

τον συγκρατούμενό του μουσικό ιεροφάντη να δημιουργεί. Στο δίσκο υπάρχει η σημείωση: «Παγκόσμιος πρώτη, θέατρο, φυλακή Αβέρωφ...» με ιδιόχειρες υπογραφές των φυλακισμένων ακροατών και συντελεστών των έγκλειστων της αυτοσχέδιας χορωδίας. Μεταξύ αυτών, του Λ. Κύρκου, αλλά και του Κυριάκου Τσακίρη, ζωγράφου και χαρακτή. Μ' άρεσαν κάποτε οι ζωγραφισμένες πέτρες του σε μια βιτρίνα βιβλιοπωλείου στη Θεσσαλονίκη· περνούσα συνεχώς, τις κοιτούσα, τις νοσταλγούσα, τις ήθελα. Άρχισα να ζωγραφίζω κι εγώ πάνω τους. Αλλά ήταν αυτές, με την ωραία τους ψύχρα, που συνήθως μ' έβρισκαν· όμως σαν σχήματα σημαίνουντα ή παρασημαίνοντα, μιας φαντασίας όλο διαφυγές και προεκτάσεις προς το απλησίαστο.

Στις «Μέρες Γ» (16 Απρίλη 1934–14 Δεκέμβρη 1940) του Γ. Σεφέρη διαβάζουμε: «15–16 Νοέμβρη 1936. Ταξιδεύοντας Αθήνα–Κορυτσά. Κυριακή βράδυ, το τρένο ξεκίνησε στις 8μ.μ. *Wagon-lit* γεμάτο βαλίτσες και μύγες. Στάλες βροχή χάραζαν τα τζάμια οριζόντια καθώς πηγαίναμε. Χωρίς σκέψη. Τίποτε δεν τελειώνει παρά την άλλη αυγή. Η άλλη αυγή είναι το Πλατύ, ο σταθμός». Κατεβαίνει στο Πλατύ Ημαθίας κι από κει παίρνει την ανταπόκριση για τη Φλώρινα. Τόποι, τοπία, άνθρωποι. Σταθμός «Ξεχασμένης» (οι σημερινοί της κάτοικοι έχουν από το 1982 πολιτιστικό σύλλογο με την επωνυμία Γ. Σεφέρης (!) άραγε για τη μνεία αυτή; Όταν ρώτησα κάποιους, δεν ήξεραν), «Επισκοπή», «Σκύδρα», «Έδεσσα». Τόποι που τώρα με το τραίνο σε νέα κυκλοφορία ξαναγίνονται και δικοί μας. Η διαδρομή αυτή, μέχρι την Κορυτσά, (όπου είχε διοριστεί πρόξενος) μέσα από τους τόπους της Δυτικής Μακεδονίας, έφερε σαν αποτέλεσμα μετά τη διεργασία στο ψυχικό του χωνευτήρι, την έξοχη ποιητική σύνθεση «Επιφάνια, 1937»: «Κράτησα τη ζωή μου κράτησα τη ζωή μου ταξιδεύοντας/ ανάμεσα στα κίτρινα δέντρα κατά το πλάγιασμα της βροχής/ σε σιωπηλές πλαγιές φορτωμένες με τα φύλλα της οξιάς/ καμιά φωτιά στην κορυφή τους· βραδιάζει». Με τις Στιγμές του Λ. Κύρκου ξαναζούμε μια στιγμή ποιητικής και μουσικής δημιουργίας όπου λόγος και

ήχος, τόσο στενά και θαυμαστά, κρέας και κόκαλο, ήρθε κι έδεσε με τη συναρπαστική ζωή του, όπως τη διαβάζουμε στο τώρα και τη βιώνουμε ως αφηγηματικό δώρημα τέλειον· ως παρεπόμενο ευεργέτημα από το περίσσειμα της ευγένειας μιας ψυχής και εκ του μουσικού λόγου «διασαλευμένης».

Το ξάπλωμα της αφήγησης γίνεται φωτεινή κηλίδα πάνω στο αργασμένο τομάρι της μνήμης μας –τι γίνεται τελικά, όλα σ' ένα κουβάρι αναμνήσεις καταλήγουν κι εκεί τυλιγόμαστε ή ξετυλιγόμαστε κι εμείς;– με αναφορές σε μας γνωστές από τις αναγνώσεις ή από τη μεταπολιτευτική μας διαβίωση· συμβίωση στα σκηνάκια του στρατοπέδου της πολιτισμένης Αριστεράς, που τις έβαψε με το ανεξίτηλο χρώμα του και ο σ., μην πω κυρίως αυτός. Φταίει και η μουσική του ιδιοσυστασία, το πάθος του γι' αυτήν, που δεν μπορούσε παρά να επιδράσει στις πολιτικές σκέψεις, ιδέες και πρακτικές.

Ενώ η μουσική αφ' εαυτής ημερεύει τα ήθη, δεν είναι δεδομένο βέβαια ότι εξημερώνει και τα πολιτικά, και μάλιστα τα εμφύλια, ιδεολογικά πάθη. Η αφήγηση του Λ. Κύρκου για την όπερα του Μπετόβεν «Φιντέλιο» είναι ενδεικτική της παθογένειας μιας εποχής, που, αλίμονο, ακόμα συνεχίζεται είτε σαν απόηχος είτε σαν βουή κι αντάρα εκλογικής αντιπαλότητας, χωρίς κανένα αντίκρισμα επί της σημερινής ουσίας των πολιτικών μας διαπραγμάτων. Την ακούω την όπερα τώρα –σήμερα την πήρα από τις προσφορές των καθημερινών εφημερίδων– που γράφω αυτό το βιαστικό απόσπασμα ερωτικού, σχεδόν, λόγου για το βιβλίο του ή μάλλον γι' αυτόν κι ό,τι σηματοδοτήσε κι ακόμα «διαδηλώνει» η παρουσία του, παρότι βρίσκεται στην ενεργό αποστράτευση. Τις προάλλες τον συνάντησα στα σκαλιά της Παλαιάς Βουλής στο πολιτικό μνημόσυνο του Γρ. Φαράκου, σιγοπερπατητή στα βήματα, αλλά φτερωτό, διαυγή στη σκέψη και στο λόγο· κι είχε λόγο εκείνο το απόγευμα γι' αυτόν που πέρασε πηδώντας πάνω απ' όλα τα φράγματα, τις αγκυλώσεις, τις ματαιότητες του ιδεολογικού του καιρού.

Γράφει πως βρέθηκε στο ίδιο κελί με τον σύντροφο της «απέναντι όχθης»,

που το πάθος τού πρώτου καιρού της Διάσπασης του κοινού τους κινήματος διέλυε, κυρίως, τις προσωπικές σχέσεις. Κι αυτό ήταν η τραγωδία κι όχι απαραίτητα το ότι δεν προχώρησε συνολικά τίποτε έκτοτε στην κοινή ή χωριστή πολιτική τους. Η όπερα που συνήγειρε Αυτόν ενοχλούσε, θόρυβος ακατανόητος τον άλλον. Εν τέλει η όπερα που ήταν ένας ύμνος στους πολιτικούς κρατούμενους της Γαλλικής Επανάστασης και στην αφοσίωση της γυναίκας στον πολιτικό κρατούμενο άντρα της, όπως και η στοιχειώδης ανάλυση του λιμπρέτου, έπεισε «πολιτικά» τον σύντροφό του Αργύρη Μ., και έκτοτε την άκουγε συνεχώς. «Ο Μπετόβεν είχε κάνει το θαύμα του. Έτσι ο Μπετόβεν κατέληξε σαν μουσική επένδυση στις συγκεντρώσεις μας. «Ο κόσμος που άκουγε αντιδρούσε σαν τον Αργύρη», γράφει ο Λ. Κύρκος και αφηγείται το πώς καθιερώθηκε ο «Ύμνος της Χαράς» σαν εναρκτήρια μουσική σε κάθε προεκλογική συγκέντρωση του άλλοτε ΚΚΕ Εσωτερικού («Ω! οι ωραίες μέρες²) κι αργότερα έγινε ο ύμνος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Φυλακισμένοι, έτοιμοι για εκτέλεση, μαζί με τον Μ. Γλέζο, περίμεναν το πρωί («Τίποτε δεν τελειώνει παρά την άλλη αυγή») το απόσπασμα, το οποίο όμως τους προσπέρασε! Εκείνη τη μεταίχμια ώρα σφύριξε την «Ωδή της χαράς», μήνυμα στους συγκρατούμενους τους ότι ζουν, δεν τους πήραν για εκτέλεση. Και ζουν ακόμα, καλά να 'ναι, κι οι δύο γερόλυκοι της Αριστεράς.

Τέλος οι αίνοι. Σειρά τα ευλογητάρια. Γράφω για ένα βιβλίο, σιγά δηλαδή το γράψιμο· απλώς μιας φορτισμένης διάθεσης αραδιάζω σκέψεις, αφού άλλως δεν μπορώ να το δηλώσω –το οποίο ενσυνείδητα σταμάτησα στη σελίδα 94, για να έχω κι ένα άλλοθι για τυχόν διαφωνίες στη συνέχειά του, αύριο δηλονότι, επί του... πολιτικού (τρίχες, δηλαδή), αλλά και για να το έχω προς ανάγνωση για λίγο ακόμα, μιας και δεν μπορώ να ξαναδιαβάσω με τον καιρό, εκ νέου τα ίδια βιβλία, πλην αυτών της ποίησης. Θέλω, βέβαια, να μου θυμίζει κάπως και την «Ημιτελή» του Σούμπερτ, (είναι μεταξύ εκείνων των κλασικών έργων που τα σφύριζε ολόκληρα), κι άλλωστε όλα τα ωραία

είναι σε ημιτελή φάση διάπραξης και σε αόριστη διάρκεια χρόνου. Πάντα αφήνουν κάτι για τον άλλον ακροατή ή αναγνώστη, για να περάσει τον δικό του απόηχο σ' αυτά και σ' ό,τι νιώθει.³

Το βιβλίο του Λ. Κύρκου *Στιγμές* στην αναγνωστική του απόλαυση αφήνει, σ' όσους τον γνώρισαν εκ του μακρόθεν ή τον έζησαν εκ του σύνεγγυς, μια σιωπηλή συγκίνηση: («Είμαι ένας ηδονιστής αναγνώστης. Στα βιβλία αναζητώ τη συγκίνηση» Χ.Λ. Μπόρχες) όχι απαραίτητα για όσα γράφει, που δεν στερούνται τέτοιας επίδρασης ή για τις φωτογραφίες που σε πολλούς ξαναθυμίζουν τα αγαπημένα πρόσωπα. Σε μια απ' αυτές, εκ τύχης αγαθής, κι ο νυν Νομαρχιακός Σύμβουλος Κοζάνης Γ. Αποστολίδης, ηγέτης του αριστερού συνδυασμού στο Ν.Σ. Κοζάνης σε δεύτερο επίπεδο, πίσω ακριβώς από την ιστορική τότε ηγεσία του εν εξάρσει κοινού ΣΥΝ: Φλωράκη, Κύρκο, Φαράκο. Αλλά κυρίως γιατί είναι μια ανθρώπινη αφήγηση –το αυτό ωραία και χαρακτηριστική όπως ο ανεπανάληπτος προφορικός του λόγος– μέσα από την οποία ο αγαπητός πολιτικός γίνεται ο αγαπημένος σου οικείος, κι ο αγαπημένος σου οικείος ξεδιπλώνεται ως ένας πολιτικός που την σήμερα (ας πούμε πως φταίχτης είναι ο χρόνος) λείπει αφόρητα από την πρώτη γραμμή πολιτικής σκέψης, πολιτικής ηθικής αλλά κι επεξεργασίας προτάσεων. Όπως, όταν αμέσως μετά τη μεταπολίτευση, μέσα στην παλίσροια του λαϊκισμού, προσπαθούσε να διαπλεύσει η τότε ανανεωτική αριστερά το χυλό της αβεβαιότητας και δημοσίευσε τους «Στόχους

του Έθνους», μοναδική πολιτική πρόταση σε βάθος χρόνου για τον τόπο, που δυστυχώς ακόμα έχει την επικαιρότητά της ως ζήτημα κατάκτησης. Αλλά αυτά τα βλέπουν μόνον όσοι βλέπουν πολύ πιο μπροστά απ' τον καιρό τους. «Κύρκο, θα αποτύχεις! Είσαι σε λάθος τόπο, σε λάθος χρόνο, σε λάθος κόμμα», του είπε ο τότε Κ. Καραμανλής. Απέτυχε άραγε; Ποιος ξέρει τι θα πει η ιστορία; Σίγουρα όμως πέτυχε κάτι πιο πολύτιμο, πιο ακριβό, που λίγοι στην πολιτική το καταφέρνουν: να τον αγαπήσουν τόσο και τόσοι, αλλά σαν άνθρωπο.

* * *

Πλατύ Ημαθίας, Σιδηροδρομικός Σταθμός, Ιούνιος 2007. Στις αφίξεις από Αθήνα υποδέχτηκα κατά καιρούς πρόσωπα της εγγράμματης ενδοχώρας μας. Τώρα στις αναχωρήσεις η Δ. παίρνει το ιντερσίτι για Αθήνα. Είχαμε επισκεφτεί τον Λ.Κύρκο στο πολυβιβλίο και μουσικά απέραντο κελί του επί της Καλλιδρομίου. Του άφησε ένα ερασιτεχνικό, μουσικό σιντί της, προς κρίση και διάγνωση: αυτός ξεχώρισε εκεί μια σύνθεση: «Ελεγεία για ό,τι χάνεται». Πού πάει η μουσική όταν δεν την ακούμε πιά, αναρωτιούνται οι αισθαντικοί του Τρίτου ραδιοφώνου; Πού πάει η ενέργεια που εκλύεται από μια εκρηκτική, πολυετή παρουσία, όταν ο καιρός την τοποθετεί στο στασίδι του ομηρικού Νέστορα; Πυκνώνει την ατμόσφαιρα μέσα στην οποία πήζει η ιστορία: προσκολλάται στην ύλη της πανανθρώπινης εμπειρίας: προσμετράται με θετικό πρόσημο στη λίστα εκείνων των δημιουργών που βάζουν πλάτη για την κίνηση προς τα

εμπρός. Συμπυκνώνεται σε βιβλίο. Το πολυφορεμένο του Μαλλαρμέ: «Τα πάντα καταλήγουν σ' ένα βιβλίο», στην περίπτωση του Λ.Κ. και των *Στιγμών* του, αντιστρέφοντάς το ανεπιτυχώς, ίσως και να σημαίνει πως τα βιβλία εμφανίστηκαν και υπάρχουν ακόμα, γιατί πρέπει σ' αυτά να περιγραφούν βίοι και σκέψεις, όχι οι ζωές των άλλων –εδώ έρχεται ο κινηματογράφος– αλλά κάποιων –και ευτυχώς πολλών– που διακρίθηκαν, διακρίνονται και ξεχωρίζουν μέσα στον κουρνιαχτό της παγκόσμιας καθημερινότητας ως αδάμαντες εις ρύγχος χοίρου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γ. Σεφέρη, «Με τον τρόπο του Γ.Σ.», *Τετράδιο Γυμνασμάτων (1928-1937)*, *ΠΟΙΗΜΑΤΑ*, εκδ. Ικαρος 1967
2. Σ. Μπέκετ, *Ω! οι ωραίες μέρες* (από το θέατρο του παραλόγου).
3. «Με ελκύει η έλλειψη, το ανείπωτο, η νύξη, η εύγλωττη, εσκεμμένη σιωπή. Το ανείπωτο για μένα ασκεί μεγάλη δύναμη: συχνά εύχομαι να μπορούσε να δημιουργηθεί ένα ολόκληρο ποίημα με αυτή τη γλώσσα. Η δύναμη αυτή είναι ανάλογη με τη δύναμη του ανίδωτου: για παράδειγμα, τη δύναμη των ερειπίων, των έργων τέχνης που έχουν πάθει ζημιές ή έχουν μείνει ανολοκλήρωτα. Αναπόφευκτα, τα έργα αυτά υπαινίσσονται ευρύτερα συμφραζόμενα: στοιχειώνουν τον θεατή επειδή δεν είναι πλήρη, παρότι η πληρότητα υπονοείται: υπονοείται μια άλλη εποχή, ένας άλλος κόσμος όπου ήταν ή προορίζονταν να είναι πλήρη. (Louise Glyk, «Διάσπαση, δισταγμός, σιωπή», περ. *Ποίηση*, τχ. 29, σελ. 17).

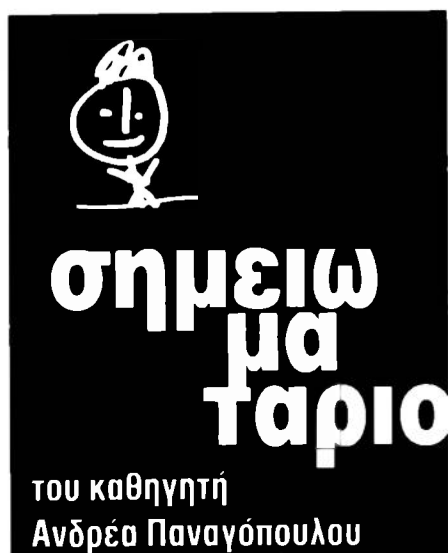
ΡΗΞΗ

15 ΗΜΕΡΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ:
ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ
ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Κυκλοφορεί κάθε δεύτερο Σάββατο - Στις 22/9/2007 το 19ο φύλλο με θέμα: *Απολογισμός των εκλογών*

Η δικαιοσύνη και τα τραίνα

Οταν ο διάσημος (τότε) σοβιετικός ποιητής Γεβγκένι Γεφτουσένκο δήλωνε ότι «η δικαιοσύνη είναι σαν ένα τραίνο που φθάνει σχεδόν πάντα με καθυστέρηση», μάλλον δεν είχε υπόψη του το δοκίμιο του Πλουτάρχου *Περί τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ βραδέως τιμωρουμένων*. Κι όμως περί του ιδίου ακριβώς πράγματος πρόκειται. Όπως τις περισσότερες φορές –ιδιαίτερα παλιά, ή μάλλον σχεδόν πάντα– τα τραίνα έφθαναν με καθυστέρηση, έτσι και η δικαστική δικαίωση, αν ποτέ έρχεται, έρχεται με τόση καθυστέρηση που δεν έχει πια νόημα για τον δικαιωμένο: ή θα 'χει πεθάνει ή αρρωστήσει ή είναι πια τόσο αργά, ώστε η δικαίωση αποτελεί «δώρον άδωρον», δεν μπορεί να τον ωφελήσει πια ούτε στη ζωή του ούτε στη δουλειά του. Ο λαός στο χωριό το λέει πιο απλά: «Αργεί ο θεός και σκάει ο φτωχός». Θυμηθείτε το διαμαντάκι του Φράντς Κάφκα, το διήγημα «Vor dem Gesetz» («Ενώπιον του νόμου») που δίνει κάτι βαθύτερο από την καταγγελία των αρχαίων Ελλήνων σοφιστών ότι ο νόμος δεν κάνει τίποτα άλλο παρά να διασφαλίζει «τό τοῦ κρείττονος συμφέρον». Ή θυμηθείτε το μυθιστόρημα, βασισμένο σε πραγματικό γεγονός, του Μένιου Κουμανταρέα *Ο ωραίος λο-*

χαγός. Υπέβαλε προσφυγή στο Συμβούλιο Επικρατείας ως νέος και ωραίος και δικαιώθηκε γέρος συνταξιούχος και με τα πόδια του να μην τον κρατάνε ν' ανεβεί τα σκαλοπάτια του Μεγάρου.

Το πιο ενδιαφέρον είναι ότι το «τιμωρουμένων», στον τίτλο του δοκιμίου του Πλουτάρχου, έχει να κάνει με το «τιμή+ῶρη» (δηλαδή φροντίδα για την τιμή, όπως λέμε θυρωρός, ακτεωρός), οπότε εννοείται ότι ο θεός «τιμωρείται», δηλαδή «τιμωρεί» (όχι εκδικείται) από φροντίδα για τη δική του τιμή, αφού υποτίθεται ότι κάθε αδίκημα μεταξύ των ανθρώπων αποτελεί και αδίκημα κατά του θεού (κάτι σαν αμαρτία δηλαδή). Το ίδιο συμβαίνει και με το «ο νόμος τιμωρεί» (όχι εκδικείται) από φροντίδα για την προσβολή της δικής του τιμής και, κατά συναρπαγήν, για όλους τους πολίτες (κάτι σαν άγος δηλαδή).

Η καθυστέρηση των τραίνων έχει καταντήσει κοινός τόπος παγκοσμίως, στα παραδοσιακά, εννοείται, τραίνα, τους συρμούς δηλαδή με ατμομηχανή, αφού δεν ισχύει για τα ηλεκτροκίνητα μεγάλης ταχύτητας, όπως το Amtrak στην Αμερική, το tgv (très grand vitesse) στη Γαλλία, το «τραίνο-σφαίρα» στην Ιαπωνία κ.λπ. Η καθυστέρηση στα τραίνα συνιστά παράβαση ή μάλλον υπέρβαση

(αφού κατά κανόνα δεν παρατηρείται και πρόωρη άφιξη) του δρομολογίου, του ωρολογιακού προγράμματος, ενώ το αντίστοιχο στην δικαιοσύνη συνιστά «υπερμερίαν», όπως το ονομάζει ο Πλούταρχος, στην απονομή της θείας ή της ανθρώπινης δίκης. «Υπερμερία» λοιπόν, σαν να πρόκειται για ληξιπρόθεσμα γραμμάτια, δηλαδή ξεπέρασμα της προθεσμίας, αφού υποτίθεται ότι και το τραίνο θα έπρεπε να φθάσει την τάδε ώρα και η δικαιοσύνη να αποδοθεί εντός σύντομου, ή τουλάχιστον εύλογου χρόνου.

Και η μεν «υπερμερία» στα τραίνα μπορεί να οφείλεται σε διάφορους λόγους, συνήθως «τεχνικούς» τους λένε, η αντίστοιχη όμως «θεία δίκη», αν υποθέσουμε ότι το θεϊόν παρεμβαίνει σε τέτοια ψιλοπράγματα, πράγμα λίαν αμφίβολο, καθυστερεί γιατί συνήθως παρεισφρεί μια άλλη ελάσσων θεότητα, η τύχη, οπότε απαλλάσσεται ο θεός για το σκάσιμο του φτωχού. Η «υπερμερία» ωστόσο στην απονομή ανθρώπινης δικαιοσύνης μέσω του δικαστηρίου, που φθάνει κάποτε μέχρι την αρνησιδικία, οφείλεται σχεδόν πάντα σε παρεμβάσεις, πιέσεις και ποικίλες διαπλοκές και επιτυγχάνεται με αλληπάλληλες αναβολές και παραιτήσεις Δικαστών και Συμβούλων, προκειμένου είτε να

παραγραφεί το αδίκημα ή η προσφυγή είτε να αχρηστευτεί, λόγω αργόσυρτης διάρκειας της εκκρεμότητας, κάθε νόημα από το οποιοδήποτε αποτέλεσμα, οφαιίποτε γίνει δίκη. (Δες τι γίνεται π.χ. τώρα με την ανάθεση σοβαρών ανακρίσεων σε υψηλόβαθμους δικαστές, που «πείθονται» με διάφορα μέσα, π.χ. με διορισμούς γιου ή κόρης σε υψηλόμισθη μόνιμη θέση στο δημόσιο, και όλα θα τακτοποιηθούν αυτόματα από τις αιωνίως επικείμενες εκλογές*. Οπότε «βοῦς ἐπὶ γλώσση» ή, εν προκειμένω, «ἐπὶ χειρὶ»).

Αν τώρα ο ενδιαφερόμενος για την εκδίκηση της υπόθεσης τολμήσει να διαμαρτυρηθεί και κάνει μάλιστα το μοιραίο λάθος όχι να επικαλεσθεί ρητώς, αλλά απλώς να υπαινιχθεί «αρνησιδικία», δέχεται ταχύτατα «τόν κεραιυνόν εἰς φάκελον εὐώδη κεκλεισμένον», σαν εκείνον του Αχιλλέως Παράσχου «από τη Μαρία». Χάνει την υπόθεση ή την προσφυγή χωρίς πολλά πολλά. Έτσι για να μάθει να έχει άποψη για την «υπερμερίαν» στην απονομή δικαιοσύνης (και την άφιξη των τραίνων).

* Το κείμενο αυτό είχε παραδοθεί πριν από την *Αποκαλυπτική* (και με τις δυο σημασίες του όρου) συμφορά και την εγκληματική ανικανότητα.

Έργο ευθύνης για την κοινωνία. Το δικό μας παιχνίδι. Η ζωή.

Το δικό μας παιχνίδι είναι ένα παιχνίδι με αξίες γνήσια ελληνικές. Ποδητισμός, Παιδεία, Υγεία, Αθλητισμός. Αξίες που κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη, πιο δημιουργική. Αξίες που στηρίζουμε έμπρακτα, με υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, με προσήλωση και με πάθος. Σαν μια μεγάλη ομάδα. Και μαζί, θέτουμε τις βάσεις για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο, πιο αισιόδοξο, πιο ευτυχισμένο.

Γιατί το πιο όμορφο παιχνίδι, είναι η ζωή!

ΟΠΑΠ

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης

Ετεροδημότες

Οι ετεροδημότες ψηφίζουν για την εκλογική τους περιφέρεια στον τόπο κατοικίας τους.

2004

Αυτό ισχύει για όσους ψήφισαν ως ετεροδημότες το 2004

και όσους έχουν υποβάλει αίτηση έως 30.06.07

Μάθετε πού ψηφίζετε, έγκαιρα,

στο www.ypes.gr / Μάθε πού ψηφίζεις

ΚΕΠ

και στα 1.050 Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών.

Και ακόμα, για την Αττική, στο τηλέφωνο 1564

Βουλευτικές Εκλογές - Κυριακή 16 Σεπτεμβρίου 2007

Ψηφίζεις, Αποφασίζεις

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

www.ypes.gr